

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

Σχολή Οικονομικών, Επιχειρηματικών & Διεθνών Σπουδών

Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές»

Διπλωματική Εργασία:

Η άνοδος της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ 2012-2022

Μάριος Χελέουα – ΜΘ21046

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Αθανάσιος Πλατιάς

Αθήνα, 2025

Το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

The intellectual work fulfilled and submitted based on the delivered master thesis is exclusive property of mine personally. Appropriate credit has been given in this diploma thesis regarding any information and material included in it that have been derived from other sources. I am also fully aware that any misrepresentation in connection with this declaration may at any time result in immediate revocation of the degree title.

Υπογραφή:

Μάριος Χελέουα

Ευχαριστίες

Η εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας υπήρξε μια απαιτητική και χρονοβόρα διαδικασία, ένα ταξίδι γεμάτο προκλήσεις αλλά και πολύτιμες εμπειρίες. Σε αυτό το ταξίδι δεν ήμουν μόνος, και γι' αυτό θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη σε ορισμένους ανθρώπους που στάθηκαν δίπλα μου με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Πρώτα απ' όλα, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Δρ. Αθανάσιο Πλατιά, για τη συνεχή καθοδήγηση, τις εύστοχες παρατηρήσεις, την αμέριστη στήριξη και το πολύτιμο υλικό που μου παρείχε για τη μελέτη.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω επίσης στον καθηγητή μου από το προπτυχιακό, Δρ. Χρήστο Ζιώγα, ο οποίος, αν και δεν είναι πλέον τυπικά καθηγητής μου, θα αποτελεί πάντοτε για εμένα πνευματικό καθοδηγητή. Οι συμβουλές του και η στήριξή του υπήρξαν καθοριστικές σε πολλές στιγμές της ακαδημαϊκής μου πορείας.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την βαθιά μου ευγνωμοσύνη προς την οικογένειά μου - τους γονείς μου και τον αδερφό μου - για τη διαρκή υποστήριξη, την πίστη στις δυνατότητές μου και την ενθάρρυνσή τους καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της προσπάθειας.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τον μετασχηματισμό της εξωτερικής πολιτικής της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ (2012–2022), αναδεικνύοντας πώς η χώρα υιοθέτησε μια πιο διεκδικητική και ιδεολογικά φορτισμένη διεθνή στρατηγική. Η ανάλυση εστιάζει σε βασικούς άξονες, όπως η Πρωτοβουλία Belt and Road (BRI), ο στρατιωτικός εκσυγχρονισμός, οι εδαφικές διεκδικήσεις στην Ασία, καθώς και η ενίσχυση της ήπιας ισχύος μέσω πολιτιστικής διπλωματίας και συμμετοχής σε ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ.

Η μελέτη, αναλύει πώς οι πολιτικές μεταρρυθμίσεις του Σι σηματοδοτούν τη μετάβαση από τη χαμηλών τόνων διπλωματία του Ντενγκ Σιαοπίνγκ προς μια στρατηγική «Διπλωματίας Μείζονος Χώρας» και το ιδεολογικό όραμα μιας «Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα». Τα ευρήματα δείχνουν ότι, ενώ η Κίνα έχει ενισχύσει τη διεθνή της θέση, η αυξανόμενη διεκδικητικότητά της έχει οξύνει τις γεωπολιτικές εντάσεις, προκαλώντας αντιδράσεις και νέα στρατηγικά αντίβαρα από περιφερειακούς και παγκόσμιους δρώντες. Συμπερασματικά, η Κίνα του Σι Τζινπίνγκ εμφανίζεται ως πιο φιλόδοξη, πιο παρεμβατική και περισσότερο ιδεολογικά συγκροτημένη στην εξωτερική της πολιτική.

Abstract

This paper examines the transformation of China's foreign policy under the leadership of Xi Jinping (2012–2022), examining how the country has pursued a more assertive and ideologically defined international strategy. It analyzes key dimensions such as Xi Jinping Thought, the Belt and Road Initiative (BRI), military modernization, territorial disputes in the South China Sea, the Taiwan issue, and China's increasing use of soft power and UN peacekeeping missions. Drawing upon official Chinese discourse and secondary literature, the study investigates how Xi Jinping's policies reflect a shift from Deng Xiaoping's low-profile diplomacy toward a vision of "Major Country Diplomacy" and a "Community of Shared Future for Mankind." The findings suggest that while China has strengthened its global position, its assertive behaviour has led to growing tensions with the West, reinforced geopolitical rivalries, and prompted new counterstrategies by regional and global actors. Ultimately, the study concludes that Xi's China is more ambitious, more interventionist, and more ideologically driven in its external engagement.

Πίνακας Περιεχομένων:

Ευχαριστίες	3
Περίληψη.....	4
Abstract	5
Εισαγωγή.....	9
Κεφάλαιο 1^ο: Η εξωτερική πολιτική της Κίνας πριν την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ	11
Εισαγωγή.....	11
1.1 Η Εποχή του Ντενγκ Σιαοπίνγκ (1978-1992).....	11
1.2 Η Εποχή του Ζιανγκ Ζεμίν (1992-2002).....	13
1.3 Η Εποχή του Χου Τζιντάο (2002-2012).....	19
Συμπεράσματα	22
Κεφάλαιο 2^ο: Το όραμα του Σι Τζινπίνγκ για τον παγκόσμιο ρόλο της Κίνας	24
Εισαγωγή.....	24
2.1 Το όραμα του Σι Τζινπίνγκ και η «εθνική αναζωογόνηση» της Κίνας.....	25
2.2 Συγκεντρωτισμός και πολιτικός έλεγχος: Η ανάδυση του Σι ως απόλυτου ηγέτη	28
2.3 Ο ρόλος των Leading Small Groups στην κυβέρνηση του Σι Τζινπίνγκ	33
2.4 Η Διπλωματική στρατηγική της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ	35
2.4.1 «Η Κοινότητα Κοινού Μέλλοντος», η «Διπλωματία Μείζονος Χώρας» και η παγκόσμια στρατηγική αναβάθμιση της Κίνας	35
2.4.2 Η «Διπλωματική Σκέψη» του Σι Τζινπίνγκ	39
Συμπεράσματα	43
Κεφάλαιο 3^ο: Οικονομική διπλωματία & στρατηγική υπό τον Σι Τζινπίνγκ	45
Εισαγωγή.....	45
3.1 Η Πρωτοβουλία μίας Ζώνης ενός Δρόμου ως στρατηγικό εργαλείο εξωτερικής πολιτικής.....	45
3.1.1 Η Πρωτοβουλία μίας Ζώνης ενός Δρόμου: Προέλευση & στόχοι.....	45
3.1.2 Η Πρωτοβουλία μίας Ζώνης ενός Δρόμου: Επιτυχίες και αντιδράσεις	47
3.1.2.1 Θετικά παραδείγματα και επιτυχίες της πρωτοβουλίας Belt and Road.....	49
3.1.2.2 Αμφιλεγόμενα έργα και προκλήσεις του BRI.....	51
3.1.2.3 Διεθνείς αντιδράσεις.....	54
3.2 Οικονομικές σχέσεις & οικονομική στρατηγική.....	56
3.2.1 Οι Οικονομικές σχέσεις Κίνας – ΗΠΑ: Η οικονομική στρατηγική των ΗΠΑ.....	56
3.2.2 Οι Οικονομικές Σχέσεις Κίνας – ΗΠΑ: Η οικονομική στρατηγική της Κίνας.....	64
3.2.2.1 Η Παγκόσμια οικονομική στρατηγική.....	64
3.2.2.2 Η στρατηγική της διπλής κυκλοφορίας (Dual Circulation).....	66
3.2.2.3 Η στρατηγική «Made in China 2025»	67

Συμπεράσματα	71
Κεφάλαιο 4^ο: Η Στρατηγική της ασφάλειας και της στρατιωτικής αναβάθμισης υπό τον Σι Τζινπίνγκ	73
Εισαγωγή.....	73
4.1 Ο Ρόλος του στρατού στη νέα στρατηγική του Σι Τζινπίνγκ	73
4.2 Ο Εκσυγχρονισμός των ενόπλων δυνάμεων στην πράξη: Από την περιφερειακή άμυνα στη στρατηγική παγκόσμιας ισχύος.....	77
4.2.1 Η Στρατιωτική ισχύς της Κίνας: Κατευθύνσεις και φιλοδοξίες	77
4.2.2 Ναυτικές Δυνάμεις	79
4.2.3 Αεροπορία.....	84
4.2.4 Στρατός	87
4.3 Η Κίνα στον κόσμο: Από την απομονωμένη αυτοκρατορία στον διεκδικητή της παγκόσμιας τάξης.....	89
4.3.1 Η στρατιωτική προβολή ισχύος της Κίνας παγκοσμίως: Η ίδρυση υπερπόντιας βάσης και η σημασία της.....	89
4.3.2 Η συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές υπό τον Σι Τζινπίνγκ.....	90
4.3.3 Στρατιωτικές ασκήσεις	95
4.3.3.1 Στρατιωτικές ασκήσεις & δόγμα αποτροπής	95
4.3.3.2 Συλλογικές στρατιωτικές ασκήσεις.....	97
4.3.3.3 Μονομερείς στρατιωτικές ασκήσεις.....	99
4.4 Οι εδαφικές διαφορές και η στάση της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ.....	101
4.4.1 Το ζήτημα της Ταϊβάν: Μια κόκκινη γραμμή για την Κίνα.....	102
4.4.2 Ανατολική θάλασσα της Κίνας και Νησιά Σενκάκου.....	106
4.4.3 Νότια Σινική Θάλασσα και στρατιωτικοποίηση.....	108
4.4.4 Η Συνοριακή διαφορά Κίνας – Ινδίας υπό τον Σι Τζινπίνγκ	111
4.4.5 Η «Παγίδα του Θουκυδίδη» και η δομική σύγκρουση με τις ΗΠΑ	113
Συμπεράσματα	117
Κεφάλαιο 5^ο: Η Στρατηγική ήπιας ισχύος και η διεθνής εικόνα της Κίνας.....	119
Εισαγωγή.....	119
5.1 Η ήπια ισχύς της Κίνας: Φιλοδοξίες και όρια.....	119
5.2 Τα μέσα της ήπιας ισχύος	121
5.2.1 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Πολιτιστική διπλωματία.....	121
5.2.2 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και προπαγάνδα	123
5.2.3 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Δημόσια διπλωματία και προκλήσεις	126
5.2.4 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Ψυχαγωγική και καταναλωτική ήπια ισχύς.....	127
5.3 Η παγκόσμια εικόνα της Κίνας: Στρατηγικές, προκλήσεις και συγκρίσεις.....	130

Συμπεράσματα	134
Κεφάλαιο 6^ο: Συμπεράσματα.....	136
Βιβλιογραφία.....	139
Διαδικτυακές Πηγές.....	140

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στην ανάλυση της ανόδου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης, με επίκεντρο τη διαμόρφωση και τη μετεξέλιξη της εξωτερικής της πολιτικής υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Πρόκειται για ένα σύγχρονο και ιδιαιτέρως επίκαιρο ζήτημα, καθώς η Κίνα, αν και παραδοσιακά εντασσόταν στην κατηγορία των «αναδυόμενων δυνάμεων», πλέον έχει πραγματοποιήσει σημαντικά και σταθερά βήματα ώστε να διεκδικήσει ενεργό ρόλο ως μεγάλη δύναμη στο διεθνές σύστημα. Κοινή παραδοχή τόσο στην πολιτική ανάλυση όσο και στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία αποτελεί η συνεχής ενίσχυση της διεθνούς επιρροής της Κίνας, φαινόμενο που επιταχύνθηκε ακόμη περισσότερο μετά το 2012, έτος ανάληψης της ηγεσίας από τον Σι Τζινπίνγκ.

Η έμφαση στην περίοδο μετά το 2012 δεν είναι τυχαία. Ο Σι Τζινπίνγκ συγκαταλέγεται στους πλέον καθοριστικούς ηγέτες της σύγχρονης Κίνας, καθώς μέσα σε μία δεκαετία κατόρθωσε να συγκεντρώσει και να εδραιώσει σχεδόν το σύνολο της πολιτικής εξουσίας στα χέρια του. Η συγκέντρωση αυτή δεν είναι μόνο θεσμική, αλλά εμπεριέχει και έντονα συμβολικά χαρακτηριστικά, καθώς η διαρκής προβολή και θεσμική του ενίσχυση έχουν καταστήσει τον Σι Τζινπίνγκ τον μοναδικό, σχεδόν προσωποπαγή, φορέα χάραξης στρατηγικής και εξωτερικής πολιτικής. Παράλληλα, η ίδια περίοδος χαρακτηρίζεται από έντονες διεθνείς ανακατατάξεις, με τις Ηνωμένες Πολιτείες - την κυρίαρχη δύναμη του μεταψυχροπολεμικού κόσμου - να δοκιμάζονται από επανειλημμένες αποτυχίες - κυρίως στις στρατιωτικές επεμβάσεις στη Μέση Ανατολή - και να βρίσκονται αντιμέτωπες με νέες προκλήσεις και ανερχόμενους ανταγωνιστές, με κυριότερη την Κίνα.

Βασικά ερωτήματα που διέπουν την παρούσα διπλωματική εργασία είναι τα εξής: Οδήγησε η προεδρία του Σι Τζινπίνγκ στην ισχυροποίηση της Κίνας στην παγκόσμια σκηνή και εάν ναι, πώς; Με στόχο την απάντηση στο παραπάνω ερώτημα, η ανάλυση θα εστιάσει στην εξωτερική πολιτική της Κίνας στους τομείς της οικονομίας, της στρατιωτικής ισχύος, της ήπιας ισχύος και της διπλωματίας, διερευνώντας τις επιτυχίες και τις αποτυχίες της χώρας υπό την ηγεσία του Σι.

Η σημασία της ανάλυσης της ηγεσίας του Σι Τζινπίνγκ έγκειται στο ότι ο ίδιος διαμόρφωσε και υλοποίησε μία πιο ενεργή στρατηγική για τη διεθνή θέση της Κίνας, διαφοροποιούμενη σημαντικά από την πολιτική χαμηλού προφίλ των προκατόχων του. Έτσι, η εργασία φιλοδοξεί να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των μετασχηματισμών της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής και του ρόλου που διαδραματίζει ο ηγέτης της χώρας σε αυτούς.

Ως προς τη μεθοδολογία, η προσέγγιση θα είναι ποιοτική, βασισμένη στην ανάλυση της υφιστάμενης επιστημονικής βιβλιογραφίας, καθώς και στην εξέταση δηλώσεων, ομιλιών και επίσημων κυβερνητικών εγγράφων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα λόγια του ίδιου του Σι Τζινπίνγκ και των ανώτατων αξιωματούχων της κινεζικής κυβέρνησης, ώστε να εντοπιστεί η σύγκλιση - ή απόκλιση - λόγων και έργων.

Η δομή της εργασίας ακολουθεί ως εξής: στο πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μια συνοπτική ιστορική αναδρομή στην εξωτερική πολιτική της Κίνας πριν την ανάβαση του Σι Τζινπίνγκ στο ανώτατο αξίωμα της χώρας. Παρουσιάζονται επιγραμματικά τα χαρακτηριστικά εξωτερικής πολιτικής των προκατόχων του, του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, του Ζιανγκ Ζεμίν και του Χου Τζιντάο και εξετάζονται βασικές στρατηγικές, όπως η πολιτική «hide your strength, bide your time» (κρύψε τη δύναμή σου και περίμενε την ώρα σου), η ένταξη στον

Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) και η στρατηγική της «ειρηνικής ανόδου», αναλύοντας τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τους περιορισμούς αυτών των προσεγγίσεων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται το όραμα του Σι Τζινπίνγκ για τον παγκόσμιο ρόλο της Κίνας, βασισμένη στις έννοιες του «Κινεζικού Ονείρου» και της «Διπλωματίας Μείζονος Χώρας». Αναλύεται η συγκέντρωση εξουσίας στο Κομμουνιστικό Κόμμα και η συσσώρευση της εξουσίας στα χέρια του Σι.

Το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη στρατηγική οικονομικής διπλωματίας του Σι, με έμφαση στην Πρωτοβουλία «Μίας Ζώνης, Ένας Δρόμος» (Belt and Road Initiative), τις εμπορικές σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη συμμετοχή της Κίνας σε διεθνείς οικονομικούς θεσμούς όπως η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων και Υποδομών (ΑΙΠΒ).

Στο τέταρτο κεφάλαιο, αναλύεται η στρατιωτική στρατηγική της Κίνας, συμπεριλαμβανομένου του εκσυγχρονισμού των ενόπλων δυνάμεων, των εδαφικών διεκδικήσεων στη Νότια Σινική Θάλασσα και των εντάσεων με την Ταϊβάν. Επιπλέον, εξετάζεται η αυξανόμενη συμμετοχή της Κίνας σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες ασφαλείας.

Το πέμπτο κεφάλαιο εστιάζει στη χρήση της ήπιας ισχύος μέσω πολιτιστικής διπλωματίας, μέσων ενημέρωσης και δημόσιας διπλωματίας, καθώς και στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κίνα σε αυτόν τον τομέα, όπως η αντίδραση της διεθνούς κοινότητας σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο, συνοψίζονται τα ευρήματα της μελέτης, αξιολογείται ο ρόλος της Κίνας στο παγκόσμιο σύστημα υπό τον Σι Τζινπίνγκ και διατυπώνονται εκτιμήσεις για τη μελλοντική της πορεία στη διεθνή πολιτική σκηνή.

Κεφάλαιο 1^ο: Η εξωτερική πολιτική της Κίνας πριν την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ

Εισαγωγή

Στην πολυτάραχη ιστορία της Κίνας, ο «Αιώνας της Ταπείνωσης» (1839 -1949) σηματοδοτεί μία από τις πιο τραυματικές περιόδους του έθνους, κατά την οποία η χώρα υπέστη στρατιωτικές ήττες, άνιση μεταχείριση από τις δυτικές δυνάμεις και σημαντικές εδαφικές απώλειες. Αυτή η περίοδος δεν διαμόρφωσε απλώς τη συλλογική μνήμη του κινεζικού λαού, αλλά έθεσε και τα θεμέλια για τη διαμόρφωση του σύγχρονου κινεζικού κράτους¹. Οι συνέπειές της εξακολουθούν να επηρεάζουν καθοριστικά τη στρατηγική και την εξωτερική πολιτική της Κίνας μέχρι και σήμερα, ιδιαίτερα υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, ο οποίος επιδιώκει να αποκαταστήσει τη διεθνή θέση της χώρας².

Πριν από την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία το 2012, η εξωτερική πολιτική της Κίνας γνώρισε σημαντικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες διαμορφώθηκαν από τις ηγεσίες των Ντενγκ Σιαοπίνγκ (1978-1992), Ζιανγκ Ζεμίν και Χου Τζιντάο. Κάθε ηγέτης εφάρμοσε ξεχωριστές στρατηγικές που επηρέασαν την παγκόσμια θέση της Κίνας, αντανakλώντας τις εξελισσόμενες προτεραιότητες της χώρας - από τον οικονομικό εκσυγχρονισμό έως την ομαλοποίηση των διπλωματικών σχέσεων με τρίτα κράτη και την περιφερειακή ασφάλεια.

1.1 Η Εποχή του Ντενγκ Σιαοπίνγκ (1978-1992)

Ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ, ο ηγέτης που ανέλαβε την εξουσία μετά την Πολιτιστική Επανάσταση του Μάο Τσετούνγκ, καθόρισε μια νέα προσέγγιση για την εξωτερική πολιτική της Κίνας, θέτοντας ως προτεραιότητα την οικονομική ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό και τη σταδιακή ενσωμάτωση της χώρας στη διεθνή κοινότητα. Η βασική αρχή της πολιτικής του συνοψίζεται στη φράση «taoguang yanghui» που σημαίνει «κρύψτε τη δύναμή σας, και κερδίστε το χρόνο σας». Αυτή η στρατηγική είχε ως στόχο τη διατήρηση χαμηλού προφίλ στις διεθνείς σχέσεις, αποφεύγοντας τις άμεσες συγκρούσεις, ώστε να επιτραπεί στην Κίνα να επικεντρωθεί στην εσωτερική της ανάπτυξη.

Μερικά από τα σημαντικότερα σημεία της πολιτικής του Ντενγκ Σιαοπίνγκ ήταν οι Τέσσερις αρχές του Εκσυγχρονισμού (αγροτική οικονομία, βιομηχανία, άμυνα και επιστήμη/τεχνολογία), στόχοι που είχαν ήδη ανακοινωθεί από το 1963 από τον Τσου Ενλάι, τον πρώτο πρωθυπουργό της Κίνας³. Ο Ντενγκ ενσωμάτωσε τους στόχους αυτούς στο όραμά του για την Κίνα, εμπλουτίζοντάς τους με τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

¹ Kaufman, A. A. (2011, March 10). *The “Century of Humiliation” and China’s National Narratives* (Testimony before the U.S.-China Economic and Security Review Commission). U.S.-China Economic and Security Review Commission. <https://www.uscc.gov/sites/default/files/3.10.11Kaufman.pdf>

² Strategic Translation. (n.d.). *Great Rejuvenation of the Chinese Nation*. <https://www.strategictranslation.org/glossary/great-rejuvenation-of-the-chinese-nation>

³ Britannica. (n.d.). *Four Modernizations*. In *Britannica.com*. <https://www.britannica.com/topic/Four-Modernizations>

- **Εστίαση στην Οικονομική Ανάπτυξη:** Ο Ντενγκ έθεσε ως πρωταρχικό στόχο τη μετατροπή της Κίνας σε μια οικονομική δύναμη μέσω του ανοίγματος της αγοράς, της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και της δημιουργίας Ειδικών Οικονομικών Ζωνών (Special Economic Zones - SEZs), όπως η Σενζέν, οι οποίες επέτρεψαν την ταχεία βιομηχανική ανάπτυξη και την προώθηση της ελεύθερης αγοράς μέσα σε ένα σοσιαλιστικό σύστημα, το οποίο έμεινε γνωστό ως Σοσιαλισμός με Κινεζικά χαρακτηριστικά^{4,5}.
- **Διπλωματικές Σχέσεις:** Ο Ντενγκ αντιλήφθηκε τη σημασία της ομαλοποίησης σχέσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες επηρεασμένος από τη πολιτική που είχε χαράξει η προεδρία του Ρίτσαρντ Νίξον στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Η Κίνα εδραίωσε διπλωματικές σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες, με αποκορύφωμα τη συνάντηση του Ντενγκ με τον Πρόεδρο Τζίμι Κάρτερ το 1979⁶, η οποία οδήγησε στην επίσημη αναγνώριση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας από τις ΗΠΑ η οποία χάραξε το δρόμο για νέες συνεργασίες.
- **Στρατιωτικός Εκσυγχρονισμός:** Ο Ντενγκ συνειδητοποίησε αφενός ότι η Κίνα δεν μπορούσε να ανταγωνιστεί ευθέως τη Σοβιετική Ένωση ή τις ΗΠΑ σε στρατιωτικό επίπεδο, λόγω του τεχνολογικού χάσματος. Αφετέρου, περιόρισε την ανεξαρτησία του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA), μειώνοντας την επιρροή του ως «κράτος εν κράτει» και επιχειρώντας την αποπολιτικοποίησή του. Παράλληλα, διαμόρφωσε τον στρατό ώστε να μπορεί να ενσωματωθεί στις γενικότερες πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης, δίνοντας προτεραιότητα στις πολιτικές και κοινωνικές ανάγκες έναντι των στρατιωτικών⁷. Κατάφερε όμως να εφαρμόσει μια σειρά μεταρρυθμίσεων, μειώνοντας το προσωπικό του στρατού⁸, και επενδύοντας σε σύγχρονη στρατιωτική τεχνολογία και βελτίωση των στρατηγικών όπλων. Στόχος του ήταν να δημιουργήσει έναν πιο αποδοτικό στρατό, ικανό να προστατεύσει την Κίνα από εξωτερικές απειλές που είχαν ισχυρή παρουσία στην Ανατολική Ασία. Η πολιτική του επικεντρώθηκε επίσης στην ασφάλεια των θαλάσσιων συνόρων της Κίνας, με έμφαση στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, ενώ επιδίωξε στρατιωτική συνεργασία με το εξωτερικό, κυρίως μέσω της Σοβιετικής Ένωσης⁹.

⁴ Dorn, J. A. (n.d.). *China's post-1978 economic development and its entry into the global trading system*. Cato Institute. <https://www.cato.org/publications/chinas-post-1978-economic-development-entry-global-trading-system>

⁵ Boaz, D. (2022, October 10). *Η δικτατορία στην Κίνα τελειοποιείται*. Liberal.gr. <https://www.liberal.gr/think-tanks/i-diktatoria-stin-kina-teleiopoieitai>

⁶ U.S. Department of State. (1979, January 1). *The United States of America and the People's Republic of China: Joint communiqué*. Office of the Historian. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1977-80v01/d104>

⁷ Lam, W. W. (1999). *The era of Jiang Zemin* (pp. 154–155). Simon & Schuster.

⁸ Los Angeles Times. (1985, May 6). *Troop cut to save money, Deng says*. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1985-05-06-mn-4457-story.html>

⁹ Sultani, Z. I. M., Wildani, A. G., Wargi, F. S., Zidane, G. A., Ali, O., & Rahmawan, A. D. (2024). *Deng Xiaoping's military modernization and the national security interests of the People's Republic of China in the East Asian region during the Cold War (1980-1991)*. *HISTORIA: Jurnal Program Studi Pendidikan Sejarah*, 12(1), 187-210. <https://doi.org/10.24127/hj.v12i1.8303>

- **Αποφυγή Συγκρούσεων:** Η Κίνα υιοθέτησε μια στρατηγική αποφυγής διεθνών συγκρούσεων, εστιάζοντας στην εσωτερική ανασυγκρότηση και την οικονομική ανάπτυξη. Η στάση αυτή δεν υπαγορεύτηκε μόνο από τη στρατηγική του «χαμηλού προφίλ» (taoguang yanghui), αλλά και από τη ρεαλιστική εκτίμηση ότι η Κίνα, τη δεκαετία του 1980, δεν διέθετε ούτε την ισχύ ούτε τα μέσα για να εμπλακεί αποτελεσματικά σε διεθνείς κρίσεις.

Η κυβέρνηση του Ντενγκ Σιαοπίνγκ σημείωσε σημαντικές επιτυχίες, καθιστώντας τον, τον «αρχιτέκτονα» της σύγχρονης Κίνας. Μέσω της πολιτικής «Reform and Opening-up», η χώρα μετατράπηκε σε οικονομική δύναμη, ενώ παράλληλα υιοθέτησε μια διακριτική αλλά σταδιακά ενισχυόμενη εξωτερική πολιτική. Παρά την εντυπωσιακή οικονομική ανάπτυξη, η μετάβαση σε μια οικονομία με καπιταλιστικά χαρακτηριστικά δημιούργησε κοινωνικές ανισότητες, προκαλώντας εσωτερικές αντιδράσεις διευρύνοντας το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών. Επιπλέον, η εισαγωγή καπιταλιστικών στοιχείων στην οικονομία προκάλεσε ιδεολογικές αντιφάσεις. Αν και ο Ντενγκ επεδίωκε να διατηρήσει τον σοσιαλιστικό χαρακτήρα της χώρας, οι μεταρρυθμίσεις του, έφεραν δομικές αλλαγές που αμφισβητούσαν την επίσημη ιδεολογία του Κομμουνιστικού Κόμματος, δημιουργώντας διλήμματα σχετικά με τη μελλοντική κατεύθυνση της Κίνας. Αντίστοιχα, σε εσωτερικό επίπεδο, η μεγαλύτερη κρίση της διακυβέρνησης Ντενγκ ήταν η εξέγερση στην Πλατεία Τιενανμέν το 1989, όπου φοιτητές και πολίτες διεκδίκησαν δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις.

Η βίαιη καταστολή από το κράτος προκάλεσε διεθνείς κυρώσεις¹⁰ και προσωρινή απομόνωση της Κίνας¹¹. Το γεγονός ανέδειξε τα όρια της πολιτικής φιλελευθεροποίησης, καθώς το Κομμουνιστικό Κόμμα δεν ανεχόταν αμφισβήτηση της εξουσίας του. Τέλος, η διατήρηση ενός χαμηλού προφίλ στην εξωτερική πολιτική είχε ως αποτέλεσμα η Κίνα να παραμείνει θεατής σε διεθνείς κρίσεις, περιορίζοντας την επιρροή της στη διαμόρφωση παγκόσμιων εξελίξεων. Επιπλέον, η προσπάθεια αποφυγής συγκρούσεων δεν απέτρεψε πλήρως τις εντάσεις, καθώς το 1988 σημειώθηκε η Σύγκρουση του Johnson South Reef με το Βιετνάμ στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας. Παρά τις παραπάνω προκλήσεις, η πολιτική κληρονομιά του Ντενγκ Σιαοπίνγκ διαμόρφωσε τις βάσεις της σύγχρονης Κίνας, θέτοντας τη χώρα σε τροχιά ταχείας οικονομικής ανάπτυξης και διεθνούς ισχυροποίησης. Ενώ, οι μεταρρυθμίσεις του Ντενγκ επέτρεψαν στην Κίνα να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στις περιφερειακές ισορροπίες ισχύος και να διασφαλίσει τα μακροπρόθεσμα στρατηγικά της συμφέροντα δημιουργώντας τις βάσεις για τη μετέπειτα άνοδο της Κίνας ως παγκόσμιας υπερδύναμης.

1.2 Η Εποχή του Ζιανγκ Ζεμίν (1992-2002)

Ο Ζιανγκ Ζεμίν ανέλαβε την ηγεσία της Κίνας μετά τα γεγονότα στην Πλατεία Τιενανμέν (1989), επιδιώκοντας να αποκαταστήσει την εικόνα της χώρας. Η εξωτερική πολιτική του Ζιανγκ ακολούθησε σε μεγάλο βαθμό τα χνάρια της πολιτικής του προκατόχου του.

¹⁰ U.S. Government Accountability Office. (1998). *China: Possible missile technology transfers from U.S. satellite export policy—Statement of Dr. Gerald J. Mossinghoff before the Committee on National Security, House of Representatives (GAO/T-NSIAD-98-171)*. <https://www.gao.gov/assets/t-nsiad-98-171.pdf>

¹¹ Barron, L. (2019, June 3). *China's Tiananmen massacre, 30 years later: What happened and why it still matters today*. TIME. <https://time.com/5600363/china-tiananmen-30-years-later/>

Η κυβέρνηση του Ζιανγκ αποτέλεσε ένα πολιτικό κράμα συνδυάζοντας όπως αναφέρθηκε παραπάνω, την πολιτική του Ντενγκ μέσω της φράσης «*κρύψτε τη δύναμή σας, και κερδίστε το χρόνο σας*», ενώ στις αρχές της δεκαετίας του 2000 διατύπωσε την «*θεωρία των τριών αντιπροσώπων*» που αποτελεί συνέχεια και εξέλιξη του Μαρξισμού-Λενινισμού, της Σκέψης του Μάο Τσετούνγκ και της Θεωρίας του Ντενγκ Σιαοπίνγκ¹². Πιο συγκεκριμένα, η «*Θεωρία των Τριών αντιπροσώπων*» υπογραμμίζει ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα εκπροσωπεί τις προοδευτικές παραγωγικές δυνάμεις μέσω της ενσωμάτωσης της οικονομικής ανάπτυξης και του καπιταλισμού υπό τον έλεγχο του κράτους. Τον προηγμένο πολιτισμό της Κίνας μέσω της προώθησης, της εκπαίδευσης, της τεχνολογίας και της πολιτιστικής προόδου και τα συμφέροντα της πλειοψηφίας του λαού μέσω της διεύρυνσης της κοινωνικής βάσης του Κομμουνιστικού Κόμματος, συμπεριλαμβανομένων επιχειρηματιών και ιδιωτών^{13,14}.

Η Θεωρία των Τριών Αντιπροσώπων, που διατυπώθηκε από τον Ζιανγκ Ζεμίν αρχικά αφορούσε κυρίως την εσωτερική πολιτική της Κίνας. Ωστόσο, με την εφαρμογή της, τέθηκαν τα θεμέλια για τη διεύρυνση της πολιτικής βάσης του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας, υποστηρίζοντας ότι το κόμμα εκπροσωπεί όχι μόνο τους εργάτες και τους αγρότες αλλά και τις «προοδευτικές δυνάμεις» της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματιών και της ανερχόμενης μεσαίας τάξης. Πρέπει να καταστεί σαφές πως αν και η θεωρία επικεντρωνόταν κυρίως στην εσωτερική διακυβέρνηση, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις που προώθησε είχαν άμεσο αντίκτυπο στη διεθνή στρατηγική της Κίνας. Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης του Ζιανγκ, η Κίνα επιδίωξε να εδραιώσει τη θέση της ως οικονομική υπερδύναμη, ενισχύοντας τις εμπορικές της σχέσεις και επιδιώκοντας μεγαλύτερη ενσωμάτωση στους διεθνείς οικονομικούς θεσμούς.

Ας δούμε παρακάτω μερικά από τα σημαντικότερα σημεία της εξωτερικής πολιτικής του Ζιανγκ Ζεμίν:

- **Αποκατάσταση των Σχέσεων Κίνας-ΗΠΑ μετά το 1989:** Μετά τα γεγονότα της πλατείας Τιενανμέν, η Δύση επέβαλε κυρώσεις στην Κίνα¹⁵, και οι σχέσεις με τις ΗΠΑ επιδεινώθηκαν σημαντικά, ο Ζιανγκ όμως τήρησε την πεμπτουσία της πολιτικής του Ντενγκ εφαρμόζοντας την στρατηγική «*κρύψτε τη δύναμή σας, και κερδίστε το χρόνο σας*» για να αποφύγει την ευθεία αντιπαράθεση με τη Δύση. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του, ο Ζιανγκ Ζεμίν επιδίωξε τη βελτίωση των σχέσεων Κίνας-ΗΠΑ, δίνοντας έμφαση στη διπλωματία υψηλού επιπέδου και στην προσέλκυση επενδύσεων. Η επίσκεψή του στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1997 αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο, καθώς σηματοδότησε την πρώτη επίσημη επίσκεψη

¹² Theory China. (2021, May 4). *The Theory of Three Represents*. Theory China. <https://en.theorychina.org.cn/c/2021-05-04/1393245.shtml>

¹³ China.org.cn. (n.d.). *Jiang Zemin's thinking of "Three Represents"*. <http://www.china.org.cn/english/zhuanti/3represents/68735.htm>

¹⁴ Kwan, C. H. (2002, August 23). *The Three Represents Theory: New orientation of the Communist Party*. Research Institute of Economy, Trade and Industry (RIETI). <https://www.rieti.go.jp/en/china/02082301.html>

¹⁵ Council on Foreign Relations. (n.d.). *U.S.-China relations timeline*. <https://www.cfr.org/timeline/us-china-relations>

Κινέζου ηγέτη μετά από 12 χρόνια. Παρά το δύσκολο πολιτικό κλίμα - με τη συζήτηση περί του «κινεζικού κινδύνου» να κυριαρχεί στις ΗΠΑ και ιδίως μετά την τρίτη κρίση στη Ταϊβάν¹⁶. Ο Ζιανγκ παρουσιάστηκε ως ένας ηγέτης σταθερός, προσανατολισμένος στη συνεργασία και τη σταδιακή ενσωμάτωση της Κίνας στο διεθνές σύστημα κάτι που όπως θα δούμε στη συνέχεια επιτεύχθηκε με την ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου το 2001. Μέσω της «διπλωματίας των αρχηγών κρατών», ο Ζιανγκ διαμόρφωσε μια στρατηγική συνεργασία με τις ΗΠΑ, προσπαθώντας να διασφαλίσει ότι η Κίνα δεν θα αντιμετωπίζεται ως απειλή, αλλά ως ένας εταίρος με οικονομικές και πολιτικές προοπτικές γεγονός που οδήγησε στην υιοθέτηση νομοσχεδίου¹⁷ από τις Ηνωμένες Πολιτείες για την κανονικοποίηση των εμπορικών τους σχέσεων¹⁸. Κατά τη διάρκεια των συνομιλιών του με τον Μπιλ Κλίντον, οι δύο χώρες δεσμεύτηκαν να εργαστούν προς μια εποικοδομητική σχέση, που θα στηριζόταν στη διπλωματική συνεργασία και την αποφυγή σύγκρουσης¹⁹.

- **Ένταξη στον ΠΟΕ (2001):** Στα πλαίσια της πολιτικής ανοίγματος που πρωτοπόρησε ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ, η ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου το 2001, την κατέστησε βασικό παίκτη στο παγκόσμιο εμπόριο, ενισχύοντας την οικονομική της ανάπτυξη²⁰. Αντίστοιχα, οι Ηνωμένες Πολιτείες και συγκεκριμένα ο πρόεδρος Μπιλ Κλίντον χαιρέτισε θετικά την ιδέα της ένταξης της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου καθώς θα έδινε νέα πνοή στις οικονομικές σχέσεις των δυο κρατών, νέες ευκαιρίες για συνεργασία και προσέλκυση ξένων επενδύσεων και για τα δυο κράτη.
- **Προώθηση της πολιτικής «Going Global»:** Μαζί με την ένταξη της Κίνας, στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Το 1999, η κυβέρνηση του Ζιανγκ Ζεμίν συνέχισε τα οικονομικά ανοίγματα της χώρας, εγκαινιάζοντας την πολιτική «Going Global»²¹. Μια πολιτική κίνηση η οποία αποσκοπούσε στην ενθάρρυνση των Κινέζικων εταιρειών να επενδύσουν στο εξωτερικό. Μέσω αυτού, οι Κινεζικές κρατικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις έλαβαν κίνητρα για να επενδύσουν στο εξωτερικό, δίνοντάς

¹⁶ Τρίτη κρίση της Ταϊβάν: Το 1995-1996 η Κίνα πραγματοποίησε στρατιωτικές ασκήσεις και εκτοξεύσεις πυραύλων στα στενά της Ταϊβάν, αντιδρώντας στην επίσκεψη του προέδρου της Ταϊβάν στις ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ απάντησαν στέλνοντας αεροπλανοφόρα στην περιοχή. Η κρίση έληξε χωρίς σύγκρουση, αλλά ανέδειξε τις εντάσεις στις Σινο-αμερικανικές σχέσεις.

¹⁷ U.S. Congress. (2000). *H.R.4444 - To authorize extension of nondiscriminatory treatment (normal trade relations treatment) to the People's Republic of China, and to establish a framework for relations between the United States and the People's Republic of China*. GovTrack.us.

<https://www.govtrack.us/congress/bills/106/hr4444/text>

¹⁸ Hu, W. (2022, November 23). *In memory of senior alumni Jiang Zemin*. U.S.-China Perception Monitor. <https://uscnpm.org/2022/11/23/hu-wei-in-memory-of-senior-alumni-jiang-zemin/>

¹⁹ Faison, S. (1997, November 3). *Analysis: U.S. trip is everything Jiang expected*. The New York Times. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/library/world/110397us-china-assess.html>

²⁰ World Trade Organization. (2001, September 17). *WTO successfully concludes negotiations on China's entry*. https://www.wto.org/english/news_e/pr243_e.htm#:~:text=The%20World%20Trade%20Organization%20today,a%20member%20of%20the%20WTO.

²¹ Reddy, R. K. (2023, January 16). *CHINA'S GOING GLOBAL POLICY: A PRELUDE TO THE BRI*. Orcasia.org. <https://orcasia.org/chinas-going-global-policy-a-prelude-to-the-bri#:~:text=The%20Going%20Global%20or%20Going,integration%20into%20the%20global%20economy>

τους την ευκαιρία να επεκτείνουν την παρουσία τους στις παγκόσμιες αγορές, αυξάνοντας τη διεθνή παρουσία και επιρροή της Κίνας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εκθετική αύξηση των εξερχόμενων άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) τη δεκαετία του 2000. Επιπρόσθετα, η πολιτική αποσκοπούσε στο να βοηθήσει την Κίνα να εξασφαλίσει ενεργειακούς πόρους (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ορυκτά) με την εξαγορά ξένων εταιρειών ενέργειας και τη σύναψη συνεργασιών. Επιπλέον η Κίνα εμβάθυνε τις εμπορικές σχέσεις, ιδίως στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική, επενδύοντας σε έργα υποδομής, εξόρυξης και ενέργειας. Η πολιτική της Κίνας στέφθηκε με επιτυχία καθώς είδε την επέκταση των κινεζικών πολυεθνικών εταιρειών με εταιρείες όπως η Huawei, η Lenovo και η Haier να εξελίσσονται σε παγκόσμιες μάρκες και παράλληλα έθεσε τις βάσεις για την πρωτοβουλία μιας ζώνης και ενός δρόμου (Belt and Road Initiative)²², η οποία ξεκίνησε το 2013 και αποτελεί σήμερα το μεγαλύτερο οικονομικό και γεωπολιτικό σχέδιο εξωστρέφειας της Κίνας.

- **Στρατηγικές Συμμαχίες:** Ο Ζιανγκ Ζεμίν συνέχισε το έργο του προκατόχου του όσον αφορά την ενίσχυση των διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Ρωσίας και Κίνας²³. Ήδη από τον Μάιο του 1989²⁴, η επίσκεψη του Γενικού Γραμματέα της Σοβιετικής Ένωσης, Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, σηματοδότησε την επίσημη εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ των δύο κρατών, έπειτα από δεκαετίες ιδεολογικής και γεωπολιτικής αντιπαράθεσης κατά τη διάρκεια της Σινοσοβιετικής Ρήξης. Στη συνέχεια, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και η ανάδειξη της Ρωσίας ως διαδόχου κράτους άνοιξαν τον δρόμο για μια νέα εποχή στις διμερείς τους σχέσεις. Η Κίνα και η Ρωσία υπέγραψαν σειρά συμφωνιών για τη μείωση των στρατιωτικών εντάσεων και την ανάπτυξη μηχανισμών διαλόγου ενώ ακολούθησαν διαδοχικές συναντήσεις, με αποτέλεσμα η σχέση των δύο χωρών να αναβαθμιστεί το 1996 σε «στρατηγική συνεργασία»²⁵, βασισμένη στις Πέντε Αρχές Ειρηνικής Συνύπαρξης που αποτελούσαν πάγια πολιτική της Κινεζικής διπλωματίας από τη δεκαετία του 1950²⁶, με κύρια χαρακτηριστικά όπως τον αμοιβαίο σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας, την αμοιβαία μη επίθεση, τη μη ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων κρατών, την ισότητα και το αμοιβαίο όφελος και την ειρηνική συνύπαρξη. Η συνεχής βελτίωση των διμερών σχέσεων οδήγησε στην απόφαση για περαιτέρω εμβάθυνση της διπλωματικής συνεργασίας. Έτσι, το 2001, Κίνα και Ρωσία υπέγραψαν τη Συνθήκη Καλής Γειτονίας και Φιλικής

²² Ibid

²³ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *"End the past and open up the future" - The normalization of relations between China and the Soviet Union.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367539.html

²⁴ Ibid

²⁵ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *Sino-Russian partnership of strategic coordination.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367562.html

²⁶ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *China's initiation of the Five Principles of Peaceful Co-Existence.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367542.html

Συνεργασίας²⁷, η οποία ενίσχυσε τη μεταξύ τους συνεργασία σε στρατηγικούς τομείς, όπως το εμπόριο, την ενέργεια, τις μεταφορές, την πυρηνική ενέργεια, τη διαστημική τεχνολογία και την πληροφορική και τη στρατιωτική συνεργασία, η οποία ενισχύθηκε με κοινές στρατιωτικές ασκήσεις και πωλήσεις ρωσικών όπλων στην Κίνα. Αυτή η συνεργασία έθεσε τα θεμέλια για τη στενή στρατηγική σχέση Κίνας-Ρωσίας στις επόμενες δεκαετίες, η οποία συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, επηρεάζοντας τις διεθνείς γεωπολιτικές ισορροπίες²⁸.

- **Ίδρυση του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO):** Η ίδρυση του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO) αποτέλεσε μια από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες της κυβέρνησης του Ζιανγκ Ζεμίν²⁹, ιδιαίτερα αν αναλογιστούμε τις προσπάθειες της Κίνας να εξομαλύνει τις σχέσεις της με τις μεγάλες δυνάμεις, όπως η Ρωσία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Παράλληλα με τις μεμονωμένες προσπάθειες βελτίωσης των διμερών της σχέσεων, η Κίνα, υπό την ηγεσία του Ζιανγκ Ζεμίν, επιδίωξε να συσπειρώσει περιφερειακές δυνάμεις, προωθώντας την ίδρυση του SCO. Ο οργανισμός ιδρύθηκε το 2001 από την Κίνα³⁰, τη Ρωσία, το Καζακστάν, το Κιργιστάν, το Τατζικιστάν και το Ουζμπεκιστάν, με κύριους στόχους: την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών, την προώθηση της περιφερειακής ασφάλειας και σταθερότητας και τη συνεργασία σε θέματα καταπολέμησης της τρομοκρατίας³¹. Ο οργανισμός λειτουργεί μέχρι και σήμερα και σχετίζεται άμεσα με την πρωτοβουλία Μίας Ζώνης και Ενός Δρόμου (Belt and Road Initiative)³² ενώ θα μπορούσαμε να αποτιμήσουμε πως η δημιουργία του οργανισμού εντάσσεται σε ένα ευρύτερο στρατηγικό πλαίσιο, το οποίο είχε ως στόχο την μείωση της εξάρτησης της Κίνας από τη Δύση και τη διαμόρφωση ενός πολυπολικού διεθνούς συστήματος, στο οποίο οι ασιατικές δυνάμεις θα είχαν πιο αυτόνομο ρόλο στις παγκόσμιες εξελίξεις. Συνεπώς ο Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης αποτέλεσε μια φυσική εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής του Ζιανγκ Ζεμίν, αντανakλώντας την προσπάθεια της Κίνας να ισχυροποιήσει τη θέση της στην Ευρασία και να ενισχύσει τη συνεργασία με τη Ρωσία και τις γειτονικές χώρες.

²⁷ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2001, July 16). *Treaty of Good-Neighborliness and Friendly Cooperation Between the People's Republic of China and the Russian Federation*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367098.html

²⁸ China Power Team. (n.d.). *History of China-Russia relations*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://chinapower.csis.org/history-china-russia-relations/>

²⁹ Yu, S. (2022, December 28). *Jiang Zemin's diplomatic legacy*. China-US Focus. <https://www.chinausfocus.com/society-culture/jiang-zemins-diplomatic-legacy>

³⁰ Shanghai Cooperation Organization. (2001, June 15). *Declaration on the Establishment of the Shanghai Cooperation Organization*. Shanghai Cooperation Organization. <https://eng.sectsc.org/files/193054/193054>

³¹ Teekah, E. (n.d.). *Shanghai Cooperation Organization*. Encyclopædia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/Shanghai-Cooperation-Organization>

³² State Council Information Office of China. (2018, June 8). *SCO: A natural partner to the Belt and Road Initiative*. http://english.scio.gov.cn/beltandroad/2018-06/08/content_51816170.htm

- **Στρατιωτικός Εκσυγχρονισμός:** Ξεκίνησε την εκσυγχρονιστική αναβάθμιση του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA)³³.
- **Ανάκτηση της κυριαρχίας του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο:** Κατά τη διάρκεια της ηγεσίας του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, η Κίνα θέσπισε το καθεστώς «μία χώρα, δύο συστήματα», το οποίο αποτέλεσε τη βάση για την επιστροφή του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο. Το Σινο-Βρετανικό Κοινό Ανακοινωθέν του 1984 και το Σινο-Πορτογαλικό Κοινό Ανακοινωθέν του 1987 έθεσαν το νομικό και πολιτικό πλαίσιο για την αποκατάσταση της κυριαρχίας της Κίνας στις δύο περιοχές. Όταν ο Ζιανγκ Ζεμίν ανέλαβε την εξουσία, είδε την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, επιβλέποντας την επίσημη επιστροφή του Χονγκ Κονγκ το 1997 από την Αγγλία³⁴ και του Μακάο το 1999 από την Πορτογαλία³⁵. Η ανάκτηση αυτών των περιοχών ενίσχυσε την εδαφική ακεραιότητα της Κίνας ενώ επιβεβαίωσε τον αυξανόμενο ρόλο της στη διεθνή σκηνή.
- **Ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας στην Ασία:** Η Κίνα, υπό την ηγεσία του Ζιανγκ, συμμετείχε ενεργά σε περιφερειακούς οργανισμούς όπως η ASEAN προωθώντας την οικονομική και πολιτική συνεργασία στην Ασία.

Η περίοδος διακυβέρνησης του Ζιανγκ Ζεμίν αποτέλεσε κομβικό μεταβατικό στάδιο για τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, καθώς συνέπεσε με την παγίωση της οικονομικής φιλελευθεροποίησης και την ενσωμάτωση της χώρας στο διεθνές σύστημα. Ανέλαβε την ηγεσία σε μια δύσκολη περίοδο εσωτερικής και διεθνούς απομόνωσης, αμέσως μετά τα γεγονότα της Πλατείας Τιενανμέν, και σταδιακά κατάφερε να επαναφέρει τη διεθνή αξιοπιστία του Πεκίνου, διατηρώντας την πολιτική σταθερότητα στο εσωτερικό.

Ωστόσο, η περίοδος Ζιανγκ δεν ήταν απαλλαγμένη από προκλήσεις. Η ένταση με την Ταϊβάν κορυφώθηκε το 1995–96, όταν το Πεκίνο διεξήγαγε στρατιωτικές ασκήσεις κοντά στο νησί, προκαλώντας την αποστολή δύο αμερικανικών αεροπλανοφόρων στην περιοχή. Το επεισόδιο αυτό αποκάλυψε τόσο τα γεωστρατηγικά όρια της στρατιωτικής ισχύος της Κίνας όσο και την επιφυλακτικότητα της Ουάσινγκτον απέναντι στις προθέσεις του Πεκίνου. Επίσης, οι κατηγορίες για χειραγώγηση του γουάν και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

³³ Liu, Z. Z. (2022, December 1). *Jiang Zemin put China's economic opening into practice*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/jiang-zemin-put-chinas-economic-opening-practice>

³⁴ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (1997, July 01). *President Jiang Zemin's speech at ceremony for establishment of HKSAR*. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11339673.html

³⁵ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (1999, December 20). *President Jiang Zemin's speech at the ceremony in celebration of the establishment of the Macao Special Administrative Region*. https://www.mfa.gov.cn/eng/wjbj/zzjg_663340/gats_665294/xgxw_665296/202406/t20240606_11405834.html

επισκίασαν σε κάποιο βαθμό την εικόνα της Κίνας στους διεθνείς εμπορικούς κύκλους, ιδίως στις σχέσεις με τις ΗΠΑ³⁶.

Στο εσωτερικό, ο Ζιανγκ ανέπτυξε τη θεωρία των Τριών Αντιπροσώπων (*Three Represents*), η οποία παρείχε ιδεολογική κάλυψη στην επέκταση του ιδιωτικού τομέα και την ενσωμάτωση της επιχειρηματικής τάξης στο πολιτικό πλαίσιο του Κομμουνιστικού Κόμματος. Μέσω αυτής της θεωρίας, το Κόμμα εκπροσωπεί πλέον: (1) τις προηγμένες παραγωγικές δυνάμεις, (2) τον προηγμένο πολιτισμό και (3) τα συμφέροντα της πλειοψηφίας του λαού. Η ιδεολογική αυτή στροφή συνέβαλε στη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης νομιμοποίησης του Κόμματος και κατέστησε δυνατή τη θεσμοποίηση των μεταρρυθμίσεων που είχε ξεκινήσει ο Ντενγκ.

Στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, η θεωρία αυτή συνδέθηκε με την ενίσχυση της οικονομικής διπλωματίας και την επιδίωξη σταθερών διεθνών σχέσεων. Το σημαντικότερο επίτευγμα της εποχής ήταν αναμφισβήτητα η ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) το 2001, που εδραίωσε τον ρόλο της στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Παράλληλα, η Κίνα προώθησε μια περισσότερο πολυμερή και συνεργατική προσέγγιση στις διεθνείς υποθέσεις, επιδιώκοντας στρατηγικές εταιρικές σχέσεις με χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία και τα κράτη της Ασίας.

Σε αντίθεση με τους πιο απόμακρους και ιδεολογικά αυστηρούς προκατόχους του, ο Ζιανγκ χαρακτηριζόταν από χαρισματικό και προσιτό στυλ ηγεσίας, γεγονός που συνέβαλε θετικά στην εικόνα του στο εξωτερικό. Οι δημόσιες εμφανίσεις του, το χιούμορ του και η άνεσή του σε διεθνή φόρα παρουσίαζαν ένα διαφορετικό προσώπιο της κινεζικής ηγεσίας, πιο φιλικό και επικοινωνιακό³⁷.

Συνοψίζοντας, η ηγεσία του Ζιανγκ Ζεμίν σηματοδότησε μια περίοδο συνέχειας και εδραίωσης για την Κίνα. Παρά τις γεωπολιτικές προκλήσεις και τις αμφιλεγόμενες πρακτικές στην οικονομία, η εποχή του συνοδεύτηκε από θεαματική ενίσχυση της διεθνούς θέσης της Κίνας. Η επιτυχής ένταξή της στους διεθνείς θεσμούς, η ενίσχυση των εμπορικών της σχέσεων και η ιδεολογική ευελιξία του Κομμουνιστικού Κόμματος αποτέλεσαν τομή για την πορεία της χώρας στον 21^ο αιώνα, προετοιμάζοντας το έδαφος για την πιο φιλόδοξη και διεκδικητική πολιτική που ακολούθησε επί Σι Τζινπίνγκ.

1.3 Η Εποχή του Χου Τζιντάο (2002-2012)

Κατά τη διάρκεια της θητείας του (2002–2012), ο Χου Τζιντάο καθοδήγησε την Κίνα μέσα από μια περίοδο αλματώδους οικονομικής ανάπτυξης και σταδιακής ενίσχυσης της διεθνούς

³⁶ Paterson, S. (2019, August 22). *Is China a currency manipulator?* Hinrich Foundation. <https://www.hinrichfoundation.com/research/article/trade-distortion-and-protectionism/is-china-a-currency-manipulator/>

³⁷ Tang, F. (2022, December 6). *China's economic rise under Jiang Zemin featured lessons, warnings that still resonate today.* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3202137/chinas-economic-rise-under-jiang-zemin-featured-lessons-warnings-still-resonate-today>

παρουσίας της. Η εξωτερική πολιτική της χώρας χαρακτηρίστηκε από έναν συνδυασμό επιφυλακτικής συνέχειας και σταδιακής διεύρυνσης του διεθνούς της ρόλου. Το βασικό στρατηγικό δόγμα της εποχής ήταν η έννοια της «Ειρηνικής Ανόδου» μέσω της οποίας το Πεκίνο επεδίωξε να καθησυχάσει τη διεθνή κοινότητα ότι η αυξανόμενη ισχύς της Κίνας δεν σήμαινε ανατροπή του διεθνούς status quo ή υιοθέτηση επιθετικής συμπεριφοράς. Παρακάτω θα δούμε μερικές από τα σημαντικότερα σημεία της πολιτικής του Χου Τζιντάο:

- **Ειρηνική Ανόδος και «Αρμονικός Κόσμος»:** Ο Χου Τζιντάο προώθησε το δόγμα της «Ειρηνικής Ανόδου»³⁸ σε συνδυασμό με τις αρχές της «Αρμονικής Κοινωνίας» (για την εσωτερική πολιτική) και του «Αρμονικού Κόσμου» για τις διεθνείς σχέσεις. Στόχος ήταν η οικοδόμηση ενός πολυπολικού κόσμου βασισμένου σε συνεργασία, χωρίς ηγεμονικές βλέψεις³⁹.
- **Ραγδαία Οικονομική Ανάπτυξη:** Κατά την περίοδο Χου, η Κίνα γνώρισε εντυπωσιακή οικονομική άνοδο. Το 2010, ξεπέρασε την Ιαπωνία και κατέλαβε τη δεύτερη θέση παγκοσμίως σε ΑΕΠ⁴⁰, γεγονός που ενίσχυσε την επιρροή της στο διεθνές σύστημα. Ο ίδιος, στην Κεντρική Οικονομική Συνδιάσκεψη του 2008, επιβεβαίωσε ότι η στρατηγική κατεύθυνση της διεθνούς οικονομικής ενσωμάτωσης ήταν σωστή και έπρεπε να συνεχιστεί⁴¹.
- **Διπλωματική Εξάπλωση και Ενεργειακή Στρατηγική:** Ο Χου επεδίωξε τη διεύρυνση της παγκόσμιας παρουσίας της Κίνας μέσω μιας ενεργητικής διπλωματίας. Έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην Αφρική και τη Λατινική Αμερική, όπου η Κίνα επένδυσε σημαντικά σε υποδομές, παρείχε αναπτυξιακή βοήθεια και εξασφάλισε πρόσβαση σε πρώτες ύλες⁴². Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών, με επενδύσεις σε χώρες όπως η Αλγερία, η Αγκόλα και η Νιγηρία. Το 2003, η Κίνα εισήγαγε πετρέλαιο από την Αφρική αξίας 4,85 δισ. δολαρίων, αύξηση 67,5% από την προηγούμενη χρονιά, ενώ το 24,3% των συνολικών κινεζικών εισαγωγών προήλθε από την ήπειρο⁴³.
- **Πολιτιστική Διπλωματία:** Η κυβέρνηση Χου επένδυσε σημαντικά στην εικόνα της Κίνας στο εξωτερικό. Τα Ινστιτούτα Κομφούκιου εξαπλώθηκαν παγκοσμίως, ενώ η επιτυχής διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνου το 2008 αποτέλεσε

³⁸ Pathak, S. (2015, October 15). *The "Peace" in China's Peaceful Rise*. E-International Relations. <https://www.e-ir.info/2015/10/15/the-peace-in-chinas-peaceful-rise/>

³⁹ Callahan, W. A. (2015). History, Tradition and the China Dream: Socialist Modernization in the World of Great Harmony. *Journal of Contemporary China*, 24(96), 983-1001.

https://eprints.lse.ac.uk/124802/2/14918178_Callahan_W_History_tradition_China.pdf

⁴⁰ Barboza, D. (2010, August 15). *China Passes Japan as Second-Largest Economy*. The New York Times. http://www.nytimes.com/2010/08/16/business/global/16yuan.html?_r=1

⁴¹ Medeiros, E. S. (2009, July 27). *China's International Behavior: Activism, Opportunism, and Diversification*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG850.html>

⁴² Calvocoressi, P. (2010). *Η Διεθνής Πολιτική μετά το 1946* (Τόμος Α). (p. 236) Εκδόσεις Τουρίκη.

⁴³ Lam, W. W.-L. (2006). *Chinese politics in the Hu Jintao era: New leaders, new challenges*. (p. 179) M.E. Sharpe

σύμβολο της ανόδου της χώρας, παρά το γεγονός ότι η ανάληψη των Αγώνων είχε εξασφαλιστεί επί Ζιανγκ Ζεμίν.

- **Πολυμέρεια και Συνεργασία:** Ο Χου προώθησε τη συμμετοχή της Κίνας σε διεθνείς θεσμούς και φόρα, ενισχύοντας τις σχέσεις με την ASEAN, τον Οργανισμό Συνεργασίας της Σανγκαής (SCO), και άλλες περιφερειακές πρωτοβουλίες. Επίσης, προώθησε στρατηγικές συνεργασίες με μεγάλες δυνάμεις όπως η Ρωσία και η ΕΕ⁴⁴.
- **Αντίδραση στην Στροφή προς την Ασία «Pivot to Asia»:** Παρά τη ρητορική περί ειρηνικής ανόδου, η στροφή των ΗΠΑ προς την Ασία υπό την κυβέρνηση Ομπάμα (Pivot to Asia) ερμηνεύθηκε από το Πεκίνο ως μια πολιτική περιορισμού της Κίνας, δείχνοντας τα όρια της πολιτικής ήπιας ισχύος του Χου.
- **Ασάφεια και Διπλωματική Αναποφασιστικότητα:** Η κινεζική εξωτερική πολιτική παρουσίαζε συχνά ασάφεια, έλλειψη ενιαίας στρατηγικής και αντιφάσεις. Ενώ προωθούσε την πολυμέρεια και τη μη επέμβαση, το Πεκίνο έτεινε να υιοθετεί πιο αποφασιστικές στάσεις σε θέματα κυριαρχίας, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη στάση του στη Νότια Σινική Θάλασσα. Αν και η στρατηγική του «Nine-Dash Line» δεν εισήχθη επίσημα από τον Χου, η εποχή του χαρακτηρίστηκε από σταδιακή σκλήρυνση των θέσεων στο συγκεκριμένο ζήτημα (αν και όχι με τη σαφήνεια που παρατηρήθηκε υπό τον Σι Τζινπίνγκ).
- **Έλλειψη Ηγεμονικού Οράματος:** Η Κίνα υπό τον Χου δεν διαμόρφωσε ένα συνολικό στρατηγικό αφήγημα παγκόσμιας ηγεσίας. Η στρατηγική της ήταν περισσότερο αμυντική και επιφυλακτική, με έμφαση στην οικονομική ισχύ και τη σταθερότητα, χωρίς σαφή στόχευση για ανατροπή του διεθνούς συστήματος ή δημιουργία εναλλακτικών θεσμών.

Η περίοδος διακυβέρνησης του Χου Τζιντάο μπορεί να χαρακτηριστεί μεταβατική στην πορεία της σύγχρονης Κίνας. Από τη μία πλευρά, η χώρα εδραίωσε τη θέση της ως οικονομική υπερδύναμη, διεύρυνε τη διεθνή της παρουσία και άρχισε να υιοθετεί πιο ενεργητικές μορφές διπλωματίας. Από την άλλη, η εξωτερική πολιτική της Κίνας παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό επιφυλακτική, χωρίς ιδιαίτερη συνοχή ή σαφές ηγεμονικό όραμα. Ο ίδιος ο Χου δεν διακρινόταν για ισχυρό προσωπικό όραμα, προτίμησε να διατηρήσει τη γραμμή των προκατόχων του, αποφεύγοντας σημαντικές μεταρρυθμιστικές τομές. Για τον λόγο αυτό, ορισμένοι αναλυτές περιγράφουν τη δεκαετία της διακυβέρνησής του ως «χαμένη δεκαετία»⁴⁵, εξαιτίας της στασιμότητας σε κρίσιμους τομείς πολιτικής και διακυβέρνησης. Η μετάβαση σε μια πιο φιλόδοξη, ιδεολογικά συγκροτημένη και επιθετική στρατηγική στην εξωτερική πολιτική θα συντελεστεί με την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ, ο οποίος

⁴⁴ Medeiros, E. S. (2009, July 27). *China's International Behavior: Activism, Opportunism, and Diversification*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG850.html>

⁴⁵ Kirchner, R., & Bone, S. (2013, March 13). *Looking back at China's lost decade*. Deutsche Welle. <https://www.dw.com/en/looking-back-at-chinas-lost-decade/a-16667956>

επαναπροσδιόρισε τον διεθνή ρόλο της Κίνας μέσα από έννοιες όπως η «Μείζων Διπλωματία μιας Μεγάλης Δύναμης» και η «Κοινότητα Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα».

Συμπεράσματα

Πριν από την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ, η κινεζική εξωτερική πολιτική διαμορφώθηκε μέσα από διαδοχικά στάδια που αντανakλούσαν τις μεταβαλλόμενες εσωτερικές προτεραιότητες και τις διεθνείς συγκυρίες. Κάθε ηγέτης του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας άφησε το δικό του αποτύπωμα στον τρόπο με τον οποίο η χώρα προσεγγίζει τον κόσμο.

Ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ υπήρξε ο αρχιτέκτονας της μετάβασης της Κίνας από ένα αυστηρά κρατικά ελεγχόμενο οικονομικό μοντέλο σε μια οικονομία αγοράς με σοσιαλιστικά χαρακτηριστικά. Η στρατηγική του βασίστηκε σε μια μετριοπαθή και μη-αντιπαραθετική εξωτερική πολιτική, υπό τη γενική αρχή της διατήρησης χαμηλού προφίλ⁴⁶. Παράλληλα, επί της διακυβέρνησής του υιοθετήθηκε η πολιτική του ενός παιδιού, μια απόφαση που αποσκοπούσε στον περιορισμό του πληθυσμού αλλά είχε μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στο δημογραφικό ισοζύγιο της χώρας. Η σταδιακή άρση αυτής της πολιτικής ξεκίνησε το 2015⁴⁷ και καταργήθηκε πλήρως το 2021⁴⁸, καθώς η Κίνα αντιμετωπίζει πλέον σοβαρό έλλειμμα εργατικού δυναμικού.

Ο Ζιανγκ Ζεμίν συνέχισε τη στρατηγική του Ντενγκ, εδραιώνοντας την Κίνα στην παγκόσμια οικονομία. Η ένταξη της χώρας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου το 2001 σηματοδότησε την ενίσχυση της οικονομικής της διείσδυσης διεθνώς. Υπό την ηγεσία του, πραγματοποιήθηκαν επίσης σημαντικές στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις και ενισχύθηκε η τεχνολογική και επιχειρησιακή ικανότητα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού.

Ο Χου Τζιντάο, ο οποίος διαδέχθηκε τον Ζιανγκ, υιοθέτησε μια περισσότερο τεχνοκρατική και χαμηλών τόνων προσέγγιση, προωθώντας την ιδέα της «ειρηνικής ανόδου» της Κίνας. Κατά τη διάρκεια της θητείας του, η Κίνα εμβάθυνε τις οικονομικές της σχέσεις με τις χώρες της Αφρικής, προσφέροντας δάνεια και επενδύσεις με αντάλλαγμα πρόσβαση σε φυσικούς πόρους. Ωστόσο, η διπλωματική της στάση συχνά χαρακτηρίστηκε από έλλειψη στρατηγικής συνοχής και αποφασιστικότητας, αφήνοντάς την εκτεθειμένη σε περιφερειακές εντάσεις, ειδικά σε θαλάσσιες διεκδικήσεις στην Ανατολική και Νότια Σινική Θάλασσα. Επιπλέον, παρότι ξεκίνησαν εκσυγχρονιστικές προσπάθειες στο στρατιωτικό πεδίο, η περίοδος αυτή στιγματίστηκε από φαινόμενα διαφθοράς εντός του PLA, τα οποία αποκαλύφθηκαν κυρίως κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης του Σι.

Η άνοδος του Σι Τζινπίνγκ το 2012 σηματοδότησε μια ρήξη με την ως τότε στρατηγική. Ο Σι εγκατέλειψε την πολιτική χαμηλού προφίλ του Ντενγκ και υιοθέτησε μια περισσότερο

⁴⁶ Calvocoressi, P. (2010). *Η Διεθνής Πολιτική μετά το 1946* (Τόμος Α). (p. 236) Εκδόσεις Τουρίκη.

⁴⁷ China to end one-child policy and allow two. (2015, October 29). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-34665539>

⁴⁸ China allows three children in major policy shift. (2021, May 31). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-57303592>

ενεργή και διεκδικητική εξωτερική πολιτική. Η Κίνα πλέον δεν περιορίζεται στην παθητική άσκηση επιρροής, αλλά επιδιώκει ρητά την αναβάθμιση της παγκόσμιας θέσης της μέσω στρατηγικών πρωτοβουλιών όπως το Belt and Road Initiative, η ενίσχυση της στρατιωτικής της παρουσίας στη Νότια Σινική Θάλασσα και η λεγόμενη «Wolf Warrior Diplomacy». Η περίοδος πριν τον Σι μπορεί επομένως να ιδωθεί ως ένα προπαρασκευαστικό στάδιο σταδιακής οικονομικής και στρατηγικής ενίσχυσης, το οποίο επέτρεψε στον Σι να υιοθετήσει μια περισσότερο φιλόδοξη γεωπολιτική στρατηγική.

Κεφάλαιο 2ο: Το όραμα του Σι Τζινπίνγκ για τον παγκόσμιο ρόλο της Κίνας

Εισαγωγή

Η άνοδος του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία το 2012 σηματοδότησε μια νέα εποχή για την Κίνα, τόσο σε εσωτερικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Αντίθετα με τους προκατόχους του, οι οποίοι επικεντρώθηκαν κυρίως στην οικονομική ανάπτυξη και τη σταδιακή ένταξη της χώρας στο διεθνές σύστημα, ο Σι επιδίωξε μια πιο φιλόδοξη και ενεργητική εξωτερική πολιτική. Μέσω του οράματος του για το «Κινεζικό Όνειρο» (Chinese Dream) και της ιδέας της «Κοινότητας Κοινού Μέλλοντος για την Ανθρωπότητα» (Community of Shared Future for Mankind), η Κίνα αναδείχθηκε ως μια δύναμη που επιδιώκει να διαμορφώσει τη νέα παγκόσμια τάξη. Παράλληλα, η συσσώρευση της εξουσίας στα χέρια του Σι και η ενίσχυση του ρόλου του Κομμουνιστικού Κόμματος στην εξωτερική πολιτική κατέστησαν την Κίνα πιο συνεκτική αλλά και πιο διεκδικητική στις διεθνείς της σχέσεις.

Όπως είδαμε στο πρώτο κεφάλαιο, η άνοδος της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης δεν αποτελεί αποκλειστικά έργο της ηγεσίας του Σι Τζινπίνγκ. Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1970, οι διαδοχικές κυβερνήσεις είχαν θέσει ως στρατηγικό τους στόχο την εδραίωση της χώρας ως μιας ισχυρής περιφερειακής δύναμης, με μακροπρόθεσμες φιλοδοξίες για να διεκδικήσει σημαντικότερη θέση στη παγκόσμια σκηνή. Μέσα από την ιστορική αναδρομή, διαπιστώσαμε ότι οι προηγούμενες ηγεσίες εστίασαν περισσότερο στην οικονομική ανάπτυξη και σε θέματα εσωτερικής πολιτικής. Η επιλογή αυτή δεν ήταν τυχαία, καθώς η Κίνα αναγνώριζε πως υστερούσε σε ισχύ έναντι υπερδυνάμεων όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση. Ως εκ τούτου, προτεραιότητα δόθηκε στη στρατηγική της αποκλιμάκωσης, της οικονομικής μεγέθυνσης και της διπλωματικής συνεργασίας, ώστε η Κίνα να μπορέσει σταδιακά να ενισχύσει τη θέση της. Η ειρηνική άνοδος και η εμβάθυνση των διεθνών εμπορικών και οικονομικών σχέσεων αποτέλεσαν τον ακρογωνιαίο λίθο αυτής της στρατηγικής. Με αυτόν τον τρόπο, η Κίνα πέτυχε όχι μόνο να εδραιωθεί ως περιφερειακή δύναμη ικανή να προστατεύσει τα συμφέροντά της, αλλά και να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την άσκηση αυξανόμενης επιρροής στη διεθνή σκηνή.

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα αναλύσουμε το όραμα του Σι Τζινπίνγκ για την εξωτερική πολιτική της Κίνας, εξετάζοντας τις κεντρικές ιδέες και στρατηγικές που έχει διατυπώσει για την επίτευξη των στόχων του. Παράλληλα, θα διερευνήσουμε πως η συγκέντρωση της εξουσίας στα χέρια του Σι επηρεάζει τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της κινεζικής διπλωματίας, καθώς και αν και κατά πόσο αυτή η προσέγγιση ενισχύει την αποτελεσματικότητα της εξωτερικής πολιτικής της Κίνας.

2.1 Το όραμα του Σι Τζινπίνγκ και η «εθνική αναζωογόνηση» της Κίνας

Ο Σι Τζινπίνγκ εξελέγη Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας τον Νοέμβριο του 2012⁴⁹, κατά τη διάρκεια της 18ης Εθνικής Συνδιάσκεψης του Κόμματος και πρόεδρος της Κίνας το 2013⁵⁰. Λίγο μετά την ανάληψη της ηγεσίας, κατέστη σαφές πως η προσέγγισή του απέναντι τόσο στις εσωτερικές ανάγκες του Κόμματος όσο και στους στρατηγικούς στόχους της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής διέφερε ουσιαστικά από αυτή των προκατόχων του.

Ήδη από τις πρώτες του δημόσιες δηλώσεις, ο Σι διατύπωσε ένα φιλόδοξο πλαίσιο στόχων, το οποίο συνοψίστηκε στην έννοια του «Κινέζικου Ονείρου» (*Zhongguo meng*). Το όραμα αυτό αποτέλεσε τη βάση για μια νέα αφήγηση εθνικής αναγέννησης, εντάσσοντας την εξωτερική πολιτική σε μια ευρύτερη στρατηγική ανάδειξης της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης.

Στην πρώτη του ομιλία ως Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας, ο Σι Τζινπίνγκ τόνισε τρεις βασικούς άξονες ευθύνης: την ευθύνη προς το έθνος, τον λαό και το ίδιο το κόμμα. Αναφερόμενος στην ευθύνη προς το έθνος, υπενθύμισε τη μακρά ιστορία και τον πολιτισμό της Κίνας, αλλά και τις μεγάλες δοκιμασίες που υπέστη, λέγοντας χαρακτηριστικά:

«Από την ίδρυσή του, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας έχει κάνει μεγάλες θυσίες και έχει προχωρήσει μπροστά ενάντια σε όλες τις αντιξοότητες. Έχει συσπειρώσει και καθοδηγήσει τον κινεζικό λαό στη μετατροπή της φτωχής Παλαιάς Κίνας σε μια όλο και πιο ευημερούσα και ισχυρή Νέα Κίνα, ανοίγοντας έτσι έναν εντελώς νέο ορίζοντα για τη μεγάλη ανανέωση του κινεζικού έθνους.

Η δική μας ευθύνη τώρα είναι να συσπειρώσουμε και να οδηγήσουμε ολόκληρο το Κόμμα και τους ανθρώπους όλων των εθνοτικών ομάδων στην Κίνα, ώστε να πάρουμε τη σκυτάλη που μας παρέδωσε η ιστορία και να καταβάλουμε συνεχείς προσπάθειες για να επιτύχουμε τη μεγάλη ανανέωση του κινεζικού έθνους, να κάνουμε το κινεζικό έθνος να στέκεται ακλόνητο στην οικογένεια των εθνών και να συμβάλει ακόμη περισσότερο στην ανθρωπότητα.»⁵¹

Στη συνέχεια, υπογράμμισε την ευθύνη προς τον λαό, αναγνωρίζοντας τις προσδοκίες των πολιτών για καλύτερη εκπαίδευση, σταθερή εργασία, υψηλότερο εισόδημα, καλύτερη κοινωνική πρόνοια, ποιοτική υγειονομική περίθαλψη και βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης. Ο Σι Τζινπίνγκ, τόνισε ότι αποστολή του Κόμματος είναι να ανταποκριθεί σε αυτές τις ανάγκες και να προωθήσει την κοινή ευημερία. Τέλος, αναφέρθηκε στην ευθύνη απέναντι στο ίδιο το Κόμμα, αναγνωρίζοντας σοβαρές εσωτερικές προκλήσεις όπως η διαφθορά, η απομάκρυνση των στελεχών από τον λαό, η τυπολατρία και η γραφειοκρατία. Διαβεβαίωσε

⁴⁹ Our China Story. (2012, November 15). *Xi Jinping elected as General Secretary of the Central Committee of CPC*. <https://www.ourchinastory.com/en/13434>

⁵⁰ Voigt, K., & FlorCruz, J. (2013, March 14). *Xi formally elected Chinese president*. CNN. <https://edition.cnn.com/2013/03/13/world/asia/china-npc-xi-jinping>

⁵¹ China Daily. (2012, November 16). *Full text of Xi's address to the media*. http://www.chinadaily.com.cn/china/2012cpc/2012-11/16/content_15934514.htm

πως θα υπάρξει αυστηρή πειθαρχία και ενίσχυση της ηθικής και πολιτικής ευθύνης εντός του Κόμματος, ώστε να διατηρηθεί ο ηγετικός του ρόλος στο πλαίσιο του σοσιαλισμού με κινεζικά χαρακτηριστικά.⁵²

Η ρητορική του Σι Τζινπίνγκ, τόσο στις μεταγενέστερες δημόσιες ομιλίες του όσο και κατά τη διάρκεια επίσημων πολιτικών επισκέψεων, διατήρησε τον προσανατολισμό της στην ενίσχυση του κράτους και στην ανάδειξη της ιστορικής αποστολής του κινεζικού λαού. Μέσα από επανειλημμένες αναφορές στην ανθεκτικότητα, την εργατικότητα και τον αδιάκοπο αγώνα του κινεζικού έθνους στο πέρασμα των αιώνων, ο Σι οικοδόμησε ένα συνεκτικό αφήγημα που συνδέει το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον της χώρας⁵³. Η εθνική αναγέννηση παρουσιάζεται ως συλλογικός στόχος, ο οποίος δικαιώνει ιστορικά τον ρόλο του Κομμουνιστικού Κόμματος ως θεματοφύλακα της προόδου και της ενότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η ρητορική του Σι ανέδειξε σταδιακά τον εθνικισμό σε βασικό άξονα της πολιτικής του ιδεολογίας. Η στρατηγική αυτή μπορεί να ιδωθεί μέσα από το πρίσμα της πολιτικής νομιμοποίησης μέσω εθνικού αφηγήματος, δηλαδή της προσπάθειας του ηγέτη να εδραιώσει την εξουσία του προβάλλοντας ένα ενιαίο όραμα συλλογικής ταυτότητας και ιστορικής συνέχειας. Παράλληλα, εντάσσεται σε αυτό που η πολιτική θεωρία ονομάζει εθνοκεντρική πολιτική ρητορική μέσω της επίκλησης στο παρελθόν του έθνους και τη χρήση εθνικών συμβόλων, μύθων και πολιτισμικών αναφορών για την ενίσχυση της πολιτικής συνοχής και της λαϊκής στήριξης, ιδιαίτερα σε περιόδους εσωτερικών ή εξωτερικών προκλήσεων.

Μπορούμε, λοιπόν, να περιγράψουμε ότι το «Κινέζικο Όνειρο» (Zhongguo Meng), έτσι όπως το διατυπώνει και το εννοεί ο Σι Τζινπίνγκ, συνιστά μια πολυεπίπεδη και στρατηγικά διαμορφωμένη έννοια, η οποία εστιάζει στην αναγέννηση του κινεζικού έθνους και την επανατοποθέτηση της Κίνας σε ρόλο παγκόσμιας δύναμης και επιρροής. Το όραμα αυτό υπερβαίνει τα όρια της εσωτερικής πολιτικής, προβάλλοντας ως ένα αφήγημα ιστορικού αναθεωρητισμού, γεωπολιτικής φιλοδοξίας και πολιτισμικής ανάταξης⁵⁴. Πιο συγκεκριμένα, προβάλλει ένα όραμα που συνδυάζει οικονομική ανάπτυξη, στρατιωτική ενίσχυση⁵⁵, τεχνολογική καινοτομία, κοινωνική σταθερότητα, κρατικό έλεγχο και εθνική υπερηφάνεια⁵⁶. Ο Σι θέλοντας να ποσοτικοποιήσει τους στόχους της πολιτικής του, έθεσε ως βραχυπρόθεσμους στόχους τον διπλασιασμό του ΑΕΠ και του κατά κεφαλήν εισοδήματος στις αστικές και αγροτικές περιοχές έως το 2020, καθώς και την οικοδόμηση

⁵² Ibid

⁵³ China.org.cn. (2012, November 30). Full text of Xi Jinping's speech at the closing ceremony of a seminar for newly elected members of the CPC Central Committee. http://www.china.org.cn/china/2012-11/30/content_27269821_3.htm

⁵⁴ Barmé, G. R. (2013). *Chinese Dreams: Zhongguo meng 中国梦*. In G. R. Barmé (Ed.), *China Story Yearbook 2013: Civilising China*. Australian Centre on China in the World. <https://www.thechinastory.org/yearbooks/yearbook-2013/forum-dreams-and-power/chinese-dreams-zhongguo-meng-%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E6%A2%A6/>

⁵⁵ Patience, M. (2013, June 3). *China Dream: What does Xi Jinping's slogan mean?* BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-22726375>

⁵⁶ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (pp. 2–4). Oxford University Press.

μιας «ευημερούσας κοινωνίας» έως το 2021, με την ευκαιρία της εκατονταετηρίδας του Κομμουνιστικού Κόμματος. Μακροπρόθεσμα μέχρι το 2049 — επετειακό έτος των 100 χρόνων από την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας — η χώρα φιλοδοξεί να μετασχηματιστεί σε ένα σύγχρονο σοσιαλιστικό κράτος: ισχυρό, δημοκρατικό, πολιτιστικά ανεπτυγμένο και κοινωνικά αρμονικό⁵⁷. Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων προϋποθέτει τη δρομολόγηση εσωτερικών μεταρρυθμίσεων, την αναβάθμιση υφιστάμενων πολιτικών και την υιοθέτηση νέων στρατηγικών, όπως το πρόγραμμα «Made in China 2025»⁵⁸ και η Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος»⁵⁹ (Belt and Road Initiative), που αποσκοπούν στην ενίσχυση της γεωοικονομικής επιρροής της Κίνας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επιδίωξη της Κίνας να καταστεί παγκόσμιος ηγέτης δεν περιορίζεται μόνο στον οικονομικό ή στρατιωτικό τομέα. Αντίθετα, συνοδεύεται από μια ρητή απόρριψη της υιοθέτησης δυτικών πολιτικών προτύπων. Ο Σι Τζινπίνγκ εξάλλου έχει επισημάνει επανειλημμένα στις ομιλίες του πως «ο σοσιαλισμός με κινεζικά χαρακτηριστικά» αποτελεί το κατάλληλο μοντέλο για την ανάπτυξη της χώρας, αναδεικνύοντας τη φιλοδοξία της Κίνας να προσφέρει μια εναλλακτική παγκόσμια πρόταση διακυβέρνησης.⁶⁰

Στο πλαίσιο αυτό, δηλαδή, της αναζήτησης εθνικής αυτονομίας και πολιτισμικής ενδυνάμωσης, η εσωτερική πολιτική του Σι Τζινπίνγκ δεν περιορίστηκε στην οικονομική ή πολιτική σφαίρα, αλλά επεκτάθηκε και στην πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα της Κίνας. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η πολιτική της «κινεζοποίησης» (Sinicization) των θρησκειών και της ευρύτερης κοινωνίας. Η Κινεζοποίηση, που αναδείχθηκε σε βασικό άξονα του πολιτιστικού προγράμματος του Σι μετά το 2015, στοχεύει στη μετατροπή των διαφόρων θρησκευτικών, ακαδημαϊκών και κοινωνικών θεσμών ώστε να υπηρετούν το εθνικό αφήγημα και τη συνοχή της χώρας, όπως την ορίζει το Κομμουνιστικό Κόμμα. Ειδικότερα, ο Σι τόνισε στην ομιλία του στο 19^ο Συνέδριο του Κόμματος την ανάγκη οι θρησκείες να «προσαρμοστούν» στον σοσιαλιστικό προσανατολισμό της Κίνας, ενώ αυστηρότεροι κανονισμοί και περιορισμοί επιβλήθηκαν σε ανεξάρτητες θρησκευτικές πρακτικές και σε πολιτισμικές εκφράσεις που θεωρούνταν ξένες προς το κυρίαρχο ιδεολογικό πλαίσιο⁶¹.

Αυτή η πολιτική επιδίωξη δεν περιορίζεται στην απλή διαχείριση της θρησκείας, αλλά εντάσσεται σε μια ευρύτερη στρατηγική ενοποίησης και ελέγχου της πολιτιστικής ταυτότητας της Κίνας, ενισχύοντας το αφήγημα της ιστορικής αναζωογόνησης υπό την

⁵⁷ Xi, J. (2019). *On building a community with a shared future for mankind* (pp. 9–10). Central Compilation and Translation Press. <http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

⁵⁸ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (p. 119). Oxford University Press.

⁵⁹ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (p. 191). Oxford University Press.

⁶⁰ Wasserstrom, J. (2015, October 19). *Here's why Xi Jinping's 'Chinese Dream' differs radically from the American Dream*. Time. <https://time.com/4077693/chinese-dream-xi-jinping/>

⁶¹ Madsen, R. (2017, November 13). *The Party and religion: Toward Sinicization?* China Focus. <https://chinafocus.ucsd.edu/2017/11/13/the-party-and-religion-toward-sinicization/>

ηγεσία του Σι⁶². Ωστόσο, η προσπάθεια αυτή φέρει το ρίσκο της πρόκλησης κοινωνικών εντάσεων, καθώς έρχεται σε σύγκρουση με την πολυμορφία της κινεζικής κοινωνίας και την ανεξαρτησία παραδοσιακών πολιτισμικών φορέων.

Η συστηματική προβολή του Κινεζικού Ονείρου προς το εξωτερικό ενισχύει επίσης το στοιχείο της ήπιας ισχύος (*soft power*), με στόχο την επανατοποθέτηση της Κίνας ως πολιτισμικού και ιδεολογικού πόλου στην παγκόσμια σκηνή. Ωστόσο, η στρατηγική αυτή φέρνει την Κίνα σε αντιπαράθεση με τις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες δυτικές δυνάμεις, ιδίως σε έναν κόσμο που φαίνεται να επαναπροσδιορίζει τα κέντρα ισχύος του 21^{ου} αιώνα.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να υπογραμμιστεί ότι οι έννοιες της «εθνικής αναζωογόνησης» και του «Κινεζικού Ονείρου» δεν αποτελούν καινοφανείς ιδέες, αντίθετα, εντοπίζονται στη ρητορική των προκατόχων του Σι Τζινπίνγκ, οι οποίοι είχαν κάνει λόγο για την αναβίωση της Κίνας. Ωστόσο, η εκδοχή που προωθεί ο Σι διαφοροποιείται ουσιωδώς, εγκαταλείποντας βασικά στοιχεία των προκατόχων του, ιδίως την αρχή της «ειρηνικής ανόδου» του Χου Τζιντάο και τη στρατηγική του «κρύψε τη δύναμή σου και περίμενε την ώρα σου» (*hide your strength, bide your time*) του Ντενγκ Σιαοπίνγκ και του Ζιανγκ Ζεμίν⁶³. Αντί αυτών, ο Σι υιοθετεί μια πιο ενεργή και παρεμβατική προσέγγιση, τόσο ως ηγετική μορφή εντός του Κόμματος όσο και αναφορικά με τον ρόλο της Κίνας στο παγκόσμιο πολιτικό σύστημα⁶⁴.

2.2 Συγκεντρωτισμός και πολιτικός έλεγχος: Η ανάδυση του Σι ως απόλυτου ηγέτη

Για να κατανοήσουμε την αναδύομενη παγκόσμια ισχύ της Κίνας, είναι απαραίτητο να εξετάσουμε την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ, ενός ηγέτη που, σύμφωνα με αναλυτές, έχει κατορθώσει να συγκεντρώσει περισσότερο έλεγχο και εξουσία στα χέρια του από οποιονδήποτε άλλο ηγέτη της Κίνας μετά τον Μάο Τσετούνγκ⁶⁵. Η άνοδος αυτή δεν περιορίστηκε απλώς στην εκλογή του στο αξίωμα του Γενικού Γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος το 2012, συνδέεται άμεσα με την αναδιαμόρφωση της εσωτερικής πολιτικής δομής του κόμματος, τη συστηματική αποδυνάμωση πολιτικών αντιπάλων, και τη σταδιακή δημιουργία μιας πολιτικής κουλτούρας που περιστρέφεται γύρω από το πρόσωπό του.

Η πολιτική σταδιοδρομία του Σι Τζινπίνγκ χαρακτηρίζεται από μια έντονη αίσθηση καθήκοντος και στρατηγικού προσανατολισμού. Ήδη από την έναρξη της θητείας του

⁶² National Ethnic Affairs Commission of the People's Republic of China. (2012, November 29). *Achieving Rejuvenation Is the Dream of the Chinese People*. <https://www.neac.gov.cn/seac/c103372/202201/1156514.shtml>

⁶³ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (pp. 187–188). Oxford University Press.

⁶⁴ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (p. 4). Oxford University Press.

⁶⁵ Graham-Harrison, E., & Davidson, H. (2022, October 15). *The most powerful man in China since Mao: Xi Jinping is on the brink of total power*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/15/china-xi-jinping-communist-party-congress>

κατέστη σαφές ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς αλλά και η προσήλωση στο κόμμα θα αποτελούσαν κεντρικούς άξονες της διακυβέρνησής του⁶⁶.

Μία από τις βασικές πολιτικές πρωτοβουλίες του Σι Τζινπίνγκ που σηματοδότησε την έμφαση του στην κομματική πειθαρχία και την ηθική ανασυγκρότηση του κρατικού μηχανισμού ήταν η εισαγωγή του ειδικού προγράμματος εκπαίδευσης «Τρεις Αυστηρότητες και Τρεις Ειλικρίνειες» (*Three Stricts and Three Earnests*). Το πρόγραμμα θεσπίστηκε επίσημα στις 19 Απριλίου 2015 και στόχευε στην εκπαίδευση των ηγετικών στελεχών του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας σε όλα τα επίπεδα, με στόχο την ενίσχυση της αυτοπειθαρχίας, της λογοδοσίας και της πολιτικής αξιοπιστίας.

Οι «Τρεις Αυστηρότητες» (*Three Stricts*) καλούν τα στελέχη να επιδεικνύουν αυστηρότητα στην προσωπική καλλιέργεια και το ήθος τους, στην άσκηση της εξουσίας εντός θεσμικών και διαφανών πλαισίων, και στην καθημερινή πειθαρχία σύμφωνα με τους νόμους και τις αρχές του Κόμματος. Αντίστοιχα, οι «Τρεις Ειλικρίνειες» (*Three Earnests*) απαιτούν ρεαλιστικό και επιστημονικό σχεδιασμό των πολιτικών, υπευθυνότητα και συνέπεια στην ανάληψη νέων πρωτοβουλιών, καθώς και προσωπική εντιμότητα στη συμπεριφορά των αξιωματούχων.

Μέσω αυτού του ιδεολογικού και διοικητικού προγράμματος, ο Σι Τζινπίνγκ επεδίωξε να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς του Κόμματος, να προωθήσει ένα πνεύμα «καθαρής διακυβέρνησης» και να ενισχύσει τη λειτουργία της κομματικής «αυτο-διακυβέρνησης». Παράλληλα, η πρωτοβουλία ενίσχυσε τον ρόλο των ηγετικών στελεχών όχι μόνο ως εκτελεστικών οργάνων αλλά και ως πρότυπα ηθικής, πειθαρχίας και αποτελεσματικότητας⁶⁷.

Παράλληλα με αυτή την πολιτική, ο Σι διατήρησε σθεναρή στάση κατά της διαφθοράς⁶⁸, υποσχόμενος να καταπολεμήσει «τίγρεις και μύγες» (*tigers and flies*), δηλαδή τόσο τα υψηλόβαθμα όσο και τα χαμηλόβαθμα στελέχη του κόμματος⁶⁹. Όμως, η επιλογή αυτή δεν περιορίζεται απλώς σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της διαφάνειας ή αποκατάστασης της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς, λειτουργεί συμπληρωματικά ως βασικός μηχανισμός ενίσχυσης της κομματικής πειθαρχίας και εδραίωσης της εξουσίας του ίδιου του Σι στο εσωτερικό του Κομμουνιστικού Κόμματος. Αντίστοιχα, η διαρκής εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς θα υπονόμει την ισχύ του Κομμουνιστικού Κόμματος, θα διέβρωνε την πίστη του λαού προς την ηγεσία και τον ίδιο τον Σι, και τελικά θα παρέλυε την

⁶⁶ Li, D. D. (2024). *China's World View: Demystifying China to Prevent Global Conflict*. (p. 92) W. W. Norton & Company.

⁶⁷ State Council Information Office. (2019, July 11). *Special Education Program of the Three Stricts and Three Earnests*. http://english.scio.gov.cn/featured/chinakeywords/2019-07/11/content_74977637.htm

⁶⁸ Xi, J. (2015, September 22). *Speech at welcome dinner in Washington, D.C.* In *On building a community with a shared future for mankind* (pp. 249–252). Central Compilation and Translation Press. <http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

⁶⁹ Branigan, T. (2013, January 22). *Xi Jinping vows to fight 'tigers' and 'flies' in anti-corruption drive*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2013/jan/22/xi-jinping-tigers-flies-corruption>

αποτελεσματικότητα - και, κατ' επέκταση, τη βιωσιμότητα - της εξουσίας⁷⁰. Μέσω αυτής της εκστρατείας, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση ή τιμωρία χιλιάδων στελεχών σε όλα τα επίπεδα της διοικητικής και κομματικής ιεραρχίας, ο Σι κατάφερε αφενός να παρουσιαστεί ως ηγέτης με ισχυρό ηθικό έρεισμα και αφετέρου να διαμορφώσει μια νέα, πιο συγκεντρωτική δομή εξουσίας αντικαθιστώντας σταδιακά την συλλογική μορφή εξουσίας με μια στην οποία ο Σι έχει τον πλήρη έλεγχο⁷¹.

Είναι γεγονός ότι, στο παρελθόν, Κινέζοι ηγέτες όπως ο Ζιανγκ Ζεμίν στηρίζονταν σε πολιτικά δίκτυα επιρροής και ευνοϊκών διορισμών, όπως το περίφημο «Shanghai Clique», μέσω του οποίου μπορούσαν να μεταφράσουν την πολιτική τους βούληση σε πράξη. Αντίστοιχες παρατάξεις υπήρξαν και επί των ημερών του Χου Τζιντάο, ωστόσο υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ παρατηρείται σταδιακή αποδυνάμωση αυτών των παρατάξεων⁷². Τα στελέχη που προωθούνται από τον ίδιο τον Σι, είτε μέσω άμεσου διορισμού είτε μέσω πολιτικής υποστήριξης, εναρμονίζονται πλήρως με τις στρατηγικές του εν μέρει από ιδεολογική ταύτιση, αλλά κυρίως για την αποφυγή πολιτικών διώξεων⁷³.

Η εκστρατεία κατά της διαφθοράς εντάσσεται σε αυτήν τη γενικότερη στρατηγική αναδιάρθρωσης του κομματικού ελέγχου επί του κρατικού μηχανισμού, με αποτέλεσμα το Κομμουνιστικό Κόμμα και, κατ' επέκταση, ο Γενικός Γραμματέας του να καθίστανται το αδιαμφισβήτητο κέντρο λήψης και εφαρμογής αποφάσεων στην Κίνα.

Η συγκεκριμένη στρατηγική χαίρει ευρείας αποδοχής από σημαντικό μέρος της κοινής γνώμης, το οποίο αναγνωρίζει στις ενέργειες του Σι μια προσπάθεια εξυγίανσης του κρατικού συστήματος. Ωστόσο, έχουν διατυπωθεί επιφυλάξεις ως προς τη διαφάνεια και τη λογοδοσία των αρμόδιων οργάνων, τα οποία λειτουργούν πολλές φορές χωρίς ουσιαστικό έλεγχο, εντείνοντας το αίσθημα φόβου ακόμα και μεταξύ εκείνων που δεν εμπλέκονται σε υποθέσεις διαφθοράς⁷⁴.

Η εκστρατεία «κατά της διαφθοράς» πέραν της ηθικής της διάστασης, αποτέλεσε και ένα αποτελεσματικό εργαλείο πολιτικού ελέγχου: χιλιάδες αξιωματούχοι διώχθηκαν ή καθαίρεθηκαν, συμπεριλαμβανομένων και υψηλόβαθμων στελεχών του ίδιου του Κόμματος, περιορίζοντας την επιρροή εσωτερικών αντιπάλων και εδραιώνοντας περαιτέρω την ηγεμονία του Σι. Πιο συγκεκριμένα, κατά την πρώτη του θητεία (2012–2017), ο Σι Τζινπίνγκ εγκαινίασε τη μεγαλύτερη εκστρατεία «αντι-διαφθοράς» στην ιστορία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας από την εποχή του Μάο Τσετούνγκ. Αν και παρουσιάστηκε

⁷⁰ China Power Team. (n.d.). *Can Xi Jinping's anti-corruption campaign succeed?* ChinaPower. Center for Strategic and International Studies. <https://chinapower.csis.org/can-xi-jinpings-anti-corruption-campaign-succeed/>

⁷¹ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (pp. 20–23). Oxford University Press.

⁷² Lu, X. (2022, November 2). *Death of China's factional politics*. ThinkChina. <https://www.thinkchina.sg/politics/death-chinas-factional-politics>

⁷³ Bo, Z. (2022, September 27). *Factions and fence-sitters in Xi Jinping's China*. ThinkChina. <https://www.thinkchina.sg/politics/party-and-man-factions-and-fence-sitters-xi-jinpings-china>

⁷⁴ Li, D. D. (2024). *China's World View: Demystifying China to Prevent Global Conflict*. (pp. 99-100) W. W. Norton & Company.

επισήμως ως προσπάθεια ενίσχυσης της νομιμότητας και της κομματικής πειθαρχίας πολλοί αναλυτές ερμήνευσαν τη διαδικασία ως πολιτική εκκαθάριση εσωκομματικών αντιπάλων, καθώς χιλιάδες στελέχη απομακρύνθηκαν ή φυλακίστηκαν με κατηγορίες για διαφθορά, παραβίαση κομματικής πειθαρχίας και κατάχρηση εξουσίας⁷⁵.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, μέσα στην πρώτη πενταετία του Σι πάνω από 1,3 εκατομμύρια αξιωματούχοι σε όλα τα επίπεδα τέθηκαν υπό έλεγχο ή τιμωρήθηκαν – από τοπικούς διοικητές έως μέλη της Κεντρικής Επιτροπής. Από αυτούς, 35 μέλη της Κεντρικής Επιτροπής τιμωρήθηκαν – αριθμός ίσος με τις τιμωρίες της περιόδου 1949–2012 συνολικά⁷⁶. Ιδιαίτερα ενδεικτικές περιπτώσεις είναι εκείνες των Ζου Γιονγκκάνγκ, Σουν Τζενγκτσάι και Λινγκ Τζιχούα, κορυφαίων στελεχών που είτε ανήκαν σε παλαιότερα πολιτικά μπλοκ είτε θεωρούνταν εν δυνάμει διάδοχοι⁷⁷. Παράλληλα, η εκστρατεία κάθαρσης επεκτάθηκε και στις τάξεις του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού, με περισσότερους από 60 υψηλόβαθμους αξιωματούχους να απομακρύνονται⁷⁸. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν οι περιπτώσεις του Γκού Μπότσινγκ, πρώην αντιπροέδρου της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής (CMC), ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τη λειτουργία του στρατού από το 2002 έως το 2012⁷⁹, και του στρατηγού Τσού Καιχού, μέλους της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής από το 2007 έως το 2012⁸⁰. Η εκκαθάριση αυτών των προσώπων δεν είχε μόνο πειθαρχικό χαρακτήρα, αλλά εντάσσεται στο ευρύτερο σχέδιο του Σι Τζινπίνγκ για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό των ενόπλων δυνάμεων, θέτοντάς τες υπό αυστηρότερο κομματικό έλεγχο⁸¹. Σε αντίθεση με τους προκατόχους του, Ζιανγκ Ζεμίν και Χου Τζιντάο, οι οποίοι είχαν προσπαθήσει να προωθήσουν την εκσυγχρονιστική ατζέντα του PLA αλλά δεν κατάφεραν να περιορίσουν τη βαθιά ριζωμένη διαφθορά, ο Σι αξιοποίησε την αντιδιαφθορά ως εργαλείο για να εδραιώσει τον έλεγχο επί του στρατεύματος και να αυξήσει τη λειτουργική του αποδοτικότητα.

Η ταχύτητα, η έκταση και η στοχοθεσία της εκστρατείας κατά της διαφθοράς δημιουργούν την εντύπωση ανάδυσης μιας νέας μορφής προσωποπαγούς ηγεσίας. Σημαντικό ποσοστό των αξιωματούχων που αποπέμφθηκαν συνδέονταν άμεσα ή έμμεσα με φατρίες πιστές στους προκατόχους του Σι Τζινπίνγκ, όπως ο Χου Τζιντάο και ο Ζιανγκ Ζεμίν. Ενώ οι υποστηρικτές της εκστρατείας την παρουσιάζουν ως αναγκαία για την επιβίωση, την ανανέωση και την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του Κομμουνιστικού Κόμματος, οι

⁷⁵ Schwarck, E. (2013, October 28). *Xi Jinping's Anti-Corruption Campaign*. Royal United Services Institute (RUSI). <https://www.rusi.org/publication/xi-jinpings-anti-corruption-campaign>

⁷⁶ BBC News. (2017, October 23). *Charting China's 'great purge' under Xi*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-41670162>

⁷⁷ Ibid

⁷⁸ Grossman, D., & Chase, M. S. (2016, April 21). *Xi's Purge of the Military Prepares the Chinese Army for Confrontation*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/commentary/2016/04/xis-purge-of-the-military-prepares-the-chinese-army.html>

⁷⁹ BBC News. (2016, July 25). *Chinese Gen Guo Boxiong sentenced to life for corruption*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-36883608>

⁸⁰ Bo, Z. (2015, March 18). *The Rise and Fall of Xu Caihou, China's Corrupt General*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2015/03/the-rise-and-fall-of-xu-caihou-chinas-corrupt-general/>

⁸¹ Pei, M. (2015, August 13). *Soviet Lessons for Chinese Purges*. Project Syndicate. <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-military-arrests-by-minxin-pei-2015-08>

επικριτές υποστηρίζουν ότι η «ηθική κάθαρση» αξιοποιήθηκε ως εργαλείο εδραίωσης της προσωπικής ισχύος του Σι και αναδιαμόρφωσης των εσωτερικών κομματικών ισορροπιών⁸². Το αποτέλεσμα είναι ένα Κόμμα που αποτελείται ως επί το πλείστον από συμμάχους του Σι⁸³, και ένα πολιτικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την απουσία εσωτερικής κριτικής και θεσμικών αντίβαρων, γεγονός που ενδέχεται να οδηγήσει σε στρατηγικά αδιέξοδα, λανθασμένες πολιτικές εκτιμήσεις και υπερεκτίμηση δυνατοτήτων, καθώς κυριαρχεί μια κουλτούρα αδιαμφισβήτητης συμμόρφωσης⁸⁴.

Παρατηρείται, συνεπώς, μια συστηματική μεταβολή στη θεσμική ισορροπία της Κίνας, ως απόρροια των πολιτικών μεταρρυθμίσεων που προώθησε ο Σι Τζινπίνγκ. Ως εκ τούτου ο Σι αναλαμβάνει διαδοχικά την ηγεσία σε κρίσιμα κέντρα εξουσίας καθώς εκτός από Γενικός Γραμματέας, διατελεί Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας και Πρόεδρος της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής⁸⁵, συγκεντρώνοντας τον πλήρη έλεγχο του κράτους, του κόμματος και του στρατού.

Όμως, η σημαντικότερη καμπή ήρθε το 2018, όταν μετά από σχεδόν ομόφωνη ψηφοφορία από τα μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος, καταργήθηκε το όριο θητειών του Προέδρου της Λαϊκής Δημοκρατίας⁸⁶, επιτρέποντάς στον Σι, να διεκδικήσει και τρίτη θητεία, κάτι που κανένας από τους προκατόχους του δεν είχε επιδιώξει⁸⁷. Η μεταβολή αυτή συνοδεύεται από μια συνειδητή προσπάθεια ανατροπής πολλών θεσμικών και πολιτικών επιλογών των προκατόχων του, και ιδίως του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, πολιτικές οι οποίες είχαν θεσπιστεί μετά την κυβέρνηση του Μάο Τσετούνγκ και αποσκοπούσαν στον περιορισμό της συγκέντρωσης εξουσίας στα χέρια ενός και μόνο ηγέτη⁸⁸. Μετά την 20^η Εθνοσυνέλευση το 2022, ο Σι επανεξελέγη Γενικός Γραμματέας χωρίς να ορίσει διάδοχο, ενώ το περιστατικό με τον

⁸² BBC News. (2017, October 23). *Charting China's 'great purge' under Xi*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-41670162>

⁸³ Woodruff, J., & Sunkara, S. (2022, October 24). *China's president consolidates power by surrounding himself with loyalists*. PBS NewsHour. <https://www.pbs.org/newshour/show/chinas-president-consolidates-power-by-surrounding-himself-with-loyalists>

⁸⁴ Dickwella, N. (2022, November 8). *From Shanghai clique to Xi Circle – Rise & Fall of Chinese Political elites*. Asian Review. <https://asian-reviews.com/2022/11/08/from-shanghai-clique-to-xi-circle-rise-fall-of-chinese-political-elites-by-dhanuka-dickwella/>

⁸⁵ Liu, Z. (2022, October 20). *What is China's Central Military Commission and why is it so powerful?* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3196360/what-chinas-central-military-commission-and-why-it-so-powerful>

⁸⁶ Buckley, C., & Myers, S. L. (2018, March 11). *China's Xi Wins Constitutional Backing for New Strongman Era*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/03/11/world/asia/china-xi-constitution-term-limits.html>

⁸⁷ Buckley, C., & Wu, A. (2018, March 10). *Ending Term Limits for China's Xi Is a Big Deal. Here's Why*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/03/10/world/asia/china-xi-jinping-term-limit-explainer.html>

⁸⁸ Blanchard, B., & Shepherd, C. (2018, March 11). *China allows Xi to remain president indefinitely, tightening his grip on power*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-allows-xi-to-remain-president-indefinitely-tightening-his-grip-on-power-idUSKCN1GN074>

εξαναγκασμό του Χου Τζιντάο να αποχωρήσει δημοσίως από την αίθουσα του συνεδρίου⁸⁹ θεωρήθηκε συμβολικό μήνυμα της πλήρους κυριαρχίας του⁹⁰.

2.3 Ο ρόλος των Leading Small Groups στην κυβέρνηση του Σι Τζινπίνγκ

Όπως είδαμε στην προηγούμενη υποενοτήτα, η παράταση της θητείας του Σι, δεν είναι μόνο σύμβολο δύναμης αλλά και ένδειξη ενός νέου μοντέλου πολιτικής κυριαρχίας στην Κίνα, όπου η ηγεσία δεν υπόκειται πλέον σε εσωτερικούς θεσμικούς περιορισμούς. Συμπληρωματικά, η ανάδειξη του Σι Τζινπίνγκ στην ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος έχει δώσει νέα πνοή στη λειτουργία των Leading Small Groups (LSGs). Τα Leading Small Groups (LSGs) αποτελούν θεσμικά όργανα τα οποία συγκροτούνται για να συντονίζουν τη λήψη αποφάσεων και την εφαρμογή πολιτικών σε κρίσιμους τομείς διακυβέρνησης καλύπτοντας έτσι ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αντικατοπτρίζουν τις βασικές προτεραιότητες της κινεζικής διακυβέρνησης. Η θεματική κατηγοριοποίηση αυτών των οργάνων περιλαμβάνει έξι βασικούς τομείς⁹¹:

1. **Οργάνωση και Προσωπικό:** όπου εξετάζονται ζητήματα διοίκησης και στελέχωσης του Κόμματος και του κρατικού μηχανισμού.
2. **Δημόσια Ενημέρωση, Πολιτισμός και Εκπαίδευση:** που σχετίζονται με την ιδεολογική καθοδήγηση, την προπαγάνδα, την εκπαιδευτική πολιτική και τη διαμόρφωση της πολιτιστικής ατζέντας.
3. **Πολιτική και Νομικά Θέματα:** με αντικείμενο τη διακυβέρνηση, τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις και τη νομική εποπτεία.
4. **Οικονομία και Δημόσια Οικονομικά:** που περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό της οικονομικής πολιτικής, τη δημοσιονομική στρατηγική και τον έλεγχο των κρατικών επιχειρήσεων.
5. **Εξωτερική Πολιτική και Ενιαίο Μέτωπο:** τομείς οι οποίοι σχετίζονται τόσο με τις διεθνείς σχέσεις της Κίνας όσο και με την εσωτερική πολιτική ενσωμάτωσης εθνοτικών και κοινωνικών ομάδων.
6. **Δομή και Υποθέσεις του Κόμματος:** αφορούν την ενίσχυση του ρόλου του Κομμουνιστικού Κόμματος και την εσωτερική του λειτουργία.

⁸⁹ BBC News. (2022, October 22). *Hu Jintao unexpectedly led out of Chinese Communist Party Congress* – BBC News [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BAwoZMvRirA>

⁹⁰ Capri, A. (2022, October 18). *The end of the China illusion*. Royal United Services Institute. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/end-china-illusion>

⁹¹ Troxler, K. Y. M. (2022, February 1). *Small yet influential: China's leading small groups* (p. 2). Swiss Institute for Global Affairs. <https://www.globalaffairs.ch/2022/02/01/small-yet-influential-china-s-leading-small-groups/>

Αν και υπάρχουν από το 1958⁹², τα Leading Small Groups (LSGs) έχουν μετατραπεί τα τελευταία χρόνια σε κομβικό εργαλείο άσκησης εξουσίας υπό τον Σι Τζινπίνγκ. Ενώ αρχικά λειτουργούσαν ως ευέλικτα συντονιστικά όργανα μεταξύ διαφόρων κρατικών και κομματικών φορέων, σήμερα συγκεντρώνουν πολιτική, διοικητική και θεσμική ισχύ, καθιστώντας τα πυρήνα λήψης στρατηγικών αποφάσεων⁹³.

Υπό την ηγεσία του Σι, παρατηρείται ποσοτική αύξηση των LSGs, αλλά κυρίως αναβάθμιση του ρόλου τους⁹⁴. Δεν περιορίζονται πλέον στον συντονισμό πολιτικών, αλλά αξιοποιούνται ως μηχανισμοί διαμόρφωσης κατευθύνσεων, ιεράρχησης προτεραιοτήτων και λήψης αποφάσεων.

Η επιρροή του Σι εξασφαλίζεται όχι μόνο μέσω της ίδρυσης νέων LSGs σε καίριους τομείς όπως η εθνική ασφάλεια, η άμυνα, η κυβερνοασφάλεια και η τεχνολογική καινοτομία αλλά και μέσω της προσωπικής του προεδρίας σε πολλές από αυτές. Παραδείγματα αποτελούν η Κεντρική Επιτροπή για Εθνική Ασφάλεια (2013), η Επιτροπή για Εμβάθυνση των Μεταρρυθμίσεων (2013), η Επιτροπή για Ενοποίηση Στρατιωτικού και Πολιτικού Τομέα (2017), και η Επιτροπή για Κυβερνοασφάλεια (2014)⁹⁵.

Η στρατηγική αυτή του επιτρέπει να παρακάμπτει θεσμικές διαδικασίες, διαμορφώνοντας πολιτικές χωρίς αναγκαστική συναίνεση των υπουργείων ή της κρατικής γραφειοκρατίας. Η τοποθέτηση στενών του συνεργατών, ή και του ιδίου, στην ηγεσία αυτών των επιτροπών, εξασφαλίζει την απευθείας επιρροή του στο πολιτικό κέντρο αποφάσεων⁹⁶.

Όπως επισημαίνει η Alice Miller, τα LSGs διακρίνονται σε τρεις βασικούς τύπους⁹⁷:

- επιτροπές χάραξης πολιτικής (long-term strategy)
- επιτροπές έργου (task-oriented) που διαλύονται όταν ολοκληρωθεί η αποστολή τους
- επιτροπές έκτακτης ανάγκης για κρίσεις.

Η σημασία τους γίνεται ακόμη πιο εμφανής από το γεγονός ότι οι περισσότερες κρίσιμες αποφάσεις από ζητήματα εθνικής ασφάλειας έως την πολιτική για την Ταϊβάν λαμβάνονται εντός των LSGs και όχι απαραίτητα μέσω του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου. Αν και τυπικά

⁹² Miller, A. (n.d.). *The CCP Central Committee's Leading Small Groups*. China Leadership Monitor, (26). <https://www.hoover.org/sites/default/files/uploads/documents/CLM26AM.pdf>

⁹³ Grünberg, N. (2021, July 1). *The CCP's nerve center*. Mercator Institute for China Studies (MERICS). <https://merics.org/en/comment/ccps-nerve-center>

⁹⁴ United States. U.S.-China Economic and Security Review Commission. (2022, January 27). *Hearing on CCP Decision-Making and the 20th Party Congress* (117th Congress, 2nd Session, p. 25). U.S. Government Publishing Office. https://www.uscc.gov/sites/default/files/2022-01/January_27_2022_Hearing_Transcript.pdf

⁹⁵ Johnson, C. K., Kennedy, S., & Qiu, M. (2017, October 17). *Xi's signature governance innovation: The rise of leading small groups*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://www.csis.org/analysis/xis-signature-governance-innovation-rise-leading-small-groups>

⁹⁶ Huang, C. (2014, January 20). *How leading small groups help Xi Jinping and other party leaders exert power*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/article/1409118/how-leading-small-groups-help-xi-jinping-and-other-party-leaders-exert>

⁹⁷ Miller, A. (n.d.). *More Already on the Central Committee's Leading Small Groups*. China Leadership Monitor, (44). <https://www.hoover.org/sites/default/files/research/docs/clm44am.pdf>

δεν θεσπίζουν νόμους, οι προτάσεις τους συνιστούν κατευθυντήριες γραμμές για ολόκληρη τη διοικητική και κομματική ιεραρχία.

Παρά τη σημασία τους, τα LSGs παραμένουν οργανωτικά αδιαφανή. Η σύνθεση, η συχνότητα συνεδριάσεων και η διαδικασία λήψης αποφάσεων σπανίως δημοσιοποιούνται, ενισχύοντας την αίσθηση ενός αδιαφανούς μηχανισμού εξουσίας⁹⁸. Αυτή η σκόπιμη αδιαφάνεια, σε συνδυασμό με τη ρευστή τους φύση, καθιστά τα LSGs ιδανικά μέσα για την κεντροποίηση της εξουσίας στα χέρια του Σι⁹⁹.

2.4 Η Διπλωματική στρατηγική της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ

2.4.1 «Η Κοινότητα Κοινού Μέλλοντος», η «Διπλωματία Μείζονος Χώρας» και η παγκόσμια στρατηγική αναβάθμιση της Κίνας

Κατά τη διάρκεια της πρώτης του θητείας, η εξωτερική πολιτική του Σι Τζινπίνγκ δεν είχε ακόμη αποκτήσει τη θεσμική ταυτότητα και τη συνταγματική κατοχύρωση που της προσέδωσε μεταγενέστερα η σκέψη του Σι Τζινπίνγκ για τη διπλωματία «Xi Jinping Thought on Diplomacy». Αντιθέτως, η διπλωματική στρατηγική της Κίνας εκείνη την περίοδο αντλούσε ιδεολογικά και πρακτικά εργαλεία από το παρελθόν, τα οποία όμως αναδιατυπώνονταν και επαναπροσδιορίζονταν με βάση τις νέες φιλοδοξίες του Πεκίνου. Οι έννοιες της Διπλωματίας Μείζονος Χώρας «Major Country Diplomacy with Chinese Characteristics» και της «Κοινότητας Κοινού Μέλλοντος για την Ανθρωπότητα» (Community of Shared Future for Mankind) αποτελούσαν τους βασικούς άξονες αυτής της μεταβατικής περιόδου. Παράλληλα, η Πρωτοβουλία «Μίας Ζώνης, Ένας Δρόμος» (BRI) αποτέλεσε τον βασικό μοχλό της κινεζικής οικονομικής και γεωπολιτικής διπλωματίας, λειτουργώντας ως πρακτικό εργαλείο υλοποίησης της νέας κινεζικής στρατηγικής και ενισχύοντας την παρουσία και επιρροή της Κίνας στο εξωτερικό. Το Belt and Road Initiative, είναι ίσως το πιο φιλόδοξο έργο εξωτερικής πολιτικής της σύγχρονης Κίνας, καθώς δεν περιορίζεται απλώς σε οικονομικό επίπεδο, αλλά εντάσσεται και στο στρατηγικό πλαίσιο της διπλωματικής δικτύωσης του Πεκίνου. Μέσω της δημιουργίας υποδομών, επενδυτικών ροών και διακρατικών συμφωνιών, το έργο στοχεύει στην ανασύνδεση της Ευρασίας και στην επέκταση των πολιτικών δεσμών της Κίνας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Το έργο αυτό ενσαρκώνει την αντίληψη του Σι ότι ο κόσμος γίνεται όλο και πιο αλληλένδετος, και πως η απομόνωση - είτε για εθνικιστικούς είτε για ιδεολογικούς λόγους - δεν εξυπηρετεί κανέναν. Ο ίδιος έχει επιχειρηματολογήσει πολλές φορές υπέρ της πολυμέρειας, ενώ κεντρικός άξονας αυτής της λογικής είναι και η έννοια της

⁹⁸ Miller, A. (n.d.). *The CCP Central Committee's Leading Small Groups*. China Leadership Monitor, (26). <https://www.hoover.org/sites/default/files/uploads/documents/CLM26AM.pdf>

⁹⁹ Thomas, A. (2022, June 14). *The Importance of Leading Small Groups: Formulation of Foreign Policy in China*. Organisation for Research on China and Asia (ORCA). <https://orcasia.org/article/203/the-importance-of-leading-small-groups>

«Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα», που παρουσιάζεται ως εναλλακτική διπλωματική ηθική πρόταση για το μέλλον της παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Ωστόσο, στο σημείο αυτό αναδύονται τουλάχιστον δύο εμφανείς αντιφάσεις. Πρώτον, ενώ η Κίνα προβάλλει την ειρήνη, τη συνεργασία και τον σεβασμό στην εθνική κυριαρχία ως θεμελιώδεις αρχές, στην πράξη αποφεύγει τη συμμετοχή σε μόνιμες (δεσμευτικές) πολυμερείς συμμαχίες, όπως κάνουν οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους. Αντί αυτών, το Πεκίνο προτιμά διμερείς σχέσεις συνεργασίας συνήθως μέσω μνημονίων συνεργασίας (MoU), οι οποίες του παρέχουν στρατηγική ευελιξία και τη δυνατότητα να επιλέγει τις συνεργασίες του ad hoc και υπό δικούς του όρους. Αυτή η επιλογή όμως περιορίζει τη δυνατότητα εμβάθυνσης πολιτικών δεσμών και ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, καθώς η απουσία ουσιαστικών συμμαχικών δεσμεύσεων καλλιεργεί επιφυλάξεις και καχυποψία από την πλευρά άλλων κρατών.

Η δεύτερη αντίφαση, αφορά την εικόνα της Κίνας ως δύναμης ειρηνικής ανάδυσης, τη στιγμή που η στρατηγική ενίσχυσης της ισχύος της προκαλεί ανησυχία τόσο στους γείτονές της όσο και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το Πεκίνο φιλοδοξεί να αναδειχθεί σε υπερδύναμη χωρίς να συγκρουστεί στρατιωτικά, όμως η ίδια του η επιτυχία – μέσα από την διπλωματική και την οικονομική του ισχύ καθώς και τις αυξανόμενες στρατιωτικές δαπάνες- καθιστά αυτή την πρόθεση όλο λιγότερο αποδεκτή από άλλους διεθνείς δρώντες. Η περίπτωση των ΗΠΑ είναι χαρακτηριστική: η πολιτική της «Στροφής προς την Ασία» (Pivot to Asia) και ο ελαφρός στρατηγικός ανταγωνισμός που άρχισε ήδη από την θητεία του Μπαράκ Ομπάμα, αντικατοπτρίζουν την έγκαιρη αναγνώριση της Κίνας ως συστημικής πρόκλησης, προτού ακόμη το Πεκίνο υιοθετήσει ρητορική «μεγάλης δύναμης» υπό τον Σι. Αυτό επιβεβαιώνει ότι η αναδυόμενη ισχύς της Κίνας έχει ιστορικές ρίζες, ήδη από τις μεταρρυθμίσεις του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, και δεν αποτελεί αποκλειστικό αποτέλεσμα της σημερινής ηγεσίας.

Επομένως, παρότι η Κίνα δεν επιλέγει την ένοπλη επιθετικότητα ως μέσο ανάδειξης (τουλάχιστον όχι με τη μορφή ανοικτών πολεμικών συγκρούσεων), χρησιμοποιεί την οικονομική και διπλωματική της ισχύ για να διαμορφώσει νέες σφαίρες επιρροής παρόλο που σύμφωνα με την επίσημη ρητορική δεν το επιδιώκει¹⁰⁰. Η τακτική της αποφυγής δεσμευτικών συμμαχιών της επιτρέπει να διατηρεί στρατηγικά περιθώρια ελιγμών¹⁰¹, αλλά ταυτόχρονα περιορίζει την εμβάθυνση εμπιστοσύνης και μακροπρόθεσμης συνεργασίας. Η Κίνα προτιμά να παρουσιάζεται ως στρατηγικός εταίρος, και όχι ως παραδοσιακός σύμμαχος. Αυτή η επιλογή, ενώ παρέχει πλεονεκτήματα, μπορεί να υπονομεύσει τη σταθερότητα των σχέσεων και να δυσκολέψει τη μετάβαση σε ένα πολυπολικό, σταθερό σύστημα με σαφείς δεσμούς και δομές.

¹⁰⁰ Zhang, L. (2013, November 21). *China's Traditional Cultural Values and National Identity*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/research/2013/11/chinas-traditional-cultural-values-and-national-identity?lang=en>

¹⁰¹ Odgaard, L. (2023, July 31). *Chinese Perspectives on Alliance and Alignment: Entrapment Concerns in China's Foreign Relations*. Hudson Institute. <https://www.hudson.org/chinese-perspectives-alliance-alignment-entrapment-concerns-chinas-foreign-relations-liselotte-odgaard>

Οι δύο έννοιες που αποτυπώνουν πληρέστερα τη διπλωματική στρατηγική του Σι Τζινπίνγκ κατά την πρώτη του θητεία και πλαισιώνουν το πολιτικό του όραμα είναι η «Κοινότητα Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα» και η «διπλωματία μείζονος χώρας με κινεζικά χαρακτηριστικά» (Major Country Diplomacy). Η πρώτη, με έντονο ιδεολογικό φορτίο, παρουσιάζει την Κίνα ως μια αναδυόμενη δύναμη που φιλοδοξεί να συμβάλει στην οικοδόμηση ενός πιο ισότιμου και πολυκεντρικού διεθνούς συστήματος, εστιάζοντας στη συνεργασία και στην από κοινού ευημερία των κρατών. Η θεώρηση αυτή προτάσσει έναν νέο τύπο διεθνών σχέσεων, βασισμένο όχι στη μονομερή επιβολή εθνικών συμφερόντων, αλλά στη συλλογική πρόοδο και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των κρατών¹⁰². Αυτή η φιλοσοφία υπογραμμίζει την ισότιμη συμμετοχή όλων των εθνών, ανεξαρτήτως μεγέθους ή ισχύος, στη λήψη αποφάσεων για παγκόσμια ζητήματα, χωρίς να είναι υποχρεωμένα να ακολουθούν τις επιθυμίες των ισχυρότερων δυνάμεων¹⁰³.

Η έννοια της «Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα» έκανε την πρώτη της εμφάνιση στον κινεζικό πολιτικό λόγο κατά την ομιλία του Χου Τζιντάο στο 18^ο Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος το 2012, κυρίως στο πλαίσιο της πολιτικής της Κίνας¹⁰⁴ αναφορικά με τις γειτονικές της περιοχές. Παρά την αρχική της περιορισμένη χρήση, η έννοια απέκτησε σαφώς πιο συγκροτημένο χαρακτήρα το 2013, όταν ο Σι Τζινπίνγκ την ανέδειξε σε κεντρικό άξονα της εξωτερικής του πολιτικής, κατά την ομιλία του στο Πανεπιστήμιο MGIMO της Ρωσίας¹⁰⁵. Εκεί, παρουσίασε το όραμά του για έναν κόσμο βασισμένο στην αμοιβαία εμπιστοσύνη, την ισότητα, τη συνεργασία και τη βιώσιμη ειρήνη, υποστηρίζοντας ότι όλα τα κράτη - ανεξαρτήτως μεγέθους ή ισχύος - έχουν κοινά συμφέροντα και αλληλένδετη μοίρα.

Η στρατηγική σημασία της έννοιας αυτής ενισχύθηκε περαιτέρω το 2015, στην ομιλία του Σι στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών¹⁰⁶. Εκεί, ο Κινέζος πρόεδρος περιέγραψε την «Κοινότητα Κοινού Πεπρωμένου» ως ένα παγκόσμιο όραμα που βασίζεται σε πέντε θεμελιώδεις άξονες: την προώθηση μιας νέας μορφής διεθνών σχέσεων βασισμένης στην ισότητα και τη win-win συνεργασία, την εγκαθίδρυση ενός δίκαιου και βιώσιμου πλαισίου ασφαλείας, την ενίσχυση της πράσινης και βιώσιμης ανάπτυξης, την ενθάρρυνση διαπολιτισμικού διαλόγου και αμοιβαίας κατανόησης και, τέλος, την προστασία του οικοσυστήματος ως κοινής ευθύνης της ανθρωπότητας. Όπως χαρακτηριστικά ανέφερε: «Στον σημερινό κόσμο, όλες οι χώρες είναι αλληλοεξαρτώμενες και μοιράζονται ένα κοινό

¹⁰² Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (p. 217). Oxford University Press.

¹⁰³ Keane, J., & He, B. (2024). *China's Galaxy Empire: Wealth, Power, War, and Peace in the New Chinese Century*. (p. 9). Oxford University Press.

¹⁰⁴ Hu, J. (2012, November 8). *FIRMLY MARCH ON THE PATH OF SOCIALISM WITH CHINESE CHARACTERISTICS AND STRIVE TO COMPLETE THE BUILDING OF A MODERATELY PROSPEROUS SOCIETY IN ALL RESPECTS: Report to the Eighteenth National Congress of the Communist Party of China*. Embassy of China in Lesotho. https://ls.china-embassy.gov.cn/eng/zt/1ncoc/201212/t20121212_7010189.htm

¹⁰⁵ China.org.cn. (2013, May 23). *Full text of Xi Jinping's speech at the Moscow State Institute of International Relations*. China.org.cn. http://www.china.org.cn/china/2021-05/25/content_77470543.htm

¹⁰⁶ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2015, September 29). *Working Together to Forge a New Partnership of Win-win Cooperation and Create a Community of Shared Future for Mankind*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbcxlgcl70znxlfh/202406/t20240606_11381584.html

μέλλον. Θα πρέπει να ανανεώσουμε τη δέσμευσή μας στους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να οικοδομήσουμε ένα νέο τύπο διεθνών σχέσεων που θα χαρακτηρίζεται από συνεργασία με αμοιβαία οφέλη και να δημιουργήσουμε μια κοινότητα με κοινό μέλλον για την ανθρωπότητα.»

Η σταδιακή μετάβαση της έννοιας αυτής από μια περιφερειακού τύπου πολιτική πρόταση σε κεντρικό ιδεολογικό άξονα της παγκόσμιας στρατηγικής του Πεκίνου αποκαλύπτει την προσπάθεια της Κίνας υπό τον Σι Τζινπίνγκ να θεμελιώσει ένα εναλλακτικό διεθνές αφήγημα, το οποίο συνδυάζει την πολυμέρεια με την πολιτισμική αυτονομία και την οικονομική αλληλεξάρτηση.

Η δεύτερη έννοια, αυτή της «διπλωματίας μεγάλης χώρας», αντικατοπτρίζει τη φιλοδοξία του Πεκίνου να εγκαταλείψει την παλαιότερη πολιτική του «χαμηλού προφίλ» και να διεκδικήσει ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση των παγκόσμιων κανόνων και θεσμών. Πρόκειται για στρατηγική αναθεώρηση της εξωτερικής πολιτικής που διαφοροποιείται από την περίοδο του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, ο οποίος τόνιζε τη σημασία της αποφυγής περιττής διεθνούς προβολής έως ότου η χώρα ενισχυθεί εσωτερικά.

Η «διπλωματία μεγάλης χώρας με κινεζικά χαρακτηριστικά» υιοθετήθηκε επίσημα στο πολιτικό λεξιλόγιο του Κόμματος το 2013, με δημόσιες δηλώσεις του υπουργού Εξωτερικών Wang Yi¹⁰⁷ και κατοχυρώθηκε κατά την Κεντρική Διάσκεψη Εξωτερικών Υποθέσεων του 2014. Εκεί, ο Σι υπογράμμισε πως η Κίνα οφείλει όχι απλώς να προσαρμόζεται στο διεθνές περιβάλλον, αλλά να το επηρεάζει ενεργά και να το διαμορφώνει σύμφωνα με τα συμφέροντα και τις αξίες της¹⁰⁸.

Ο απώτερος στόχος της στρατηγικής αυτής είναι η αναγνώριση της Κίνας ως ισότιμου πυλώνα ισχύος με τις Ηνωμένες Πολιτείες - όχι μόνο στο οικονομικό επίπεδο, αλλά και στον τομέα των θεσμών, της ασφάλειας και του πολιτισμού. Η Κίνα δεν αυτοπροσδιορίζεται πλέον απλώς ως αναπτυσσόμενη χώρα, αλλά ως ηγέτιδα του Παγκόσμιου Νότου και κινητήριος δύναμη ενός νέου μοντέλου παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Τα κύρια εργαλεία για την προώθηση αυτής της στρατηγικής περιλαμβάνουν:

- Την Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI), η οποία λειτουργεί ως μηχανισμός ενίσχυσης της γεωοικονομικής επιρροής της Κίνας.
- Τη δημιουργία και εδραίωση νέων χρηματοπιστωτικών θεσμών, όπως η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές (AIIB), οι οποίοι λειτουργούν ως αντίβαρο στις δυτικές δομές τύπου ΔΝΤ και Παγκόσμιας Τράπεζας.

¹⁰⁷ Wang, Y. (2013, June 27). *Exploring the path of major-country diplomacy with Chinese characteristics: Remarks at the luncheon of the Second World Peace Forum*. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11340595.html

¹⁰⁸ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2014, November 29). *The Central Conference on Work Relating to Foreign Affairs was Held in Beijing*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyxw/202405/t20240530_11322448.html

- Τη διεύρυνση της παρουσίας της Κίνας σε διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ και η ανάληψη μεγαλύτερου ρόλου σε ειρηνευτικές και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

Η διπλωματία αυτή συνιστά την επέκταση του «Κινεζικού Ονείρου» στο διεθνές πεδίο. Η ανάδειξη της Κίνας σε ηγετική δύναμη δεν παρουσιάζεται πλέον ως απώτερος στόχος, αλλά ως απαραίτητη στρατηγική πορεία, η οποία ενσωματώνεται πλήρως στο εσωτερικό και εξωτερικό αφήγημα της κινεζικής ηγεσίας. Αν και η Κίνα διατηρεί ακόμη χαρακτηριστικά αναπτυσσόμενης χώρας, η ταχύτητα και το εύρος των διεθνών της δεσμεύσεων καθιστούν αναγκαίο έναν πιο ενεργητικό ρόλο στη χάραξη των παγκόσμιων κανόνων και στη δημιουργία νέων διεθνών θεσμών, καθώς και στην παροχή κοινών παγκόσμιων «δημοσίων αγαθών»¹⁰⁹.

2.4.2 Η «Διπλωματική Σκέψη» του Σι Τζινπίνγκ

Η ανάδειξη του Σι Τζινπίνγκ σε κυρίαρχη πολιτική μορφή της σύγχρονης Κίνας συνοδεύτηκε από τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ιδεολογικά φορτισμένου πλαισίου εξωτερικής πολιτικής. Η «διπλωματία με κινεζικά χαρακτηριστικά για μια νέα εποχή», όπως συχνά αποκαλείται, βασίζεται σε δύο θεμελιώδεις άξονες: το «Xi Jinping Thought on Diplomacy», το οποίο συγκροτεί την επίσημη ιδεολογική πλατφόρμα της εξωτερικής πολιτικής, και τη λεγόμενη «Major Country Diplomacy», που ορίζει τις προσδοκίες της Κίνας ως ανερχόμενης παγκόσμιας δύναμης. Οι δύο αυτές συνιστώσες αποτελούν την πνευματική και στρατηγική ραχοκοκαλιά της διεθνούς δράσης του Πεκίνου τα τελευταία χρόνια.

Η Σκέψη του Σι Τζινπίνγκ για τη Διπλωματία (*Xi Jinping Thought on Diplomacy*) αποτελεί το ιδεολογικό θεμέλιο της εξωτερικής πολιτικής της Κίνας στη «νέα εποχή». Εντάσσεται στο ευρύτερο πολιτικό δόγμα της Σκέψης του Σι Τζινπίνγκ για τον Σοσιαλισμό με Κινεζικά Χαρακτηριστικά, το οποίο παρουσιάστηκε στο 19^ο Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας το 2017¹¹⁰. Αν και ο συγκεκριμένος όρος καθιερώθηκε επίσημα κατά τη δεύτερη θητεία του Σι, τα βασικά στοιχεία της στρατηγικής αυτής ήταν ήδη ορατά από την πρώτη φάση της διακυβέρνησής του. Μπορούμε λοιπόν να διακρίνουμε πως η Σκέψη του Σι συνδέεται άμεσα με την έννοια του Κινεζικού Ονείρου (*Chinese Dream*) και τον στόχο της εθνικής αναγέννησης. Παράλληλα αντιδιαστέλλεται με το προηγούμενο δόγμα του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, το οποίο προέτασσε χαμηλό προφίλ και σταδιακή ενσωμάτωση στο διεθνές σύστημα. Αντίθετα, ο Σι προβάλλει ένα πιο ενεργητικό, παρεμβατικό και ιδεολογικά φορτισμένο μοντέλο εξωτερικής πολιτικής, που στηρίζεται στην πολυμέρεια, την ειρηνική ανάπτυξη, την κυριαρχία και τη μεταρρύθμιση της διεθνούς τάξης ώστε να αντανakλά τις ανάγκες των αναδυόμενων δυνάμεων.

¹⁰⁹ Kane, T. M., & Falkovich, N. E. (2024). *Chinese Grand Strategy in the 21st Century: According to Plan?* (p. 199) Routledge.

¹¹⁰ China Media Project. (n.d.). *Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era*. https://chinamediaproject.org/the_ccp_dictionary/xi-jinping-thought-on-socialism-with-chinese-characteristics-for-a-new-era/

Η θεωρία αυτή ενισχύει το πολιτικό κύρος του Σι και τον εδραιώνει ως τον «ηγετικό πυρήνα»^{111,112} του Κόμματος. Αξίζει να τονίσουμε πως τον συγκεκριμένο τίτλο είχαν λάβει στο παρελθόν μόνο ο Μάο Τσετούνγκ, ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ και ο Ζιανγκ Ζεμίν - όχι όμως ο Χου Τζιντάο¹¹³. Ο Σι απέκτησε επίσημα αυτόν τον τίτλο το 2016, κατά την 6^η Ολομέλεια της 18^{ης} Κεντρικής Επιτροπής, τέσσερα χρόνια μετά την ανάληψη της εξουσίας, γεγονός που αναδεικνύει τον καθοριστικό του ρόλο για την ενότητα και την κατεύθυνση του Κόμματος. Ο επίσημος κρατικός λόγος συνδέει πλέον ευθέως την εσωτερική σταθερότητα, την εθνική ασφάλεια και την πολιτική νομιμότητα με την ηγεσία του Σι, παροτρύνοντας τα μέλη του Κόμματος να συσπειρωθούν γύρω από αυτόν¹¹⁴.

Ίσως η πιο καθοριστική ιδεολογική εξέλιξη κατά την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ είναι η συνταγματική κατοχύρωση της Σκέψης του για τη Διπλωματία, μια ενέργεια με βαρύνουσα ιστορική σημασία για την πολιτική πορεία της Κίνας. Είναι η πρώτη φορά μετά τον Μάο που ένα ηγετικό πρόσωπο κατοχυρώνεται θεσμικά σε τέτοιο βάθος, υποδηλώνοντας τόσο την ισχυροποίηση του ιδίου όσο και του Κόμματος¹¹⁵. Η επίσημη καθιέρωση της Σκέψης αυτής συνεπάγεται ότι αποτελεί πλέον κατεύθυνση ολόκληρου του κρατικού μηχανισμού και ότι ενδεχόμενη αναθεώρησή της από μελλοντικές ηγεσίες θα είναι πολιτικά δύσκολη, αν όχι αδύνατη¹¹⁶. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύεται η διττή θέση του Σι Τζινπίνγκ στη συλλογική αντίληψη της κινεζικής κοινωνίας, καθώς οι πολιτικές του μεταρρυθμίσεις προκαλούν ταυτόχρονα σεβασμό και φόβο σε σημαντικό μέρος του πληθυσμού. Από τη μία πλευρά, ένα ευρύ κοινωνικό φάσμα αναγνωρίζει την ισχύ και την αποτελεσματικότητά του ως ηγέτη με ξεκάθαρο όραμα, το οποίο προτάσσει τα συμφέροντα της Κίνας και την εθνική της αναγέννηση. Από την άλλη, το γεγονός ότι οποιοδήποτε άτομο μπορεί να στοχοποιηθεί, εάν εκληφθεί ως υπονομευτικό ή επικριτικό προς το Κομμουνιστικό Κόμμα, καλλιεργεί ένα κλίμα φόβου, αποσιώπησης και αυτο λογοκρισίας. Σε αυτό το περιβάλλον, η δημόσια διαφωνία ή η προσωπική κριτική προς τον Σι Τζινπίνγκ καθίσταται σχεδόν αδιανόητη, υπό τον διαρκή φόβο ποινής ή κοινωνικής απομόνωσης. Το φαινόμενο αυτό γίνεται όλο και πιο έντονο, καθώς η εσωτερική συγκέντρωση εξουσίας συνοδεύεται από την εξωτερική ενδυνάμωση της κινεζικής παρουσίας, όπως εκφράζεται μέσα από τη Σκέψη του Σι για τη Διπλωματία. Με τον ίδιο τρόπο που η Κίνα καθίσταται πιο επιθετική διεθνώς, εδραιώνεται εσωτερικά μια μετάβαση από τον αυταρχισμό προς μορφές ολοκληρωτικού ελέγχου¹¹⁷, όπου το Κόμμα και ο ηγέτης ταυτίζονται απόλυτα. Συνεπώς, ο σεβασμός και ο φόβος δεν αλληλοαναιρούνται, αλλά συνυπάρχουν. Πρόκειται για μια στρατηγική εξισορρόπησης,

¹¹¹ CCTV. (2016, October 28). *Xi's core status is consensus of CPC: official*

<http://english.cctv.com/2016/10/28/ARTIUdI5CE0fmTmHsVSuULtV161028.shtml>

¹¹² The Guardian. (2016, October 27). *Xi Jinping declared 'core' leader of China's Communist party*. <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/27/xi-jinping-becomes-core-leader-of-china>

¹¹³ Strategic Translation. (n.d.). *Leadership core*. <https://www.strategictranslation.org/glossary/leadership-core>

¹¹⁴ CCTV. (2016, October 30). *Xi's "core" status crucial to China's reform*.

<http://english.cctv.com/2016/10/30/ARTIRUO4hIPybOnKvngd06Jh161030.shtml>

¹¹⁵ Buckley, C. (2018, February 26). *Xi Jinping Thought explained: A new ideology for a new era*. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2018/02/26/world/asia/xi-jinping-thought-explained-a-new-ideology-for-a-new-era.html>

¹¹⁶ Grzywacz, J. (2023, January 17). *How Xi Jinping used the CCP constitution to cement his power*. *The Diplomat*. <https://thediplomat.com/2023/01/how-xi-jinping-used-the-ccp-constitution-to-cement-his-power/>

¹¹⁷ Holbig, H., Mittelstaedt, J. C., Sautin, Y., & Stanzel, A. (2018, February 19). *China's 'new era' with Xi Jinping characteristics*. European Council on Foreign Relations. https://ecfr.eu/publication/chinas_new_era_with_xi_jinping_characteristics7243/

χαρακτηριστική αυταρχικών καθεστώτων με εθνικιστικό χαρακτήρα, στα οποία η νομιμοποίηση της εξουσίας συμβαδίζει με τη συστηματική καταστολή της αμφισβήτησης. Ο Σι Τζινπίνγκ δεν παρουσιάζεται μόνο ως πολιτικός ηγέτης, αλλά ως συμβολική μορφή σταθερότητας, επιτυχίας και αυστηρής καθοδήγησης, ενισχύοντας τη θέση του ως κυρίαρχος ερμηνευτής της κρατικής στρατηγικής.

Στην Κεντρική Διάσκεψη Εξωτερικών Υποθέσεων τον Ιούνιο του 2018, ο Σι Τζινπίνγκ παρουσίασε δέκα θεμελιώδεις αρχές που συνοψίζουν τη Σκέψη του για τη Διπλωματία¹¹⁸:

1. Ενίσχυση της ενιαίας ηγεσίας του Κόμματος επί της εξωτερικής πολιτικής.
2. Ανάπτυξη της διπλωματίας μεγάλης χώρας με κινεζικά χαρακτηριστικά.
3. Οικοδόμηση Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα.
4. Ενίσχυση στρατηγικής αυτοπεποίθησης με βάση τον σοσιαλισμό με κινεζικά χαρακτηριστικά.
5. Προώθηση της Πρωτοβουλίας «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» μέσω συνεργασίας.
6. Διατήρηση της πορείας ειρηνικής ανάπτυξης και win-win προσέγγισης.
7. Επέκταση των παγκόσμιων εταιρικών σχέσεων.
8. Πρωτοβουλία για δίκαιη αναμόρφωση της παγκόσμιας διακυβέρνησης.
9. Προστασία της εθνικής κυριαρχίας και ασφάλειας ως κόκκινη γραμμή.
10. Διαμόρφωση διακριτού κινεζικού ύφους στη διπλωματία.

Μέσα από τη Σκέψη αυτή, ο Σι Τζινπίνγκ διαμορφώνει όχι μόνο την πρακτική στρατηγική της Κίνας στον κόσμο, αλλά και το ιδεολογικό της αποτύπωμα, ενισχύοντας την παγκόσμια παρουσία της χώρας ως μιας ηγετικής δύναμης εναλλακτικής προς τη Δύση. Παράλληλα, καθίσταται φανερό πως, για την Κίνα, η διάκριση μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής είναι σχεδόν ανύπαρκτη, καθώς οι δύο τομείς είναι στενά αλληλένδετοι. Λόγω της κεντρικής θέσης του Κομμουνιστικού Κόμματος στην κρατική δομή, και ιδιαίτερα μετά την περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου του μέσω των αποφάσεων του 19^{ου} Συνεδρίου, το Κόμμα αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη για τη χάραξη τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής πολιτικής της χώρας¹¹⁹.

Η παρουσίαση των δέκα θεμελιωδών αρχών του Xi Jinping Thought on Diplomacy κατά την Κεντρική Διάσκεψη Εξωτερικών Υποθέσεων τον Ιούνιο του 2018 αποτέλεσε ένα σημείο καμπής στην εξέλιξη της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής. Οι αρχές αυτές δεν συγκροτούν απλώς ένα ρητορικό πλαίσιο, αλλά διαμορφώνουν έναν ενοποιημένο στρατηγικό προσανατολισμό, που επιδιώκει την ενίσχυση της διεθνούς θέσης της Κίνας και την αναδιάταξη των παγκόσμιων ισορροπιών ισχύος. Μια προκαταρκτική αποτίμηση δείχνει ότι ορισμένες από αυτές τις επιδιώξεις έχουν προχωρήσει σημαντικά, ενώ άλλες παραμένουν μερικώς υλοποιημένες ή εγείρουν αντιφάσεις στην εφαρμογή τους.

¹¹⁸ Communist Party of China. (n.d.). 习近平外交思想核心内容 (文件) [Core content of Xi Jinping Thought on Diplomacy – Document]. 12371.cn. <https://www.12371.cn/special/xxzd/hxnr/wj/>

¹¹⁹ Xinhua. (2018, June 24). Xi urges breaking new ground in major country diplomacy with Chinese characteristics. http://www.xinhuanet.com/english/2018-06/24/c_137276269.htm

1. Ενίσχυση της ηγεσίας του Κόμματος επί της εξωτερικής πολιτικής

Η εδραίωση της μονοπρόσωπης ηγεσίας του Σι Τζινπίνγκ συνιστά πλήρη επιβεβαίωση αυτής της αρχής. Μέσω θεσμικών μηχανισμών όπως τα Leading Small Groups και τη συνταγματική κατοχύρωση του πολιτικού του δόγματος, ο Σι έχει συγκεντρώσει την εξωτερική πολιτική στα χέρια του, καθιστώντας την άρρηκτα συνδεδεμένη με την προσωπική του ιδεολογία.

2–5. Διπλωματία μεγάλης χώρας, κινεζικά χαρακτηριστικά, Πρωτοβουλία BRI και Εθνική Αναγέννηση

Οι άξονες αυτοί συγκλίνουν στρατηγικά. Η Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI) λειτουργεί ως βασικό όχημα άσκησης οικονομικής και γεωπολιτικής ισχύος. Η επέκταση της κινεζικής επιρροής σε Ασία, Αφρική, Ευρώπη και Λατινική Αμερική ενισχύει το αφήγημα της «διπλωματίας μεγάλης χώρας» και προβάλλει την Κίνα ως δύναμη παγκόσμιας εμβέλειας. Η σύνδεση αυτής της στρατηγικής με το ιδεολογικό όραμα της εθνικής αναγέννησης (great rejuvenation of the Chinese nation) προσδίδει βάθος και ιστορική συνέχεια στην κινεζική εξωτερική πολιτική.

6. Ειρηνική ανάπτυξη και win-win συνεργασία

Αν και η Κίνα επιδιώκει σταθερά να προβάλει ένα προφίλ ειρηνικής δύναμης που προκρίνει την αμοιβαία ωφέλεια, το εν λόγω αφήγημα έχει συναντήσει κριτική. Οι κατηγορίες περί «διπλωματίας του χρέους» και οικονομικής εξάρτησης σε χώρες του παγκόσμιου Νότου έχουν αμφισβητήσει τη συμμετρική φύση των συνεργασιών αυτών. Παρόλα αυτά, δεν αναιρείται το γεγονός ότι οι συνεργασίες αυτές έχουν δημιουργήσει υποδομές και εμπορικές ευκαιρίες σε ευρεία κλίμακα.

7. Παγκόσμιες εταιρικές σχέσεις

Η Κίνα έχει καταστεί ο κυρίαρχος εμπορικός εταίρος για περισσότερες από 120 χώρες παγκοσμίως. Μέσω διμερών συμφωνιών και περιφερειακών συμπράξεων, έχει επεκτείνει τη σφαίρα επιρροής της και έχει διαμορφώσει ένα ευρύ δίκτυο συνεργασιών, ενισχύοντας τη διπλωματική της εμβέλεια.

8. Αναμόρφωση της παγκόσμιας διακυβέρνησης

Η Κίνα έχει αυξήσει τη συμμετοχή της σε διεθνείς οργανισμούς, όπως ο ΟΗΕ και ο ΠΟΕ, ενώ προωθεί εναλλακτικές θεσμικές δομές (AIIB, BRICS Bank, SCO). Αν και δεν έχει ακόμη επιτύχει πλήρη μετασχηματισμό της παγκόσμιας τάξης, ο σταδιακός της επαναπροσδιορισμός ως ηγετικής δύναμης σε αυτά τα fora συνιστά σαφή υλοποίηση του στόχου.

9. Εθνική κυριαρχία και ασφάλεια

Η Κίνα έχει επενδύσει συστηματικά στον εκσυγχρονισμό του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA), προωθώντας την τεχνολογική αναβάθμιση και ενισχύοντας τη στρατηγική της αυτονομία. Η ενίσχυση της στρατιωτικής της παρουσίας σε εστίες έντασης, όπως η Νότια Σινική Θάλασσα και η Ταϊβάν, αποτελεί έκφανση της πρόθεσης διασφάλισης των εθνικών της συμφερόντων.

10. Ανάπτυξη διακριτού κινεζικού ύφους στη διπλωματία

Η προώθηση μιας «διπλωματίας με κινεζικά χαρακτηριστικά» παραμένει μερικώς ολοκληρωμένη. Η μεταβαλλόμενη φύση της ρητορικής (π.χ. «wolf warrior diplomacy») έφερε πρόσκαιρα την Κίνα σε αντιπαράθεση με παραδοσιακούς εταίρους. Ωστόσο, η χώρα

συνεχίζει να επιδιώκει την ενίσχυση της πολιτιστικής της επιρροής και την προβολή ενός εναλλακτικού μοντέλου διεθνούς δράσης.

Συμπεράσματα

Η εξωτερική πολιτική του Σι Τζινπίνγκ σηματοδότησε μία καθοριστική ρήξη με την προσέγγιση των προκατόχων του, υιοθετώντας έναν ιδεολογικά δομημένο αναθεωρητισμό που εστιάζει στην εθνική αναγέννηση της Κίνας. Μέσα από το αφήγημα του «Κινεζικού Ονείρου» και της «Μεγάλης Αναζωογόνησης του Κινεζικού Έθνους», ο Σι συνδέει άρρηκτα την εσωτερική πολιτική σταθερότητα με τη γεωπολιτική ανάδειξη της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης. Η εγκατάλειψη της στρατηγικής του «χαμηλού προφίλ» συνδυάζεται με μια εξωτερική πολιτική που αποσκοπεί στην αναδιαμόρφωση του διεθνούς συστήματος υπέρ των συμφερόντων του Πεκίνου, χωρίς ωστόσο να προχωρά σε ευθείες ρήξεις με τους θεσμούς του.

Η συγκέντρωση εξουσίας από τον Σι Τζινπίνγκ έχει επηρεάσει θεμελιωδώς τη δομή και τον προσανατολισμό της εξωτερικής πολιτικής της χώρας. Η εκστρατεία κατά της διαφθοράς, παρότι διακηρύσσει θεσμική κάθαρση, λειτούργησε ως εργαλείο πολιτικού ελέγχου και αναδιαμόρφωσης των εσωτερικών ισορροπιών. Ο Σι ανέλαβε άμεση ευθύνη σε κρίσιμα κέντρα λήψης αποφάσεων, ενώ μέσω της ενίσχυσης και της προεδρίας σε βασικά Leading Small Groups κατάφερε να επιβάλει ένα μοντέλο κάθετης εξουσίας, παρακάμπτοντας τις παραδοσιακές θεσμικές διαδικασίες. Το Κομμουνιστικό Κόμμα επανατοποθετήθηκε ως απόλυτο κέντρο εξουσίας, και η εξωτερική πολιτική υπάγεται πλήρως στις κομματικές κατευθύνσεις.

Εννοιολογικά, η εξωτερική πολιτική του Σι διαμορφώνεται μέσω των αρχών της «Διπλωματίας Μείζονος Χώρας με Κινεζικά Χαρακτηριστικά» και της «Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα». Παρότι προβάλλουν αξίες όπως η συνεργασία, η ισότητα και η ειρήνη, στην πράξη εκφράζουν μια επιλεκτική πολυμέρεια, με έμφαση στις διμερείς σχέσεις και στην αποφυγή δεσμευτικών συμμαχιών. Η στρατηγική ευελιξία που προκύπτει επιτρέπει στην Κίνα να προσαρμόζεται δυναμικά στο εκάστοτε διεθνές περιβάλλον, διατηρώντας τον έλεγχο της πρωτοβουλίας.

Η θεσμική ενσωμάτωση της «Σκέψης του Σι Τζινπίνγκ για τη Διπλωματία» προσδίδει ιδεολογική συνοχή στην εξωτερική πολιτική, ενώ ενισχύει τον προσωπικό ρόλο του ηγέτη στη χάραξη στρατηγικής. Η αποτίμηση των δέκα αρχών αυτής της σκέψης αποκαλύπτει έναν συνεκτικό αλλά ερμηνευτικά ευέλικτο άξονα, που εδράζεται στην προστασία της κυριαρχίας, στην ενίσχυση της διεθνούς επιρροής της Κίνας και στην υποστήριξη της πολυπολικότητας. Παρά τις εσωτερικές ασυμμετρίες και τις εξωτερικές αντιδράσεις, η γενική τάση καταδεικνύει την αξίωση της Κίνας να λειτουργήσει ως παγκόσμια ηγετική δύναμη, αποφεύγοντας ωστόσο την πλήρη ανάληψη παγκόσμιων ευθυνών.

Πέρα όμως από τη θεσμική και ιδεολογική διάσταση, η εξωτερική πολιτική της εποχής Σι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το ίδιο το πρόσωπό του. Η άμεση εμπλοκή του ηγέτη στη διπλωματική στρατηγική, η απουσία ορισμένου διαδόχου και η κατάργηση του συνταγματικού ορίου των θητειών σηματοδοτούν τη μετάβαση προς ένα προσωποπαγές πολιτικό μοντέλο. Η προσωπολατρία που έχει καλλιεργηθεί γύρω από τον Σι θυμίζει την πολιτική κουλτούρα του Μάο και ενισχύει την ταύτιση της εσωτερικής και εξωτερικής

πολιτικής με τη βούληση ενός προσώπου. Συνεπώς, η άνοδος του Σι δεν συνιστά απλώς εναλλαγή ηγεσίας, αλλά μια βαθιά αναδιάταξη του κινεζικού πολιτικού οικοδομήματος, με σημαντικές επιπτώσεις στην παγκόσμια στρατηγική ισορροπία.

Κεφάλαιο 3^ο: Οικονομική διπλωματία & στρατηγική υπό τον Σι Τζινπίνγκ

Εισαγωγή

Η εντυπωσιακή οικονομική άνοδος της Κίνας τις τελευταίες δεκαετίες έχει χαρακτηριστεί συχνά ως «οικονομικό θαύμα», μεταμορφώνοντας τη χώρα σε μια παγκόσμια δύναμη με ολοένα αυξανόμενη επιρροή. Η επιτυχής πορεία των προηγούμενων κυβερνήσεων έθεσε τα θεμέλια ώστε η ηγεσία υπό τον Σι Τζινπίνγκ να επενδύσει ακόμη πιο δυναμικά σε στρατηγικούς τομείς και θεσμούς, ενισχύοντας τόσο την εσωτερική ισχύ της χώρας όσο και τη διεθνή της παρουσία.

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναλυθεί η Πρωτοβουλία Μίας Ζώνης, Ενός Δρόμου (Belt and Road Initiative - BRI), η οποία θεωρείται το πιο χαρακτηριστικό και φιλόδοξο στοιχείο της εξωτερικής πολιτικής του Σι. Το BRI δεν αποτελεί απλώς ένα έργο υποδομών, αλλά συνιστά μια πολυδιάστατη στρατηγική που ενσωματώνει την οικονομική διπλωματία, την επέκταση της πολιτικής επιρροής και την άσκηση ήπιας ισχύος.

Παράλληλα, θα εξεταστούν οι σχέσεις της Κίνας με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, με έμφαση στην περίοδο έντασης και «αποσύνδεσης» (decoupling), καθώς και οι κινεζικές προσπάθειες δημιουργίας και ενίσχυσης εναλλακτικών θεσμών όπως η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές (AIIB) και η Περιφερειακή Συνολική Οικονομική Εταιρική Σχέση (RCEP). Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί επίσης στις κινεζικές πρωτοβουλίες για μεταρρύθμιση διεθνών οργανισμών όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και η Παγκόσμια Τράπεζα, στο πλαίσιο της προσπάθειας της Κίνας να αναδιαμορφώσει την παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση προς όφελός της.

3.1 Η Πρωτοβουλία Μίας Ζώνης Ενός Δρόμου ως στρατηγικό εργαλείο εξωτερικής πολιτικής

3.1.1 Η Πρωτοβουλία Μίας Ζώνης Ενός Δρόμου: Προέλευση & στόχοι

Η Πρωτοβουλία Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος (BRI) αποτελεί ίσως την κυριότερη συνεισφορά του Σι στην εξωτερική πολιτική της Κίνας. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία εντάσσεται οργανικά στο στρατηγικό όραμα της Κίνας για την αναδιαμόρφωση της παγκόσμιας τάξης μέσω γεωοικονομικών διασυνδέσεων. Η αρχική έμπνευση της Πρωτοβουλίας ανάγεται εν μέρει στη στρατηγική *Western Development Strategy* του Ζιανγκ Ζεμίν και που εγκαινιάστηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής των δυτικών επαρχιών της Κίνας. Η βασική ιδέα ήταν ότι η κατασκευή υποδομών εντός της χώρας θα επέτρεπε την περιφερειακή σύγκλιση, προλαμβάνοντας φαινόμενα περιθωριοποίησης.

Η διεθνής διάσταση του σχεδίου ανακοινώθηκε επίσημα από τον Πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ στις 7 Σεπτεμβρίου 2013, κατά τη διάρκεια ομιλίας του στο Πανεπιστήμιο Nazarbayev του Καζακστάν. Ο Σι πρότεινε την αναβίωση του Δρόμου του Μεταξιού, προωθώντας την κατασκευή υποδομών και την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ Ασίας, Ευρώπης και Αφρικής, με στόχο την προώθηση της οικονομικής, πολιτισμικής και πολιτικής

συνεργασίας¹²⁰. Λίγο αργότερα, τον Οκτώβριο του 2013 σε ομιλία στην βουλή της Ινδονησίας, ανακοινώθηκε και η θαλάσσια διάσταση της Πρωτοβουλίας (21st Century Maritime Silk Road), που στόχευε στις παράκτιες χώρες της Ασίας και πέραν αυτής¹²¹.

Οι στόχοι της Πρωτοβουλίας Μίας Ζώνης, Ένας Δρόμου (BRI) είναι πολυδιάστατοι και εξυπηρετούν τον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Η Πρωτοβουλία προωθεί την οικονομική συνεργασία, τη διασύνδεση υποδομών, τη χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση και την ενίσχυση των εμπορικών ροών, με απώτερο σκοπό την οικοδόμηση μιας «Κοινότητας Κοινής Ανθρωπότητας» (Community of Shared Future for Mankind)¹²². Από το 2017, το BRI έχει ενταχθεί επίσημα στο σύνταγμα της χώρας ως θεμελιώδες στοιχείο της «Σκέψης του Σι Τζινπίνγκ για τη Διπλωματία»¹²³.

Ειδικότερα, το BRI επιδιώκει:

- Την ενίσχυση της φυσικής και οικονομικής διασύνδεσης της Κίνας με χώρες της Ευρασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής, μέσω στρατηγικών έργων υποδομής όπως λιμάνια, σιδηρόδρομοι και ενεργειακά δίκτυα.
- Τη διεύρυνση των διεθνών αγορών για κινεζικά προϊόντα, καθώς και την αξιοποίηση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας της εγχώριας οικονομίας.
- Την ενίσχυση της πολιτικής και διπλωματικής επιρροής της Κίνας μέσω της δημιουργίας σχέσεων οικονομικής εξάρτησης και θεσμικής συνεργασίας.
- Τη διαμόρφωση ενός πολυκεντρικού διεθνούς συστήματος, στο οποίο η Κίνα παρουσιάζεται ως εναλλακτικός πόλος παγκόσμιας ηγεσίας απέναντι στην κυριαρχία της Δύσης

Μια σημαντική πτυχή που αξίζει να τονιστεί είναι ότι, σε αντίθεση με τις παραδοσιακές στρατιωτικές συμμαχίες, η Κίνα επιλέγει να προωθήσει τη γεωοικονομική αλληλεξάρτηση ως μέσο ενίσχυσης της διεθνούς της επιρροής. Μέσω της Πρωτοβουλίας BRI, οικοδομεί ένα πολύπλοκο δίκτυο οικονομικών και εμπορικών διασυνδέσεων, το οποίο δημιουργεί αμοιβαία συμφέροντα και καθιστά την ένοπλη σύγκρουση λιγότερο πιθανή. Όμως σε αυτό το σημείο πρέπει να αναγνωρίσουμε το εξής παράδοξο. Την ίδια στιγμή που η Κίνα προβάλλει την ανάγκη για πολυμερή συνεργασία και παγκόσμια ειρήνη, το Πεκίνο επιδιώκει παράλληλα την ενίσχυση της εσωτερικής της αυτάρκειας σε κρίσιμους τομείς, όπως η τεχνολογία, η ενέργεια και η στρατηγική παραγωγή.

¹²⁰ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2013, September 7). *President Xi Jinping delivers important speech and proposes to build a Silk Road Economic Belt with Central Asian countries*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/gjhdq_665435/2675_665437/3180_664322/3182_664326/202406/t20240607_11410011.html

¹²¹ Xi, J. (2013, October 2). *Speech by Chinese President Xi Jinping to Indonesian Parliament*. ASEAN-China Centre. http://www.asean-china-center.org/english/2013-10/03/c_133062675.htm

¹²² State Council of the People's Republic of China. (2015, March 30). *Action plan on the Belt and Road Initiative*. https://english.www.gov.cn/archive/publications/2015/03/30/content_281475080249035.htm

¹²³ Xinhua. (2017, October 24). *"Belt and Road" incorporated into CPC Constitution*. http://www.xinhuanet.com/english/2017-10/24/c_136702025.htm

Τέλος, η Πρωτοβουλία Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος συνδέεται άμεσα με την οικονομική σκέψη του Σι Τζινπίνγκ, η οποία βασίζεται στον λεγόμενο «Σοσιαλισμό με Κινεζικά Χαρακτηριστικά»¹²⁴. Ο Σι τονίζει την ανάγκη ισορροπίας μεταξύ εσωτερικής αυτάρκειας και εξωτερικού ανοίγματος, με στόχο την ενίσχυση της κρατικής ισχύος μέσω της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, ο Σι έχει εισάγει την έννοια της «διπλής κυκλοφορίας» (*dual circulation*), η οποία δίνει έμφαση τόσο στην εγχώρια κατανάλωση όσο και στην εξωστρεφή οικονομική δραστηριότητα. Το BRI ενσαρκώνει αυτή τη λογική, καθώς προβάλλει την Κίνα ως πάροχο διεθνών δημόσιων αγαθών (όπως οι υποδομές) και παράλληλα κινητοποιεί κινεζικές εταιρείες να εξάγουν τεχνογνωσία και κεφάλαιο, ενισχύοντας την εσωτερική οικονομική ανάπτυξη.

3.1.2 Η Πρωτοβουλία Μίας Ζώνης Ενός Δρόμου: Επιτυχίες και αντιδράσεις

Δεν χωρά αμφιβολία πως η Πρωτοβουλία Μία Ζώνη Ένας Δρόμος (BRI), που φέρει την προσωπική σφραγίδα του Σι Τζινπίνγκ, αποτελεί ένα από τα πιο φιλόδοξα και πολυδιάστατα αναπτυξιακά προγράμματα του 21^{ου} αιώνα. Η πολυπλοκότητα των έργων, το τεράστιο οικονομικό τους κόστος και η γεωγραφική έκτασή τους υποδηλώνουν έναν σχεδιασμό που υπερβαίνει τα όρια της κλασικής αναπτυξιακής βοήθειας. Επιπρόσθετα, η Κίνα επένδυσε σημαντικά στην προβολή και την ιδεολογική προώθηση της Πρωτοβουλίας Belt and Road, τόσο για την προσέλκυση νέων εταίρων όσο και για την ενίσχυση της διεθνούς απήχησης των ήδη υφιστάμενων έργων. Στο πλαίσιο αυτό (μέχρι και το 2022), διοργάνωσε τα Φόρουμ για τη Διεθνή Συνεργασία του BRI (Belt and Road Forum for International Cooperation), τα οποία πραγματοποιήθηκαν το 2017¹²⁵ και το 2019¹²⁶ στο Πεκίνο. Τα φόρουμ αυτά συγκέντρωσαν αρχηγούς κρατών, στελέχη κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών και φορείς του ιδιωτικού τομέα, με στόχο την αποτίμηση της προόδου των έργων και τη χάραξη κοινής στρατηγικής για το μέλλον της Πρωτοβουλίας αλλά και για να εξετάσουν δυνατότητες βελτίωσης του τρόπου υλοποίησης των έργων.

Ταυτόχρονα, η Κίνα ίδρυσε την Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές (AIIB), η οποία χρηματοδοτεί έργα συνδεσιμότητας και ανάπτυξης, μεταξύ των οποίων και έργα του BRI¹²⁷. Η δημιουργία της Τράπεζας ενισχύει την εικόνα της Κίνας ως ενός δρώντα πρόθυμου να επωμιστεί τα κόστη μεγάλης κλίμακας επενδύσεων. Η διοχέτευση δισεκατομμυρίων δολαρίων σε χώρες της Ασίας και της Αφρικής, τα οποία συχνά

¹²⁴ Communist Party of China. (n.d.). 习近平新时代中国特色社会主义思想 [Xi Jinping Thought on Socialist Economy with Chinese Characteristics for a New Era]. 12371.cn.

<https://www.12371.cn/special/xxzd/hxnr/jj/>

¹²⁵ The State Council of the People's Republic of China. (2017, May 12). *Belt and Road Forum to bring about fresh ideas*. https://english.www.gov.cn/news/video/2017/05/12/content_281475653319187.htm

¹²⁶ Xi, J. (2019, April 27). *Remarks by H.E. Xi Jinping President of the People's Republic of China At the Press Conference of The Second Belt and Road Forum for International Cooperation*. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China.

https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11341286.html

¹²⁷ Asian Infrastructure Investment Bank. (n.d.). *About AIIB: Introduction*. <https://www.aiib.org/en/about-aiib/index.html>

χαρακτηρίζονται από πολιτική αστάθεια, αυταρχικά καθεστώτα ή χαμηλούς δείκτες ανθρώπινης ανάπτυξης (Human Development Index), αποτελεί μια στρατηγική επιλογή με πολλαπλές διαστάσεις - γεωοικονομικές, διπλωματικές και πολιτικές.

Από την εξαγγελία της πρωτοβουλίας το 2013, περισσότερες από 140 χώρες έχουν συνδεθεί με έργα του BRI με την πλειοψηφία των κρατών αυτών, να είναι χώρες της Αφρικής¹²⁸, ενώ οι συνολικές επενδύσεις του BRI υπολογίζονται σε πάνω από 1 τρισεκατομμύριο δολάρια. Αυτά περιλαμβάνουν κατασκευή λιμένων, σιδηροδρόμων, γεφυρών, αεροδρομίων, υδροηλεκτρικών φραγμάτων και σταθμών παραγωγής ενέργειας. Πέρα από την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η Κίνα αποκομίζει στρατηγικά οφέλη: ενισχύει την παρουσία της στις διεθνείς αγορές, δημιουργεί εξαρτήσεις μέσω του δανεισμού και εξάγει πολιτικές αξίες και τεχνογνωσία.

Παρακάτω θα δούμε ορισμένες από τις σημαντικότερες επενδύσεις και έργα που έχουν υλοποιηθεί υπό την αιγίδα της Πρωτοβουλίας Belt and Road. Τα παραδείγματα που παρουσιάζονται δεν είναι αμελητέα, καθώς αποτελούν - σύμφωνα με την επίσημη ρητορική του Πεκίνου - χαρακτηριστικές περιπτώσεις «win-win» συνεργασίας. Ωστόσο, παρά τις διακηρύξεις περί αμοιβαίου οφέλους, η κληρονομιά πολλών εκ των έργων αυτών παραμένει τουλάχιστον αμφιλεγόμενη. Σε πολλές περιπτώσεις, τα αποτελέσματα υπήρξαν διχαστικά, προκαλώντας ανάμεικτες αντιδράσεις τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι επιπτώσεις από υπερβολικό δανεισμό, οι δυσκολίες και οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση και η έλλειψη διαφάνειας συχνά καθιστούν δύσκολη την αξιολόγηση αυτών των έργων ως αναμφισβήτητες επιτυχίες.

Ωστόσο αυτό δεν θα έπρεπε να μας εκπλήσσει ο τομέας των υποδομών χαρακτηρίζεται από εγγενώς υψηλό ρίσκο λόγω του υψηλού κόστους, της μακράς περιόδου κατασκευής και της αργής απόσβεσης των επενδύσεων. Το ρίσκο αυτό μεγεθύνεται περαιτέρω όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται σε χώρες με ασταθή θεσμικά πλαίσια ή ελλιπή λογοδοσία στη σύναψη δανειακών συμφωνιών, γεγονός που δικαιολογεί πλήρως τις εν λόγω επιφυλάξεις.

Η έλλειψη διαφάνειας «θολώνει τα νερά» και ενισχύει τους προβληματισμούς γύρω από τη βιωσιμότητα και τους πραγματικούς αποδέκτες των ωφελειών¹²⁹. Παράλληλα, είναι σαφές ότι πολλές από τις χώρες που υπογράφουν Μνημόνια Συνεργασίας (MoUs) με την Κίνα το πράττουν ενδεχομένως ως έσχατη λύση, καθώς η ανάγκη για άμεσες επενδύσεις σε κρίσιμες υποδομές είναι ιδιαίτερα πειστική.

Για τις χώρες που φιλοξενούν τα έργα, τα οφέλη εντοπίζονται κυρίως στην αναβάθμιση των υποδομών, στην προσέλκυση επενδύσεων και στη δυνατότητα εμπορικής αξιοποίησης των

¹²⁸ Nedopil, C. (2025). *Countries of the Belt and Road Initiative*. Shanghai: Green Finance & Development Center, FISF Fudan University. <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/?cookie-state-change=1749263496095>

¹²⁹ Yu, J., & Wallace, J. (2021, September 13). *What is China's Belt and Road Initiative (BRI)?* Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2021/09/what-chinas-belt-and-road-initiative-bri#:~:text=Fifteen%20different%20Chinese%20government%20ministries,a%20threat%20to%20Western%20interests.>

νέων δομών. Για την Κίνα, τα έργα αυτά προσφέρουν στρατηγική πρόσβαση σε νέες αγορές, ενισχύουν τις διμερείς οικονομικές και πολιτικές σχέσεις, και διευκολύνουν την επέκταση της γεωοικονομικής της επιρροής χωρίς την ανάγκη επίσημων πολυμερών δεσμεύσεων ή συμμετοχής σε στρατιωτικές συμμαχίες. Παράλληλα, συμβάλλουν στην ενίσχυση της ήπιας ισχύος (soft power) της Κίνας, καθώς παρουσιάζουν τη χώρα ως αξιόπιστο εταίρο και πάροχο αναπτυξιακής βοήθειας, ιδιαίτερα στον Παγκόσμιο Νότο. Ενώ σε επίπεδο σκληρής ισχύος η Κίνα επεκτείνει την στρατιωτική της παρουσία προκείμενου να προστατεύσει τα συμφέροντά της.

Αξιολογώντας τις προσπάθειες της Κίνας μπορούμε να δούμε πως η Πρωτοβουλία Ζώνης και Δρόμου (BRI) έχει μετασχηματίσει τη γεωοικονομική πραγματικότητα πολλών κρατών, κυρίως μέσω επενδύσεων σε έργα υποδομών μεγάλης κλίμακας ενώ έχει διευρύνει τις διμερείς της σχέσεις. Ωστόσο, παρά τη ρητορική περί «αμοιβαίου οφέλους», οι επιπτώσεις διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα, τον τρόπο υλοποίησης των έργων και τη στρατηγική της Κίνας.

3.1.2.1 Θετικά παραδείγματα και επιτυχίες της πρωτοβουλίας Belt and Road

Η Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI) έχει υλοποιήσει από το 2013 δεκάδες έργα υποδομής που ενίσχυσαν τη διασυνδεσιμότητα και την οικονομική συνεργασία μεταξύ της Κίνας και χωρών στην Ασία, την Αφρική και την Ευρώπη. Ανάμεσα στις χαρακτηριστικότερες επιτυχίες συγκαταλέγεται το λιμάνι του Πειραιά, το οποίο, μετά την εξαγορά του από την COSCO, μετατράπηκε σε έναν από τους σημαντικότερους κόμβους εμπορευματοκιβωτίων της Μεσογείου. Το εγχείρημα απέφερε σημαντικά οικονομικά οφέλη στην Ελλάδα^{130,131}, χωρίς να επιβαρύνει το δημόσιο χρέος, και θεωρείται αμοιβαία επωφέλης, καθώς ενίσχυσε τις διμερείς σχέσεις¹³² και επέτρεψε στην Κίνα να εδραιώσει στρατηγική παρουσία στην ευρωπαϊκή αγορά.

Στην Ασία, σημαντικό έργο αποτελεί η επένδυση στην σιδηροδρομική σύνδεση Τζακάρτα–Μπαντούνγκ στην Ινδονησία, ο πρώτος ταχύς σιδηρόδρομος της Νοτιοανατολικής Ασίας, που θεωρείται τεχνολογικό ορόσημο για την περιοχή όμως μέχρι το 2022 δεν είχε ολοκληρωθεί. Αντίστοιχα, το λιμάνι Gwadar στο Πακιστάν, αν και καθυστερεί στην παροχή τοπικών οφελών λόγω προβλημάτων ασφάλειας και διοίκησης, αποτελεί έργο υψηλής στρατηγικής σημασίας στο πλαίσιο του China–Pakistan Economic Corridor (CPEC).

¹³⁰ Παπασταθοπούλου, Χ. (2022, Οκτώβριος 3). *Ρεκόρ εσόδων και κερδοφορίας για ΟΛΠ το 2022*. Εφημερίδα των Συντακτών. https://www.efsyn.gr/oikonomia/elliniki-oikonomia/361562_rekor-esodon-kai-kerdoforias-gia-olp-2022

¹³¹ Παπασταθοπούλου, Χ. (2023, Απρίλιος 1). *+43,9% τα καθαρά κέρδη του ΟΛΠ το 2022*. Εφημερίδα των Συντακτών. https://www.efsyn.gr/oikonomia/elliniki-oikonomia/384297_439-ta-kathara-kerdi-toy-olp-2022

¹³² Bali, K. (2022, October 30). *In Greece's largest port of Piraeus, China is the boss*. DW. <https://www.dw.com/en/greece-in-the-port-of-piraeus-china-is-the-boss/a-63581221>

Στην Μέση Ανατολή η γέφυρα Sheikh Jaber στο Κουβέιτ¹³³ και η σιδηροδρομική γραμμή Αντίς Αμπέμπα–Τζιμπουτί στην Αφρική έχουν βελτιώσει σημαντικά τη μεταφορική ικανότητα της περιοχής, ενώ η γέφυρα Maputo–Katembe στη Μοζαμβίκη¹³⁴ και η Γέφυρα Κίνας–Μαλδιβών¹³⁵ έχουν ενισχύσει την αστική κινητικότητα, συμβάλλοντας στην τουριστική και οικονομική ανάπτυξη. Στην Ερυθρά Θάλασσα, η Ειδική Οικονομική Ζώνη του Τζιμπουτί έχει προσελκύσει επενδύσεις και ενίσχυσε τον βιομηχανικό δυναμισμό της περιοχής.

Στον ενεργειακό τομέα, η Κίνα έχει υλοποιήσει έργα που προωθούν τη στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ενδεικτικά, το αιολικό πάρκο De Aar στη Νότια Αφρική ενίσχυσε τη βιώσιμη ανάπτυξη¹³⁶. Σημαντικό θεωρείται και το υδροηλεκτρικό έργο Karot στο Πακιστάν (720 MW), που συνέβαλε στον ενεργειακό ανεφοδιασμό της χώρας.

Στο ίδιο πνεύμα, τα βιομηχανικά πάρκα όπως το China–Belarus Industrial Park και η Ειδική Οικονομική Ζώνη Σιχανούκβιλ στην Καμπότζη¹³⁷ ενίσχυσαν την τοπική παραγωγική βάση και προσέλκυσαν ξένες επενδύσεις, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και τεχνολογική μεταφορά.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της δημιουργίας Θαλασσινού δρόμου του Μεταξίου του 21^{ου} αιώνα (21st Century Maritime Silk Road) η Κίνα επενδύει σε κομβικά λιμάνια όπως στο Τζιμπουτί στην Αφρική, στο Σουδάν, στο Πακιστάν, στις Μαλδίβες, στη Σρι Λάνκα, στο Μπαγκλαντές, στη Μιανμάρ στη Καμπότζη και στο Χονγκ Κόνγκ αυτή η επένδυση έχει ενισχύσει τη θεωρία του «String of Pearls», σύμφωνα με την οποία η Κίνα δημιουργεί μια αλυσίδα στρατηγικών θέσεων στον Ινδο-Ειρηνικό για την περικύκλωση της Ινδίας και την προστασία των θαλάσσιων εμπορικών οδών της¹³⁸. Το China-Pakistan Economic Corridor (CPEC), μέρος του BRI, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα, καθώς όχι μόνο ενισχύει την κινεζική

¹³³ Gorvett, J. (2019, May 13). *A bridge to China: Kuwait's Silk City*. Asia Times. <https://asiatimes.com/2019/05/a-bridge-to-china-kuwaits-silk-city/>

¹³⁴ Belt and Road Portal. (2022, June 10). *Maputo-Katembe Bridge in Mozambique underwritten by SINOSURE*. <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/p/250189.html>

¹³⁵ AidData. (2024, March 14). *Chinese Government provides RMB 724.5 million grant for the Sinamalé Bridge (China-Maldives Friendship Bridge) Construction Project*. <https://china.aiddata.org/projects/38082/#:~:text=Construction%20actually%20began%20on%20February,Maldives%20on%20November%2012%2C%202018>.

¹³⁶ Xu, H., Wang, J., & Pang, J. (2019, July 22). *The resources and potential of renewable energy in South Africa*. Green Finance & Development Center. <https://greenfdc.org/bri-cooperation-and-financing-on-renewable-energy-taking-china-and-south-africa-as-an-example/>

¹³⁷ Menon, J. (2023, May 22). *Cambodia Has Benefited From BRI projects, but Must be More Strategic Going Forward*. Fulcrum. <https://fulcrum.sg/cambodia-has-benefited-from-bri-projects-but-must-be-more-strategic-going-forward/#:~:text=The%20BRI%20has%20also%20supported%20development%20of,standards%20and%20p,roduced%20sharp%20reductions%20in%20poverty>.

¹³⁸ Dabas, M. (2017, June 23). *Here Is All You Should Know About 'String Of Pearls', China's Policy To Encircle India*. IndiaTimes. <https://www.indiatimes.com/news/india/here-is-all-you-should-know-about-string-of-pearls-china-s-policy-to-encircle-india-324315.html>

επιρροή στην περιοχή αλλά λειτουργεί και ως μοχλός συμμαχίας με το Πακιστάν, σε αντιπαράθεση με την Ινδία¹³⁹.

Τέλος, ο αγωγός φυσικού αερίου Τουρκμενιστάν–Κίνα αποτελεί εμβληματικό ενεργειακό έργο στο πλαίσιο του χερσαίου «Δρόμου του Μεταξιού». Εξασφαλίζει μακροπρόθεσμα έσοδα στο Τουρκμενιστάν και ενεργειακή ασφάλεια για την Κίνα, η οποία βασίζεται σε αυτόν σε μεγάλο βαθμό: το 2021, το Τουρκμενιστάν κάλυψε περίπου το 75% των εισαγωγών φυσικού αερίου της Κίνας από την Κεντρική Ασία¹⁴⁰.

3.1.2.2 Αμφιλεγόμενα έργα και προκλήσεις του BRI

Παρά τις εντυπωσιακές επιτυχίες, αρκετά έργα του BRI όπως οι έξι οικονομικοί διάδρομοι που ανακοινώθηκαν από τον Σι δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμα¹⁴¹ ενώ άλλα έργα έχουν προκαλέσει προβληματισμό και έντονη κριτική για τη βιωσιμότητά τους, τις γεωπολιτικές επιπτώσεις ή την επιβάρυνση του δημόσιου χρέους. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το λιμάνι Χαμπαντότα στη Σρι Λάνκα, το οποίο παραχωρήθηκε για 99 χρόνια σε κινεζική εταιρεία λόγω αδυναμίας αποπληρωμής του δανείου¹⁴², προκαλώντας παγκόσμια ανησυχία για το φαινόμενο της λεγόμενης «παγίδας χρέους» (debt-trap diplomacy) εγείροντας κατηγορίες πως η Κίνα εκμεταλλεύεται αδύναμες οικονομικά χώρες οι οποίες αδυνατούν να αποπληρώσουν τα δάνεια τους με αποτέλεσμα να αποκτά κομμάτι των υποδομών τους. Παρότι η έννοια της «παγίδας χρέους» έχει αποτελέσει αντικείμενο έντονης συζήτησης στη Δύση, πολλοί αναλυτές επισημαίνουν ότι στην πράξη σπάνια οδηγεί σε άμεση απώλεια εθνικής κυριαρχίας ή κατάσχεση υποδομών από την Κίνα¹⁴³. Αντιθέτως, στις περισσότερες περιπτώσεις η κατάσταση καταλήγει σε επαναδιαπραγμάτευση των όρων, αναδιάρθρωση του χρέους ή νέες συμφωνίες, γεγονός που υποδηλώνει την προτίμηση του Πεκίνου σε πιο προσιτές και σταθεροποιητικές λύσεις, αντί της μονομερούς επιβολής¹⁴⁴. Ανάλογη κριτική έχει δεχθεί και ο σιδηρόδρομος Κίνας–Λάος, ο οποίος, αποτελεί ένα βασικό έργο της Πρωτοβουλίας «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» καθώς συνδέει το Λάος με την Κίνα, στοχεύοντας να μετατρέψει το Λάος από περικλειστη σε συνδεδεμένη χώρα, ενισχύοντας το εμπόριο, τη μετακίνηση και τον τουρισμό. Ωστόσο, το έργο έχει

¹³⁹ Ayres, A. (2017, May 17). *India Objects to China's Belt and Road Initiative—and It Has a Point*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/india-objects-chinas-belt-and-road-initiative-and-it-has-point>

¹⁴⁰ Donnellon-May, G. (2023, December 13). *Beijing digs in for the Central Asia-China gas pipeline*. The Interpreter. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/beijing-digs-central-asia-china-gas-pipeline#:~:text=At%20present%2C%20Turkmenistan%2C%20with%20a,Turkmenistan's%20total%20trade%20last%20year.>

¹⁴¹ China.org.cn. (2020, August 4). *What are six economic corridors under Belt and Road Initiative?* State Council Information Office. http://english.scio.gov.cn/beltandroad/2020-08/04/content_76345602.htm

¹⁴² Stacey, K. (2017, December 11). *China signs 99-year lease on Sri Lanka's Hambantota port*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/e150ef0c-de37-11e7-a8a4-0a1e63a52f9c>

¹⁴³ Jones, L., & Hameiri, S. (2020, August 19). *Debunking the Myth of 'Debt-trap Diplomacy': How Recipient Countries Shape China's Belt and Road Initiative*. Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2020/08/debunking-myth-debt-trap-diplomacy/summary>

¹⁴⁴ Brautigam, D., & Rithmire, M. (2021, February). *The Chinese 'Debt Trap' Is a Myth*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2021/02/china-debt-trap-diplomacy/617953/>

χρηματοδοτηθεί κυρίως μέσω κινεζικών δανείων, επιδεινώνοντας το ήδη βεβαρημένο χρέος του Λάος και ενισχύοντας την εξάρτηση από το Πεκίνο¹⁴⁵. Εξίσου προβληματική έχει αποβεί η προσπάθεια της Κίνας να ενισχύσει την επιρροή της στην Ευρώπη μέσω του Μαυροβούνιου μέσω της χρηματοδότησης ενός αυτοκινητόδρομου, στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI). Το εν λόγω έργο οδήγησε σε δραματική αύξηση του δημόσιου χρέους της χώρας, το οποίο εκτοξεύτηκε στο 100% του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα την αδυναμία εξυπηρέτησής του¹⁴⁶. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι ευρωπαϊκές τράπεζες είχαν προηγουμένως απορρίψει τη χρηματοδότηση του έργου, αφήνοντας έτσι περιθώριο στην Κίνα να παρέμβει και να ενισχύσει τη γεωοικονομική της παρουσία.

Το παράδειγμα αυτό αναδεικνύει τον διττό χαρακτήρα της Πρωτοβουλίας Belt and Road: από τη μία πλευρά, προσφέρει κρίσιμη χρηματοδοτική στήριξη σε χώρες που δυσκολεύονται να προσελκύσουν επενδύσεις από παραδοσιακούς χρηματοδότες, από την άλλη, δημιουργεί ανησυχίες για παγίδες χρέους και εξάρτηση από το Πεκίνο. Σε πολλές περιπτώσεις, τα κράτη-αποδέκτες ενδέχεται να προσφεύγουν στην Κίνα όχι από στρατηγική επιλογή, αλλά ως έσχατη λύση. Η Κίνα, αναγνωρίζοντας αυτή την ευκαιρία, αποδέχεται την πρόκληση, διευρύνοντας συστηματικά την εξωτερική της επιρροή, ενισχύοντας τις διμερείς της σχέσεις και εδραιώνοντας τη θέση της σε περιοχές στρατηγικού ενδιαφέροντος.

Άλλες περιπτώσεις περιλαμβάνουν τη σιδηροδρομική γραμμή Μομπάσα–Ναϊρόμπι (SGR) στην Κένυα, ένα εξίσου εμβληματικό έργο του BRI, που προκάλεσε σημαντικές ανησυχίες. Ενώ αρχικά αναμενόταν να τονώσει την ανάπτυξη και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας, η χώρα αναγκάστηκε να αναλάβει την επιχειρησιακή διαχείριση λόγω του υψηλού λειτουργικού κόστους και της έλλειψης κερδοφορίας. Τα κινεζικά δάνεια που χρηματοδότησαν το 90% του έργου αύξησαν σημαντικά το δημόσιο χρέος της Κένυας, χωρίς ωστόσο να εξασφαλίζουν την προσδοκώμενη απόδοση επενδύσεων. Επιπλέον, το έργο αντιμετώπισε προβλήματα ανακριβών αρχικών προβλέψεων κερδοφορίας και διογκωμένου κόστους κατασκευής, επιβαρύνοντας τελικά τους Κενυάτες φορολογούμενους¹⁴⁷. Τέλος, η περίπτωση του Τζιμποντί, παρά τις επενδύσεις σε λιμάνια και μεταφορικές υποδομές, καταδεικνύει τον κίνδυνο μονομερούς εξάρτησης από το Πεκίνο, καθώς η χώρα έχει καταστεί υπερβολικά εξαρτημένη από την κινεζική χρηματοδότηση.

Τέλος, ο Οικονομικός Διάδρομος Κίνας–Πακιστάν (CPEC) αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους άξονες της Πρωτοβουλίας BRI, συνδέοντας την επαρχία Xinjiang της Κίνας με το λιμάνι Gwadar στο νοτιοδυτικό Πακιστάν. Το έργο έχει στρατηγική σημασία για την Κίνα, καθώς της προσφέρει άμεση πρόσβαση στον Ινδικό Ωκεανό, παρακάμπτοντας

¹⁴⁵ Bhatt, A. (2023, April 27). *Laos is not in a Chinese 'debt trap' – But it is in trouble*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/04/laos-is-not-in-a-chinese-debt-trap-but-it-is-in-trouble/>

¹⁴⁶ Schmitz, R. (2021, June 29). *How A Chinese-Built Highway Drove Montenegro Deep Into Debt*. NPR. <https://www.npr.org/2021/06/28/1010832606/road-deal-with-china-is-blamed-for-catapulting-montenegro-into-historic-debt>

¹⁴⁷ Wilson-Andoh, P. (2022, May 18). *China's Belt and Road Initiative in Kenya*. Foreign Policy Research Institute. <https://www.fpri.org/article/2022/05/chinas-belt-and-road-initiative-in-kenya/#:~:text=But%20almost%20from%20the%20beginning,order%20to%20sustain%20its%20operations.>

τα γεωπολιτικά ευάλωτα στενά της Μαλάκκας, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει τη γεωοικονομική της παρουσία στη Νότια Ασία και περιορίζει την ινδική επιρροή στην περιοχή. Το CPEC έχει συμβάλει στη βελτίωση της ενεργειακής επάρκειας και των υποδομών μεταφορών στο Πακιστάν, όμως η πρόοδος συνοδεύεται από σημαντικές προκλήσεις. Προβλήματα ασφάλειας - ιδίως στην επαρχία του Βαλουχιστάν - πολιτική αστάθεια, έλλειψη διαφάνειας και διοικητικές δυσλειτουργίες επιβραδύνουν την υλοποίηση των έργων¹⁴⁸. Το λιμάνι Gwadar, παρά τη στρατηγική του σημασία, δεν έχει ακόμη αποδώσει τα προσδοκώμενα οικονομικά οφέλη σε τοπικό επίπεδο, ενισχύοντας την κριτική ότι ο διάδρομος εξυπηρετεί πρωτίστως τα κινεζικά συμφέροντα.

Συμπερασματικά, τα ολοκληρωμένα έργα του BRI καταδεικνύουν τη στρατηγική πρόθεση της Κίνας να αναμορφώσει την παγκόσμια υποδομή, προωθώντας παράλληλα τις δικές της γεωοικονομικές επιδιώξεις μέσω επενδύσεων που ενισχύουν τη διασυνδεσιμότητα, την ανάπτυξη και τη γεωπολιτική της επιρροή.

Οι παραπάνω περιπτώσεις καταδεικνύουν ότι η Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI) δεν αποτελεί ένα ενιαίο, συνεκτικό σύστημα, αλλά μια σειρά διμερών συμφωνιών με διαφοροποιημένα αποτελέσματα. Ορισμένες χώρες, φαίνεται να έχουν αποκομίσει σημαντικά οφέλη χωρίς να επιβαρυνθούν υπέρμετρα από χρέος. Αντιθέτως, περιπτώσεις όπως η Σρι Λάνκα, το Λάος και η Κένυα έχουν βρεθεί αντιμέτωπες με προβλήματα οικονομικής βιωσιμότητας, αυξανόμενη εξάρτηση και εσωτερικές πολιτικές πιέσεις.

Η κινεζική στρατηγική επιτυγχάνει συχνά γεωοικονομική εδραίωση μέσω επενδύσεων σε υποδομές, ωστόσο συνοδεύεται από κριτικές για έλλειψη διαφάνειας, περιορισμένη μεταφορά τεχνογνωσίας και χρηματοπιστωτική εξάρτηση των εταίρων. Επιπλέον, η ασυμμετρία ισχύος μεταξύ της Κίνας και πολλών από τις χώρες-εταίρους συχνά δυσχεραίνει την ισότιμη διαπραγμάτευση και ενισχύει την κινεζική επιρροή εις βάρος της τοπικής κυριαρχίας.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι, μετά τα μικτά αποτελέσματα σε αρκετές περιοχές και την αυξανόμενη διεθνή κριτική, η Κίνα έχει προχωρήσει σε περιορισμό των υπερβολικών δανείων και των μεγάλων επενδύσεων υποδομής¹⁴⁹. Η στροφή αυτή αποσκοπεί αφενός στον καλύτερο έλεγχο του κόστους, και αφετέρου στην αποφυγή δανείων που ενδέχεται να μην αποπληρωθούν, αντανακλώντας μια πιο προσεκτική και ρεαλιστική προσέγγιση στον σχεδιασμό της BRI.

¹⁴⁸ Mardell, J. (2020, May 20). *The BRI in Pakistan: China's flagship economic corridor*. MERICS. <https://merics.org/en/analysis/bri-pakistan-chinas-flagship-economic-corridor>

¹⁴⁹ Gong, X. (2023, March 3). *The Belt and Road Initiative Is Still China's "Gala" but Without as Much Luster*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/posts/2023/03/the-belt-and-road-initiative-is-still-chinas-gala-but-without-as-much-luster?lang=en>

3.1.2.3 Διεθνείς αντιδράσεις

Οι αντιδράσεις από εξωτερικούς παράγοντες ποικίλουν. Η επιτυχία της Πρωτοβουλίας «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI) προκάλεσε σημαντικές διεθνείς αντιδράσεις. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, μέσω της ομάδας G7, απάντησαν στην κινεζική πρωτοβουλία με το Build Back Better World (B3W)¹⁵⁰, το οποίο όμως δεν κατάφερε να αποκτήσει ουσιαστική απήχηση ή να υλοποιηθεί αποτελεσματικά. Ως αποτέλεσμα, η πρωτοβουλία επαναλανσαρίστηκε υπό τον τίτλο Partnership for Global Infrastructure and Investment (PGII), με στόχο τη μεγαλύτερη αξιοπιστία και λειτουργικότητα. Αντίστοιχα, η Ευρωπαϊκή Ένωση ανακοίνωσε το 2021 το Global Gateway, όπως παρουσιάστηκε από την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, προτείνοντας επενδύσεις ύψους 300 δισεκατομμυρίων ευρώ σε υποδομές μέχρι το 2027¹⁵¹. Και οι δύο πρωτοβουλίες επιδιώκουν να προσφέρουν εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης στις χώρες του Παγκόσμιου Νότου, προωθώντας ένα πρότυπο ανάπτυξης που βασίζεται στη διαφάνεια, τη βιωσιμότητα και τη δημοκρατική διακυβέρνηση, σε αντίθεση με το κινεζικό μοντέλο¹⁵².

Ωστόσο, παρατηρείται ένα παράδοξο: οι εν λόγω πρωτοβουλίες δεν στοχεύουν πρωτίστως στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των κρατών, αλλά κυρίως στην αντιστάθμιση της αυξανόμενης κινεζικής επιρροής¹⁵³. Αυτό εγείρει ερωτήματα σχετικά με την ειλικρίνεια των προθέσεων των δυτικών δυνάμεων.

Παρότι οι δυτικές πρωτοβουλίες έχουν ανακοινωθεί τα τελευταία χρόνια, η αποτελεσματική υλοποίησή τους παραμένει αβέβαιη. Τόσο το *Global Gateway* της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και η πρωτοβουλία *Build Back Better World* (B3W) των G7 - μετέπειτα *Partnership for Global Infrastructure and Investment* - πάσχουν από έλλειψη σαφούς στρατηγικού σχεδιασμού και συνοχής. Σε σύγκριση με το Belt and Road Initiative (BRI), οι δυτικές αυτές πρωτοβουλίες χαρακτηρίζονται από αργούς ρυθμούς υλοποίησης, υπερβολική γραφειοκρατία και περιορισμένες δεσμεύσεις σε όρους ουσιαστικών επενδύσεων.

Ενδεικτικά, το *Global Gateway* μέχρι σήμερα παραμένει περισσότερο ένα πολιτικό αφήγημα¹⁵⁴, με έμφαση σε δηλώσεις προθέσεων και ελάχιστα απτά αποτελέσματα¹⁵⁵.

¹⁵⁰ The White House. (2021, June 12). *FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership*. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>

¹⁵¹ European Commission. (n.d.). *Global Gateway*. European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en

¹⁵² Bermingham, F. (2021, December 2). *EU launches infrastructure drive as 'true alternative' to China's Belt and Road Initiative*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/article/3158090/eu-launches-infrastructure-drive-true-alternative-chinas-belt-and-road>

¹⁵³ European Commission. (2021, December 1). *Questions and Answers on Global Gateway*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_6434

¹⁵⁴ The Economist. (2021, December 1). *Why bullshit rules in Brussels*. <https://www.economist.com/europe/why-bullshit-rules-in-brussels/21806565>

¹⁵⁵ Bermingham, F., & Nyabiage, J. (2022, December 31). *1 year on, EU alternative to China's belt and road fails to deliver*. South China Morning Post.

Αντίστοιχα, η G7 δεν έχει καταφέρει να παρουσιάσει κάποιο έργο με σημαντικό αντίκτυπο ή καινοτομία μέσω της δικής της πρωτοβουλίας. Αντιθέτως, το BRI έχει ήδη αποκτήσει ισχυρή παρουσία σε δεκάδες χώρες, υλοποιώντας υποδομές και ενισχύοντας διμερείς σχέσεις. Η Κίνα εμφανίζεται έτσι ως πιο αξιόπιστος και συνεπής εταίρος, καθώς προσφέρει άμεσα αποτελέσματα που ικανοποιούν συγκεκριμένες ανάγκες των συμμετεχουσών χωρών.

Η Δύση έχει επηρεαστεί από την διάδοση του BRI σε τέτοιο βαθμό που επιθυμεί να διαδώσει με την σειρά της, της δικές της αξίες¹⁵⁶ ενώ φαίνεται να ελπίζει ότι οι χώρες του Παγκόσμιου Νότου θα προτιμήσουν τις δυτικές επιλογές έναντι της Κίνας. Ωστόσο, η Κίνα μέσω του BRI εμφανίζεται ως ελκυστικότερη επιλογή για πολλές κυβερνήσεις¹⁵⁷, διότι η προσέγγισή της χαρακτηρίζεται από ελάχιστες πολιτικές ή ηθικές προϋποθέσεις, απουσία κριτικής για ζητήματα διακυβέρνησης, και αποφυγή των αυστηρών ελέγχων που συνοδεύουν τις δυτικές επενδυτικές διαδικασίες¹⁵⁸ (όπως περιβαλλοντικοί όροι, όροι βιωσιμότητας, ή λογοδοσία).

Συνεπώς, για πολλές χώρες που σπανίως είχαν πρόσβαση σε ξένες επενδύσεις, η κινεζική προσφορά αποτελεί μοναδική ευκαιρία¹⁵⁹. Το Πεκίνο προσφέρει ευνοϊκούς όρους, σεβόμενο συχνά την αρχή της μη ανάμιξης, και προτιμά να αναθέτει έργα σε κινεζικές κατασκευαστικές εταιρείες και εργάτες, ενισχύοντας ταυτόχρονα την εγχώρια οικονομία. Αυτή η στρατηγική προσφέρει γρήγορη υλοποίηση των έργων και καλλιεργεί σχέσεις εξάρτησης και επιρροής με τις τοπικές ελίτ.

Συνολικά, παρά τις ενστάσεις και τις προκλήσεις, το BRI έχει επιτύχει να τοποθετήσει την Κίνα στο επίκεντρο της παγκόσμιας αναπτυξιακής σκηνής, ως εναλλακτική ηγεμονική δύναμη, με ισχυρό αποτύπωμα σε όλο το νότιο ημισφαίριο.

<https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3204431/one-year-eu-alternative-chinas-belt-and-road-fails-deliver>

¹⁵⁶ Erbas, Y. (2022, February 24). *The EU's Alternative to China's BRI: Global Gateway Project*. Behorizon.org. <https://behorizon.org/the-eus-alternative-to-chinas-bri-global-gateway-project/>

¹⁵⁷ Farand, C. (2021, December 20). *As EU seeks to rival China's infrastructure offer, Africans are sceptical*. Euractiv. <https://www.euractiv.com/section/eet/news/as-eu-seeks-to-rival-chinas-infrastructure-offer-africans-are-sceptical/>

¹⁵⁸ García-Herrero, A. (2024, December 16). *David and Goliath: The EU's Global Gateway versus China's Belt and Road Initiative*. Bruegel. <https://www.bruegel.org/newsletter/david-and-goliath-eus-global-gateway-versus-chinas-belt-and-road-initiative>

¹⁵⁹ Dollar, D. (2017, November 9). *Is China's development finance a challenge to the international order?* Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/is-chinas-development-finance-a-challenge-to-the-international-order/>

3.2 Οικονομικές σχέσεις & οικονομική στρατηγική

3.2.1 Οι Οικονομικές σχέσεις Κίνας – ΗΠΑ: Η οικονομική στρατηγική των ΗΠΑ

Οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους άξονες του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος. Ως οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου - με την Κίνα να ξεπερνά τις ΗΠΑ βάσει Ισοδυναμίας Αγοραστικής Δύναμης (PPP) σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου¹⁶⁰. Οι μεταξύ τους σχέσεις είναι ταυτόχρονα συμπληρωματικές και ανταγωνιστικές, διαμορφώνοντας τη δομή του διεθνούς εμπορίου, της τεχνολογικής καινοτομίας και της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής.

Η περίοδος μετά την ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (WTO) το 2001 χαρακτηρίστηκε από αμοιβαία επωφελή οικονομική διασύνδεση. Η Κίνα καθιερώθηκε ως ο βασικός προμηθευτής καταναλωτικών αγαθών για την Αμερικανική αγορά, ενώ οι ΗΠΑ αποτέλεσαν τον κύριο εξαγωγικό προορισμό για την κινεζική βιομηχανία. Το εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας διογκώθηκε, εν μέρει λόγω της στρατηγικής κρατικής ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, ενώ το Πεκίνο αξιοποίησε τα πλεονάσματα αυτά για να επενδύσει σημαντικά κεφάλαια σε αμερικανικά ομόλογα, καθιστώντας την Κίνα έναν από τους μεγαλύτερους πιστωτές των ΗΠΑ ελέγχοντας το 2.6% του Αμερικανού χρέους¹⁶¹. Παράλληλα, μέσα στην εικοσαετία 2001- 2021 η Κίνα έχει αντικαταστήσει τις ΗΠΑ ως τον κύριο εμπορικό εταίρο για τα περισσότερα κράτη του κόσμου¹⁶².

Συνεπώς, η οικονομική άνοδος της Κίνας δεν θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητη από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ήδη από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα, υπήρχε αναγνώριση στην Ουάσινγκτον ότι η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας αποτελεί στρατηγικό ανταγωνιστή που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Ωστόσο, η τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 και οι μετέπειτα πόλεμοι στη Μέση Ανατολή στο πλαίσιο του «πολέμου κατά της τρομοκρατίας» μετέθεσαν το επίκεντρο της Αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, επιτρέποντας στην Κίνα να αξιοποιήσει αυτό το στρατηγικό κενό και να ενισχύσει τη διεθνή της παρουσία¹⁶³.

Η αλλαγή πορείας καταγράφηκε πιο ρητά επί προεδρίας Μπαράκ Ομπάμα, με την περιώνυμη στρατηγική «Pivot to Asia», που σηματοδότησε τη στροφή των ΗΠΑ προς την περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Αυτή η μετατόπιση εκφράστηκε αρχικά σε πολιτικό επίπεδο μέσα από άρθρο της τότε Υπουργού Εξωτερικών Χίλαρι Κλίντον στο *Foreign Policy* το 2011¹⁶⁴,

¹⁶⁰ International Monetary Fund. (2024). *GDP per capita, PPP (current international dollars)*. IMF DataMapper. <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/USA/JPN/CHN>

¹⁶¹ Investopedia Team. (2024, July 27). *How much U.S. debt does China own?* Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/investing/080615/china-owns-us-debt-how-much.asp>

¹⁶² Rajah, R., & Albayrak, A. (2025, January). *China versus America on global trade*. Lowy Institute. <https://interactives.lowyinstitute.org/features/china-versus-america-on-global-trade/#map>

¹⁶³ Brown, K. (2016). *CEO, China: The rise of Xi Jinping* (p. 203). I.B. Tauris.

¹⁶⁴ Clinton, H. (2011, October 11). *America's Pacific century*. Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>

όπου υποστήριζε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες οφείλουν να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην ανερχόμενη Κίνα και την ευρύτερη ασιατική ήπειρο.

Ιστορικά, τόσο το Δημοκρατικό όσο και το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, παρά τις εκκλήσεις για συνεργασία με την Κίνα, συμμερίζονταν την ανάγκη για μια στρατηγική ανάσχεσης (containment), καθώς επικρατούσε διακομματικά ο φόβος ότι η άνοδος της Κίνας ενδέχεται να απειλήσει τα αμερικανικά συμφέροντα και να διαταράξει την παγκόσμια ισορροπία ισχύος. Ωστόσο, σε επίπεδο ρητορικής και πολιτικής προσέγγισης, η πιο έντονη στροφή σημειώθηκε με την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ το 2016. Ήδη από την προεκλογική του εκστρατεία, ο Τραμπ είχε εκφράσει την έντονη δυσαρέσκειά του για την άνοδο της Κίνας, τόσο μέσω δηλώσεων όσο και μέσα από το βιβλίο του *Crippled America: How to make America great again* που παρουσίαζε την προτεινόμενη πολιτική του ατζέντα στο οποίο κατηγόρησε την Κίνα πως υποτιμάει το νόμισμά της (currency manipulator) και κατηγορούσε το Πεκίνο για αθέμιτες εμπορικές πρακτικές¹⁶⁵. Επιπλέον, είχε δεσμευτεί ότι, εφόσον εκλεγεί, θα επιβάλει δασμούς στα κινεζικά προϊόντα της τάξεως του 45% με σκοπό την προστασία της αμερικανικής οικονομίας¹⁶⁶, ενώ παράλληλα θα προχωρήσει στην επίσημη αναγνώριση της Κίνας ως χώρας που χειραγωγεί το νόμισμά της με σκοπό να τους ωθήσει σε επαναδιαπραγματεύσεις¹⁶⁷. Η ιστορική εξέλιξη επιβεβαίωσε τις δεσμεύσεις αυτές: περίπου ένα έτος μετά την ανάληψη της προεδρίας, η κυβέρνηση Τραμπ επέβαλε εκτεταμένους δασμούς σε κινεζικά προϊόντα, πυροδοτώντας έναν εμπορικό πόλεμο (trade war).

Το 2019, η κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, διά στόματος του υπουργού Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν, χαρακτήρισε επίσημα την Κίνα ως χώρα που προβαίνει σε χειραγωγήση του νομίσματός της, κατηγορώντας την ότι αποκτά αθέμιτο πλεονέκτημα μέσω της τεχνητής υποτίμησης του γουάν¹⁶⁸. Η απόφαση αυτή είχε ιστορικό χαρακτήρα, καθώς ήταν η πρώτη φορά από το 1994 που οι Ηνωμένες Πολιτείες προέβησαν σε μια τέτοια κίνηση¹⁶⁹, γεγονός που σηματοδοτεί τη στροφή της Αμερικανικής πολιτικής προς μια σαφώς πιο επιθετική στάση έναντι της Κίνας. Αν και ο χαρακτηρισμός «currency manipulator» δεν συνεπάγεται άμεσα σκληρές κυρώσεις, λειτουργεί κυρίως σε συμβολικό επίπεδο, προκαλώντας όμως σημαντική ένταση στις διμερείς σχέσεις, ιδιαίτερα σε μια περίοδο στην οποία μαινόταν εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στις δύο χώρες¹⁷⁰. Ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ Κίνας και

¹⁶⁵ Trump, D. (2015). *Crippled America: How to make America great again* (1st ed., pp. 31–45). Simon & Schuster.

¹⁶⁶ Haberman, M. (2016, January 7). *Donald Trump says he favors big tariffs on Chinese exports*. The New York Times. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/politics/first-draft/2016/01/07/donald-trump-says-he-favors-big-tariffs-on-chinese-exports/?assetType=REGIWALL>

¹⁶⁷ Palmer, D., & Schreckinger, B. (2015, November 10). *Trump vows to declare China a currency manipulator on Day One*. Politico. <https://www.politico.com/story/2015/11/donald-trump-china-currency-manipulation-215679>

¹⁶⁸ U.S. Department of the Treasury. (2019, August 5). *Treasury designates China as a currency manipulator* [Press release]. U.S. Department of the Treasury. <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm751>

¹⁶⁹ Reuters. (2019, August 5). *US designates China as currency manipulator*. Voice of America. https://www.voanews.com/a/economy-business_us-designates-china-currency-manipulator/6173270.html

¹⁷⁰ Primack, D., & Salmon, F. (2019, August 5). *Trump administration designates China as currency manipulator*. Axios. <https://www.axios.com/2019/08/05/treasury-china-currency-manipulator>

Ηνωμένων Πολιτειών ξεκίνησε επισήμως τον Μάρτιο του 2018, ωστόσο είχε προηγηθεί ήδη από τον Ιανουάριο του ίδιου έτους μια έντονη ρητορική κατηγορία από την Αμερικανική πλευρά για κλοπή τεχνογνωσίας και παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από Κινεζικές εταιρείες¹⁷¹. Οι πρώτοι δασμοί στις εισαγωγές κινεζικών προϊόντων αποτέλεσαν την πρακτική υλοποίηση της προστατευτικής εμπορικής ατζέντας που είχε εξαγγείλει ο Ντόναλντ Τραμπ ήδη από την προεκλογική του εκστρατεία, σηματοδοτώντας την απαρχή μιας ευρύτερης στρατηγικής αντιπαράθεσης.

Ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ Κίνας και Ηνωμένων Πολιτειών ξεκίνησε με την επιβολή δασμών από την κυβέρνηση Τραμπ σε κινεζικά προϊόντα στο πλαίσιο του άρθρου 301 του Trade Act. Η Κίνα απάντησε άμεσα με αντίστοιχους δασμούς, σηματοδοτώντας την έναρξη μιας κλιμακούμενης εμπορικής σύγκρουσης. Το 2019, οι ΗΠΑ επέβαλαν νέους γύρους δασμών, φτάνοντας συνολικά να καλύπτουν σχεδόν το σύνολο των κινεζικών εξαγωγών, ενώ η Κίνα επέβαλε με τη σειρά της δασμούς σε αμερικανικά αγροτικά και βιομηχανικά προϊόντα. Στο μεταξύ, αυξήθηκαν οι περιορισμοί σε κινεζικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, με αποκορύφωμα την ένταξη της Huawei και άλλων κινεζικών κολοσσών στη λεγόμενη «Entity List» του Υπουργείου Εμπορίου των ΗΠΑ¹⁷².

Το 2020, παρά την ένταση που επικρατούσε ανάμεσα στις δυο χώρες, υπογράφηκε η «Φάση 1» της εμπορικής συμφωνίας, η οποία προέβλεπε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο κινεζικό οικονομικό καθεστώς σε τομείς όπως η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, η μεταφορά τεχνολογίας, η γεωργία, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και το νόμισμα. Η Κίνα δεσμεύτηκε επίσης να προχωρήσει σε σημαντικές επιπλέον αγορές αμερικανικών αγαθών και υπηρεσιών αξίας τουλάχιστον 200 δισ. δολαρίων, ενώ καθιερώθηκε ένα ισχυρό σύστημα επίλυσης διαφορών και οι ΗΠΑ συμφώνησαν να τροποποιήσουν τους δασμούς τους¹⁷³. Παράλληλα οι ΗΠΑ αναίρεσαν την κατηγορία περί νομισματικής χειραγώγησης που είχε επιβληθεί στην Κίνα, σηματοδοτώντας μια προσπάθεια αποκλιμάκωσης των εντάσεων στο πλαίσιο της εμπορικής διαπραγμάτευσης¹⁷⁴.

Όμως, η υπόσχεση της Κίνας για την αγορά αμερικανικών προϊόντων αποδείχθηκε μη ρεαλιστικός στόχος και δεν επιτεύχθηκε πλήρως, ένας από τους κυριότερους λόγους ήταν η πανδημία του COVID-19. Αντίστοιχα οι περισσότεροι δασμοί διατηρήθηκαν σε ισχύ. Παρά

¹⁷¹ Mason, J. (2018, January 18). *Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/business/exclusive-trump-considers-big-fine-over-china-intellectual-property-theft-idUSKBN1F62SQ/>

¹⁷² Bureau of Industry and Security. (2020, August 20). *Addition of Huawei non-U.S. affiliates to the entity list, the removal of temporary general license, and amendments to General Prohibition Three (Foreign-Produced Direct Product Rule)*. Federal Register. <https://www.federalregister.gov/documents/2020/08/20/2020-18213/addition-of-huawei-non-us-affiliates-to-the-entity-list-the-removal-of-temporary-general-license-and>

¹⁷³ U.S. Trade Representative. (2020, January 15). *Economic and Trade Agreement Between the United States of America and the People's Republic of China: Fact Sheet*. https://ustr.gov/sites/default/files/files/agreements/phase%20one%20agreement/US_China_Agreement_Fact_Sheet.pdf

¹⁷⁴ Rushe, D. (2020, January 14). *Trump administration drops labelling China as a currency manipulator*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/jan/13/trump-drop-labeling-china-currency-manipulator-report>

τις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στην Πρώτη Φάση της εμπορικής συμφωνίας το 2020, η συνολική εμπορική αντιπαράθεση (Trade War) άφησε σοβαρές πληγές στις διμερείς σχέσεις και επέφερε οικονομική ζημία στις ΗΠΑ οδηγώντας σε επιβράδυνση της Αμερικανικής οικονομίας, αύξηση τιμών, απώλεια θέσεων εργασίας αλλά και αβεβαιότητα στις παγκόσμιες αγορές¹⁷⁵.

Με την ανάληψη της προεδρίας από τον Τζο Μπάιντεν το 2021, η πολιτική απέναντι στην Κίνα δεν διαφοροποιήθηκε ριζικά, καθώς παρέμειναν οι βασικές εμπορικές κυρώσεις και δασμοί¹⁷⁶, ενώ οι ΗΠΑ μετατόπισαν τη στρατηγική τους εστιάζοντας στην ενίσχυση της εγχώριας τεχνολογικής παραγωγής (π.χ. μέσω του CHIPS and Science Act) και στην περαιτέρω επιβολή ελέγχων στις εξαγωγές μικροτσίπ και τεχνολογικού εξοπλισμού προς την Κίνα (2022). Η εμπορική πολιτική μετατράπηκε έτσι σταδιακά σε έναν ευρύτερο ανταγωνισμό γεωοικονομικού χαρακτήρα, όπου η οικονομική αποσύζευξη (decoupling) αποκτά στρατηγική σημασία.

Η διακυβέρνηση του Τζο Μπάιντεν δεν ανέτρεψε πλήρως την προσέγγιση Τραμπ έναντι της Κίνας, καθώς – όπως έχει ήδη αναλυθεί – αναγνώριζε τη σημασία της στρατηγικής ανάσχεσης (containment) της κινεζικής ανόδου. Ωστόσο, σε αντίθεση με την επιθετική και εμπρηστική ρητορική του προκατόχου του, η πολιτική της κυβέρνησης Μπάιντεν διακρίθηκε από έναν περισσότερο μετριοπαθή και στρατηγικά στοχευμένο χαρακτήρα. Αντί να προωθεί την ανοιχτή σύγκρουση ή τις μονομερείς ενέργειες, επικεντρώθηκε στη δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Η έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση της αμερικανικής οικονομίας και στη σταδιακή αποσύνδεση (decoupling) από κρίσιμες αλυσίδες εφοδιασμού που εξαρτώνται από την Κίνα¹⁷⁷, μέσω θεσμικών και μακροπρόθεσμων παρεμβάσεων και μέσω του friendshoring, δηλαδή την μετάθεση και μεταφορά βιομηχανιών σε φιλικά προς τις ΗΠΑ κράτη¹⁷⁸. Όμως εξακολουθούν να υπάρχουν δυσκολίες καθώς επιχειρήσεις όπως η Apple, αν και προσπαθούν να μεταφέρουν τμήματα της παραγωγής τους στην Ινδία¹⁷⁹ ή στο Βιετνάμ, εξακολουθούν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις κινεζικές υποδομές και το ανθρώπινο δυναμικό.

Στο πλαίσιο του νέου ανταγωνισμού για την τεχνολογική και βιομηχανική πρωτοκαθεδρία, οι ΗΠΑ υιοθέτησαν μέτρα όπως το νομοσχέδιο CHIPS and Science Act (2022)¹⁸⁰, με στόχο

¹⁷⁵ Hass, R., & Denmark, A. (2020, August 7). *More pain than gain: How the US-China trade war hurt America*. Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/more-pain-than-gain-how-the-us-china-trade-war-hurt-america/>

¹⁷⁶ Lynch, D. J. (2022, May 20). *Why Biden hasn't killed Trump's China tariffs and made imports cheaper*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/us-policy/2022/05/20/trump-tariffs-biden-inflation/>

¹⁷⁷ Kucik, J., & Menon, R. (2022, January 11). *Can the United States Really Decouple From China?* Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2022/01/11/us-china-economic-decoupling-trump-biden/>

¹⁷⁸ Tan, S.-L. (2022, July 19). *Yellen says the U.S. and its allies should use 'friend-shoring' to give supply chains a boost*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/07/19/us-treasury-secretary-on-supply-chain-resilience-use-friend-shoring.html>

¹⁷⁹ Kharpal, A. (2022, September 26). *Apple begins making the iPhone 14 in India, marking a big shift in its manufacturing strategy*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/09/26/apple-starts-manufacturing-the-iphone-14-in-india.html>

¹⁸⁰ U.S. Congress. (2022). *CHIPS and Science Act*, Pub. L. No. 117-167, 136 Stat. 1366. <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/4346>

την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής ημιαγωγών και τη μείωση της εξάρτησης από την Ασία, και κυρίως την Ταϊβάν. Η νομοθεσία αυτή αποτελεί φυσική απόρροια των εντεινόμενων γεωπολιτικών εντάσεων και των ανησυχιών που απορρέουν από την αυξανόμενη τρωτότητα της αμερικανικής εφοδιαστικής αλυσίδας. Συγκεκριμένα, ενώ στο παρελθόν οι ΗΠΑ κατασκεύαζαν περίπου το 40% της παγκόσμιας παραγωγής ημιαγωγών, το ποσοστό αυτό έχει σήμερα υποχωρήσει στο μόλις 12%¹⁸¹. Αντίθετα, η Ταϊβάν κυριαρχεί στον κλάδο, καλύπτοντας περίπου το 60% της παγκόσμιας παραγωγής και σχεδόν το 90% της κατασκευής των πιο προηγμένων μικροτσίπ¹⁸², τα οποία είναι κρίσιμα για τεχνολογίες όπως τα ηλεκτρονικά, η τεχνητή νοημοσύνη, αλλά και για στρατιωτικές εφαρμογές όπως τα καθοδηγούμενα πυραυλικά συστήματα, οι «έξυπνες» βόμβες (smart bombs), τα drones, τα συστήματα αναγνώρισης (reconnaissance) και η κυβερνοασφάλεια (cybersecurity)¹⁸³. Ως εκ τούτου, οι τεταμένες σχέσεις μεταξύ Ταϊβάν και Κίνας εντείνουν την ανησυχία των ΗΠΑ, οι οποίες αντιλαμβάνονται πως τυχόν αποσταθεροποίηση της περιοχής θα μπορούσε να διακόψει ή να περιορίσει την πρόσβαση της αμερικανικής οικονομίας σε κρίσιμες πρώτες ύλες και τεχνολογικές υποδομές. Επίσης, εξίσου κρίσιμη είναι η επισημάνση ότι η σημασία των ημιαγωγών αναμένεται να αυξάνεται διαρκώς, καθώς οι εφαρμογές τους επεκτείνονται σε εξαιρετικά προηγμένες τεχνολογίες, τόσο στον πολιτικό όσο και στον στρατιωτικό τομέα. Αναγνωρίζοντας αυτήν τη στρατηγική αξία, η κυβέρνηση Μπάιντεν προχώρησε σε αυστηρούς περιορισμούς όσον αφορά την εξαγωγή προηγμένων μικροτσίπ και σχετικών τεχνολογιών στην Κίνα^{184,185}. Η πολιτική αυτή στοχεύει στην επιβράδυνση της τεχνολογικής ανάπτυξης του Πεκίνου, ειδικά σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη, η υπερυπολογιστική (supercomputing) και η στρατιωτική καινοτομία.

Όμως παρότι τα μέτρα αυτά συνιστούν μια συνεκτική και στρατηγικά τεκμηριωμένη προσέγγιση, η προσπάθεια των ΗΠΑ να δημιουργήσουν μια αυτάρκη και ανταγωνιστική εγχώρια βιομηχανία ημιαγωγών αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Το κόστος κατασκευής εργοστασίων παραγωγής μικροτσίπ (fabs) στις ΗΠΑ είναι σημαντικά υψηλότερο σε σχέση με την Ασία, γεγονός που καθιστά τη διαδικασία αργή και δαπανηρή¹⁸⁶.

¹⁸¹ Kurilla, M. (2024, April 29). *What is the CHIPS Act?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/what-chips-act>

¹⁸² The Economist. (2023, March 6). *Taiwan's dominance of the chip industry makes it more important.* <https://www.economist.com/special-report/2023/03/06/taiwans-dominance-of-the-chip-industry-makes-it-more-important>

¹⁸³ Microchip USA. (2024, April 5). *How microchips are revolutionizing the military.* <https://www.microchipusa.com/industry-news/how-microchips-are-revolutionizing-the-military>

¹⁸⁴ Bureau of Industry and Security. (2022, October 7). *Commerce implements new export controls on advanced computing and semiconductor manufacturing items to the People's Republic of China (PRC)* [Press release]. U.S. Department of Commerce. <https://www.bis.doc.gov/index.php/documents/about-bis/newsroom/press-releases/3158-2022-10-07-bis-press-release-advanced-computing-and-semiconductor-manufacturing-controls-final/file>

¹⁸⁵ Wu, D., King, I., & Leonard, J. (2022, July 29). *US quietly tightens grip on exports of chipmaking gear to China.* Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-07-29/us-pushes-expansion-of-china-chip-ban-key-suppliers-say?embedded-checkout=true>

¹⁸⁶ The Economist. (2023, March 6). *Taiwan's dominance of the chip industry makes it more important.* <https://www.economist.com/special-report/2023/03/06/taiwans-dominance-of-the-chip-industry-makes-it-more-important>

Παρ' όλα αυτά, η κρατική χρηματοδότηση μέσω του CHIPS Act κινητοποίησε σημαντικές επενδύσεις από τον ιδιωτικό τομέα, ενθαρρύνοντας εταιρείες όπως η Intel, η TSMC και η Samsung να επενδύσουν σε εγκαταστάσεις εντός αμερικανικού εδάφους.

Παρά τις αυξανόμενες εντάσεις, η οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας παραμένει βαθιά. Ο όρος «Chimerica», που εισήγαγε ο ιστορικός Niall Ferguson, συνεχίζει να αντικατοπτρίζει τη δομική αλληλεξάρτηση των δύο οικονομιών: οι ΗΠΑ εξαρτώνται από την Κίνα ως παραγωγικό κέντρο χαμηλού κόστους και πηγή κεφαλαίων, ενώ η Κίνα βασίζεται στην αμερικανική αγορά και στο δολάριο ως παγκόσμιο αποθεματικό νόμισμα¹⁸⁷. Οι στρατηγικές προσπάθειες για decoupling είχαν ευρεία και διακομματική αποδοχή¹⁸⁸, όμως ιδίως στους τομείς της τεχνολογίας και της άμυνας, οι αλυσίδες αξίας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό ενοποιημένες. Επιπλέον, οι Ηνωμένες Πολιτείες παρουσιάζουν έντονη εξάρτηση από την Κίνα στον τομέα των σπάνιων γαιών (rare earth elements), καθώς περίπου το 70% των εισαγωγών τους προέρχεται από την Κίνα¹⁸⁹. Τα στοιχεία αυτά είναι κρίσιμα για την τεχνολογική και στρατιωτική υπεροχή, καθώς χρησιμοποιούνται σε αμυντικά συστήματα, τηλεπικοινωνίες και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η αναγνώριση της εξάρτησης των Ηνωμένων Πολιτειών από την Κίνα όσον αφορά τις σπάνιες γαίες (rare earth elements) οδήγησε σε διακομματική συναίνεση (bipartisan consensus) για την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής και την απεξάρτηση από ξένους προμηθευτές. Η κυβέρνηση Τραμπ, ήδη από το 2017, έθεσε τις βάσεις αυτής της στρατηγικής με την έκδοση δύο εκτελεστικών διαταγμάτων (Executive Orders 13817 και 13953).

Το εκτελεστικό διάταγμα 13817¹⁹⁰ αναγνώρισε την ανάγκη προσδιορισμού κρίσιμων ορυκτών και προώθησης της εγχώριας εκμετάλλευσης και επεξεργασίας τους. Ενώ το εκτελεστικό διάταγμα 13953¹⁹¹ του 2020 εστίασε στην εθνική ασφάλεια, υπογραμμίζοντας την ανάγκη μείωσης της εξάρτησης από «ξένους αντιπάλους», όπως η Κίνα, για την προμήθεια στρατηγικών πρώτων υλών. Όπως αναφερόταν χαρακτηριστικά:

¹⁸⁷ Ferguson, N. (2009, June 1). *The trillion dollar question: China or America?* The Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/comment/5424112/The-trillion-dollar-question-China-or-America.html>

¹⁸⁸ Rapoza, K. (2020, April 27). *Overwhelming Majority Say Time To 'Decouple' From China.* Forbes. <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2020/04/27/overwhelming-majority-say-time-to-decouple-from-china/>

¹⁸⁹ Richter, F. (2025, April 14). *The U.S. relies heavily on rare earth imports from China.* Statista. <https://www.statista.com/chart/34301/us-rare-earth-imports/>

¹⁹⁰ Trump, D. J. (2017, December 20). *Executive Order 13817 of December 20, 2017: A federal strategy to ensure secure and reliable supplies of critical minerals.* Federal Register. <https://www.federalregister.gov/documents/2017/12/26/2017-27899/a-federal-strategy-to-ensure-secure-and-reliable-supplies-of-critical-minerals>

¹⁹¹ Trump, D. J. (2020, September 30). *Executive Order on addressing the threat to the domestic supply chain from reliance on critical minerals from foreign adversaries.* The White House Archives. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/executive-order-addressing-threat-domestic-supply-chain-reliance-critical-minerals-foreign-adversaries/>

«Μια ισχυρή Αμερική δεν μπορεί να εξαρτάται από τις εισαγωγές από ξένους αντιπάλους για τα κρίσιμα ορυκτά που είναι απαραίτητα για τη διατήρηση της οικονομικής και στρατιωτικής μας ισχύος.»

Παράλληλα, μέσω των National Defense Authorization Acts (NDAA) ελήφθησαν νομοθετικά μέτρα που απαγόρευαν την προμήθεια κινεζικών σπάνιων γαιών για στρατιωτική χρήση, ενώ εγκρίθηκε η παροχή κονδυλίων για την ανάπτυξη εναλλακτικών αλυσίδων εφοδιασμού και την ενίσχυση της σχετικής βιομηχανικής βάσης των ΗΠΑ.

Η κυβέρνηση Μπάιντεν συνέχισε και ενίσχυσε αυτή την κατεύθυνση. Το νομοσχέδιο Bipartisan Infrastructure Law που ψηφίστηκε το 2021¹⁹² προέβλεπε σημαντικά κονδύλια για την αναβάθμιση της αλυσίδας αξίας κρίσιμων ορυκτών. Το νομοσχέδιο εστίασε στην ανίχνευση, εξόρυξη, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση σπάνιων γαιών και άλλων στρατηγικών υλικών, καθώς και στην ενίσχυση της παραγωγής μπαταριών λιθίου και την αξιοποίηση παλιών υποδομών ορυχείων ή εργοστασίων άνθρακα για νέες εγκαταστάσεις προηγμένων ενεργειακών προϊόντων.

Ταυτόχρονα, η κυβέρνηση παρείχε οικονομική ενίσχυση σε Αμερικανικές εταιρείες όπως η Noveon Magnetics και η MP Materials¹⁹³ καθώς και σε ξένες όπως η αυστραλιανή Lynas¹⁹⁴, για την κατασκευή μονάδων επεξεργασίας σπάνιων γαιών εντός Ηνωμένων Πολιτειών, συμβάλλοντας στην οικοδόμηση ανεξάρτητης βιομηχανικής ικανότητας.

Αντίστοιχα το 2022, ο Πρόεδρος Μπάιντεν ενεργοποίησε το Defense Production Act¹⁹⁵ όπως και το National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2022, επιτρέποντας μεταξύ άλλων την κατεύθυνση ομοσπονδιακών πόρων στην επίσπευση επενδύσεων σε στρατηγικά ορυκτά συμπεριλαμβανομένων των σπάνιων γαιών¹⁹⁶ αναγνωρίζοντας τη σημασία τους τόσο για την εθνική ασφάλεια όσο και για την ενεργειακή μετάβαση προς τις ανανεώσιμες πηγές.

Παράλληλα, οι Ηνωμένες Πολιτείες ενίσχυσαν το δίκτυο συμμαχιών τους στον Ινδο-Ειρηνικό, με στόχο την ανάσχεση της κινεζικής επιρροής και την ενίσχυση της περιφερειακής σταθερότητας. Μέσα από πρωτοβουλίες όπως το QUAD (με Ιαπωνία, Ινδία και Αυστραλία), η AUKUS (με Ηνωμένο Βασίλειο και Αυστραλία), καθώς και το Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF), η Ουάσιγκτον επιδιώκει να προωθήσει

¹⁹² H.R. 3684, *Infrastructure Investment and Jobs Act*, 117th Cong. (2021). <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/3684>

¹⁹³ Society for Mining, Metallurgy & Exploration (SME). (2022, September 21). *Biden administration announces plans to secure rare earth element supply chain*. <https://me.smenet.org/biden-administration-announces-plans-to-secure-rare-earth-element-supply-chain/>

¹⁹⁴ U.S. Department of Defense. (2021, February 1). *DOD announces rare earth element award to strengthen domestic industrial base*. <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/2488672/dod-announces-rare-earth-element-award-to-strengthen-domestic-industrial-base/>

¹⁹⁵ Lee, E. A., Hart, N. M., & Tracy, B. S. (2022, May 27). *2022 Invocation of the Defense Production Act for Large-Capacity Batteries: In Brief* (CRS Report No. R47124). Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/R47124>

¹⁹⁶ S. 1605, *National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2022*, 117th Cong. (2021). <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/1605/text>

εναλλακτικές οικονομικές και στρατηγικές δομές που θα περιορίσουν τη μονομερή επιρροή του Πεκίνου στην περιοχή.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη δημιουργία ενός ανθεκτικού και διαφοροποιημένου δικτύου εφοδιασμού στρατηγικών ορυκτών, όπως οι σπάνιες γαίες, με στόχο τη σταδιακή απεξάρτηση της Δύσης από τη μονοπωλιακή κυριαρχία της Κίνας στον τομέα. Το Quad, ειδικότερα, αποτέλεσε βασικό μηχανισμό διεθνούς συνεργασίας για την ανάπτυξη κοινών βιομηχανικών και τεχνολογικών δυνατοτήτων, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των αλυσίδων εφοδιασμού και την ενεργειακή ασφάλεια των συμμετεχουσών χωρών.

Παράλληλα, οι Ηνωμένες Πολιτείες ενίσχυσαν το δίκτυο συμμαχιών τους στην περιοχή του Ινδο-Ειρηνικού, με σκοπό την ανάσχεση της κινεζικής επιρροής και την προώθηση της περιφερειακής σταθερότητας και ασφάλειας. Σημαντικές πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν αυτή την πολιτική είναι:

- **QUAD (Quadrilateral Security Dialogue):** Αποτελεί συμμαχία μεταξύ ΗΠΑ, Ιαπωνίας, Ινδίας και Αυστραλίας, με επίκεντρο την ασφάλεια, την οικονομική συνεργασία και τη διατήρηση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας στον Ινδο-Ειρηνικό. Η QUAD έχει δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των αλυσίδων εφοδιασμού κρίσιμων υλικών, όπως οι σπάνιες γαίες, επιδιώκοντας να μειώσει την εξάρτηση από την Κίνα¹⁹⁷.
- **AUKUS:** Συμμαχία μεταξύ ΗΠΑ, Ηνωμένου Βασιλείου και Αυστραλίας, που στοχεύει στην ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας και της τεχνολογικής καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των τομέων που σχετίζονται με την παραγωγή προηγμένων στρατιωτικών υλικών και τη ναυτική ισχύ στην περιοχή.
- **IPEF (Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity):** Πρόκειται για μια οικονομική πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 2022 με στόχο την προώθηση ελεύθερου, δίκαιου και ανθεκτικού εμπορίου, την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας και τη συνεργασία σε τομείς όπως η καθαρή ενέργεια και η αντιμετώπιση κρίσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Μέσω αυτών των πρωτοβουλιών, οι ΗΠΑ επιχειρούν να δημιουργήσουν ένα διαφοροποιημένο και ανθεκτικότερο δίκτυο εφοδιασμού σπάνιων γαιών και άλλων κρίσιμων υλικών, απελευθερώνοντας σταδιακά τη Δύση από τη μονοπωλιακή εξάρτηση από την Κίνα στον τομέα αυτό. Η συνεργασία στο πλαίσιο της Quad, ειδικότερα, υποστηρίζει επενδύσεις σε έρευνα, παραγωγή και ανακύκλωση, ενισχύοντας την ενεργειακή και στρατηγική ασφάλεια των συμμετεχόντων κρατών.

Συμπερασματικά, οι σινο-αμερικανικές οικονομικές σχέσεις έχουν μεταβληθεί από ένα πλαίσιο συνεργατικής παγκοσμιοποίησης σε ένα καθεστώς στρατηγικού ανταγωνισμού, με τις προοπτικές αποκλιμάκωσης να φαντάζουν ολοένα και πιο περιορισμένες. Η Κίνα, μέσω

¹⁹⁷ Ladwa, M. (2021, March 19). *Quad cooperation on rare earths could decide winner of technological race*. India Global Business. <https://www.indiaglobalbusiness.com/globallyspeaking/quad-cooperation-on-rare-earths-could-decide-winner-of-technological-race>

της ενίσχυσης της τεχνολογικής της βάσης, της προώθησης πολυμερών θεσμών εκτός του δυτικού πλαισίου και της αξιοποίησης της τεράστιας εσωτερικής αγοράς της, επιδιώκει να περιορίσει την εξάρτησή της από τη Δύση και να ενισχύσει τη θέση της στο διεθνές σύστημα. Η αναδιάρθρωση των σινο-αμερικανικών σχέσεων αντανακλά, τελικά, την πιο βαθιά γεωπολιτική σύγκρουση του 21^{ου} αιώνα: αυτήν μεταξύ της καθιερωμένης παγκόσμιας δύναμης και του ανερχόμενου ηγεμόνα.

3.2.2 Οι Οικονομικές Σχέσεις Κίνας – ΗΠΑ: Η οικονομική στρατηγική της Κίνας

3.2.2.1 Η Παγκόσμια οικονομική στρατηγική

Όπως είδαμε στην παραπάνω υποενότητα, εστίασαμε κυρίως στη στρατηγική των ΗΠΑ, η οποία περιλαμβάνει την προσπάθεια αποσύνδεσης (decoupling) από την Κίνα μέσω ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής και της δημιουργίας διεθνών συμμαχιών. Η στρατηγική της Κίνας, από την άλλη πλευρά, επικεντρώνεται σε πιο στοχευμένες και διαρθρωτικές επιλογές. Το κρατικά ελεγχόμενο οικονομικό της σύστημα της προσφέρει μεγαλύτερη ευελιξία στη χάραξη πολιτικής, ενώ έχει ήδη καθιερωθεί ως ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος για πολλές χώρες παγκοσμίως, για παράδειγμα, μετά την πανδημία του Covid-19, η Κίνα αναδείχθηκε ως ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ξεπερνώντας τις Ηνωμένες Πολιτείες¹⁹⁸.

Μέσω του BRI, και παρά τα προβλήματα που έχει αντιμετωπίσει, η Κίνα έχει επεκτείνει την επιρροή της, δείχνοντας την εξάρτηση αρκετών χωρών από τις κινεζικές επενδύσεις και το εμπόριο. Συνεπώς, η ευρύτερη στρατηγική της Κίνας παρουσιάζει κάποιες σημαντικές μεταβολές ενώ διατηρεί ως βασικό της στόχο την ενίσχυση όλων των τομέων - και κυρίως του οικονομικού.

Σε θεσμικό επίπεδο, το Πεκίνο έχει ιδρύσει και προωθεί νέους οικονομικούς οργανισμούς που ανταγωνίζονται τα δυτικά θεσμικά όργανα. Η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων σε Υποδομές (AIIB), που ιδρύθηκε το 2016 ενώ είχε τεθεί ως πρόταση από τον Σι Τζινπίνγκ από το 2013¹⁹⁹, λειτουργεί ως εναλλακτική στην Παγκόσμια Τράπεζα, χρηματοδοτώντας έργα υποδομής χωρίς τις πολιτικές προϋποθέσεις που συνήθως επιβάλλουν οι δυτικοί θεσμοί. Ομοίως, το Silk Road Fund²⁰⁰ και η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης (NDB) των BRICS στοχεύουν στην υποστήριξη χωρών του Παγκόσμιου Νότου, ενισχύοντας την κινεζική παρουσία σε περιοχές στρατηγικής σημασίας.

¹⁹⁸ BBC News. (2021, February 17). *China overtakes US as EU's biggest trading partner*. <https://www.bbc.com/news/business-56093378>

¹⁹⁹ Perlez, J. (2015, December 4). *China Creates a World Bank of Its Own, and the U.S. Balks*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2015/12/05/business/international/china-creates-an-asian-bank-as-the-us-stands-alooof.html>

²⁰⁰ Silk Road Fund. (n.d.). *Corporate Charter*. <https://www.silkroadfund.com.cn/enweb/gwym/gszl/gszc/index.html>

Παράλληλα, η Κίνα επιδιώκει τη δημιουργία και ενίσχυση περιφερειακών εμπορικών συνασπισμών. Ως ιδρυτικό μέλος του Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) – της μεγαλύτερης συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου στον κόσμο – εδραιώνει τη θέση της ως ηγετικής δύναμης στην ασιατική οικονομική ολοκλήρωση, ενώ έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον ένταξης και στην CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership), μία συμφωνία που αρχικά σχεδιάστηκε για να περιορίσει την επιρροή της. Αυτό καταδεικνύει την πρόθεση της Κίνας όχι μόνο να λειτουργήσει εντός των κανόνων του διεθνούς εμπορίου, αλλά και να τους αναπροσαρμόσει εκ των έσω²⁰¹.

Ωστόσο, η κινεζική στρατηγική δεν περιορίζεται στη δημιουργία εναλλακτικών θεσμών. Εξίσου σημαντική είναι η διείσδυση και ενίσχυση της επιρροής της εντός των υφιστάμενων διεθνών οργανισμών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επιτυχής πίεση προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), ώστε να ενταχθεί το κινεζικό γουάν (renminbi) στο διεθνές καλάθι των νομισμάτων (SDR) το 2016, αναγνωρίζοντάς το ως αποθεματικό νόμισμα²⁰². Αυτή η εξέλιξη όχι μόνο νομιμοποίησε το κινεζικό νόμισμα σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και αντανάκλα τη συστηματική στρατηγική του Πεκίνου να μεταβάλλει το διεθνές οικονομικό status quo μέσα από θεσμική διείσδυση.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Κίνα ζητά επίσης μεταρρυθμίσεις σε θεσμούς όπως το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα, με σκοπό να ενισχυθεί η εκπροσώπηση των αναπτυσσόμενων χωρών - μια πρωτοβουλία που συνδέεται με τη διεύρυνση της παγκόσμιας οικονομικής ισχύος της Ασίας και του Παγκόσμιου Νότου²⁰³.

Όμως, η στρατηγική της Κίνας αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις και περιορισμούς. Η αντίδραση των ΗΠΑ και των δυτικών συμμάχων, οι επιφυλάξεις πολλών χωρών απέναντι σε μια πιθανή υπερεξάρτηση από το Πεκίνο, καθώς και οι εσωτερικές προκλήσεις της κινεζικής οικονομίας (όπως το αυξανόμενο χρέος, η κρίση στην αγορά ακινήτων, και η μείωση του γοργού ρυθμού ανάπτυξης), ενδέχεται να ανακόψουν τη δυναμική της.

Παρά τις προκλήσεις, η συστηματική και μακροπρόθεσμη επιδίωξη της Κίνας να αποκτήσει κεντρικό ρόλο στην παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση αποτελεί βασικό άξονα της εξωτερικής της πολιτικής. Η στρατηγική αυτή δεν περιορίζεται στην άσκηση ήπιας ισχύος μέσω επενδύσεων, αλλά αποκαλύπτει μια πιο ολοκληρωμένη γεωοικονομική προσέγγιση, η οποία συνδυάζει κρατικό έλεγχο, θεσμική παρέμβαση και περιφερειακή ενοποίηση.

²⁰¹ ResearchFDI. (2023, March 22). *Exploring Asia's major free trade agreement: The Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)*. <https://researchfdi.com/rcep-asia-free-trade-agreement/>

²⁰² International Monetary Fund. (2016, September 30). *IMF launches new SDR basket including Chinese Renminbi, determines new currency amounts*. <https://www.imf.org/en/News/Articles/2016/09/30/AM16-PR16440-IMF-Launches-New-SDR-Basket-Including-Chinese-Renminbi>

²⁰³ Shih, V. (2022, October 17). *How China would like to reshape international economic institutions*. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/how-china-would-like-to-reshape-international-economic-institutions/>

3.2.2.2 Η στρατηγική της διπλής κυκλοφορίας (Dual Circulation)

Σε επίπεδο εσωτερικής πολιτικής, η Κίνα έχει θέσει ως στόχο τη σταδιακή επίτευξη οικονομικής αυτάρκειας, στοιχείο που αποτελεί πυρήνα του ευρύτερου ιδεολογικού οράματος του «Κινεζικού Ονείρου» (Chinese Dream). Αν και αναγνωρίζει τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας και του παγκόσμιου εμπορίου, η στρατηγική του Πεκίνου αποκαλύπτει σταδιακά μια πιο προσεκτική στροφή προς την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς και της αυτοδυναμίας, όπως διαφαίνεται στο 13^ο Πενταετές Πλάνο²⁰⁴.

Η πανδημία του COVID-19 λειτούργησε ως σημείο καμπής, τόσο για την παγκόσμια οικονομία όσο και για την Κίνα, η οποία αντιλήφθηκε την ανάγκη επαναπροσδιορισμού του αναπτυξιακού της μοντέλου υπό το βάρος της διεθνούς αβεβαιότητας²⁰⁵ και των εντεινόμενων γεωπολιτικών ανταγωνισμών, ιδίως με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Σε αυτό το πλαίσιο, εισήχθη η στρατηγική της «διπλής κυκλοφορίας» (dual circulation), η οποία είχε ήδη αρχίσει να τίθεται σε ισχύ πριν πάρει αυτή την ονομασία και πριν θεσμοθετηθεί στο 14^ο Πενταετές Πλάνο (2021–2025)²⁰⁶. Η στρατηγική αυτή βασίζεται στην ενίσχυση της εγχώριας ζήτησης και της τεχνολογικής καινοτομίας, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί την εξωστρέφεια της κινεζικής οικονομίας σε επιλεγμένα στρατηγικά πεδία. Κεντρικός στόχος είναι η μείωση της εξάρτησης από τις εξαγωγές και τις ξένες αγορές, αλλά και η προστασία της κινεζικής οικονομίας από εξωτερικούς κραδασμούς.

Για να υλοποιηθεί αυτό το στρατηγικό όραμα, το Πεκίνο αναγνωρίζει την ανάγκη ενίσχυσης της μεσαίας τάξης, περιορισμού του εισοδηματικού χάσματος²⁰⁷ και επιτάχυνσης της διαδικασίας αστικοποίησης, όπως περιγράφεται εκτενώς στο 13^ο Πενταετές Σχέδιο²⁰⁸. Η αστικοποίηση προσεγγίζεται ως εργαλείο αναδιανομής πόρων, τόνωσης της εσωτερικής κατανάλωσης και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Συγκεκριμένα, επιδιώκονται τρεις βασικές μεταρρυθμιστικές κατευθύνσεις: Πρώτον, η παροχή αστικής κατοικίας σε περίπου 100 εκατομμύρια πρώην αγροτικούς κατοίκους ή άτομα που διαμένουν σε πόλεις χωρίς επίσημη αστική εγγραφή (hukou), ενισχύοντας έτσι την οικονομική τους ασφάλεια και καταναλωτική δυνατότητα. Δεύτερον, η επιτάχυνση της ανοικοδόμησης υποβαθμισμένων αστικών περιοχών, οι οποίες φιλοξενούν περίπου 100 εκατομμύρια ανθρώπους, συμβάλλοντας στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και της αγοραστικής τους δύναμης. Τρίτον, η καθοδηγούμενη αστικοποίηση άλλων 100

²⁰⁴ National Development and Reform Commission (n.d.). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016–2020)* (p. 16). National Development and Reform Commission. <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf>

²⁰⁵ Leng, S. (2020, October 31). *Coronavirus a stress test for China's economy, Xi Jinping 'told Communist Party insiders in April'*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3107928/coronavirus-stress-test-chinas-economy-xi-jinping-told>

²⁰⁶ Yao, K. (2020, September 9). *What we know about China's 'dual circulation' economic strategy*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/china-economy-transformation-explainer/what-we-know-about-chinas-dual-circulation-economic-strategy-idUSKBN2600B5/>

²⁰⁷ National Development and Reform Commission (n.d.). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016–2020)* (pp. 80-81). National Development and Reform Commission. <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf>

²⁰⁸ Ibid (pp.91-103)

εκατομμυρίων πολιτών σε μικρότερα και μεσαία αστικά κέντρα στις κεντρικές και δυτικές περιοχές της χώρας, δημιουργώντας νέες οικονομικές εστίες και ενισχύοντας την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη.

Επιπλέον, προωθείται η ανάπτυξη νέων μικρών και μεσαίων πόλεων μέσω της ενίσχυσης των λειτουργιών μεγάλων κωμοπόλεων και έδρων κομητειών. Η πολιτική αυτή στοχεύει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, βελτιώνοντας τις συνθήκες διαβίωσης εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων και διευρύνοντας τη μεσαία τάξη. Παράλληλα, γίνονται προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών στην ύπαιθρο, όπως η παροχή κεντρικού δικτύου ύδρευσης και η ανακαίνιση αγροτικών κατοικιών, ενισχύοντας την ποιότητα ζωής σε αγροτικές περιοχές και μειώνοντας την πίεση μαζικής μετανάστευσης προς τις πόλεις.

Ωστόσο, η εφαρμογή αυτής της στρατηγικής δεν είναι ούτε εύκολη ούτε άμεση. Απαιτούνται βαθιές θεσμικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στο ισχύον σύστημα της συγκεντρωτικά διοικούμενης οικονομίας. Ενώ δεν είναι ακόμη σαφές κατά πόσον το Κομμουνιστικό Κόμμα είναι πρόθυμο ή ικανό να προχωρήσει σε τέτοιου βάθους αλλαγές, καθώς αυτές ενδέχεται να πλήξουν παραδοσιακούς μηχανισμούς ελέγχου και διανομής εξουσίας²⁰⁹.

3.2.2.3 Η στρατηγική «Made in China 2025»

Παράλληλα με τη στρατηγική της «διπλής κυκλοφορίας» (dual circulation), η Κίνα επιχειρεί να συνδυάσει την ενίσχυση της εσωτερικής ζήτησης με την αναβάθμιση των καινοτόμων βιομηχανιών της²¹⁰. Όπως και οι Ηνωμένες Πολιτείες, έτσι και η Κίνα αναγνωρίζει τη σημασία που διαδραματίζουν οι τεχνολογίες αιχμής στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, ιδίως στον τομέα της παραγωγικής καινοτομίας. Η ηγεσία της χώρας έχει συνειδητοποιήσει πως τα προϊόντα που φέρουν τη σήμανση «Made in China» δεν συνοδεύονται πάντα από θετική φήμη ή υψηλή ποιότητα στα μάτια των διεθνών καταναλωτών.

Ως απάντηση σε αυτήν την πρόκληση, η κινεζική κυβέρνηση υιοθέτησε το 2015 την πολιτική «Made in China 2025», η οποία παρουσιάστηκε από τον τότε πρωθυπουργό Λι Κετσιάνγκ και είχε ως στόχο την εξέλιξη της βιομηχανίας της Κίνας σε βάθος μιας δεκαετίας²¹¹. Η στρατηγική αυτή στοχεύει στη μετάβαση της Κίνας από «εργοστάσιο του κόσμου» σε τεχνολογική υπερδύναμη, δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη με επίκεντρο την καινοτομία, την εφαρμογή «έξυπνων» τεχνολογιών, την ενίσχυση των τεχνολογικών υποδομών και τη βιώσιμη παραγωγή.

²⁰⁹ Tang, F. (2020, November 19). *What is China's dual circulation economic strategy and why is it important?* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3110184/what-chinas-dual-circulation-economic-strategy-and-why-it>

²¹⁰ He, H. (2020, November 16). *How China's factories are pivoting from an export-oriented business model to rely more on domestic sales.* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3109801/how-chinas-factories-are-pivoting-export-oriented-business>

²¹¹ The State Council of the People's Republic of China. (2017, August 10). *Premier Li on 'Made in China 2025'.* https://english.www.gov.cn/premier/news/2017/08/10/content_281475781726536.htm

Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση προωθεί στρατηγικές επενδύσεις σε τομείς υψηλής τεχνολογίας και στρατηγικής σημασίας, όπως²¹²:

- Εξοπλισμός Αεροδιαστημικής: Καινοτομία σε κινητήρες, ανάπτυξη μεγάλων αεροσκαφών, drones, και προηγμένων εναέριων συστημάτων.
- Θαλάσσιος Μηχανολογικός Εξοπλισμός και Σκάφη Υψηλής Τεχνολογίας: Εξοπλισμός για βαθιά κατάδυση, ανάπτυξη υποθαλάσσιων σταθμών, και τεχνολογίες για κρουαζιερόπλοια.
- Προηγμένος Εξοπλισμός Σιδηροδρομικών Μεταφορών: Ανάπτυξη αξιόπιστων και υψηλής ταχύτητας σιδηροδρομικών προϊόντων και συστημάτων.
- Εργαλειομηχανές CNC (Computer Numerical Control): Ανάπτυξη ταχέων, ευέλικτων και υψηλής ακρίβειας εργαλειομηχανών και βασικών εξαρτημάτων.
- Ρομποτική: Ανάπτυξη βιομηχανικών, υπηρεσιακών, χειρουργικών και στρατιωτικών ρομπότ, καθώς και βασικών εξαρτημάτων τους.
- Σύγχρονα Γεωργικά Μηχανήματα και Εξοπλισμός: Ανάπτυξη προηγμένων γεωργικών μηχανημάτων για όλες τις καλλιεργητικές συνθήκες.
- Ιατρικός Εξοπλισμός Υψηλής Απόδοσης: Έρευνα και ανάπτυξη διαγνωστικού, θεραπευτικού και εμφυτεύσιμου ιατρικού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένης της παραδοσιακής κινεζικής ιατρικής.
- Ανάπτυξη Προηγμένων Χημικών Μηχανημάτων: Αυτόνομος σχεδιασμός και παραγωγή μηχανημάτων για τη χημική βιομηχανία και τη διύλιση πετρελαίου.

Ο στόχος αυτής της πρωτοβουλίας είναι να προσδώσει στην Κίνα στρατηγικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε παγκόσμιο επίπεδο²¹³ και να εξασφαλίσει ότι οι αναδυόμενες στρατηγικές βιομηχανίες θα συμβάλλουν σημαντικά στο ΑΕΠ της χώρας – με εκτιμήσεις να αναφέρουν πως το μερίδιό τους θα μπορούσε να φτάσει το 15% του ΑΕΠ, σύμφωνα με τον 13^ο Πενταετή Σχεδιασμό²¹⁴. Με την πάροδο του χρόνου, οι Ηνωμένες Πολιτείες και αρκετές ευρωπαϊκές χώρες άρχισαν να αντιλαμβάνονται το σχέδιο Made in China 2025 ως στρατηγική απειλή²¹⁵, τόσο για την παγκόσμια τεχνολογική πρωτοκαθεδρία τους όσο και για την οικονομική τους ασφάλεια. Ως αποτέλεσμα, η Κίνα σταμάτησε να το προβάλλει ενεργά στις επίσημες ομιλίες και σε διεθνείς ανακοινώσεις. Ωστόσο, η αποσιώπηση αυτή δεν σήμανε και την εγκατάλειψή του²¹⁶, αντιθέτως, η κινεζική κυβέρνηση

²¹² National Development and Reform Commission (n.d.). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016–2020)* (pp. 60–65). National Development and Reform Commission. <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf>

²¹³ Institute for Security & Development Policy. (2018, June). *Made in China 2025*. <https://www.isdp.eu/wp-content/uploads/2018/06/Made-in-China-Backgrounder.pdf>

²¹⁴ National Development and Reform Commission (n.d.). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016–2020)* (pp. 60–65). National Development and Reform Commission. <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf>

²¹⁵ McBride, J., & Chatzky, A. (2019, May 13). *Is 'Made in China 2025' a Threat to Global Trade?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/backgrounder/made-china-2025-threat-global-trade#chapter-title-0-7>

²¹⁶ Wei, L. (2019, March 5). *Beijing Drops Contentious 'Made in China 2025' Slogan, but Policy Remains*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/china-drops-a-policy-the-u-s-dislikes-at-least-in-name-11551795370>

ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τις επενδύσεις της στον τομέα των προηγμένων τεχνολογιών, ιδίως μετά την έναρξη του εμπορικού πολέμου κατά την προεδρία Τραμπ. Το 2018, ως φυσική συνέχεια της στρατηγικής αυτής, παρουσιάστηκε ένα νέο μακροπρόθεσμο σχέδιο, το China Standards 2035²¹⁷, το οποίο επικεντρώνεται στη διαμόρφωση διεθνών προτύπων και τεχνολογικών κανονισμών στους τομείς του 5G, της τεχνητής νοημοσύνης, των ημιαγωγών και της ψηφιακής οικονομίας²¹⁸. Παρότι η στρατηγική δεν έχει δημοσιοποιηθεί πλήρως, αναλυτές υποστηρίζουν ότι αποσκοπεί στην πρόληψη του τεχνολογικού εγκλωβισμού και την οικοδόμηση αυτονομίας σε κρίσιμα πεδία.

Σημαντικός καταλύτης για την επιτάχυνση αυτής της πορείας υπήρξαν οι αμερικανικές κυρώσεις, και ιδίως ο αποκλεισμός της Huawei από κρίσιμες τεχνολογίες και υποδομές²¹⁹. Επιπλέον, η απαγόρευση εξαγωγών υπερσύγχρονων μηχανημάτων λιθογραφίας EUV από την Ολλανδική ASML δυσχέρανε την ανάπτυξη της κινεζικής βιομηχανίας μικροτσιπ²²⁰. Ως απάντηση, το Πεκίνο αύξησε τις επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη (R&D), με την κρατική στήριξη να κατευθύνεται πλέον σε σημαντικούς τομείς της βιομηχανίας.

Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Κίνα σημειώνει ρεκόρ σε καταθέσεις πατεντών μέχρι και το 2021²²¹ ενώ κατατάσσεται σταθερά στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως σε επενδύσεις R&D. Παράλληλα, αριθμεί πάνω από 150 unicorn startups²²² - δηλαδή ιδιωτικές εταιρείες που η αξία τους αποτιμάται σε 1 δις δολάρια και πάνω - καταλαμβάνοντας τη δεύτερη θέση παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ²²³, γεγονός που αποδεικνύει τη γοργή εξέλιξη του τεχνολογικού της οικοσυστήματος.

Αξιολογώντας την πρόοδο του προγράμματος έως και το 2022, κινεζικές επίσημες πηγές υποστηρίζουν ότι έχουν επιτευχθεί - και σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν ξεπεραστεί - οι βασικοί στόχοι του *Made in China 2025*. Ωστόσο, ανεξάρτητοι αναλυτές υιοθετούν μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση. Αν και αναγνωρίζουν ότι η Κίνα έχει σημειώσει θεαματική πρόοδο και έχει καταστεί κυρίαρχη ή εξαιρετικά ανταγωνιστική σε συγκεκριμένους τεχνολογικούς τομείς, επισημαίνουν ότι σε άλλους στρατηγικούς κλάδους η χώρα

²¹⁷ Economic Daily. (2018, January 11). "China Standards 2035" will be released. The Central People's Government of the People's Republic of China. https://www.gov.cn/xinwen/2018-01/11/content_5255443.htm

²¹⁸ Sheehan, M., Blumenthal, M. S., & Nelson, M. R. (2021, October 28). *Three Takeaways From China's New Standards Strategy*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/research/2021/10/three-takeaways-from-chinas-new-standards-strategy?lang=en>

²¹⁹ Xu Klein, J. (2020, August 18). *US further tightens restrictions on Huawei's access to chips*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/tech/policy/article/3097734/us-further-tightens-restrictions-huaweis-access-chips>

²²⁰ Kharpal, A. (2022, December 4). *A globally critical chip firm is driving a wedge between the U.S. and Netherlands over China tech policy*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/12/05/us-ramps-up-pressure-on-netherlands-to-fall-in-line-with-china-chip-policy.html>

²²¹ Ortiz-Ospina, E. (2024, November 5). *China is the largest contributor to global patent applications, substantially ahead of other countries*. Our World in Data. <https://ourworldindata.org/data-insights/china-is-the-largest-contributor-to-global-patent-applications-substantially-ahead-of-other-countries>

²²² CB Insights. (n.d.). *The Complete List Of Unicorn Companies*. <https://www.cbinsights.com/research-unicorn-companies>

²²³ Tan, C. K. (2021, December 20). *China trails U.S. in creating unicorns, Hurun ranking shows*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Business/Startups/China-trails-U.S.-in-creating-unicorns-Hurun-ranking-shows>

εξακολουθεί να υπολείπεται των Ηνωμένων Πολιτειών και ενδέχεται να χρειαστεί αρκετά ακόμη χρόνια για να καλύψει το χάσμα.

Πιο συγκεκριμένα, η στρατηγική *Made in China 2025* πέτυχε θεαματικά αποτελέσματα σε μια σειρά από τομείς υψηλής προτεραιότητας, υπερβαίνοντας συχνά τους αρχικούς της στόχους. Στον τομέα των ηλεκτρικών οχημάτων (EVs), η Κίνα έχει αναδειχθεί σε παγκόσμιο ηγέτη, με τις εγχώριες πωλήσεις να εκτοξεύονται στα 6,8 εκατομμύρια το 2022, καθιστώντας την τη μεγαλύτερη αγορά EVs παγκοσμίως για όγδοη συνεχή χρονιά, χάρη σε μια συνδυασμένη στρατηγική κρατικής υποστήριξης, τεχνολογικής καινοτομίας στις μπαταρίες και της επίδρασης της Tesla²²⁴. Αντίστοιχα, στην τεχνολογία των drones, η κινεζική εταιρεία DJI έχει εδραιώσει τη διεθνή κυριαρχία της, κατέχοντας περίπου το 70% της παγκόσμιας αγοράς²²⁵ και το 80% της αγοράς των Ηνωμένων Πολιτειών, κυρίως σε εφαρμογές πολιτικής και εμπορικής χρήσης.

Η Κίνα κυριαρχεί επίσης στον τομέα της ηλιακής ενέργειας, ελέγχοντας ένα μεγάλο μέρος της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας των φωτοβολταϊκών υλικών και καταλαμβάνοντας ηγετική θέση στην παραγωγή σχετικών εξαρτημάτων²²⁶. Ανάλογη πρόοδος έχει σημειωθεί στις μπαταρίες ιόντων λιθίου και τις κρίσιμες πρώτες ύλες της ενεργειακής μετάβασης, όπως το λίθιο και το κοβάλτιο, όπου η Κίνα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της παγκόσμιας προσφοράς²²⁷.

Παράλληλα, η χώρα έχει επενδύσει συστηματικά στην έρευνα και ανάπτυξη νέων υλικών και στον τομέα της ρομποτικής, αυξάνοντας αισθητά το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά. Σημαντικές επιτυχίες καταγράφονται επίσης στους τομείς των σιδηροδρόμων υψηλής ταχύτητας και της ναυπηγικής υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), όπου οι στόχοι της κινεζικής κυβέρνησης έχουν σχεδόν επιτευχθεί²²⁸.

Παρά τις αξιοσημείωτες επιτυχίες του προγράμματος *Made in China 2025*, η Κίνα συνεχίζει να υστερεί σε ορισμένους κρίσιμους τομείς υψηλής τεχνολογίας. Ένα από τα σημαντικότερα πεδία αδυναμίας είναι αυτό των ημιαγωγών. Παρά τις έντονες προσπάθειες για την ανάπτυξη εγχώριας παραγωγής, το Πεκίνο παραμένει 5 έως 10 χρόνια πίσω σε σχέση με την τεχνολογική πρωτοπορία εταιρειών όπως η TSMC και η Intel. Η απουσία πρόσβασης σε εξειδικευμένα μηχανήματα λιθογραφίας συνιστά ένα ιδιαίτερα περιοριστικό εμπόδιο.

²²⁴ Yang, Z. (2023, February 21). *How did China come to dominate the world of electric cars?* MIT Technology Review. <https://www.technologyreview.com/2023/02/21/1068880/how-did-china-dominate-electric-cars-policy/>

²²⁵ Wolf, H. (2018, September 19). *3 reasons why China is the global drones leader.* World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2018/09/3-reasons-why-china-is-the-global-leader-in-drones/>

²²⁶ Thibault, H. (2024, July 13). *China has won the solar panel competition.* Le Monde. https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/07/13/china-has-won-the-solar-panel-competition_6683369_19.html

²²⁷ BloombergNEF. (2022, November 12). *China's battery supply chain tops BNEF ranking for third consecutive time, with Canada a close second.* <https://about.bnef.com/insights/clean-energy/chinas-battery-supply-chain-tops-bnef-ranking-for-third-consecutive-time-with-canada-a-close-second/>

²²⁸ Bloomberg News. (2024, October 30). *US efforts to contain Xi's push for tech supremacy are faltering.* Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/graphics/2024-us-china-containment/>

Αντίστοιχα, στον τομέα της αεροναυπηγικής, η πρόοδος είναι μεν αξιοσημείωτη, αλλά ακόμη ατελής καθώς βασίζεται σε μοντέλα παλαιότερης τεχνολογίας.

Στον τομέα του διαστήματος και των επικοινωνιών, αν και η Κίνα διαθέτει ένα εξαιρετικά εξελιγμένο διαστημικό πρόγραμμα, υπολείπεται έναντι ανταγωνιστών όπως η SpaceX στον τομέα των επαναχρησιμοποιούμενων πυραύλων και στη δημιουργία ευρείας δορυφορικής κάλυψης τύπου Starlink²²⁹. Το ίδιο ισχύει και για τις τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης και υπερυπολογιστών: η Κίνα επενδύει τεράστια κεφάλαια στον τομέα, ωστόσο μέχρι το 2022, δεν έχει καταφέρει ακόμη να πρωταγωνιστήσει στην ανάπτυξη foundational AI ή large language models (LLMs), κυρίως λόγω των περιορισμών που της έχουν επιβληθεί στην εισαγωγή προηγμένων μικροεπεξεργαστών, όπως οι μονάδες επεξεργασίας (GPUs) της Nvidia.

Η ανάλυση αυτών των αδυναμιών υπογραμμίζει ότι, ενώ η στρατηγική MIC2025 έχει αποδώσει καρπούς σε πληθώρα κλάδων, ο τεχνολογικός ανταγωνισμός με τις Ηνωμένες Πολιτείες παραμένει άνισος σε τομείς αιχμής. Για να επιτύχει την πολυπόθητη αυτονομία και ηγεσία σε στρατηγικούς τομείς, η Κίνα θα πρέπει να συνεχίσει - και ενδεχομένως να εντείνει - την επενδυτική της στρατηγική, επιλύοντας παράλληλα τα διαρθρωτικά εμπόδια που περιορίζουν την τεχνολογική της αυτάρκεια.

Συνοψίζοντας, το εγχείρημα Made in China 2025, συνέβαλε στον τεχνολογικό μετασχηματισμό της Κίνας, με επιτυχημένη κυριαρχία σε τομείς μεσαίας και υψηλής τεχνολογίας. Αν και σημαντικά τμήματα της κινεζικής παραγωγής παραμένουν εξαρτημένα από ξένες τεχνολογίες, η πρόοδος είναι αξιοσημείωτη και αποδεικνύει ότι η χώρα έχει δημιουργήσει «αντίστροφες εξαρτήσεις» (reverse dependencies), όπου η Δύση εξαρτάται πλέον από κινεζικά προϊόντα (όπως στα EVs, τα υλικά ενεργειακής μετάβασης και τα φωτοβολταϊκά).

Ωστόσο, η εφαρμογή του MIC2025 και του China Standards 2035 δεν είναι γραμμική ούτε χωρίς προκλήσεις. Οι γεωπολιτικές πιέσεις, οι περιορισμοί στις εξαγωγές τεχνολογίας, αλλά και η θεσμική ακαμψία του κινεζικού κρατικοδίαιτου καπιταλισμού ενδέχεται να επιβραδύνουν την ολοκλήρωση της στρατηγικής. Παρ' όλα αυτά, η Κίνα συνεχίζει να ενισχύει τη θέση της ως μια τεχνολογική δύναμη πρώτης γραμμής, με στόχο όχι απλώς την αυτάρκεια, αλλά την παγκόσμια ηγεμονία σε κρίσιμα τεχνολογικά πρότυπα.

Συμπεράσματα

Η οικονομική διπλωματία έχει εξελιχθεί στο βασικό εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Μέσω της Πρωτοβουλίας Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος (BRI), το Πεκίνο δεν επιδιώκει απλώς εμπορικά και επενδυτικά οφέλη, αλλά χτίζει ένα δίκτυο γεωοικονομικών εξαρτήσεων που ενισχύει τη σφαίρα επιρροής του. Αν και

²²⁹ Thibault, H. (2025, January 27). *Ten years on, the relative success of Beijing's Made in China 2025 plan*. Le Monde. https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2025/01/27/ten-years-on-the-relative-success-of-beijing-s-made-in-china-2025-plan_6737486_19.html

η πρωτοβουλία έχει προκαλέσει επικρίσεις –ιδίως για τη λεγόμενη «παγίδα χρέους»– αποτελεί το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της κινεζικής προσέγγισης στην εξωτερική στρατηγική.

Η Κίνα συνδυάζει εξωστρέφεια με ενίσχυση της εσωτερικής αυτάρκειας. Η στρατηγική της «διπλής κυκλοφορίας» ενθαρρύνει την εγχώρια κατανάλωση και την τεχνολογική καινοτομία, ενώ τα σχέδια «Made in China 2025» και «China Standards 2035» προβάλλουν το όραμα για πρωτοκαθεδρία στους στρατηγικούς τομείς του μέλλοντος. Παρότι η χώρα έχει καταγράψει επιτυχίες, ιδίως στους τομείς των ηλεκτρικών οχημάτων, της πράσινης ενέργειας και των νέων υλικών, συνεχίζει να εξαρτάται από εισαγωγές σε προηγμένα εξαρτήματα, όπως οι ημιαγωγοί.

Σε διεθνές επίπεδο, το Πεκίνο δεν περιορίζεται στη δημιουργία νέων θεσμών –όπως η ΑΙΙΒ ή η Νέα Τράπεζα Ανάπτυξης των BRICS– αλλά επιδιώκει και επιρροή εντός των υφιστάμενων, όπως κατέδειξε η ένταξη του γουάν στο καλάθι SDR του ΔΝΤ. Η προσέγγιση αυτή αντικατοπτρίζει την επιθυμία της Κίνας όχι μόνο να ανατρέψει το παγκόσμιο σύστημα, αλλά να το μετασχηματίσει εκ των έσω.

Ωστόσο, η στρατηγική του Σι Τζινπίνγκ χαρακτηρίζεται από ένταση, συγκέντρωση και ιδεολογική συνέπεια, σε αντίθεση με τις περισσότερο πραγματιστικές προσεγγίσεις των προκατόχων του. Παρά την πρόοδο, η Κίνα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις: δημογραφική γήρανση, αυξανόμενη ανεργία, και έντονη καχυποψία από τη Δύση. Εντούτοις, το όραμα για μια ισχυρή, αυτάρκη και τεχνολογικά κυρίαρχη Κίνα παραμένει στο επίκεντρο της οικονομικής στρατηγικής του Πεκίνου

Κεφάλαιο 4ο: Η Στρατηγική της ασφάλειας και της στρατιωτικής αναβάθμισης υπό τον Σι Τζινπίνγκ

Εισαγωγή

Στην παρούσα ενότητα θα εξετάσουμε τον ρόλο του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) στη στρατηγική ασφάλειας της Κίνας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Η εντυπωσιακή οικονομική ανάπτυξη που ακολούθησε μετά την ηγεσία του Ντενγκ Σιαοπίνγκ και που συνεχίστηκε και στις υπόλοιπες ηγεσίες επέτρεψε στην Κίνα να επενδύσει συστηματικά στον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των ενόπλων δυνάμεών της. Ο Σι έχει θέσει ως στόχο τη μετατροπή του PLA σε έναν «παγκόσμιας κλάσης στρατό» (world-class military), ικανό όχι μόνο να διασφαλίζει την κυριαρχία και τα εθνικά συμφέροντα σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά και να προβάλλει ισχύ σε παγκόσμια κλίμακα. Παράλληλα, θα αναλύσουμε πώς η ενίσχυση των κινεζικών στρατιωτικών δυνατοτήτων συμβάλλει στην αύξηση της παγκόσμιας επιρροής της Κίνας, ιδίως μέσω της συμμετοχής της σε αποστολές διατήρησης της ειρήνης (peacekeeping missions) υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, κυρίως στην Αφρική. Ωστόσο, η στρατιωτικοποίηση (militarization) της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής εγείρει σοβαρές ανησυχίες στην ευρύτερη περιοχή, ιδίως όσον αφορά τη Νότια Σινική Θάλασσα, την Ταϊβάν, καθώς και τη διαφιλονικούμενη κυριαρχία επί των νήσων Σενκάκου (ή Ντιαογιού, σύμφωνα με την κινεζική ονομασία), οι οποίες αποτελούν σημείο έντασης μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας.

4.1 Ο Ρόλος του στρατού στη νέα στρατηγική του Σι Τζινπίνγκ

Η ανθρώπινη ιστορία μας έχει δείξει πως σε αυταρχικά και ολοκληρωτικά καθεστώτα, η στρατιωτική ισχύς δεν αποτελεί απλώς μέσο άμυνας έναντι εξωτερικών απειλών, αλλά και κεντρικό πυλώνα εσωτερικής νομιμοποίησης και σταθεροποίησης της εξουσίας. Το κινεζικό παράδειγμα, και ειδικότερα υπό τον Σι Τζινπίνγκ, δεν αποτελεί εξαίρεση²³⁰. Ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (PLA) δεν αντιμετωπίζεται ως ουδέτερη κρατική δύναμη, αλλά ως οργανικό τμήμα του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας και, κατ' επέκταση, ως εγγυητής της ηγεμονίας του. Ιστορικά, αυτή η σχέση επιβεβαιώνεται, καθώς ο Κόκκινος Στρατός - προκάτοχος του σημερινού Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) - αποτέλεσε δημιουργήμα του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας, έχοντας ιδρυθεί το 1927, έξι χρόνια μετά το πρώτο συνέδριο του Κόμματος. Οι αφηγήσεις, οι πολιτικές στρατηγικές και οι κατευθυντήριες γραμμές του PLA εκπορεύονται απευθείας από το Κόμμα, ενώ η ανώτατη ηγεσία του διορίζεται επί της ουσίας από αυτό. Για τον λόγο αυτό, ο PLA εξακολουθεί να λειτουργεί ως θεματοφύλακας της εξουσίας του Κόμματος και να υπηρετεί πρωτίστως τη διατήρηση της κυριαρχίας του, χωρίς να συνιστάται πραγματική απειλή για την ηγεσία του²³¹. Η ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ έχει ενισχύσει τη μαοϊκή αντίληψη περί της σχέσης πολιτικής εξουσίας και στρατιωτικής ισχύος, αναδεικνύοντας τη ρήση του Μάο «η πολιτική

²³⁰ Global Times. (2013, January 29). *PLA pledges allegiance to new leadership*. Global Times. <https://www.globaltimes.cn/content/760302.shtml>

²³¹ Brown, K. (2016). *CEO, China: The rise of Xi Jinping* (pp. 64–65). I.B. Tauris.

εξουσία πηγάζει από την κάννη του όπλου». Ο ίδιος ο Σι έχει δηλώσει χαρακτηριστικά πως «το Κόμμα διοικεί τον στρατό»²³², καθιστώντας τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού θεμελιώδη άξονα της στρατηγικής του, τόσο για τη διασφάλιση της εσωτερικής σταθερότητας όσο και για την ενίσχυση της διεθνούς παρουσίας και αποτρεπτικής ισχύος της Κίνας. Προκύπτει λοιπόν πως ο στόχος δεν είναι απλώς η προστασία των κινεζικών συμφερόντων, αλλά η δημιουργία ενός στρατού ικανού να αποθαρρύνει κάθε πιθανό ανταγωνιστή και να διασφαλίζει ότι το Κόμμα - και κατ' επέκταση ο ίδιος ο Σι - θα παραμείνουν στο επίκεντρο της κινεζικής πολιτικής ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, η στρατιωτική στρατηγική της Κίνας υπό τον Σι Τζινπίνγκ αποκτά χαρακτηριστικά όχι μόνο αμυντικής αλλά και προληπτικής αποτροπής, σε συνδυασμό με την επιδίωξη αναβάθμισης της διεθνούς θέσης της χώρας μέσω της προβολής σκληρής ισχύος.

Ήδη από την πρώτη του θητεία και ειδικότερα κατά τη διάρκεια της 18^{ης} Εθνικής Συνδιάσκεψης του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας, ο Σι Τζινπίνγκ ανέδειξε ως πρωταρχικό του μέλημα τη διασφάλιση μακροπρόθεσμης σταθερότητας²³³, στόχος που συνδέθηκε άρρηκτα με τη στρατιωτική ισχύ. Εκπρόσωποι του κόμματος χαρακτήρισαν τον επερχόμενο εκσυγχρονισμό του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) ως τη μεγαλύτερη δομική αναδιάρθρωση στην ιστορία του²³⁴. Παράλληλα, ο Σι Τζινπίνγκ έχει τονίσει τη σημασία της στρατιωτικής ετοιμότητας ως προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ειρήνης. Το 2013, στην πρώτη σύνοδο της 12ης Εθνοσυνέλευσης του Λαού, δήλωσε χαρακτηριστικά πως «μόνο όσοι είναι προετοιμασμένοι για πόλεμο μπορούν να τον αποτρέψουν. Στο σημερινό διεθνές περιβάλλον, η ειρήνη μπορεί να διασφαλιστεί μόνο μέσα από την ισχύ και την ικανότητα νίκης»²³⁵. Συμπληρωματικά, η Κίνα, σύμφωνα με τις επίσημες τοποθετήσεις της, εξακολουθεί να διακηρύσσει τη δέσμευσή της στην ειρήνη, ακόμη και στο πλαίσιο της πυρηνικής της στρατηγικής. Παρά την ενίσχυση του στρατηγικού της σχεδιασμού, ο Σι Τζινπίνγκ έχει επανειλημμένα εκφράσει τη θέση της χώρας υπέρ της διατήρησης της πυρηνικής ισορροπίας, υπογραμμίζοντας τη σημασία της πολιτικής της μη πρώτης χρήσης (No First Use)²³⁶. Η στάση αυτή παρουσιάζεται ως πάγια αρχή της κινεζικής πυρηνικής πολιτικής, ενταγμένη στο γενικότερο αφήγημα της υπευθυνότητας και της αποτροπής κλιμάκωσης. Τον Ιανουάριο του 2017, ο Σι δήλωσε χαρακτηριστικά πως «τα πυρηνικά όπλα, είναι το σπαθί του Δαμοκλή που κρέμεται πάνω από την ανθρωπότητα, θα πρέπει να απαγορευτούν πλήρως και τελικά να εξαλειφθούν, ώστε ο κόσμος να απελευθερωθεί από αυτά»²³⁷. Η δήλωση αυτή ευθυγραμμίζεται με τη διαχρονική στάση της Κίνας κατά της χρήσης πυρηνικών όπλων και αποδεικνύει πως, παρά την επιδίωξη

²³² Zhang, H. (2014, November 3). *Party commands gun: Xi*. *Global Times*.

<https://www.globaltimes.cn/content/889686.shtml>

²³³ Zhou, X. (2017). *Xi Jinping's governance and the future of China* (p. 44). Skyhorse Publishing.

²³⁴ Zhao, L. (2022, September 21). *Xi's thought guides reform of armed forces*. China Daily.

<https://www.chinadaily.com.cn/a/202209/21/WS632a4ab9a310fd2b29e78c6d.html>

²³⁵ China.org.cn. (2021, November 5). *Dialectics of war and peace*.

http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853066.html

²³⁶ China.org.cn. (2021, November 4). *No first use of nuclear weapons*.

http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/04/content_77851563.html

²³⁷ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2024, July 23). *No-first-use of nuclear weapons initiative*. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/wjbxw/202407/t20240723_11458632.html

εκσυγχρονισμού και στρατιωτικής ενίσχυσης, η Κίνα φροντίζει να διατηρεί μια εικόνα στρατηγικής υπευθυνότητας και προσήλωσης στην αποτροπή και τη σταθερότητα. Συνεπώς, είναι εύλογο να συμπεράνουμε πως η κινεζική ηγεσία, τουλάχιστον σε επίπεδο ρητορικής και ιστορικής συνέπειας, αποδίδει σημασία στη διατήρηση της στρατηγικής ισορροπίας στο πυρηνικό πεδίο. Ωστόσο, η επίσημη ρητορική δεν αρκεί για να δικαιολογήσει τις κινήσεις της Κίνας σε πρακτικό επίπεδο²³⁸. Σύμφωνα με αναλυτές, στο πλαίσιο του ευρύτερου προγράμματος εκσυγχρονισμού των Ενόπλων Δυνάμεων, το Πεκίνο έχει επενδύσει σημαντικά και στην κατασκευή νέων πυρηνικών κεφαλών²³⁹, γεγονός που θέτει υπό αμφισβήτηση τις δηλώσεις του Σι. Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης, η κινεζική στρατηγική αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη σύνδεση πολιτικών και στρατιωτικών φορέων²⁴⁰, μέσω της εθνικής στρατηγικής «Στρατιωτικο-Πολιτικής Ολοκλήρωσης» (Military-Civil Fusion). Η εν λόγω πολιτική, που εντάσσεται κάτω από την εποπτεία του Σι Τζινπίνγκ από τη θέση ως επικεφαλής της Κεντρικής Στρατιωτικής Επιτροπής, στοχεύει στη μετατροπή του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού σε στρατό παγκόσμιας κλάσης έως το 2049. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το κράτος ενισχύει τη σύμπραξη μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, ιδιωτικού τομέα και στρατού, ώστε κάθε τεχνολογική καινοτομία να συμβάλλει παράλληλα στην οικονομική και στρατιωτική ανάπτυξη της χώρας²⁴¹.

Η ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων υπήρξε σταθερά παρούσα και στις δύο θητείες του Σι Τζινπίνγκ, αποτελώντας ένα από τα βασικά σημεία της πολιτικής του ατζέντας. Κατά την πρώτη του θητεία, η Κίνα παρουσίασε τη στρατιωτική της στρατηγική μέσα από τη Λευκή Βίβλο (White Paper) του 2015, στην οποία διατυπώνονται οι στόχοι και οι προθέσεις του Πεκίνου στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας²⁴². Με την πάροδο του χρόνου —και ιδίως κατά τη δεύτερη θητεία του— η στρατιωτική ισχύς αναδείχθηκε σε έναν από τους βασικούς πυλώνες του ευρύτερου οράματος του Σι για την «εθνική αναζωογόνηση». Η στρατηγική ενίσχυσης του στρατού απέκτησε σταδιακά πιο συγκεκριμένη μορφή, καθώς συνοδεύτηκε από θεσμικές αλλαγές, όπως η ενσωμάτωσή της στο Σύνταγμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας μέσω της Σκέψης του Σι. Η εξέλιξη αυτή κατέστησε τη στρατιωτική ισχυροποίηση πάγια κρατική πολιτική και κατευθυντήρια γραμμή για το μέλλον. Στο πλαίσιο αυτό, η Κίνα έχει θέσει μια σειρά από ημερομηνίες-ορόσημα, οι οποίες λειτουργούν αφενός ως σημεία αξιολόγησης της προόδου και αφετέρου ως οργανωτικά σημεία αναφοράς για τη χάραξη στρατηγικής. Οι βασικοί χρονικοί σταθμοί είναι οι εξής: 2020, 2027, 2035

²³⁸ Moore, M. (2021, November 3). *China expanding its nuclear weapons force faster than predicted: Pentagon*. New York Post. <https://nypost.com/2021/11/03/china-expanding-nuclear-weapons-force-faster-than-predicted/>

²³⁹ U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China 2022* (p.15). <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

²⁴⁰ China.org.cn. (2021, November 5). *Strong military-civil bond*. http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853099.html

²⁴¹ U.S. Department of State. (n.d.). *The Chinese Communist Party's Military-Civil Fusion Policy*. <https://2017-2021.state.gov/military-civil-fusion/>

²⁴² State Council Information Office of the People's Republic of China. (2015, May 27). *China's military strategy*. The State Council of the People's Republic of China. https://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.htm

και 2049. Κάθε μία από αυτές φέρει ιδιαίτερη σημασία και συνδέεται με συγκεκριμένους στόχους που αντανakλούν την εξέλιξη της στρατιωτικής στρατηγικής και των φιλοδοξιών της Κίνας. Πιο συγκεκριμένα, το έτος 2020 σηματοδοτούσε την επίτευξη του αρχικού στόχου του *εκσυγχρονισμού μέσω μηχανοποίησης* και την πρόοδο στην *πληροφοριοποίηση* (informationization), δηλαδή την ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών πληροφορικής στις δομές και τα δόγματα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA)²⁴³. Η προσθήκη του 2027 ως ενδιάμεσου σταθμού έγινε μεταγενέστερα, αντανakλώντας την επιδίωξη της Κίνας να επισπεύσει τη διαδικασία οικοδόμησης στρατού και να ενισχύσει την ετοιμότητα του ενόψει της επετείου των 100 ετών από την ίδρυσή του²⁴⁴. Έως το 2035, στόχος είναι η πλήρης *εκσυγχρονισμένη και «έξυπνη» (intelligentized)* λειτουργία του PLA, με την ενσωμάτωση τεχνητής νοημοσύνης, αυτοματισμών και δικτυοκεντρικών δομών διοίκησης και ελέγχου, καθώς και η εδραίωση διακλαδικών κοινών επιχειρήσεων σε όλα τα επίπεδα^{245,246}. Το 2035, θεωρείται έτος-ορόσημο, κατά το οποίο η Κίνα προβλέπεται να έχει εξελιχθεί σε πρωταγωνιστική δύναμη στην Ασία, με ισχυρές ναυτικές δυνάμεις και ικανότητα προβολής ισχύος. Η επίλυση του ζητήματος της Ταϊβάν αναμένεται είτε μέσω ομοσπονδιακής ένταξης με υψηλό βαθμό αυτονομίας είτε μέσω αναγνώρισης ανεξαρτησίας, ενώ ο PLA θα έχει αναλάβει περιφερειακό ρόλο διασφάλισης της ειρήνης και παρέμβασης, αντίστοιχο με εκείνον που είχε για δεκαετίες ο αμερικανικός στρατός²⁴⁷.

Τέλος, το 2049 το οποίο είναι η επέτειος των 100 ετών από την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας αποτελεί το υπέρτατο ορόσημο, με στόχο τη δημιουργία ενός πλήρους ικανού, *παγκόσμιου επιπέδου στρατού*, που να μπορεί να προβάλλει ισχύ παγκοσμίως, και ικανού να «*μάχεται και να νικά*» σε σύγχρονους πολέμους, όπως διακηρύσσει ρητά η κινεζική ηγεσία²⁴⁸ μέσα από το δόγμα της Σκέψης του Σι Τζινπίνγκ²⁴⁹.

Επιπλέον, η στρατιωτική σκέψη του Σι εμπλουτίζεται από τις λεγόμενες «έντεκα διευκρινίσεις», οι οποίες συνοψίζουν βασικές αρχές για την οικοδόμηση ενός σύγχρονου, πολιτικά ελεγχόμενου και τεχνολογικά εξελιγμένου στρατεύματος. Μεταξύ αυτών, υπογραμμίζεται ότι η απόλυτη ηγεσία του Κόμματος πάνω στον στρατό αποτελεί τη θεμελιώδη αρχή του PLA, ενώ θεωρείται αυτονόητο ότι ένα ισχυρό κράτος απαιτεί ισχυρές

²⁴³ China.org.cn. (2021, November 5). *Three steps to modernize China's national defense and military in the new era*. http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853431.html

²⁴⁴ International Institute for Strategic Studies. (2022). *China's military modernisation: Will the People's Liberation Army complete its reforms?* In *Strategic Survey 2022: The Annual Assessment of Geopolitics* (p. 53). <https://www.iiss.org/globalassets/media-library---content--migration/files/publications/strategic-survey-2022/strategic-survey-2022---chinas-military-modernisation.pdf>

²⁴⁵ Ibid

²⁴⁶ China.org.cn. (2021, November 5). *Three steps to modernize China's national defense and military in the new era*. http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853431.html

²⁴⁷ Brown, K. (2016). *CEO, China: The rise of Xi Jinping* (pp. 229-230). I.B. Tauris.

²⁴⁸ Sullivan, I. M. (2024). Three dates, three windows, and all of DOTMLPF-P: How the People's Liberation Army poses an all-of-Army challenge. *Military Review*, 104(1), 14–25. <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/January-February-2024/Sullivan/>

²⁴⁹ CMP (2022, April 12). *Ten Definites*. The CMP Dictionary. https://chinamediaproject.org/the_ccp_dictionary/ten-definites/

ένοπλες δυνάμεις. Η στρατηγική του Σι περιλαμβάνει τη στρατιωτική ετοιμότητα για πολεμική σύγκρουση, την ενίσχυση μέσω πολιτικής καθοδήγησης, επιστημονικής και τεχνολογικής καινοτομίας, προσέλευσης ταλέντου, καθώς και όπως είδαμε την ενσωμάτωση του στρατού στην εθνική οικονομία μέσω της στρατιωτικο-πολιτικής ενοποίησης (*military-civil fusion*). Παράλληλα, δίδεται έμφαση στη διακυβέρνηση του στρατού βάσει νόμου, ενισχύοντας τη θεσμική πειθαρχία και τη λειτουργικότητα του PLA υπό κομματική καθοδήγηση.

Συμπληρωματικά, οι «πέντε επιμονές» αποτελούν ηθικές και στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που αντικατοπτρίζουν τη φιλοσοφία του Σι ως προς τη χρήση της στρατιωτικής ισχύος: επιμονή στην πολιτική καθοδήγηση, χρήση της ισχύος για την αποτροπή ή και την επιβολή ειρήνης, στρατηγική επιθετικότητα όταν κρίνεται απαραίτητο, ολιστική προσέγγιση στις προκλήσεις, και διατήρηση της αποφασιστικότητας για νίκη. Οι αρχές αυτές ενσωματώνουν τόσο την ιδεολογική συνέχεια του Κόμματος, όσο και τη νέα έμφαση του Σι στη στρατιωτική ρεαλιστική ισχύ, την τεχνολογική υπεροχή και την ετοιμότητα για σύγκρουση, αν και όταν αυτό θεωρηθεί αναγκαίο²⁵⁰.

4.2 Ο Εκσυγχρονισμός των ενόπλων δυνάμεων στην πράξη: Από την περιφερειακή άμυνα στη στρατηγική παγκόσμιας ισχύος

4.2.1 Η Στρατιωτική ισχύς της Κίνας: Κατευθύνσεις και φιλοδοξίες

Για να αξιολογηθεί η πρόοδος της Κίνας στον στρατιωτικό τομέα υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, είναι απαραίτητο να οριστεί τι συνιστά «επιτυχία» στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Αφορά την ενίσχυση των εξοπλισμών και της τεχνολογικής ικανότητας του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA); Την αύξηση των στρατιωτικών δαπανών; Την ικανότητα προβολής ισχύος στην περιφέρεια ή την αποτροπή στρατηγικών αντιπάλων όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες; Η απάντηση δεν είναι μονοσήμαντη. Η επιτυχία της Κίνας στον στρατιωτικό τομέα αντανακλάται τόσο σε ποσοτικούς όσο και σε ποιοτικούς δείκτες, αλλά και σε πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο.

Υπό την ηγεσία του Σι, η Κίνα προωθεί μια εθνικιστική ατζέντα εσωτερικά, η οποία συνδέεται στενά με την επιδίωξη στρατηγικής ανεξαρτησίας και την αποφυγή εξάρτησης από ξένες δυνάμεις. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, η κινεζική ηγεσία αναγνωρίζει πως η απόλυτη αυτάρκεια και απομόνωση δεν είναι ρεαλιστική, δεδομένης της παγκοσμιοποιημένης φύσης της σύγχρονης οικονομίας και των διεθνών σχέσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, ο εκσυγχρονισμός του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού ο οποίος εντάσσεται στην Σκέψη του Σι Τζινπίνγκ αποτελεί βασικό άξονα για την επίτευξη του «Κινεζικού Ονείρου», την οικοδόμηση της

²⁵⁰ The 12371.cn. (2025, February 20). *Xi Jinping's Thought on Strengthening the Military*. <https://www.12371.cn/2025/02/20/ART11740017459186477.shtml>

«αρμονικής κοινωνίας» και την πραγματοποίηση της «Κοινότητας Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα»²⁵¹.

Η Κίνα, στο πλαίσιο του Κινεζικού Ονείρου και της Εθνικής Αναζωογόνησης, έχει δώσει ιδιαίτερη σημασία στην ενίσχυση και στον εκσυγχρονισμό των ένοπλων δυνάμεών της. Αν και δεν είναι δυνατό να προσδιορίσουμε με ακρίβεια τον αμυντικό προϋπολογισμό της χώρας λόγω της έλλειψης διαφάνειας και της περιορισμένης πληροφόρησης – ακόμη και όταν προέρχεται από επίσημες πηγές²⁵² – οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι η Κίνα είναι η δεύτερη μεγαλύτερη χώρα παγκοσμίως σε αμυντικές δαπάνες, μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπλέον, αυτές οι δαπάνες ακολουθούν μια συνεχή ανοδική πορεία²⁵³.

Η στρατηγική εκσυγχρονισμού των ένοπλων δυνάμεων και η δημιουργία ενός στρατού παγκόσμιας κλάσης αποτελεί προτεραιότητα για την Κίνα, η οποία επενδύει σημαντικά σε διάφορους τομείς αμυντικών τεχνολογιών. Αρχικά, ως μια «εδαφική δύναμη», η Κίνα επιδιώκει να ανακατευθύνει το στρατηγικό της ενδιαφέρον, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση σε τομείς πέρα από τον παραδοσιακό στρατό, όπως το ναυτικό και η αεροπορία, προκειμένου να ενισχύσει τη ναυτική της παρουσία και την αεροπορική της ισχύ. Ωστόσο, παράλληλα, η Κίνα δεν παραμελεί και άλλες κρίσιμες πτυχές των σύγχρονων στρατηγικών δυνάμεων, όπως η κυβερνοπολεμική δραστηριότητα (cyber warfare), οι επιθέσεις μέσω hacking, η χρήση drones, η αύξηση του πυρηνικού οπλοστασίου²⁵⁴ και η ανάπτυξη στρατηγικών βάσεων σε καίριες περιοχές. Ενισχύοντας τις τεχνολογικές καινοτομίες στον αμυντικό τομέα, η Κίνα στοχεύει να καταστεί αυτάρκης μειώνοντας τις εισαγωγές όπλων και εστιάζοντας στην ανάπτυξη και τόνωση της δικής αμυντικής βιομηχανίας και να καταστεί όχι μόνο ένας σημαντικός στρατηγικός παίκτης, ικανός να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στα παγκόσμια δρώμενα, αλλά και να προστατεύσει αποτελεσματικά τα εθνικά της συμφέροντα στην περιοχή.

Σε αυτή την πορεία, το Πεκίνο αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις. Αν και ο στρατός έχει ενισχυθεί σημαντικά σε επίπεδο τεχνολογιών, δομών και εκπαίδευσης, υστερεί σε εμπειρική στρατιωτική γνώση. Από το 1979, με τον σύντομο αλλά αιματηρό πόλεμο με το Βιετνάμ, η Κίνα δεν έχει εμπλακεί σε στρατιωτική σύγκρουση μεγάλης κλίμακας. Αυτή η έλλειψη εμπειρίας δημιουργεί αβεβαιότητα ως προς την επιχειρησιακή ικανότητα του PLA σε πραγματικές συνθήκες πολέμου.

Παρά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν υλοποιηθεί, όπως η επαγγελματοποίηση των ενόπλων δυνάμεων, η δημιουργία διακλαδικών διοικήσεων και η ενίσχυση της πυραυλικής

²⁵¹ China Daily. (2022, September 21). *Xi's thought guides reform of armed forces*. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/16064338.html

²⁵² State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, (pp. 25-29) *China's national defense in the new era*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

²⁵³ World Bank. (2024). *Military expenditure (current US\$) – China*. The World Bank.

<https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.CD?end=2023&locations=CN&start=1989&view=chart>

²⁵⁴ Moore, M. (2021, November 3). *China expanding its nuclear weapons force faster than predicted: Pentagon*. New York Post. <https://nypost.com/2021/11/03/china-expanding-nuclear-weapons-force-faster-than-predicted/>

ικανότητας, το Πεκίνο εξακολουθεί να πορεύεται με σχετική προσοχή. Η Κίνα παραμένει προσκολλημένη στη στρατηγική της αποφυγής άμεσης σύγκρουσης με τις ΗΠΑ και συνεχίζει να δηλώνει προσήλωση στην αρχή της «μη πρώτης χρήσης» πυρηνικών όπλων. Την ίδια στιγμή, όμως, προωθεί τη στρατιωτική της παρουσία στη Νότια Σινική Θάλασσα και σε άλλα στρατηγικά σημεία, στέλνοντας μήνυμα αποφασιστικότητας προς τους γείτονές της.

Η ιδεολογική πλαισίωση αυτής της στρατηγικής είναι σαφής: η Κίνα δεν επιδιώκει ηγεμονία με τον δυτικό τρόπο, αλλά δικαιολογεί την αύξηση της ισχύος της ως μέσο αυτοπροστασίας, σταθερότητας και αποτροπής. Ωστόσο, η συνεχής ενίσχυση του στρατού, η ταχεία ανάπτυξη της ναυτικής ισχύος και των πυραυλικών συστημάτων, και η έμφαση στην «προετοιμασία για πόλεμο» —όπως την έχει χαρακτηρίσει ο Σι Τζινπίνγκ— εγείρουν ερωτήματα στις υπόλοιπες ασιατικές χώρες για το αν πρόκειται πράγματι για μια ειρηνική άνοδο.

Ο ρόλος του στρατού, επομένως, είναι πολυδιάστατος: δεν αποσκοπεί μόνο στην εξωτερική αποτροπή και στην ενίσχυση της περιφερειακής επιρροής, αλλά και στη διατήρηση της εσωτερικής νομιμοποίησης του Κόμματος. Η ενίσχυση της αμυντικής ισχύος λειτουργεί ως εργαλείο συσπείρωσης του πληθυσμού γύρω από τον εθνικιστικό λόγο, ενώ επιτρέπει στο Κομμουνιστικό Κόμμα να διατηρεί απόλυτο έλεγχο επί του στρατιωτικού μηχανισμού, όπως προβλέπει και η «Σκέψη του Σι Τζινπίνγκ για την Ενίσχυση του Στρατού». Το σύνθημα «ο στρατός να υπακούει στο Κόμμα» αποκτά καινούργιο βάθος στην εποχή του Σι, όπου η στρατιωτική ισχύς δεν νοείται ως ανεξάρτητη δύναμη, αλλά ως απόλυτο εργαλείο του Κόμματος.

Συνολικά, η Κίνα φαίνεται να ακολουθεί μια στρατηγική «παρατεταμένης ανόδου», με τον στρατό να λειτουργεί ως πυλώνας αποτροπής, ιδεολογικής συνοχής και γεωστρατηγικής αναβάθμισης. Η επιτυχία αυτής της στρατηγικής δεν κρίνεται μόνο από την ικανότητα του Πεκίνου να αποτρέψει ή να νικήσει σε μελλοντικές συγκρούσεις, αλλά και από τη δυνατότητά του να χρησιμοποιήσει τη στρατιωτική ισχύ ως μέσο ενίσχυσης της διεθνούς του θέσης χωρίς να προκαλέσει έναν καταστροφικό πόλεμο.

Όπως θα αναλυθεί παρακάτω, η Κίνα έχει επενδύσει συστηματικά σε όλους τους τομείς που ενισχύουν τόσο τις αμυντικές όσο και τις επιθετικές της δυνατότητες. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να εξετάσουμε τις βασικές επιτυχίες και μεταρρυθμίσεις που σημειώθηκαν στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού των ενόπλων δυνάμεών της.

4.2.2 Ναυτικές Δυνάμεις

Η επέκταση των ναυτικών δυνατοτήτων αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της σύγχρονης στρατηγικής της Κίνας. Σύμφωνα με την Λευκή Βίβλο για τη Στρατιωτική Στρατηγική της Κίνας (*China's Military Strategy*), το Πεκίνο επιδιώκει τη σταδιακή μετάβαση του Ναυτικού του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLAN) από την παραδοσιακή στρατηγική της «άμυνας των υπεράκτιων υδάτων» (*offshore waters defense*) σε έναν συνδυασμό αυτής με την «προστασία των ανοικτών θαλασσών» (*open seas protection*). Στόχος είναι η οικοδόμηση μιας συνδυασμένης, πολυλειτουργικής και αποτελεσματικής

ναυτικής δύναμης, ικανής να εκτελεί επιχειρήσεις τόσο σε περιφερειακό όσο και σε διεθνές επίπεδο²⁵⁵.

Στο πλαίσιο αυτό, το κινεζικό ναυτικό επιδιώκει την ενίσχυση των ικανοτήτων του στους τομείς της στρατηγικής αποτροπής και αντεπίθεσης, των ναυτικών ελιγμών, των κοινών επιχειρήσεων, της συνολικής άμυνας και της ολοκληρωμένης επιχειρησιακής υποστήριξης. Στην πράξη, η επένδυση στις ναυτικές δυνάμεις έχει μεταμορφώσει την Κίνα από μια παραδοσιακή παράκτια δύναμη (*coastal force*) σε μια χώρα με δυνατότητα πολυπεριφερειακής προβολής ισχύος (*multi-regional power projection*), ικανής να επεκτείνει την επιρροή της και πέρα από τις γειτονικές της περιοχές.

Η φιλοδοξία του Πεκίνου είναι να μετασχηματίσει το ναυτικό του σε μια «γαλάζια δύναμη» (*blue-water navy*), δηλαδή σε μια ναυτική δύναμη ικανή να επιχειρεί με συνέπεια και αποτελεσματικότητα στα ανοιχτά των ωκεανών, μακριά από τα εθνικά της ύδατα. Μια τέτοια ικανότητα θα επιτρέπει στην Κίνα να προβάλλει στρατιωτική ισχύ και να προστατεύει τα στρατηγικά της συμφέροντα, όπως οι θαλάσσιες οδοί του Νέου Δρόμου του Μεταξιού (*Maritime Silk Road*). Μέχρι στιγμής, μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν πλήρως ανεπτυγμένες ικανότητες σε αυτό το επίπεδο²⁵⁶. Ο όρος *blue-water navy* αναφέρεται σε μια ναυτική δύναμη που μπορεί να επιχειρεί επί μακρόν στα διεθνή ύδατα, συνήθως διαθέτοντας ένα ή περισσότερα αεροπλανοφόρα. Μικρότερες *blue-water* δυνάμεις διαθέτουν πιο περιορισμένες δυνατότητες προβολής ισχύος για μικρότερες χρονικές περιόδους. Αντίθετα, ένα *brown-water navy* αναφέρεται σε ναυτικές δυνάμεις που επικεντρώνονται κυρίως σε ποτάμια ή παράκτιες επιχειρήσεις κοντά στο εθνικό έδαφος. Αν και τέτοιες δυνάμεις έχουν ως βασική αποστολή την άμυνα, διαθέτουν συχνά και σημαντικές επιθετικές ικανότητες, ειδικά σε περιβάλλοντα ρηχών και περιορισμένων θαλασσών²⁵⁷.

Οι επενδύσεις της Κίνας σε νέα πολεμικά πλοία είναι εντυπωσιακές και αντανακλούν τη βούλησή της να αποκτήσει παγκόσμια ναυτική ισχύ. Από την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία, το Πεκίνο έχει κινητοποιήσει την εσωτερική αμυντική του βιομηχανία, επιταχύνοντας την παραγωγή και τον εκσυγχρονισμό των ναυτικών του δυνάμεων. Σύμφωνα με αρκετούς αναλυτές, μέσα σε διάστημα λίγων ετών, η Κίνα έχει ξεπεράσει τις

²⁵⁵ State Council Information Office of the People's Republic of China. (2015, May 27). *China's military strategy*. The State Council of the People's Republic of China.

https://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.htm

²⁵⁶ McDevitt, M. A. (2020, February). *China's navy will be the world's largest in 2035*. Proceedings, 146(2), Article 1,404. United States Naval Institute.

<https://www.usni.org/magazines/proceedings/2020/february/chinas-navy-will-be-worlds-largest-2035>

²⁵⁷ Defense Security Service. (2010). *Targeting U.S. technologies: A trend analysis of reporting from defense industry*

https://web.archive.org/web/20120915162319/http://www.dss.mil/counterintel/DSS_UNCLASS_2010/specialIFocusArea/special.html

Ηνωμένες Πολιτείες σε αριθμό μονάδων στόλου^{258,259}. Ωστόσο, αυτή η αριθμητική υπεροχή συνοδεύεται από ορισμένες επιφυλάξεις, καθώς δεν συνεπάγεται αυτόματα ισοδυναμία σε τεχνολογική υπεροχή ή ικανότητα παγκόσμιας προβολής ισχύος (blue-water capabilities).

Παρά ταύτα, ο εκσυγχρονισμός του κινεζικού ναυτικού είναι ραγδαίος. Έρευνα του Rand Institute εκτιμά ότι περίπου το 70% των μονάδων του στόλου μπορούν να θεωρηθούν σύγχρονες²⁶⁰. Ένα από τα πιο εντυπωσιακά παραδείγματα αυτής της εξέλιξης είναι η κατασκευή του τρίτου αεροπλανοφόρου της Κίνας, του *Fujian (Type 003)*. Σε αντίθεση με τα προηγούμενα δύο αεροπλανοφόρα, *Liaoning* και *Shandong*, τα οποία βασίστηκαν σε παλαιότερα σοβιετικά σχέδια, το *Fujian* είναι το πρώτο που σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε εξ ολοκλήρου στην Κίνα. Το πλοίο διαθέτει σύγχρονο σύστημα εκτόξευσης CATOBAR (Catapult Assisted Take-Off But Arrested Recovery), παρόμοιο με αυτό των αμερικανικών *USS Gerald R. Ford* και *USS Nimitz*, επιτρέποντας την εκτόξευση βαρύτερων και πιο προηγμένων αεροσκαφών. Τα αεροπλανοφόρα δεν περιορίζονται μόνο στη μεταφορά μαχητικών αεροσκαφών, αλλά χρησιμοποιούνται και ως βασικά εργαλεία προβολής ισχύος. Οι ΗΠΑ, για παράδειγμα, μετακινούν τακτικά τα αεροπλανοφόρα τους σε στρατηγικές περιοχές παγκοσμίως για να υπογραμμίσουν την επιχειρησιακή τους ετοιμότητα. Αντίστοιχα, η Κίνα είναι πλέον σε θέση να μεταφέρει το *Fujian* σε παγκόσμια κλίμακα ή - ακόμη πιο σημαντικά - στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, μία από τις πιο αμφισβητούμενες περιοχές παγκοσμίως. Εκεί, το αεροπλανοφόρο θα μπορούσε να συμμετάσχει σε ναυτικό αποκλεισμό, να υποστηρίξει επιχειρήσεις κατά της Ταϊβάν ή ακόμη και να δρομολογήσει επιθετικές ενέργειες.

Από την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία το 2012, η Κίνα έχει επιδοθεί σε μια εντυπωσιακή και άνευ προηγουμένου προσπάθεια εκσυγχρονισμού του Πολεμικού της Ναυτικού (PLAN), ενισχύοντας όχι μόνο το μέγεθος αλλά και την τεχνολογική και επιχειρησιακή ικανότητα του στόλου της. Η δεκαετία αυτή χαρακτηρίζεται από την υιοθέτηση προηγμένων σχεδιασμών, την ενίσχυση των δυνατοτήτων προβολής ισχύος και την ταχύτατη ανάπτυξη της εγχώριας ναυπηγικής βιομηχανίας. Παρακάτω είναι μερικές από τις κυριότερες προσθήκες στον ναυτικό στόλο της Κίνας:

1. **Type 055 (Renhai-class)** – Καταδρομικό κατευθυνόμενων πυραύλων πολλαπλών ρόλων με προηγμένο σχεδιασμό χαμηλής παρατηρησιμότητας. Διαθέτει 112 κάθετους εκτοξευτές για αντιαεροπορικά, αντιπλοϊκά, ανθυποβρυχιακά και ενδεχομένως πυραύλους cruise ή βαλλιστικούς, ενώ φέρει ισχυρό οπλισμό και προηγμένα ραντάρ AESA και σόναρ προσδίδοντας στον κινεζικό στόλο ισχυρές

²⁵⁸ Philip, S. A. (2025, March 13). *From competing to beating US in numbers and tonnage, here's how China built its shipping empire*. ThePrint. <https://theprint.in/defence/from-competing-to-beating-us-in-numbers-and-tonnage-heres-how-china-built-its-shipping-empire/2546925/>

²⁵⁹ Axe, D. (2021, November 5). *Yes, China Has More Warships Than The USA. That's Because Chinese Ships Are Small*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/davidaxe/2021/11/05/yes-china-has-more-warships-than-the-usa-thats-because-chinese-ships-are-small/>

²⁶⁰ China Power Team. (2018, December 17). *How is China modernizing its navy?* China Power. <https://chinapower.csis.org/china-naval-modernization/>

επιθετικές και αμυντικές δυνατότητες²⁶¹. Η ναυπήγηση ξεκίνησε το 2014 και μέχρι το 2022 είχαν κατασκευαστεί οκτώ μονάδες, με στόχο τη συνοδεία αεροπλανοφόρων και την προβολή ισχύος σε απομακρυσμένες θαλάσσιες περιοχές²⁶². Θεωρείται το πιο προηγμένο πολεμικό πλοίο της Κίνας, αντίστοιχο των Zumwalt και Arleigh Burke Flight III των ΗΠΑ²⁶³.

2. **Type 052D (Luyang III-class)** – Το κύριο αντιτορπιλικό του στόλου είναι το Type 052D (Luyang III-class) αποτελεί ένα από τα πιο προηγμένα πολεμικά πλοία του κινεζικού ναυτικού και βασικό μέσο προβολής ισχύος στην ευρύτερη περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Καθελκύστηκε μετά το 2014 και συνδυάζει δυνατότητες αεράμυνας, ανθυποβρυχιακού πολέμου και δυνατότητα χτυπήματος στόχων επιφανείας ή εδάφους. Διακρίνεται για τη χρήση σύγχρονων ραντάρ και συστημάτων καθοδήγησης πυραύλων, ενώ διαθέτει προηγμένο κάθετο σύστημα εκτόξευσης για πολλαπλούς τύπους βλημάτων. Η εμφάνιση και μαζική παραγωγή της κλάσης αυτής σηματοδοτεί τη μετάβαση του κινεζικού ναυτικού από περιορισμένες δυνατότητες παράκτιας άμυνας σε μια πιο ολοκληρωμένη ναυτική ισχύ με περιφερειακή και εν δυνάμει παγκόσμια ακτινοβολία²⁶⁴.
3. **Type 003 «Fujian»** – Αποτελεί το πρώτο πλήρως κινεζικής σχεδίασης και κατασκευής αεροπλανοφόρο, εξοπλισμένο με σύστημα ηλεκτρομαγνητικού καταπέλτη CATOBAR (catapult-assisted take-off but arrested recovery) αντίστοιχο των πλέον προηγμένων αμερικανικών αεροπλανοφόρων όπως το USS *Gerald Ford*. Καθελκύστηκε το 2022 και σηματοδοτεί τη μετάβαση της Κίνας σε μια πραγματική «γαλάζια ναυτική δύναμη», ικανή για παγκόσμια προβολή ισχύος. Το Fujian μπορεί να επιχειρεί με βαρέα μαχητικά αεροσκάφη 5^{ης} γενιάς και μη επανδρωμένα συστήματα, διαμορφώνοντας ένα ευέλικτο εργαλείο στρατηγικής αποτροπής και δύναμης στην Ανατολική και Νότια Σινική Θάλασσα, αλλά και πέρα από αυτές²⁶⁵.
4. **Type 002 «Shandong»** – Το πρώτο αμιγώς εγχώρια κατασκευασμένο κινεζικό αεροπλανοφόρο (ski-jump design), βασισμένο σε σοβιετικά πρότυπα, βρίσκεται σε λειτουργία από το 2019 και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολεμικές επιχειρήσεις.

²⁶¹ Rahmat, R. (2017, June 29). *China launches largest surface combatant to date*. Janes.com. <https://web.archive.org/web/20170701021523/http://www.janes.com/article/71903/china-launches-largest-surface-combatant-to-date>

²⁶² Wertheim, E. (2023, March). *Type 055 Renhai-class cruiser: China's premier surface combatant*. Proceedings, 149(3), 1,441. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/march/type-055-renhai-class-cruiser-chinas-premier-surface-combatant>

²⁶³ Rogoway, T. (2020, July 5). *China's Type 055 super destroyer is a reality check for the US and its allies*. The War Zone. <https://www.twz.com/11941/chinas-type-055-super-destroyer-is-a-reality-check-for-the-us-and-its-allies>

²⁶⁴ Wertheim, E. (2020, January). *China's Luyang III/Type 052D destroyer is a potent adversary*. Proceedings, 146(1), 1,403. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2020/january/chinas-luyang-iiitype-052d-destroyer-potent-adversary>

²⁶⁵ Choi, S. H. (2025, February 2). *Home-grown aircraft carrier Fujian will be the tip of China's blue-water spear*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3297057/home-grown-aircraft-carrier-fujian-will-be-tip-chinas-blue-water-spear>

Η ναυπήγησή του σηματοδότησε ένα σημαντικό βήμα στην ανάπτυξη της εγχώριας ναυπηγικής βιομηχανίας της Κίνας, βασισμένη στην εμπειρία που αποκτήθηκε από την ανακατασκευή του αεροπλανοφόρου Liaoning²⁶⁶.

5. **Type 075 (Yushen-class)** – Πλοίο αμφίβιας επίθεσης τύπου LHD, με δυνατότητα μεταφοράς έως 30 ελικοπτέρων, αποβατικών hovercraft (Type 726) και 800–1.200 πεζοναυτών. Διαθέτει μεγάλο ελικοδρόμιο, κατάστρωμα (well deck), σύγχρονα ραντάρ και αμυντικά συστήματα HHQ-10 και CIWS. Το πρώτο πλοίο εντάχθηκε το 2021 και ενισχύει την ικανότητα προβολής ισχύος του κινεζικού ναυτικού²⁶⁷.

Μαζί με την εισαγωγή νέων μονάδων στον ναυτικό στόλο της Κίνας κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Σι Τζινπίνγκ, το Πολεμικό Ναυτικό της Λαϊκής Απελευθερωτικής Στρατού ενισχύθηκε σημαντικά και ποσοτικά, μέσω της μαζικής παραγωγής σύγχρονων και παλαιότερων τύπων πολεμικών πλοίων και υποβρυχίων. Η Κίνα αξιοποίησε τη δεσπόζουσα θέση της ως παγκόσμια ναυπηγική δύναμη προωθώντας την ενοποίηση στρατιωτικής και πολιτικής παραγωγής στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής «Στρατιωτικο-Πολιτικής Ολοκλήρωσης» (Military-Civil Fusion). Μέσω αυτής της πολιτικής, έχει επιτευχθεί η ενσωμάτωση της εμπορικής και στρατιωτικής παραγωγής σε πολλά από τα ναυπηγεία της χώρας, παρέχοντας στο Πολεμικό Ναυτικό πρόσβαση σε υποδομές, επενδύσεις και τεχνογνωσία που προέρχονται από εμπορικά συμβόλαια²⁶⁸. Κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι κορβέτες Type 056/056A (κλάσης Jiangdao) οι οποίες αποτέλεσαν ένα από τα βασικά προγράμματα, με πάνω από 70 μονάδες να ναυπηγούνται, εστιάζοντας σε αποστολές περιπολίας και ανθυποβρυχιακού πολέμου, ιδιαίτερα στη Νότια Σινική Θάλασσα²⁶⁹. Παράλληλα, συνεχίστηκε η παραγωγή των φρεγατών Type 054A, με σημαντικό αριθμό μονάδων να κατασκευάζεται μετά το 2012, προσφέροντας προηγμένες δυνατότητες αντιαεροπορικής και ανθυποβρυχιακής άμυνας. Στον τομέα των υποβρυχίων, η Κίνα παρήγαγε σε μεγάλους αριθμούς τα συμβατικά Type 039A/B (κλάση Yuan) με σύστημα ανεξαρτήτου αέρα πρόωσης (AIP), ενισχύοντας σημαντικά τις δυνατότητές της σε επιχειρήσεις stealth. Ιδιαίτερης σημασίας είναι και το Type 071 (Yuzhao-class LPD), ένα αμφίβιο πλοίο αποβάσεων με δυνατότητα μεταφοράς στρατευμάτων, ελικοπτέρων και αποβατικών σκαφών. Αν και το πρώτο σκάφος είχε καθελκυστεί το 2006, η παραγωγή του επιταχύνθηκε μετά το 2012, με τουλάχιστον πέντε νέες μονάδες να ναυπηγούνται στη

²⁶⁶ Page, J. (2017, April 26). *China launches first home-built aircraft carrier, boosting naval power*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/china-launches-first-home-built-aircraft-carrier-boosting-naval-power-1493182896>

²⁶⁷ Wertheim, E. (2024, August). *China's amphibious apex: Type 075 assault ships*. U.S. Naval Institute Proceedings. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2024/august/chinas-amphibious-apex-type-075-assault-ships>

²⁶⁸ Funaiolo, M. P., Hart, B., & Powers-Riggs, A. (2025, March 25). *China dominates the shipbuilding industry*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://www.csis.org/analysis/china-dominates-shipbuilding-industry>

²⁶⁹ Gady, F.-S. (2019, December 19). *China's People Liberation Army Navy commissions 42nd and 43rd Type 056/056A corvettes*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2019/12/chinas-people-liberation-army-navy-commissions-42nd-and-43rd-type-056-056a-corvettes/>

διάρκεια της προεδρίας του Σι. Η ενίσχυση των αποβατικών δυνατοτήτων αντικατοπτρίζει τη γενικότερη στροφή του κινεζικού ναυτικού προς μία δύναμη προβολής ισχύος, προετοιμασμένη και για επιχειρήσεις στην Ταϊβάν ή πέραν των ακτών της χώρας. Τέλος, η ανάπτυξη της πυρηνοκίνητης παραλλαγής Type 093B (κλάσης Shang) σηματοδότησε την πρόθεση του Πεκίνου να ενισχύσει τις δυνατότητες πλήγματος από τη θάλασσα με την ενσωμάτωση πυραύλων cruise.

Η περίοδος 2012–2022 αποτυπώνει την αποφασιστικότητα του Πεκίνου να μετατρέψει το ναυτικό του σε μία δύναμη παγκόσμιας εμβέλειας. Η στρατηγική αυτή βασίστηκε σε διάφορα διαρθρωτικά πλεονεκτήματα, όπως το γεγονός ότι η ναυπηγική βιομηχανία της Κίνας βρισκόταν σε φάση ταχείας ανάπτυξης, ενώ το χαμηλότερο κόστος εργασίας σε σύγκριση με τις δυτικές χώρες καθιστούσε δυνατή την παραγωγή μεγάλου αριθμού σκαφών σε σύντομο χρονικό διάστημα και με μικρότερο δημοσιονομικό βάρος. Αυτά τα πλεονεκτήματα αξιοποιήθηκαν πλήρως χάρη στην πολιτική βούληση της κινεζικής ηγεσίας, με αποτέλεσμα να καταστεί δυνατή η γρήγορη αριθμητική και τεχνολογική ενίσχυση του στόλου – μια τάση που φαίνεται να συνεχίζεται και στο άμεσο μέλλον.

Ωστόσο, αξίζει να αναγνωριστούν και ορισμένα όρια αυτής της στρατηγικής. Παρά την προηγμένη τεχνολογία που ενσωματώνεται στα νέα κινεζικά πλοία, παραμένουν αμφιβολίες σχετικά με την αξιοπιστία τους και την αποτελεσματικότητά τους σε πραγματικές συνθήκες μάχης ή σε μια ολοκληρωμένη ναυτική σύρραξη. Επιπλέον, ο κινεζικός στόλος βρίσκεται σε φάση συνεχούς κατασκευής και δομικού μετασχηματισμού, γεγονός που σημαίνει ότι ένα μεγάλο μέρος των επενδύσεων κατευθύνεται στην παραγωγή νέων μονάδων. Αντίθετα, παραδοσιακές ναυτικές δυνάμεις όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γαλλία αφιερώνουν σημαντικά ποσά στον εκσυγχρονισμό, τη συντήρηση και τη διατήρηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των ήδη υφιστάμενων μονάδων τους, καθώς και στη διεξαγωγή τακτικών ασκήσεων και εκπαιδεύσεων.

Ο εκσυγχρονισμός δεν περιορίστηκε στα πολεμικά πλοία αλλά επεκτάθηκε στη ναυπηγική υποδομή, στην ταχύτητα παραγωγής (με έμφαση στη μαζική και ταυτόχρονη κατασκευή), στον σχεδιασμό δόγματος αεροπλανοφόρων και στη δημιουργία υπερπόντιων ναυτικών βάσεων όπως στο Τζιμπουτί.

Ωστόσο, η κατασκευή του Fujian και η εισαγωγή μεγάλων μονάδων όπως τα Type 055 και Type 075 υποδηλώνουν ξεκάθαρα τη μετάβαση σε δόγμα προβολής ισχύος, με αποστολές σε ωκεάνιες περιοχές και δυνατότητα επιχειρήσεων στον Ινδο-Ειρηνικό και τη Νότια Σινική Θάλασσα, συμπεριλαμβανομένων πιθανών σεναρίων αποκλεισμού ή στρατιωτικής ανάμειξης με την Ταϊβάν.

4.2.3 Αεροπορία

Κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Σι Τζινπίνγκ, η Πολεμική Αεροπορία του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLAAF) έχει υποστεί ριζικό εκσυγχρονισμό τόσο σε τεχνολογικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Η Κίνα έχει μετασχηματίσει την PLAAF από μία περιορισμένων δυνατοτήτων δύναμη αεράμυνας, σε μια σύγχρονη αεροπορική ισχύ πολλαπλών ρόλων, ικανή να προβάλει ισχύ πέρα από τα εθνικά σύνορα και να συμμετέχει σε συνδυασμένες επιχειρήσεις με ναυτικές και χερσαίες δυνάμεις.

Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο Άμυνας του 2019, η στρατηγική αποστολή της PLAAF μεταβαίνει από την αποκλειστική έμφαση στην εδαφική αεράμυνα σε έναν συνδυασμό «επιθετικών και αμυντικών επιχειρήσεων» (offensive and defensive operations). Η εν λόγω εξέλιξη υποδηλώνει τον αναπροσανατολισμό της αεροπορικής στρατηγικής της Κίνας προς μία πιο επιθετική και εξωστρεφή στάση στο διεθνές περιβάλλον ασφαλείας²⁷⁰.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Υπουργείου Άμυνας των Ηνωμένων Πολιτειών (DoD), η Κίνα διαθέτει περίπου 2.800 στρατιωτικά αεροσκάφη, εκ των οποίων τα 2.250 είναι μαχητικά αεροσκάφη²⁷¹. Επιπλέον, η PLAAF συνεχίζει να ενισχύεται μέσω της παράδοσης εγχώριας κατασκευής μαχητικών αεροσκαφών, καθώς και ενός ευρέος φάσματος μη επανδρωμένων αεροσκαφών (UAS), γεγονός που υποδηλώνει την ταχεία σύγκλισή της με τις δυνατότητες των δυτικών αεροπορικών δυνάμεων²⁷².

Ο εν εξελίξει εκσυγχρονισμός της PLAAF δεν περιορίζεται μόνο στην ποσοτική αύξηση του στόλου που από το 2016 μέχρι το 2022 έχει αυξηθεί θεαματικά²⁷³, αλλά επεκτείνεται και στη βελτίωση της εκπαίδευσης, των δογμάτων μάχης, και της διαλειτουργικότητας με άλλους κλάδους των ενόπλων δυνάμεων. Ο συνολικός αυτός μετασχηματισμός εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της στρατηγικής του Σι Τζινπίνγκ για την οικοδόμηση ενός «πλήρως εκσυγχρονισμένου στρατού παγκόσμιου επιπέδου» μέχρι το 2049.

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά επιτεύγματα ήταν η ένταξη του μαχητικού πέμπτης γενιάς J-20 (Chengdu J-20) στον ενεργό στόλο, ο οποίος εισήλθε επίσημα σε υπηρεσία το 2017. Το J-20, είναι εξοπλισμένο με stealth σχεδιασμό, προηγμένα συστήματα αποστολής και μακρά εμβέλεια, σηματοδότησε την πρώτη φορά που η Κίνα ανέπτυξε ένα μαχητικό ικανό να ανταγωνιστεί τα δυτικά πρότυπα, όπως το αμερικανικό F-22. Οι πιο πρόσφατες παραλλαγές του (όπως το J-20B) ενσωματώνουν κινεζικούς κινητήρες WS-10C και συστήματα ελέγχου ώσης (thrust vectoring), μειώνοντας τη μακροχρόνια εξάρτηση από ρωσικά συστήματα πρόωσης²⁷⁴.

Παράλληλα, η Κίνα επένδυσε στη μαζική παραγωγή προηγμένων μαχητικών τέταρτης γενιάς, όπως το J-10C και το J-16.²⁷⁵ Το J-10C, μοντέρνο μαχητικό πολλαπλών ρόλων,

²⁷⁰ State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, p. 21 *China's national defense in the new era*. China Daily.

<https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

²⁷¹ U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China* (pp.12–13). <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

²⁷² U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China* (pp.59). <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

²⁷³ Barrie, D., Boyd, H., & Hackett, J. (2023, February 21). *China's air force modernisation: Gaining pace*. International Institute for Strategic Studies (IISS). <https://www.iiss.org/online-analysis/military-balance/2023/02/chinas-air-force-modernisation-gaining-pace/>

²⁷⁴ Gady, F.-S. (2017, October 2). *China's first 5th generation fighter jet is operational*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2017/10/chinas-first-5th-generation-fighter-jet-is-operational/>

²⁷⁵ Global Defense Insight. (2022, January 2). *China's Record Production of Fighter Jets in 2021*. Defensetalks.com. <https://defensetalks.com/chinas-record-production-of-fighter-jets-in-2021/>

διαθέτει ραντάρ AESA, συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου και πυραύλους αέρος-αέρος μεγάλης εμβέλειας (PL-15). Το J-16, βασισμένο στο ρωσικό Su-30, αποτελεί μια βαρύτερη πλατφόρμα που εστιάζει τόσο σε ρόλους αναχαίτισης όσο και σε πλήγματα εδάφους.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της στρατηγικής αεροπορικής ισχύος, η PLAAF αναβάθμισε τον στόλο των βομβαρδιστικών H-6 με την έκδοση H-6N, ικανή να φέρει πυραύλους cruise και πιθανώς υπερηχητικά όπλα. Η Κίνα έχει επίσης ανακοινώσει την ανάπτυξη του H-20²⁷⁶, ενός stealth στρατηγικού βομβαρδιστικού, που αναμένεται να ανταγωνίζεται το B-2 των ΗΠΑ σε δυνατότητες και εμβέλεια²⁷⁷.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στα «force multipliers», όπως τα αεροσκάφη έγκαιρης προειδοποίησης και ελέγχου KJ-500, τα βαριά μεταγωγικά Y-20, και τα στρατηγικά UAV/UCAV όπως τα Wing Loong, CH-5 και WZ-7. Αυτά τα συστήματα αυξάνουν τη δυνατότητα της Κίνας να διεξάγει δικτυοκεντρικό πόλεμο, να παρακολουθεί και να πλήττει στόχους σε μεγάλες αποστάσεις και να διατηρεί επίγνωση της τακτικής κατάστασης σε πραγματικό χρόνο²⁷⁸.

Η στρατηγική σημασία της αεροπορικής ισχύος στην εποχή των σύγχρονων διακλαδικών επιχειρήσεων είναι ζωτικής σημασίας. Η κινεζική αεροπορία δεν αποτελεί πλέον απλώς αμυντικό όπλο, αλλά λειτουργεί ως συμπληρωματικός και ενισχυτικός παράγοντας της ναυτικής ισχύος, είτε πρόκειται για συνοδεία αεροπλανοφόρων και αποβατικών πλοίων είτε για την επιβολή εναερίου ελέγχου σε περιοχές όπως η Νότια Σινική Θάλασσα και η Ταϊβάν. Η στενή διασύνδεση της PLAAF με το Πολεμικό Ναυτικό (PLAN) υποδηλώνει μια ενοποιημένη προσέγγιση προβολής ισχύος, εναρμονισμένη με το δόγμα των «ενιαίων κοινών επιχειρήσεων» (Joint Operations).

Ο εκσυγχρονισμός της κινεζικής αεροπορίας αποτυπώνει τον στόχο του Πεκίνου να οικοδομήσει μια δύναμη που ανταγωνίζεται τα δυτικά πρότυπα, επιχειρεί παγκοσμίως και αξιοποιεί τεχνολογίες αιχμής όπως η τεχνητή νοημοσύνη, τα δίκτυα δεδομένων και τα υπερηχητικά όπλα. Παρά την πρόοδο, ωστόσο, παραμένουν ερωτήματα σχετικά με την επιχειρησιακή ωριμότητα ορισμένων συστημάτων, την αξιοπιστία σε περιβάλλον έντασης, και την εμπειρία σε συνθήκες πραγματικού πολέμου, δεδομένου ότι η PLAAF δεν έχει συμμετάσχει σε μεγάλης κλίμακας αεροπορικές συγκρούσεις.

²⁷⁶ Reuters. (2016, September 2). *China says developing new type of long-range bomber*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-china-defence-idUSKCN11809E/>

²⁷⁷ Trevithick, J. (2024, December 18). *China's H-20 Stealth Bomber Unlikely To 'Debut' Until 2030s, According To U.S. Intel*. The War Zone. <https://www.twz.com/air/chinas-h-20-stealth-bomber-unlikely-to-debut-until-2030s-according-to-u-s-intel>

²⁷⁸ ET Columnist. (2024, April 14). *China 'Accelerates' Force Multipliers – AEW&C, FRA & EW Aircraft – To Fight US Military; Why India Must Act Now*. Eurasian Times. <https://www.eurasiantimes.com/china-accelerates-force-multipliers-aew-why-india/>

4.2.4 Στρατός

Στο πλαίσιο της συνολικής στρατηγικής ενίσχυσης των ενόπλων δυνάμεων της Κίνας, οι χερσαίες, πυραυλικές και υποστηρικτικές δομές του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) έχουν υποστεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Παρότι η προσοχή της διεθνούς κοινότητας στρέφεται κυρίως στο Πολεμικό Ναυτικό (PLAN) και την Πολεμική Αεροπορία (PLAAF) λόγω της θεαματικής ενίσχυσης τους, εξίσου κρίσιμες εξελίξεις έχουν σημειωθεί στους λοιπούς κλάδους, οι οποίοι πλέον λειτουργούν με μεγαλύτερο συντονισμό, τεχνολογική ενίσχυση και προσήλωση στο νέο στρατηγικό δόγμα του Πεκίνου.

Χερσαίες Δυνάμεις (PLA Ground Force)

Οι χερσαίες δυνάμεις, ιστορικά ο κορμός του PLA, έχουν υποστεί διαρθρωτικό μετασχηματισμό. Από το 2015 και μετά, εγκαταλείφθηκε η παραδοσιακή λογική της αριθμητικής υπεροχής υπέρ μιας πιο ευέλικτης και τεχνολογικά εξελιγμένης στρατιωτικής δομής. Η έμφαση δίνεται πλέον στην επαγγελματοποίηση, στη δημιουργία πιο ευκίνητων μονάδων μάχης (όπως οι ταξιαρχίες), και στην αξιοποίηση νέων πλατφορμών, όπως το άρμα μάχης Type 99A και το αυτοκινούμενο πυροβόλο PCL-181 των 155mm. Ενδεικτικά, από την περίοδο 1985 έως το 2017 ο συνολικός αριθμός του PLA μειώθηκε από 4 σε 2 εκατομμύρια, με τις χερσαίες δυνάμεις να πέφτουν κάτω από το 50% του συνόλου²⁷⁹. Ωστόσο, η Κίνα διατηρεί ακόμη μεγάλο αριθμό στρατιωτικού προσωπικού που αριθμεί περίπου 975.000²⁸⁰.

Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης η προτεραιότητα στην αμφίβια ικανότητα πολλών χερσαίων οχημάτων, όπως το Type 05 και το ZBD-04, γεγονός που αντανάκλα τη στρατηγική έμφαση στην πιθανή σύγκρουση γύρω από το Στενό της Ταϊβάν. Παρ' όλα αυτά, η πλήρης μηχανοποίηση του PLA δεν έχει ακόμη επιτευχθεί σύμφωνα με την Λευκή Βίβλο του 2019²⁸¹, με αρκετές παλαιότερες πλατφόρμες όπως τα άρματα Type 59, παράγωγα των σοβιετικών T-55 να παραμένουν σε ενεργή υπηρεσία, γεγονός που υποδεικνύει την ύπαρξη ετερογένειας στο επίπεδο εκσυγχρονισμού.

Πυραυλικές Δυνάμεις (PLA Rocket Force)

Η δημιουργία της Rocket Force το 2016 ως ανεξάρτητου κλάδου του PLA, αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη σημασία των στρατηγικών πυραυλικών συστημάτων στη στρατηγική της Κίνας. Η Rocket Force έχει αναλάβει τον έλεγχο τόσο του πυρηνικού οπλοστασίου όσο και των συμβατικών βαλλιστικών δυνατοτήτων, με έμφαση σε πυραύλους όπως οι DF-21D

²⁷⁹ China Daily. (2022, September 21). Xi's thought guides reform of armed forces. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/16064338.html

²⁸⁰ U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China* (p. 12). <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

²⁸¹ State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, p. 6 *China's national defense in the new era*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

(anti-ship ballistic missile)²⁸² και DF-26²⁸³ (με δυνατότητα πυρηνικής ή συμβατικής κεφαλής). Τα όπλα αυτά εντάσσονται σε ένα ευρύτερο δόγμα που ενισχύει τις αποτρεπτικές ικανότητες της Κίνας μέσω της λεγόμενης Anti-Access/Area Denial (A2/AD) στρατηγικής. Η Rocket Force έχει επίσης εξεταστεί ως εργαλείο μακρινών πληγμάτων σε περιβάλλον κοινών επιχειρήσεων (joint firepower strikes).

Στρατηγική Υποστηρικτική Δύναμη (Strategic Support Force – SSF)

Η ίδρυση της Στρατηγικής Υποστηρικτικής Δύναμης (SSF) το 2015 αποτελεί μια καινοτόμο απάντηση του PLA στις προκλήσεις της σύγχρονης πολυδιάστατης μάχης. Το SSF συγκεντρώνει δυνατότητες από το πεδίο του διαστήματος, του κυβερνοπολέμου, της ηλεκτρονικής παρεμβολής και των πληροφοριακών επιχειρήσεων, διαχειρίζεται δορυφόρους, πλατφόρμες C4ISR και αναπτύσσει στρατιωτικές εφαρμογές Τεχνητής Νοημοσύνης²⁸⁴. Το σύστημα δορυφορικής πλοήγησης BeiDou, για παράδειγμα, προσφέρει στην Κίνα αυτονομία από το GPS και ενισχύει την ακρίβεια πυραυλικών και άλλων επιθετικών συστημάτων²⁸⁵.

Ο ρόλος του SSF είναι κρίσιμος για την υποστήριξη δικτυοκεντρικών επιχειρήσεων και για την παροχή πληροφορίας σε πραγματικό χρόνο, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα όλων των κλάδων του PLA²⁸⁶. Οι κινεζικές δυνάμεις γίνονται έτσι πιο διαλειτουργικές, αποκτώντας ικανότητες για επιχειρήσεις πολλαπλών πεδίων (multi-domain operations), κάτι που αποτελεί χαρακτηριστικό των προηγμένων στρατών.

Συνολικά, αυτές οι διαρθρωτικές και επιχειρησιακές μεταρρυθμίσεις συνιστούν ένα κρίσιμο βήμα στην πορεία του Σι Τζινπίνγκ προς την επίτευξη του στόχου του στρατιωτικού εκσυγχρονισμού έως το 2035 και της καθιέρωσης ενός στρατού «παγκοσμίου κλάσης» έως το 2049.

²⁸² Centre for Strategic and International Studies. (2024, April 23). *DF-21 (CSS-5). Missile Threat*. <https://missilethreat.csis.org/missile/df-21/>

²⁸³ Centre for Strategic and International Studies. (n.d.). *DF-26. Missile Threat*. Retrieved June 26, 2025, from <https://missilethreat.csis.org/missile/dong-feng-26-df-26/>

²⁸⁴ U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China* (p. 88). <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

²⁸⁵ Goswami, N., & Goswami, N. (2020, July 1). *The Economic and Military Impact of China's BeiDou Navigation System*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2020/07/the-economic-and-military-impact-of-chinas-beidou-navigation-system/#:~:text=Third%2C%20BeiDou%20enables%20independent%20military,order%20a%20definitive%20competitive%20edge.>

²⁸⁶ Cao, C. (2023, November 9). *The PLA Strategic Support Force: future-proofing China's military*. The Strategist. <https://www.aspistrategist.org.au/the-pla-strategic-support-force-future-proofing-chinas-military/>

4.3 Η Κίνα στον κόσμο: Από την απομονωμένη αυτοκρατορία στον διεκδικητή της παγκόσμιας τάξης

4.3.1 Η στρατιωτική προβολή ισχύος της Κίνας παγκοσμίως: Η ίδρυση υπερπόντιας βάσης και η σημασία της

Όπως αναλύθηκε στο προηγούμενο υποκεφάλαιο, κατά τη διάρκεια της ηγεσίας του Σι Τζινπίνγκ, η Κίνα όχι μόνο επιτάχυνε τον εκσυγχρονισμό των ενόπλων δυνάμεών της, αλλά ενίσχυσε και την εξωτερική της στρατιωτική παρουσία. Οι προσπάθειες αυτές δεν περιορίζονται απλώς στην ανανέωση του οπλοστασίου ή στη βελτίωση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού. Αντιθέτως, το Πεκίνο αξιοποιεί ένα ευρύτερο φάσμα στρατηγικών και τακτικών - από την εγκαθίδρυση στρατιωτικών βάσεων και την κατασκευή τεχνητών νησιών έως την ενίσχυση των στρατιωτικών συνεργασιών και τη διεξαγωγή κοινών ασκήσεων - με στόχο την προώθηση των γεωπολιτικών του επιδιώξεων και την ενίσχυση της διεθνούς του επιρροής. Σε πρώτη φάση, ιδιαίτερα χαρακτηριστική είναι η δημιουργία της πρώτης υπερπόντιας στρατιωτικής της βάσης στο Τζιμπουτί το 2017²⁸⁷. Η εγκατάσταση αυτή σηματοδοτεί μια ιστορική στροφή για την Κίνα, καθώς αποτελεί μέρος της ευρύτερης στρατηγικής προβολής ισχύος και προστασίας των κινεζικών συμφερόντων στο εξωτερικό, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου δραστηριοποιείται το BRI. Εξάλλου το Τζιμπουτί έχει στρατηγική σημασία λόγω της θέσης του ως σταυροδρόμι σημαντικών εμπορικών οδών και της γειτνιάσής του με την Ερυθρά Θάλασσα, την Αραβική χερσόνησο και τον Κόλπο του Άντεν. Το γεγονός αυτό, το καθιστά κρίσιμο κόμβο για τη ναυτιλία και βασικό σημείο διεθνούς ανεφοδιασμού και μεταφόρτωσης. Επιπλέον η παρουσία πολλαπλών ξένων στρατιωτικών βάσεων συμβάλλουν στη γεωπολιτική του σημασία. Η βάση, αν και επισήμως χαρακτηρίζεται από το Πεκίνο ως βάση «υποστήριξης αποστολών» και «λογιστικής φύσεως», ενσωματώνει στρατιωτικές δυνατότητες όπως χώρους για ασκήσεις, γεγονός που της προσδίδει διπλό χαρακτήρα: αφενός ενίσχυση της κινεζικής στρατηγικής παρουσίας στην Αφρική και αφετέρου προετοιμασία για πιθανή ενεργή εμπλοκή σε αποστολές ή επιχειρήσεις ασφαλείας. Η ίδρυση της κινεζικής στρατιωτικής βάσης στο Τζιμπουτί προκάλεσε ανησυχία, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες διατηρούν στην ίδια χώρα τη δική τους στρατιωτική εγκατάσταση, τη βάση Camp Lemonnier, μία κρίσιμη υποδομή για τις αμερικανικές επιχειρήσεις στην περιοχή και για την επιρροή των ΗΠΑ. Οι ανησυχίες σχετίζονται τόσο με πιθανές δραστηριότητες παρακολούθησης όσο και με την ευρύτερη γεωπολιτική διάσταση της κινεζικής στρατιωτικής επέκτασης²⁸⁸. Η Ουάσιγκτον αναγνωρίζει πλέον ότι η Κίνα δεν διευρύνει μόνο την επιρροή της σε θεωρητικό ή συμβολικό επίπεδο, αλλά και σε πρακτικό, με απτές στρατιωτικές παρουσίες εκτός των συνόρων της. Αυτό επιβεβαιώνεται και στην πράξη,

²⁸⁷ Chen, Z. (2019, April 23). *Djibouti: Chinese military's first overseas support base*. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/news/2019-04/23/content_4845152.htm

²⁸⁸ Jacobs, A., & Perlez, J. (2017, February 25). *U.S. wary of its new neighbor in Djibouti: A Chinese naval base*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2017/02/25/world/africa/us-djibouti-chinese-naval-base.html>

καθώς από την ίδρυση της βάσης στο Τζιμπουτί, οι αποστολές ανθρωπιστικού χαρακτήρα και οι επιχειρήσεις κατά της πειρατείας παραμένουν περιορισμένες²⁸⁹. Το γεγονός αυτό ενισχύει τις υποψίες ότι ο κύριος στόχος της Κίνας είναι η αξιοποίηση της βάσης ως πεδίο στρατιωτικής εξάσκησης και επιχειρησιακής ετοιμότητας για τις ένοπλες δυνάμεις της

Η προσέγγιση της Κίνας, θυμίζει την αντίστοιχη στρατηγική των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες διατηρούν πάνω από 750 στρατιωτικές βάσεις παγκοσμίως²⁹⁰. Μέσω της στρατιωτικής παρουσίας τους, οι ΗΠΑ διαχρονικά έχουν καταφέρει να διασφαλίσουν τα συμφέροντά τους, να εφοδιάζουν στρατεύματα και να προβάλλουν ισχύ διεθνώς. Η Κίνα φαίνεται να υιοθετεί, σταδιακά και με δικούς της όρους, μια παρόμοια στρατηγική.

4.3.2 Η συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές υπό τον Σι Τζινπίνγκ

Στο πλαίσιο της ευρύτερης διπλωματικής της στρατηγικής, η Κίνα έχει ενισχύσει σημαντικά τη συμμετοχή της σε ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ, ιδίως στην Αφρική, σε χώρες όπως το Κονγκό και το Νότιο Σουδάν. Μέσω αυτών των αποστολών, το Πεκίνο επιδιώκει όχι μόνο να προβάλλει την εικόνα ενός υπεύθυνου και ενεργού δρώντα στον παγκόσμιο διάλογο για την ασφάλεια, αλλά και να εδραιώσει πολιτικά και οικονομικά ερείσματα σε περιοχές που εξαρτώνται από την κινεζική τεχνογνωσία, τις υποδομές και την οικονομική στήριξη.

Από το 2012, οι Ένοπλες Δυνάμεις της Κίνας (PLA) και η Λαϊκή Ένοπλη Αστυνομία (PAP) έχουν συμμετάσχει ενεργά σε διεθνείς αποστολές αντιμετώπισης κρίσεων, καταστροφών και ανθρωπιστικής βοήθειας. Συνολικά, έχουν αναπτυχθεί περίπου 950.000 στρατιώτες, 1,41 εκατομμύρια πολιτοφύλακες, 190.000 οχήματα και τεχνικά μέσα, ενώ πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 26.000 θαλάσσιες αποστολές και 820 αεροπορικές εξοδοί για την υποστήριξη διεθνών επιχειρήσεων έκτακτης ανάγκης²⁹¹.

Η διεύρυνση αυτής της εμπλοκής, σηματοδοτεί μια αξιοσημείωτη απομάκρυνση από τη μακροχρόνια προσήλωση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας στην αρχή της μη παρέμβασης, σύμφωνα με τις πέντε αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης η οποία παραδοσιακά καθόριζε την κινεζική εξωτερική πολιτική από την εποχή του Μάο Τσε Τουνγκ έως και τις πρώτες δεκαετίες της οικονομικής της ανόδου. Η ανάδειξη της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης συνοδεύεται πλέον από την προθυμία της να αναλάβει ενεργό ρόλο στη διατήρηση

²⁸⁹ Cabestan, J.-P. (2020, May 16). China's Djibouti naval base increasing its power. *East Asia Forum*. <https://eastasiaforum.org/2020/05/16/chinas-djibouti-naval-base-increasing-its-power/>

²⁹⁰ Vine, D. (2015, July 26). *Where in the world is the U.S. military?* Politico. <https://www.politico.com/magazine/story/2015/06/us-military-bases-around-the-world-119321/>

²⁹¹ State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, (pp. 15-16) *China's national defense in the new era*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, ενισχύοντας παράλληλα την εικόνα της ως υπεύθυνου δρώντα²⁹² στη διεθνή σκηνή²⁹³.

Από την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία το 2012, η Κίνα έχει επιδείξει σαφώς μεγαλύτερη εμπλοκή στις πολυμερείς υποθέσεις ασφαλείας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ. Το 2015, κατά τη διάρκεια ομιλίας του στα Ηνωμένα Έθνη, ο Σι δεσμεύτηκε ότι η Κίνα θα διαθέσει 8.000 στρατιωτικούς σε δύναμη ταχείας αντίδρασης του ΟΗΕ, καθώς και 100 εκατομμύρια δολάρια για την υποστήριξη της Αφρικανικής Ένωσης²⁹⁴ σε επιχειρήσεις ειρήνης. Αυτή η δήλωση δεν αποτελεί απλώς μια διπλωματική χειρονομία, αλλά ένα σαφές δείγμα της πρόθεσης της Κίνας να μετατραπεί σε ενεργό και προβεβλημένο παράγοντα στην παγκόσμια ασφάλεια²⁹⁵. Αντίστοιχα, το 2017, κατά την ομιλία του στο Γραφείο του ΟΗΕ στη Γενεύη, ο Σι Τζινπίνγκ επανέλαβε τη στρατηγική του πρόταση για την επίτευξη συλλογικής ευημερίας μέσω της συνεργασίας win-win, προβάλλοντας την ιδέα της οικοδόμησης μιας «κοινότητας με κοινό μέλλον για την ανθρωπότητα» και υποστηρίζοντας την από κοινού και αμοιβαία επωφελή ανάπτυξη καθώς και στην αντιμετώπιση κρίσεων²⁹⁶.

Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο Άμυνας της Κίνας του 2019, οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας συμμετέχουν ενεργά σε αποστολές διατήρησης της ειρήνης, ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και σε επιχειρήσεις καταπολέμησης της πειρατείας και φυσικών καταστροφών²⁹⁷. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη συμβολή των κινεζικών στρατευμάτων στις επιχειρήσεις του ΟΗΕ, με την Κίνα να αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο χρηματοδότη ειρηνευτικών αποστολών παγκοσμίως και την πρώτη σε αριθμό συνεισφερόμενων στρατιωτών μεταξύ των πέντε μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας²⁹⁸.

Η συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές εντάσσεται σε ένα ευρύτερο γεωπολιτικό πλαίσιο. Καταρχάς, η πλειοψηφία των αποστολών του ΟΗΕ λαμβάνει χώρα στην Αφρική, μια ήπειρο όπου η Κίνα έχει επενδύσει σημαντικά στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI), αναπτύσσοντας υποδομές, εμπορικές σχέσεις και

²⁹² Xinhua. (2018, January 1). *Commentary: Xi demonstrates China's role as responsible country in New Year address*. <http://www.xinhuanet.com/english/2018-01/01/>.

²⁹³ Fung, C. J. (2023, May 24). *China's small steps into UN peacekeeping are adding up*. Global Observatory. https://theglobalobservatory.org/2023/05/chinas-small-steps-into-un-peacekeeping-are-adding-up/#_ftn1

²⁹⁴ United Nations. (2015, September 28). *China's President urges UN General Assembly to put new development agenda into action*. UN News. <https://news.un.org/en/story/2015/09/510192>

²⁹⁵ Martina, M., & Brunnstrom, D. (2015, September 29). *China's Xi says to commit 8,000 troops for U.N. peacekeeping force*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-un-assembly-china/chinas-xi-says-to-commit-8000-troops-for-u-n-peacekeeping-force-idUSKCN0RS1Z120150929>

²⁹⁶ Xi, J. (2017, January 18). *Work together to build a community of shared future for mankind*. United Nations Office at Geneva. Embassy of the People's Republic of China in Iraq. http://iq.china-embassy.gov.cn/eng/zygx/201701/t20170123_2309166.htm

²⁹⁷ State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, p. 10 *China's national defense in the new era*. China Daily.

<https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

²⁹⁸ Center for Strategic and International Studies. (n.d.). *Is China contributing to the United Nations' mission?* <https://chinapower.csis.org/china-un-mission/#:~:text=In%20recent%20decades%2C%20China's%20support,to%20global%20peace%20and%20stability.>

στρατηγικές συνεργασίες. Μέσα από τη συμμετοχή της σε αποστολές στο Μάλι, στο Σουδάν, στο Κονγκό και αλλού, η Κίνα στοχεύει όχι μόνο στη σταθερότητα των περιοχών αυτών αλλά και στη διασφάλιση των οικονομικών και ενεργειακών της συμφερόντων. Επιπλέον, η παρουσία του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού σε διεθνές πεδίο προσφέρει πολύτιμη εμπειρία και αναβάθμιση της επιχειρησιακής της ικανότητας, συμβάλλοντας στην υλοποίηση του στρατηγικού στόχου του Σι για ένα «στρατό παγκόσμιας κλάσης» έως το 2049.

Πέραν των στρατηγικών και οικονομικών παραμέτρων, η Κίνα χρησιμοποιεί τις ειρηνευτικές αποστολές και ως εργαλείο ήπιας ισχύος (soft power). Προβάλλει την εικόνα μιας ουδέτερης δύναμης που δεν παρεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών, σέβεται την εθνική κυριαρχία και παρέχει βοήθεια χωρίς πολιτικούς όρους²⁹⁹. Αυτή η προσέγγιση γίνεται ιδιαίτερα ελκυστική σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, ειδικά σε σύγκριση με τις δυτικές δυνάμεις που συχνά συνδέουν την οικονομική και στρατιωτική βοήθεια με αιτήματα για θεσμικές μεταρρυθμίσεις. Η «win-win» ρητορική του Πεκίνου, σε συνδυασμό με την παρουσία σε ειρηνευτικές αποστολές, ενισχύει την εικόνα της ως εναλλακτικού μοντέλου διεθνούς ηγεσίας, ιδιαίτερα στις χώρες του Παγκόσμιου Νότου³⁰⁰.

Η αυξανόμενη συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές αποτυπώνει τη βαθμιαία μεταμόρφωση της χώρας από μια δύναμη επιφυλακτική και αμυντική, σε έναν παγκόσμιο δρώντα που επιδιώκει να διαμορφώσει ενεργά το διεθνές περιβάλλον. Αυτή η εμπλοκή αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της ευρύτερης στρατηγικής της Κίνας να παρουσιάσει τον εαυτό της ως υπεύθυνη δύναμη και να διεκδικήσει μεγαλύτερο ρόλο στη διακυβέρνηση της παγκόσμιας ασφάλειας, στο πλαίσιο του οράματος για μια «Κοινότητα Κοινού Πεπρωμένου για την Ανθρωπότητα». Συνεπώς, η ανάληψη της ηγεσίας από τον Σι Τζινπίνγκ το 2012 σηματοδότησε μια περίοδο ενισχυμένης δέσμευσης και φιλοδοξίας για την Κίνα στις ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ, αντανakλώντας τον ευρύτερο στόχο της για έναν πιο ενεργό και επιδραστικό ρόλο στην παγκόσμια σκηνή. Οι ακόλουθες αποστολές αποτελούν κάποιες από τις σημαντικότερες:

- Τον Δεκέμβριο του 2013, η Κίνα ανέλαβε σημαντική στρατιωτική αποστολή στο Μάλι (MINUSMA), αποστέλλοντας λόχο 155 μηχανικών-στρατιωτών (engineer unit), μονάδα προστασίας 170 στρατιωτών και ιατρικό προσωπικό 70 ατόμων³⁰¹. Επρόκειτο για την πρώτη φορά που η Κίνα συμμετείχε σε μια αποστολή σε μια

²⁹⁹ Institute for Security & Development Policy. (2018, March). *China's role in UN peacekeeping* (p. 3). <https://isdsp.eu/wp-content/uploads/2018/03/PRC-Peacekeeping-Backgroundunder.pdf>

³⁰⁰ Institute for Security & Development Policy. (2018, March). *China's role in UN peacekeeping* (p. 6). <https://isdsp.eu/wp-content/uploads/2018/03/PRC-Peacekeeping-Backgroundunder.pdf>

³⁰¹ The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2020, September 18). *China's armed forces: 30 years of UN peacekeeping operations*. https://english.www.gov.cn/archive/whitepaper/202009/18/content_WS5f6449a8c6d0f7257693c323.html

άκρως επικίνδυνη ζώνη της Αφρικής, κάτι που υπογράμμισε την αυξανόμενη προθυμία της να αναλάβει μεγαλύτερους κινδύνους για την παγκόσμια ειρήνη³⁰².

- Τον Ιανουάριο του 2015, η Κίνα απέστειλε το πρώτο της τάγμα πεζικού (700 στρατιώτες) στην αποστολή UNMISS στο Νότιο Σουδάν, ενισχύοντας τον επιχειρησιακό ρόλο της³⁰³ καθώς η ανάπτυξη μονάδας πεζικού αποτελεί ποιοτικό άλμα, μιας και αυτά τα τμήματα εμπλέκονται άμεσα σε επιχειρήσεις μάχης και περιπολίες, δείχνοντας μια πιο άμεση και επιχειρησιακή δέσμευση στην προστασία αμάχων και την επιβολή της ειρήνης.
- Τον Σεπτέμβριο του 2015, κατά τη διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ ο Σι Τζινπίνγκ ενισχύοντας την πρόθεσή του να διαμορφώσει μια «κοινότητα κοινού πεπρωμένου» ανακοίνωσε ένα πακέτο έξι μέτρων για την ενίσχυση της κινεζικής συνεισφοράς στις ειρηνευτικές αποστολές. Μεταξύ αυτών ξεχώρισε η ίδρυση μιας μόνιμης ειρηνευτικής δύναμης 8.000 στρατιωτών, η αποστολή εξειδικευμένων μονάδων με ελικόπτερα και μη επανδρωμένα αεροσκάφη, καθώς και η παροχή υλικοτεχνικής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις του Οργανισμού³⁰⁴. Η συγκρότηση αυτής της ειρηνευτικής εφεδρικής δύναμης επιβεβαίωσε την πρόθεση της Κίνας να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην παγκόσμια ασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό, το 2017, η κινεζική μονάδα ολοκλήρωσε με επιτυχία την εγγραφή της στο Σύστημα Ετοιμότητας Δυνατοτήτων Ειρηνευτικών Επιχειρήσεων (PCRS) του ΟΗΕ³⁰⁵, σηματοδοτώντας την εμπράγματα υλοποίηση της δέσμευσης του Σι και την επίσημη αναγνώριση από τον Οργανισμό, της ικανότητας της Κίνας να αναπτύσσει άμεσα σημαντικό αριθμό εκπαιδευμένου προσωπικού.
- Τον Ιούνιο του 2017, η Κίνα απέστειλε για πρώτη φορά μονάδα ελικοπτέρων 140 στρατιωτών στο Νταρφούρ του Σουδάν (UNAMID), ενισχύοντας τις δυνατότητες ταχείας αντίδρασης των δυνάμεων του ΟΗΕ. Στο πλαίσιο της Υβριδικής Επιχείρησης Αφρικανικής Ένωσης–Ηνωμένων Εθνών (UNAMID) η μονάδα είχε ως αποστολή την υποστήριξη επιχειρήσεων, τη μεταφορά προσωπικού, την έρευνα και διάσωση, την αεροδιακομιδή τραυματιών και την υλικοτεχνική υποστήριξη³⁰⁶. Η αποστολή της συγκεκριμένης μονάδας σε ένα σύνθετο και ασταθές επιχειρησιακό

³⁰² Army Recognition. (2013, December 4). *China sent for first time security forces as a part for the UN peacekeeping mission in Mali*. <https://www.armyrecognition.com/archives/archives-land-defense/2013/china-4-december-2013-news-uk>

³⁰³ United Nations Mission in South Sudan. (2015, January 15). *UNMISS Chinese infantry peacekeepers to be based in Juba*. <https://unmiss.unmissions.org/sites/default/files/15-01-15%20UNMISS%20Chinese%20infantry%20peacekeepers.pdf>

³⁰⁴ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2015, September 29). *Working Together to Forge a New Partnership of Win-win Cooperation and Create a Community of Shared Future for Mankind*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbcxlgcl70znxlfh/202406/t20240606_11381584.html

³⁰⁵ Zheng, S. (2017, September 29). *China completes registration of 8,000-strong UN peacekeeping force, defence ministry says*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2113436/china-completes-registration-8000-strong-un>

³⁰⁶ Africanews. (2017, August 13). *China's helicopter unit joins peacekeeping mission in Darfur*. <https://www.africanews.com/2017/06/11/china-s-helicopter-unit-joins-peacekeeping-mission-in-darfur/>

περιβάλλον ανέδειξε την επιχειρησιακή ετοιμότητα και την προσαρμοστικότητα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού της Κίνας. Μέσα από την επιτυχή εκτέλεση σύνθετων και επικίνδυνων αποστολών, η μονάδα εξελίχθηκε σε βασικό επιχειρησιακό εργαλείο της ειρηνευτικής αποστολής του ΟΗΕ στο Νταρφούρ, ενισχύοντας σημαντικά τις δυνατότητες άμεσης επέμβασης και γενικότερα την αποτελεσματικότητα της επιχείρησης³⁰⁷.

- Από το 2018 έως το 2020, η Κίνα κατέγραψε σημαντική πρόοδο στην ενίσχυση της διαθεσιμότητας και της επιχειρησιακής ετοιμότητας των ειρηνευτικών της δυνάμεων, μέσω της συμμετοχής στο Peacekeeping Capability Readiness System (PCRS) του ΟΗΕ. Το 2018, 13 εφεδρικές κινεζικές μονάδες πέρασαν επιτυχώς την αξιολόγηση των Ηνωμένων Εθνών και αναβαθμίστηκαν στο Επίπεδο Ετοιμότητας 2, ενώ έξι εξ αυτών έφτασαν στο ανώτερο Επίπεδο 3 κατά τα επόμενα δύο έτη. Η ένταξη στο Επίπεδο 3 σηματοδοτεί ότι οι συγκεκριμένες μονάδες είναι πλήρως εκπαιδευμένες, εξοπλισμένες και σε θέση να αναπτυχθούν ταχύτερα, ανταποκρινόμενες σε πιο σύνθετες και απαιτητικές αποστολές. Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει την ποιοτική αναβάθμιση των κινεζικών ειρηνευτικών δυνάμεων και τη δέσμευση της Κίνας για ενεργό και αξιόπιστη συμμετοχή στις επιχειρήσεις του ΟΗΕ³⁰⁸.
- Τον Οκτώβριο του 2019, σε μια κίνηση υψηλού συμβολισμού, οι Κινέζοι στρατιωτικοί που συμμετείχαν σε αποστολές του ΟΗΕ παρέλασαν για πρώτη φορά στην εθνική παρέλαση στο Πεκίνο για την 70ή επέτειο της ίδρυσης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας.

Αυτά τα σημεία αναδεικνύουν ξεκάθαρα τη μεγαλύτερη φιλοδοξία, την αυξημένη δέσμευση και την ποιοτική αναβάθμιση του ρόλου της Κίνας στις ειρηνευτικές αποστολές υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο.

Ωστόσο, δεν λείπουν οι επικρίσεις. Ορισμένοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι η κινεζική προσέγγιση στις ειρηνευτικές αποστολές συνιστά μια μορφή «peacekeeping with Chinese characteristics», δηλαδή μια συμμετοχή καθοδηγούμενη πρωτίστως από εθνικά συμφέροντα και λιγότερο από τις οικουμενικές αξίες του ΟΗΕ³⁰⁹. Ήδη από την αρχή της ενίσχυσης της κινεζικής παρουσίας, διατυπώνονταν ανησυχίες πως η Κίνα ενδέχεται να αξιοποιήσει τις αποστολές αυτές ως μέσο προβολής ενός εναλλακτικού μοντέλου, που δεν ευθυγραμμίζεται πλήρως, με τις φιλελεύθερες δυτικές αξίες, λειτουργώντας ως αντίβαρο σε αυτές, ιδιαίτερα εάν η συμμετοχή της συνεχίσει να αυξάνεται. Συγκεκριμένα η Κίνα εξακολουθεί να προωθεί

³⁰⁷ The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2020, September 18). *China's armed forces: 30 years of UN peacekeeping operations*.
https://english.www.gov.cn/archive/whitepaper/202009/18/content_WS5f6449a8c6d0f7257693c323.html

³⁰⁸ Ibid

³⁰⁹ Borah, J. (2020, September 25). *Peacekeeping With Chinese Characteristics*. The Diplomat.
<https://thediplomat.com/2020/09/peacekeeping-with-chinese-characteristics/>

και το δικό της εγχείρημα υπό την μορφή της «Κοινότητας Κοινού μέλλοντος για την ανθρωπότητα» παράλληλα με την συμμετοχή στις ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ.

Ανάμεσα στις πιο συχνές επικρίσεις συγκαταλέγεται και η αποσιώπηση ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, στη Λευκή Βίβλο που εξέδωσε το Πεκίνο με αφορμή τα 30 χρόνια συμμετοχής σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις, δεν υπάρχει καμία αναφορά στην ανάγκη προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων³¹⁰. Αντίθετα, τονίζεται η σημασία μεταρρυθμίσεων στις αποστολές με στόχο την εξισορρόπηση μεταξύ ασφάλειας και ανάπτυξης, αλλά και την αντιμετώπιση τόσο των συμπτωμάτων όσο και των βαθύτερων αιτίων των συγκρούσεων³¹¹.

Παρόμοια κριτική εκφράζεται και για τη στάση της Κίνας στα όργανα των Ηνωμένων Εθνών όπου, υποβαθμίζει συστηματικά την έμφαση στα ατομικά δικαιώματα και προωθεί ένα αφήγημα επικεντρωμένο στην κρατική κυριαρχία, την εθνική ανάπτυξη και τη μη παρέμβαση³¹². Προκύπτει λοιπόν πως το Πεκίνο προωθεί σταδιακά έναν πιο τεχνοκρατικό και κρατικοκεντρικό προσανατολισμό στις ειρηνευτικές επιχειρήσεις του ΟΗΕ, θέλοντας να προωθήσει θεσμικές αλλαγές στον τρόπο που αυτές διεξάγονται, ώστε να ευθυγραμμίζονται περισσότερο με τις δικές του προτεραιότητες^{313,314}.

Συνεπώς, μέσω της αυξανόμενης εμπλοκής της σε ειρηνευτικές αποστολές, η Κίνα επιδιώκει πολλαπλούς στόχους: την απόκτηση πολύτιμης επιχειρησιακής εμπειρίας για τις δυνάμεις της, τη βελτίωση της διεθνούς της εικόνας, την ενίσχυση των διπλωματικών της σχέσεων, αλλά και την άσκηση επιρροής στο διαμορφούμενο κανονιστικό πλαίσιο της παγκόσμιας ασφάλειας³¹⁵.

4.3.3 Στρατιωτικές ασκήσεις

4.3.3.1 Στρατιωτικές ασκήσεις & δόγμα αποτροπής

Η πρακτική λειτουργικότητα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) και των στρατιωτικών του ικανοτήτων δεν μπορεί να αξιολογηθεί πλήρως, καθώς η Κίνα στερείται

³¹⁰ Arrey, L. E. (2023, May 28). *China's Push for Normative Change in UN Peacekeeping*. Institute for Security & Development Policy (ISDP). <https://www.isdp.eu/un-peacekeeping-china-pushing-for-normative-changes/>

³¹¹ The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2020, September 18). *China's armed forces: 30 years of UN peacekeeping operations*. https://english.www.gov.cn/archive/whitepaper/202009/18/content_WS5f6449a8c6d0f7257693c323.html

³¹² Maizland, L. (2019, July 9). *Is China Undermining Human Rights at the United Nations?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/china-undermining-human-rights-united-nations>

³¹³ Fung, C. J. (2023, May 24). *China's Small Steps into UN Peacekeeping Are Adding Up*. The Global Observatory. https://theglobalobservatory.org/2023/05/chinas-small-steps-into-un-peacekeeping-are-adding-up/#_ftn1

³¹⁴ Lambert, C. A. (2024, July 19). *Small Eagle, Big Dragon: China's Expanding Role in UN Peacekeeping*. Royal United Services Institute (RUSI). <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/small-eagle-big-dragon-chinas-expanding-role-un-peacekeeping#:~:text=Over%20the%20last%202024%20years,Security%20Council%20permanent%20member%20combined.>

³¹⁵ Ibid

άμεσης εμπειρίας σε πολεμικές συγκρούσεις μεγάλης κλίμακας. Ωστόσο, ο PLA επιχειρεί να ενισχύσει την ετοιμότητα και τη μαχητική ικανότητά του μέσω εντατικών στρατιωτικών ασκήσεων και αμυντικών υποδομών. Πολλές από αυτές είναι εμπιστευτικές, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη συνολική αξιολόγηση. Παρόλα αυτά, βάσει των πληροφοριών που έχουν δημοσιοποιηθεί ή διαρρεύσει από ξένες πηγές, οι κινεζικές στρατιωτικές ασκήσεις διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες: εκείνες που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με άλλα κράτη και εκείνες που οργανώνονται μονομερώς, ιδίως γύρω από το Στενό της Ταϊβάν.

Στόχος των ασκήσεων είναι αφενός η βελτίωση των επιθετικών δυνατοτήτων του PLA και αφετέρου η εδραίωση της αποτρεπτικής ισχύος μέσω αμυντικών δογμάτων, με κυριότερο το Anti-Access/Area Denial (A2/AD). Η στρατηγική του Anti-Access/Area Denial (A2/AD) αποτελεί βασικό πυλώνα της κινεζικής στρατιωτικής πολιτικής υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Στόχος του δόγματος είναι η αποτροπή ή παρεμπόδιση της πρόσβασης ξένων δυνάμεων - ιδίως των ΗΠΑ - σε κρίσιμες περιοχές όπως τα Στενά της Ταϊβάν και η Νότια Σινική Θάλασσα. Το Anti-access (A2) αναφέρεται στην αποτροπή εισόδου ξένων δυνάμεων σε ένα επιχειρησιακό θέατρο, ενώ το Area denial (AD) αφορά την παρεμπόδιση της δράσης τους εντός αυτού³¹⁶.

Συνεπώς, η Κίνα έχει αναπτύξει ένα πολύπλευρο σύστημα αποτροπής που εκτείνεται σε πέντε βασικούς τομείς:

1. Βαλλιστικά και Αντιπλοϊκά Πυραυλικά Συστήματα: Πύραυλοι όπως ο DF-21D και ο DF-26 έχουν σχεδιαστεί για να πλήττουν εχθρικά πλοία, αεροπλανοφόρα και στρατιωτικές βάσεις σε αποστάσεις εκατοντάδων χιλιομέτρων. Η ανάπτυξή τους σε τεχνητά νησιά στη Νότια Σινική Θάλασσα, όπως το Mischief Reef και η Woody Island, ενισχύει την ακτίνα δράσης του PLA³¹⁷.
2. Αεράμυνα και Αεροπορική Ισχύς: Η Κίνα έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλέγμα αεράμυνας με ραντάρ, συστήματα παρεμβολών, καθώς και μαχητικά πέμπτης γενιάς όπως το J-20, ενισχύοντας την αποτροπή σε επίπεδο αέρος-αέρος (air-to-air) και εδάφους-αέρος (surface-to-air)³¹⁸.
3. Ναυτική Δύναμη: Το κινεζικό Πολεμικό Ναυτικό όπως είδαμε σε προηγούμενο υποκεφάλαιο εκσυγχρονίζεται με γοργούς ρυθμούς, εντάσσοντας αεροπλανοφόρα,

³¹⁶ Fukuda, J. (n.d.). *Counteracting China's Anti-Access/Area Denial Capabilities*. IIPS Quarterly, 6(1). [https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9CAnti%2Daccess%20%E2%80%9D%20\(A2\)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%2Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to,order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater](https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9CAnti%2Daccess%20%E2%80%9D%20(A2)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%2Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to,order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater).

³¹⁷ Lake, J. (2023, March 14). *China's Stealthy Area Denial*. Asian Military Review. <https://www.asianmilitaryreview.com/2023/03/chinas-stealthy-area-denial/#:~:text=China%20based%20its%20A2/AD,to%20be%20wholly%20at%20risk>.

³¹⁸ Romero Meraner, F.-L. (2023, February 9). *China's Anti-Access/Area-Denial Strategy*. Tdhj.org. <https://tdhj.org/blog/post/china-a2ad-strategy/#:~:text=%5B14%5D%20However%2C%20many%20experts,this%20imbalance%20could%20soon%20change>.

πυρηνοκίνητα υποβρύχια, και υπερηχητικούς αντιπλοϊκούς πυραύλους, αυξάνοντας την ικανότητά του να επιβάλλει τον έλεγχο σε περιφερειακά ύδατα.

4. Διαστημική Ικανότητα και C4ISR: Η Κίνα έχει εκτοξεύσει δεκάδες δορυφόρους που παρέχουν στοχευμένες πληροφορίες για πλήγματα ακριβείας και έλεγχο του πεδίου μάχης. Επιπλέον, δοκιμές αντιδορυφορικών όπλων (ASAT) ενισχύουν την ικανότητά της να πλήξει κρίσιμες υποδομές των αντιπάλων³¹⁹.
5. Κυβερνοχωρικές Επιχειρήσεις: Το Πεκίνο έχει αξιοποιήσει το κυβερνοχώρο τόσο για στρατιωτική κατασκοπεία όσο και για διακοπή επιχειρησιακών δυνατοτήτων των αντιπάλων, ιδιαίτερα σε κρίσιμες υποδομές επικοινωνιών και συστημάτων διοίκησης³²⁰.

Συνολικά, το A2/AD επιδιώκει να επιβάλει υψηλό κόστος και ρίσκο σε κάθε προσπάθεια στρατιωτικής επέμβασης κοντά στα σύνορα της Κίνας, ενώ παράλληλα λειτουργεί και ως πολιτικό εργαλείο αποτροπής, υπονομεύοντας την αξιοπιστία των ΗΠΑ και την αποφασιστικότητα των περιφερειακών συμμάχων.

4.3.3.2 Συλλογικές στρατιωτικές ασκήσεις

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στις πολυμερείς ασκήσεις που διεξάγονται με άλλες χώρες, ακόμη και με κράτη με τα οποία η Κίνα δεν διατηρεί παραδοσιακά θερμές σχέσεις. Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο Εθνικής Άμυνας του 2019³²¹, αυτές οι ασκήσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αποστολών, από την καταπολέμηση της τρομοκρατίας έως την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας. Πέραν της συμμετοχής της σε ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ, η Κίνα έχει εντατικοποιήσει τις στρατιωτικές της ασκήσεις με τρίτες χώρες, γεγονός που καταδεικνύει τη στρατηγική της στόχευση στην ενίσχυση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA). Οι κοινές ασκήσεις περιλαμβάνουν ποικίλα σενάρια, όπως αντιτρομοκρατικές επιχειρήσεις, αποστολές διάσωσης και ναυτικές περιπολίες, ενώ διεξάγονται τόσο διμερώς όσο και στο πλαίσιο πολυμερών σχημάτων. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν:

³¹⁹ Fukuda, J. (n.d.). *Counteracting China's Anti-Access/Area Denial Capabilities*. IIPS Quarterly, 6(1). [https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9CAnti%2Daccess%20%E2%80%9D%20\(A2\)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations'%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%2Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to%20order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater.](https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9CAnti%2Daccess%20%E2%80%9D%20(A2)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations'%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%2Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to%20order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater.)

³²⁰ Ibid

³²¹ State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, p. 42-43 *China's national defense in the new era*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

- **Κίνα–Ρωσία:** *Joint Sea Exercises* (2012–2018) σε κρίσιμες θαλάσσιες περιοχές, όπως η Μεσόγειος και η Θάλασσα της Ιαπωνίας με σκοπό να διευρύνουν την στρατιωτική τους συνεργασία³²².
- **Κίνα–Πακιστάν:** *Friendship Anti-Terrorism Training & Eagle/Shahen* κοινές ασκήσεις με επίκεντρο την αεροπορική συνεργασία και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- **Κίνα–Ινδία:** *Hand in Hand* (2013–2018) αντιτρομοκρατικές ασκήσεις σε εναλλασσόμενες τοποθεσίες, παρά τις διακρατικές εντάσεις³²³.
- **Οργανισμός της Σαγκάης (SCO):** Οι ασκήσεις Peace Mission του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO) αποτελούν πολυμερείς στρατιωτικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες με έμφαση στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών και μη συμβατικών μορφών ασύμμετρης βίας. Πρόκειται για κοινές στρατιωτικές επιχειρήσεις που πραγματοποιούνται σε τακτική βάση μεταξύ των κρατών-μελών του SCO, με στόχο την ενίσχυση της επιχειρησιακής διαλειτουργικότητας, την προώθηση της περιφερειακής ασφάλειας και τη βελτίωση της δυνατότητας συλλογικής αντίδρασης σε κρίσεις. Οι ασκήσεις αυτές επικεντρώνονται κυρίως σε σενάρια αντιτρομοκρατίας, καταστολής εξεγέρσεων και διατήρησης της ειρήνης, αντανakλώντας το ενδιαφέρον του SCO για σταθερότητα στο εσωτερικό των κρατών-μελών του αλλά και ευρύτερα στην Ευρασιατική περιφέρεια. Επιπλέον, ενισχύουν την συνεργασία μεταξύ διαφορετικών καθεστώτων και στρατιωτικών δογμάτων, προωθώντας ένα εναλλακτικό μοντέλο συλλογικής ασφάλειας που δεν βασίζεται σε δυτικά πρότυπα. Μέσα στην τελευταία δεκαετία η Κίνα έχει πολύ ενεργή συμμετοχή³²⁴.
- **Κίνα–ΗΠΑ:** *Disaster Management Exchange* (2012–2019). Παρά τις συχνά τεταμένες σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Κίνας, η σειρά ασκήσεων Disaster Management Exchange αποτέλεσε μια αξιόλογη προσπάθεια γεφύρωσης των διαφορών και ενίσχυσης της στρατιωτικής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών^{325,326}. Οι ασκήσεις αυτές είχαν ως κύριο στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας γύρω από την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και επιχειρήσεις διάσωσης. Όπως σημείωσε χαρακτηριστικά ο στρατηγός των ΗΠΑ

³²² Kiriya, H. (2017, January 11). *Outlook for China-Russia military cooperation—Based on an analysis of China-Russia joint exercises* (No. 57). National Institute for Defense Studies. <https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/commentary/pdf/commentary057e.pdf>

³²³ Embassy of India, Beijing. (2015, December 10). *India-China joint counter terrorist exercise Hand-in-Hand-2015 commences at Kunming, China*. https://www.eoibeijing.gov.in/eoibeijing_listview/NjIz

³²⁴ State Council Information Office of the People's Republic of China. (2018, June 5). *A quick guide to SCO and its military cooperation*. English.scio.gov.cn. https://english.scio.gov.cn/infographics/2018-06/05/content_51673238.htm

³²⁵ Kershner, A. (2015, January 15). *China, US Disaster Management Exchange*. U.S. Indo-Pacific Command. <https://www.pacom.mil/Media/News/Article/565021/china-us-disaster-management-exchange/>

³²⁶ Li, W. (2019, November 19). *US-China Disaster Management Exchange 2019 kicks off in Hawaii*. China Military Online. http://eng.mod.gov.cn/news/2019-11/19/content_4855212.htm

Daniel R. McDaniel, «δεν είναι θέμα του αν, αλλά του πότε οι ΗΠΑ και η Κίνα θα κληθούν να ανταποκριθούν σε μία αποστολή διαχείρισης καταστροφής»³²⁷. Και πρόσθεσε: «Αυτή η ανταλλαγή μας φέρνει κοντά και μας επιτρέπει να μάθουμε πώς να συνεργαζόμαστε —τόσο μεταξύ μας όσο και με άλλες χώρες— ώστε να υποστηρίξουμε αποτελεσματικά τέτοιου είδους αποστολές»³²⁸.

- **Κίνα–Μαλαισία–Ταϊλάνδη:** *Peace and Friendship-2018*, πολυεθνική άσκηση με επίκεντρο τις επιχειρήσεις ειρήνης³²⁹.
- **Κίνα–Σαουδική Αραβία:** Η επίσκεψη του Σι Τζινπίνγκ στη Σαουδική Αραβία το 2016³³⁰ ενίσχυσε σημαντικά τις διμερείς σχέσεις, όχι μόνο στον οικονομικό τομέα μέσω της Πρωτοβουλίας «Μία Ζώνη, Ένας Δρόμος» (BRI), αλλά και στον τομέα της στρατιωτικής συνεργασίας. Έκτοτε, οι δύο χώρες έχουν προχωρήσει σε κοινές στρατιωτικές ασκήσεις, με έμφαση στην εκπαίδευση ειδικών δυνάμεων σε σενάρια αντιμετώπισης της τρομοκρατίας όπως η άσκηση Explore-2016³³¹ καθώς και σε ναυτικά γυμνάσια με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της πειρατείας³³².

Οι παραπάνω ασκήσεις αναδεικνύουν, τόσο σε συμβολικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, την προσπάθεια της Κίνας να ενισχύσει την επιχειρησιακή ετοιμότητα των Ενόπλων Δυνάμεών της, ενώ παράλληλα συμβάλλει στη σταθερότητα της περιοχής. Μέσω αυτών, επιδιώκει να προωθήσει την εικόνα μιας υπεύθυνης στρατιωτικής δύναμης με ενεργό ρόλο στην περιφερειακή και διεθνή ασφάλεια.

4.3.3.3 Μονομερείς στρατιωτικές ασκήσεις

Στον αντίποδα της πολυμερούς στρατιωτικής συνεργασίας, η Κίνα τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει μια σταθερά αυξανόμενη τάση πραγματοποίησης μονομερών στρατιωτικών ασκήσεων. Οι ασκήσεις αυτές επικεντρώνονται στην προσομοίωση σεναρίων πολεμικής σύγκρουσης, ναυτικού αποκλεισμού και αποβατικών επιχειρήσεων, κυρίως στην ευρύτερη

³²⁷ Schuster, O. (2019, November 27). *US-China hold 15th Annual Disaster Management Exchange*. U.S. Army. https://www.army.mil/article/230491/us_china_hold_15th_annual_disaster_management_exchange

³²⁸ Ibid

³²⁹ China Military Online. (2018, November 9). *Review of China-Malaysia-Thailand "Peace and Friendship 2018" joint exercise*. http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/4829040.html

³³⁰ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2016, January 20). *President Xi Jinping arrives in Riyadh for state visit to Saudi Arabia*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2016zt/xjpdstajyljxgsfw/202406/t20240606_11381109.html

³³¹ Saudi Press Agency. (2016, October 17). *Exercise Maneuvers of Coexistence "Exploration 2016" Continues for 9th Day*. <https://www.spa.gov.sa/1549487>

³³² Cadell, C. (2019, November 20). *China, Saudi Arabia launch joint naval exercise*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-saudi-arabia-launch-joint-naval-exercise-media-idUSKBN1XU0AV/>

περιοχή της Ταϊβάν³³³. Η εντατικοποίηση δραστηριοτήτων όπως αποβατικά γυμνάσια (amphibious landing drills)³³⁴, δοκιμές πραγματικών πυρών (live-fire tests)³³⁵, ασκήσεις κατά τη διάρκεια της νύχτας (nighttime drills)³³⁶ αντανακλούν μια πιο επιθετική και συνάμα στρατηγικά υπολογισμένη προσέγγιση από την πλευρά του Πεκίνου.

Από το 2018 και μετά, παρατηρείται σαφής ποιοτική και ποσοτική κλιμάκωση. Τον Μάρτιο του 2018, αμέσως μετά την ψήφιση του US Taiwan Travel Act³³⁷ που επέτρεψε επίσημες επισκέψεις μεταξύ ΗΠΑ και Ταϊβάν και που ήρθε ως αποτέλεσμα της προσπάθειας βελτίωσης σχέσεων μεταξύ του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τράμπ και της προέδρου της Ταϊβάν Τσάι Ινγκ Γουέν, η Κίνα διεξήγαγε ασκήσεις με πραγματικά πυρά προσομοιώνοντας απόβαση και ναυτικό αποκλεισμό, ως απάντηση στην ενίσχυση των διμερών σχέσεων Ουάσιγκτον-Ταϊπέι³³⁸. Ακολούθως, τον Ιούλιο του 2019, πραγματοποίησε κοινές ναυτικές και αεροπορικές επιχειρήσεις πέριξ της Ταϊβάν³³⁹ μετά την απόφαση των ΗΠΑ να πουλήσουν όπλα στην Ταϊβάν³⁴⁰, επιδεικνύοντας την πρόοδο στη διακλαδική ετοιμότητα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού. Ενώ τον Αύγουστο του 2020, εν μέσω αυξανόμενης έντασης στις σχέσεις ΗΠΑ–Κίνας κατά την προεδρία Τράμπ, η Κίνα διεξήγαγε δοκιμές πυραύλων και σενάρια επίθεσης στην Ταϊβάν, στοχεύοντας όχι μόνο στην εσωτερική ετοιμότητα αλλά και στην αποστολή ενός σαφούς μηνύματος αποτροπής^{341,342}.

Η κορύφωση αυτής της τάσης ήρθε τον Αύγουστο του 2022, όταν η Προέδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών Νάνσι Πελόζι επισκέφθηκε την Ταϊβάν. Η επίσκεψή της σηματοδότησε την στήριξη των ΗΠΑ προς την Ταϊβάν³⁴³ όμως προκάλεσε την

³³³ Huang, K. (2021, July 19). *China brings its navy drills closer to home to focus on core issue: Taiwan*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3141563/china-brings-its-navy-drills-closer-home-focus-core-issue>

³³⁴ Huang, K. (2021, July 28). *Chinese military drills simulate amphibious landing and island seizure in battle conditions*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3142851/chinese-military-drills-simulate-amphibious-landing-and-island>

³³⁵ Blanchard, B. (2017, April 27). *China to conduct live fire drills, test new weapons in response to THAAD*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-to-conduct-live-fire-drills-test-new-weapons-in-response-to-thaad-idUSKBN17T0YT/>

³³⁶ Xuanzun, L. (2021, May 27). *China's Z-20 chopper shows all-weather capability in nighttime drill*. Global Times. <https://www.globaltimes.cn/page/202105/1224703.shtml>

³³⁷ H.R. 535, Taiwan Travel Act, 115th Cong. (2018). <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/535>

³³⁸ Westcott, B., & Wang, S. (2018, April 16). *Xi Jinping sends warning to Taiwan, United States with live-fire drills*. CNN. <https://edition.cnn.com/2018/04/15/asia/taiwan-us-china-xi-jinping-drills-intl>

³³⁹ Westcott, B. (2019, July 15). *China holds drills in Taiwan Strait, calls for sanctions against US companies*. CNN. <https://edition.cnn.com/2019/07/15/asia/taiwan-us-sanctions-drills-intl-hnk>

³⁴⁰ Browne, R. (2019, July 8). *US approves major arms sale to Taiwan amid trade tensions with Beijing*. CNN. <https://edition.cnn.com/2019/07/08/politics/us-arms-sale-taiwan/index.html>

³⁴¹ Tan, H. (2020, August 5). *Taiwan is in a 'delicate' situation with China as military drills intensify, experts warn*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2020/08/05/taiwan-in-delicate-situation-with-china-as-military-drills-intensify-experts-warn.html>

³⁴² Jash, A. (2024, October 2). *China's Military Exercises Around Taiwan: Trends and Patterns*. Global Taiwan Institute. <https://globaltaiwan.org/2024/10/chinas-military-exercises-around-taiwan-trends-and-patterns/>

³⁴³ Lee, Y., & Wu, S. (2022, August 3). *Pelosi arrives in Taiwan vowing U.S. commitment; China enraged*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/pelosi-expected-arrive-taiwan-tuesday-sources-say-2022-08-02/>

έναρξη των μεγαλύτερων στρατιωτικών ασκήσεων στην ιστορία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, με εκτόξευση πυραύλων που πέρασαν πάνω από την Ταϊβάν, προσομοιώσεις πλήρους ναυτικού αποκλεισμού και κυβερνοεπιθέσεις – μια πλήρη δοκιμή για ένα πιθανό σενάριο εισβολής. Οι ενέργειες αυτές συνεχίστηκαν με αυξημένη συχνότητα, όπως φάνηκε και τον Οκτώβριο του ίδιου έτους, όταν δεκάδες μαχητικά και βομβαρδιστικά αεροσκάφη πραγματοποίησαν ασκήσεις περικύκλωσης της Ταϊβάν, στοχεύοντας στην ψυχολογική πίεση και τη δοκιμή των αντοχών της τοπικής αεράμυνας³⁴⁴.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως οι ασκήσεις αυτές, που περιλαμβάνουν αποβατικά γυμνάσια, δοκιμές πραγματικών πυρών, νυχτερινές επιχειρήσεις και διακλαδικές συνεργασίες, λειτουργούν ως πρακτικό εργαλείο εκπαίδευσης και δοκιμής της ετοιμότητας των στρατευμάτων. Παράλληλα, ενισχύουν τη στρατιωτική παρουσία της Κίνας στην περιοχή, αποσκοπώντας στην προβολή ισχύος και στη σταδιακή αλλαγή του status quo.

Παρότι η κινεζική ηγεσία επιμένει ρητορικά στην ανάγκη «ειρηνικής επανένωσης» με την Ταϊβάν³⁴⁵, η αυξανόμενη ένταση, συχνότητα και πολυπλοκότητα των ασκήσεων καταδεικνύουν ότι το Πεκίνο προετοιμάζεται για κάθε ενδεχόμενο και δεν αποκλείει την πιθανότητα ακόμη και για στρατιωτική επέμβαση. Ωστόσο η αποτυχία της Κίνας σε ένα τέτοιο σενάριο δεν θα σήμαινε μόνο περιφερειακή αποσταθεροποίηση, αλλά και σοβαρό πλήγμα στη διεθνή εικόνα της Κίνας, αποκαλύπτοντας στρατηγικά κενά και ενισχύοντας την αποτρεπτική στάση των Ηνωμένων Πολιτειών και των συμμάχων τους.

Συνεπώς, οι μονομερείς ασκήσεις του Πεκίνου αποτελούν ένα εργαλείο πολύπλευρης στρατηγικής: ενισχύουν την ετοιμότητα του PLA, εδραιώνουν την εικόνα της Κίνας ως περιφερειακής στρατιωτικής δύναμης και στέλνουν σαφή πολιτικά μηνύματα τόσο προς την Ταϊβάν όσο και προς τη διεθνή κοινότητα. Η ενδυνάμωση του κινεζικού στρατού και η συνέχιση αυτών των ασκήσεων αναμένεται να επιταχυνθούν τα επόμενα χρόνια, ενισχύοντας τη θέση της Κίνας ως πρωταγωνιστή στον στρατηγικό ανταγωνισμό της Ανατολικής Ασίας.

4.4 Οι εδαφικές διαφορές και η στάση της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ

Ένα από τα πλέον κρίσιμα ζητήματα για την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια εστιάζεται στη γεωγραφική περιφέρεια της Ασίας, και ιδίως στην Κίνα. Πολλοί αναλυτές και διεθνολόγοι επισημαίνουν πως οι εδαφικές διαφορές και οι γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή αυτή συγκροτούν πιθανώς το πλέον επικίνδυνο σημείο ανάφλεξης «flashpoint» του 21^{ου} αιώνα, δηλαδή την περιοχή όπου θα μπορούσε να ξεσπάσει μια μείζονα σύρραξη. Η Κίνα, εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης και των εδαφικών της αξιώσεων, βρίσκεται στο επίκεντρο αυτής της δυναμικής.

³⁴⁴ Jash, A. (2024, October 2). *China's Military Exercises Around Taiwan: Trends and Patterns*. Global Taiwan Institute. <https://globaltaiwan.org/2024/10/chinas-military-exercises-around-taiwan-trends-and-patterns/>

³⁴⁵ Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *A policy of "one country, two systems" on Taiwan*. https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367561.html

Συγκεκριμένα, το Πεκίνο διατηρεί πολυάριθμες διαφιλονικούμενες αξιώσεις με τους γείτονές του. Διατηρεί διαφωνίες με την Ινδία σε ζητήματα όπως η κυριαρχία στο Θιβέτ και στη συνοριακή περιοχή του Λαντάκ, με την Ιαπωνία αναφορικά με τα νησιά Σενκάκου στην Ανατολική Σινική Θάλασσα, και με πολλές χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας για περιοχές στη Νότια Σινική Θάλασσα — ιδίως με τις Φιλιππίνες, το Βιετνάμ, την Ταϊβάν, τη Μαλαισία, το Μπρουνέι και την Ινδονησία. Η κατάσταση αυτή έχει οδηγήσει σε έναν έντονο ανταγωνισμό, καθώς η Κίνα βρίσκεται σε ένα ευαίσθητο γεωστρατηγικό περιβάλλον, στο οποίο μια τοπική κρίση θα μπορούσε να κλιμακωθεί ταχύτατα.

Η αυξανόμενη γεωπολιτική σημασία της Ασίας εντείνεται περαιτέρω από την οικονομική της άνοδο. Πολλοί αναλυτές χαρακτηρίζουν τον 21^ο αιώνα ως τον «αιώνα της Ασίας», καθώς η περιοχή συγκεντρώνει σημαντικά αποθέματα φυσικών πόρων και φιλοξενεί δυναμικές οικονομίες. Η δυναμική αυτή δεν προσελκύει μόνο το ενδιαφέρον της Κίνας και των γειτονικών της κρατών, αλλά και των Ηνωμένων Πολιτειών και των Δυτικών δυνάμεων ευρύτερα, οι οποίες επιδιώκουν να διατηρήσουν την επιρροή τους στην περιοχή.

Παράλληλα, η αμερικανική παρουσία στην περιοχή ενισχύεται. Χώρες όπως η Αυστραλία, λόγω των γεωστρατηγικών τους ανησυχιών, στηρίζονται στην «πυρηνική ομπρέλα» των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτό οδήγησε και στη δημιουργία του τριμερούς συμφώνου AUKUS (Αυστραλία, Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ), το οποίο επιδιώκει την αναβάθμιση των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Αυστραλίας στο πλαίσιο της αποτροπής της κινεζικής επιρροής³⁴⁶.

Συμπερασματικά, η σταδιακή ενίσχυση των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Κίνας και ο εκτεταμένος εκσυγχρονισμός του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) συνθέτουν ένα νέο σκηνικό εξοπλιστικού ανταγωνισμού στην Ασία. Το περιφερειακό σύστημα ασφάλειας υφίσταται σημαντικές πιέσεις, ενώ η συνεχιζόμενη στρατιωτικοποίηση και οι διεκδικήσεις της Κίνας θέτουν σε δοκιμασία την περιφερειακή σταθερότητα και ενδέχεται να οδηγήσουν σε νέες γεωπολιτικές ανακατατάξεις.

4.4.1 Το ζήτημα της Ταϊβάν: Μια κόκκινη γραμμή για την Κίνα

Η Ταϊβάν αποτελεί αναμφίβολα μία από τις πιο ευαίσθητες και κρίσιμες παραμέτρους της περιφερειακής ασφάλειας στην Ανατολική Ασία, καθώς και έναν από τους σημαντικότερους πυρήνες έντασης στις sino-αμερικανικές σχέσεις. Για την Κίνα, το ζήτημα της Ταϊβάν δεν συνιστά απλώς μια εδαφική διεκδίκηση, αλλά αγγίζει τον πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας και εθνικής ακεραιότητας. Η πολιτική της «Μίας Κίνας» (One China Policy), την οποία το

³⁴⁶ Australia, United Kingdom, and United States of America. (2021). *Agreement between the Government of Australia, the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the Government of the United States of America for the Exchange of Naval Nuclear Propulsion Information*. https://www.aph.gov.au/-/media/02_Parliamentary_Business/24_Committees/244_Joint_Committees/JSCT/2021/AUKUS_ENNPIA/2_AUKUS_treaty_text.pdf?la=en&hash=DE9C7BF15754F72E42A611ECAE86699D5A4F9216

Πεκίνο προβάλλει με συνέπεια³⁴⁷, δεν αναγνωρίζει την Ταϊβάν ως ανεξάρτητο κράτος, αλλά ως αποσχισθείσα επαρχία που πρέπει, αργά ή γρήγορα, να επανενωθεί με την ηπειρωτική χώρα είτε μέσω ειρηνικών μέσων είτε, αν αυτό κριθεί αναγκαίο, με στρατιωτική ισχύ.

Στη Λευκή Βίβλο (White Paper) που εξέδωσε η Κίνα το 2022 αναφορικά με το ζήτημα της επανένωσης της Ταϊβάν, επαναλαμβάνεται η θέση ότι υπάρχει μόνο μία Κίνα, και ότι αυτή εκπροσωπείται από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Το έγγραφο προειδοποιεί ρητά για κάθε απόπειρα αμφισβήτησης ή υπονόμησης αυτής της αρχής. Παράλληλα, κατηγορεί τρίτα κράτη - με έμμεση αναφορά κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες - ότι εργαλαιοποιούν τις φιλοδοξίες ανεξαρτησίας της Ταϊβάν ως μοχλό πίεσης κατά της Κίνας, επιδιώκοντας να υπονομεύσουν την εσωτερική της σταθερότητα και τη διεθνή της θέση³⁴⁸. Κατά το Πεκίνο, το ζήτημα της Ταϊβάν αποτελεί αμιγώς εσωτερική υπόθεση της Κίνας και δεν νοείται παρέμβαση εξωτερικών δυνάμεων ή ανάγκη διεθνούς μεσολάβησης³⁴⁹.

Ως προτεινόμενο πλαίσιο επίλυσης του ζητήματος, η Κίνα έχει επανειλημμένα προβάλλει τη πρόταση «μία χώρα, δύο συστήματα» (one country, two systems), όπως αυτή εφαρμόζεται στο Χονγκ Κονγκ και το Μακάο. Η πρόταση αυτή υποστηρίζει ότι η Ταϊβάν θα μπορούσε να διατηρήσει το δικό της πολιτικό και οικονομικό σύστημα, καθώς και ένα υψηλό επίπεδο αυτονομίας, υπό την κυριαρχία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας³⁵⁰. Ωστόσο, η ταϊβανέζικη κυβέρνηση έχει απορρίψει κατηγορηματικά αυτή τη λύση, ιδίως υπό το φως των πρόσφατων πολιτικών αναταραχών και καταστολής στο Χονγκ Κονγκ, οι οποίες έχουν εντείνει τους φόβους για σταδιακή απώλεια δημοκρατικών ελευθεριών. Παράλληλα, η Ταϊβάν απορρίπτει τη συνεχή διπλωματική πίεση που ασκεί το Πεκίνο, όπως και την αυξανόμενη στρατιωτική ρητορική όπως και τις τακτικές αποτροπής, θεωρώντας τες επιθετικές και υπονομευτικές της περιφερειακής ειρήνης³⁵¹.

Η «επανένωση» με την Ταϊβάν αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την κινεζική ηγεσία και έχει χαρακτηριστεί από υψηλόβαθμους Κινέζους αξιωματούχους ως το σημαντικότερο ζήτημα στις σινο-αμερικανικές σχέσεις, καθιστώντας την ουσιαστικά «κόκκινη γραμμή» για το Πεκίνο. Ο ίδιος ο Πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ έχει διαμηνύσει τη σημασία του ζητήματος τόσο

³⁴⁷ The Taiwan Affairs Office of the State Council & The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2022, August). *The Taiwan Question and China's Reunification in the New Era*. Embassy of the People's Republic of China in the United States of America. https://us.china-embassy.gov.cn/eng/zgyw/202208/t20220810_10740168.htm

³⁴⁸ CK Tan. (2021, July 1). *Xi vows to crush meddling forces and Taiwan independence attempts*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Politics/Xi-vows-to-crush-meddling-forces-and-Taiwan-independence-attempts>

³⁴⁹ The Taiwan Affairs Office of the State Council & The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2022, August). *The Taiwan Question and China's Reunification in the New Era*. Embassy of the People's Republic of China in the United States of America. https://us.china-embassy.gov.cn/eng/zgyw/202208/t20220810_10740168.htm

³⁵⁰ Ibid

³⁵¹ Mainland Affairs Council. (2019, August 1). *Taiwan Public Rejects "One Country, Two Systems" and Opposes Beijing's Hostile Military Threats and Diplomatic Pressure against Taiwan*. https://www.mac.gov.tw/en/News_Content.aspx?n=2BA0753CBE348412&sms=E828F60C4AFBAF90&s=7062B3A2F65996A6

στον Ντόναλντ Τραμπ³⁵² όσο και στον Τζο Μπάιντεν³⁵³, υπογραμμίζοντας την αδιαπραγμάτευτη θέση της Κίνας. Από την ανάληψη της εξουσίας από τον Σι, οι στρατιωτικές παραβιάσεις του εναέριου χώρου της Ταϊβάν από κινεζικά μαχητικά αεροσκάφη έχουν αυξηθεί σημαντικά, σε μια προσπάθεια άσκησης συνεχούς πίεσης προς την Ταϊπέι και αποτροπής κάθε προοπτικής τυπικής ανεξαρτητοποίησης της νήσου³⁵⁴.

Ωστόσο, από την πλευρά της Ταϊβάν, η προοπτική μιας ειρηνικής επανένωσης φαντάζει εξαιρετικά δύσκολη, αν όχι αδύνατη. Σύμφωνα με πρόσφατες δημοσκοπήσεις του Pew Research Center, η πλειοψηφία των πολιτών της Ταϊβάν δεν αυτοπροσδιορίζονται ως Κινέζοι, αλλά ως Ταϊβανέζοι, εκφράζοντας ισχυρή εθνική ταυτότητα και υπερηφάνεια³⁵⁵. Αυτή η απόκλιση στις ταυτότητες δημιουργεί ένα βαθύ χάσμα μεταξύ των δύο πλευρών, το οποίο δυσχεραίνει σημαντικά οποιοδήποτε σενάριο ειρηνικής προσέγγισης³⁵⁶.

Ένας ακόμη κρίσιμος παράγοντας είναι η στρατηγική σημασία της Ταϊβάν για τις Ηνωμένες Πολιτείες και η αμυντική συνεργασία των δύο πλευρών. Παρόλο που οι ΗΠΑ δεν διατηρούν επίσημες διπλωματικές σχέσεις με την Ταϊβάν, συνεχίζουν να την εξοπλίζουν και να στηρίζουν την άμυνά της, σε μια προσπάθεια να διατηρήσουν την ισορροπία δυνάμεων στην περιοχή. Η Ταϊβάν βρίσκεται στο λεγόμενο *First Island Chain*, μια σειρά από νησιωτικά κράτη και εδάφη που η Ουάσιγκτον θεωρεί κρίσιμα για τον περιορισμό της κινεζικής επιρροής στον Ειρηνικό³⁵⁷. Πέραν της γεωστρατηγικής σημασίας, οι ΗΠΑ εξαρτώνται επίσης από την Ταϊβάν σε οικονομικό επίπεδο, καθώς όπως είδαμε προηγουμένως, η Taiwan Semiconductor Manufacturing Company (TSMC) προμηθεύει πάνω από το 50% της παγκόσμιας αγοράς μικροτσιπ – τεχνολογία κρίσιμη για την άμυνα, τη βιομηχανία και την τεχνητή νοημοσύνη³⁵⁸.

Ωστόσο, οι ΗΠΑ δεν επιδιώκουν ανοιχτή στρατιωτική σύγκρουση με την Κίνα, εξαιτίας του τεράστιου κινδύνου κλιμάκωσης και των καταστροφικών συνεπειών μιας τέτοιας σύρραξης. Η αμερικανική στρατηγική βασίζεται στη λεγόμενη «στρατηγική ασάφεια» (*strategic*

³⁵² Reuters. (2017, November 9). *Taiwan the most important issue in Sino-U.S. ties, China's Xi tells Trump*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-trump-asia-china-taiwan/taiwan-the-most-important-issue-in-sino-u-s-ties-chinas-xi-tells-trump-idUSKBN1D90YI/>

³⁵³ Viser, M., Abutaleb, Y., & Shepherd, C. (2022, November 14). *Biden says no new 'Cold War' after meeting with China's Xi*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/11/14/biden-xi-meeting-bali-g20/>

³⁵⁴ Reuters. (2022, October 27). *10 ways China has changed under Xi Jinping*. Voice of America. <https://www.voanews.com/a/ways-china-has-changed-under-xi-jinping/6807561.html>

³⁵⁵ Devlin, K., & Huang, C. (2020, May 12). *In Taiwan, Views of Mainland China Mostly Negative: Closer Taiwan-U.S. relations largely welcomed, especially economically*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2020/05/12/in-taiwan-views-of-mainland-china-mostly-negative/#:~:text=These%20findings%20are%20consistent%20with,see%20themselves%20as%20only%20Chinese.>

³⁵⁶ Rich, T., & Dahmer, A. (2020, October 19). *Taiwan Opinion Polling on Unification with China*. China Brief, 20(18). <https://jamestown.org/program/taiwan-opinion-polling-on-unification-with-china/>

³⁵⁷ Chaffee, E. D. (2023, March). *Strategic Ambiguity on Taiwan Has Run Its Course*. *Proceedings*, 149(3). <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/march/strategic-ambiguity-taiwan-has-run-its-course>

³⁵⁸ Lee, Y. N. (2021, March 15). *2 charts show how much the world depends on Taiwan for semiconductors*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2021/03/16/2-charts-show-how-much-the-world-depends-on-taiwan-for-semiconductors.html>

ambiguity), βάσει της οποίας οι ΗΠΑ δεν αποσαφηνίζουν αν θα παρέμβουν στρατιωτικά σε περίπτωση κινεζικής εισβολής, διατηρώντας έτσι ένα στοιχείο αποτροπής χωρίς να προκαλούν ευθέως το Πεκίνο³⁵⁹.

Από την πλευρά της, η Ταϊβάν προσπαθεί να ισορροπήσει μεταξύ δύο αντικρουόμενων στρατηγικών προσεγγίσεων. Η πρώτη, πιο παραδοσιακή, εστιάζει στην επένδυση σε συμβατικά οπλικά συστήματα - κυρίως μέσω αγορών από τις Ηνωμένες Πολιτείες - με στόχο την ενίσχυση της αποτρεπτικής της ικανότητας έναντι μιας ενδεχόμενης κινεζικής επίθεσης. Οι στρατιωτικές δαπάνες της Ταϊβάν³⁶⁰ όπως και της Κίνας αυξάνονται σημαντικά κάθε χρόνο.

Η δεύτερη στρατηγική, γνωστή ως «στρατηγική του σκαντζόχοιρου» (*porcupine strategy*), προτάθηκε από τον Αμερικανό αναλυτή William S. Murray³⁶¹ και είναι μια ασύμμετρη στρατηγική που βασίζεται στην αγορά φθηνότερων, ευέλικτων και κινητών αμυντικών μέσων, όπως αντιπλοϊκοί και αντιαεροπορικοί πύραυλοι, με στόχο την επιβολή ενός δυσανάλογα υψηλού κόστους σε περίπτωση κινεζικής εισβολής, αυτή η στρατηγική θα καθυστερούσε την Κίνα από το να πετύχει τους στόχους της και θα έδινε χρόνο στις ΗΠΑ να εμπλακούν εάν θεωρηθεί απαραίτητο.

Ωστόσο, η στρατηγική αυτή σύγκλιση αντιμετωπίζει σοβαρά εμπόδια. Η Ταϊβάν εξακολουθεί να επενδύει σε ακριβά και συμβατικά οπλικά συστήματα, γεγονός που εν μέρει αποδίδεται στην πολιτική «στρατηγικής ασάφειας» (*strategic ambiguity*) των Ηνωμένων Πολιτειών, σύμφωνα με την οποία δεν είναι σαφές εάν και πώς θα παρέμβουν στρατιωτικά σε περίπτωση κινεζικής επίθεσης. Παράλληλα, η ταχεία ενίσχυση των στρατιωτικών δυνατοτήτων της Κίνας την περίοδο 2012–2022 έχει δημιουργήσει ένα σημαντικό χάσμα ισχύος, που θέτει υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα της παραδοσιακής ταϊβανέζικης άμυνας σε περίπτωση σύγκρουσης.

Ως αποτέλεσμα, η Ταϊβάν βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα στρατηγικό δίλημμα: είτε να συνεχίσει να βασίζεται σε μια συμβατική προσέγγιση που ενδέχεται να αποδειχθεί ανεπαρκής έναντι της ανερχόμενης κινεζικής ισχύος, είτε να επενδύσει πιο ενεργά σε μια ασύμμετρη στρατηγική άμυνας, με στόχο την αποτροπή μέσω του κόστους³⁶².

Εν κατακλείδι, το μέλλον της Ταϊβάν παραμένει αβέβαιο, ιδίως ενόψει της διαρκώς εντεινόμενης στρατηγικής αντιπαράθεσης ανάμεσα σε ΗΠΑ και Κίνα. Οποιοδήποτε επεισόδιο στην περιοχή θα μπορούσε να έχει ευρύτερες γεωπολιτικές επιπτώσεις,

³⁵⁹ Willasey-Wilsey, T. (2022, September 26). *US Policy on Taiwan and the Perils of 'Strategic Ambiguity'*. Royal United Services Institute. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/us-policy-taiwan-and-perils-strategic-ambiguity>

³⁶⁰ Trading Economics. (n.d.). *Taiwan Military Expenditure*. Retrieved June 17, 2025, from <https://tradingeconomics.com/taiwan/military-expenditure>

³⁶¹ Murray, William S. (2008) "Revisiting Taiwan's Defense Strategy," *Naval War College Review*: Vol. 61: No. 3, Article 3. <https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1814&context=nwc-review>

³⁶² The Economist. (2023, March 6). *Taiwan needs a new defence strategy to deal with China*. <https://www.economist.com/special-report/2023/03/06/taiwan-needs-a-new-defence-strategy-to-deal-with-china>

προκαλώντας αναταραχή σε ολόκληρη την Ασία. Καθώς η Κίνα επιδεικνύει αυξανόμενη στρατιωτική αυτοπεποίθηση και οι ΗΠΑ επιδιώκουν να διατηρήσουν την επιρροή τους, το διακύβευμα για την περιφερειακή και παγκόσμια ασφάλεια είναι υψηλό.

4.4.2 Ανατολική θάλασσα της Κίνας και Νησιά Σενκάκου

Παρότι το ζήτημα της Ταϊβάν θεωρείται κατεξοχήν ζωτικής σημασίας για την Κίνα, μία ακόμη σοβαρή εδαφική διαφορά στην Ανατολική Ασία εντοπίζεται στην Ανατολική Θάλασσα της Κίνας, όπου βρίσκεται το σύμπλεγμα των Νησιών Σενκάκου (Senkaku) – ή Ντιαογιού (Diaoyu), όπως τα αποκαλεί το Πεκίνο. Το αρχιπέλαγος αυτό αποτελείται από πέντε μικρά νησιά και τρεις βραχονησίδες και βρίσκεται υπό ιαπωνικό διοικητικό έλεγχο από το 1972, όταν μεταβιβάστηκαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες στο Τόκιο στο πλαίσιο της συμφωνίας επαναφοράς της Οκινάουα³⁶³.

Η Ιαπωνία υποστηρίζει ότι ενσωμάτωσε τα νησιά νομίμως στην επικράτειά της τον Ιανουάριο του 1895, μετά από διερεύνηση της κατάστασής τους, διαπιστώνοντας ότι ήταν ακατοίκητα και δεν υπήρχε ίχνος διοικητικού ελέγχου από άλλο κράτος. Έκτοτε, υποστηρίζει ότι ασκεί συνεχή και έγκυρη διοίκηση, τεκμηριωμένη μέσω επιχειρηματικής δραστηριότητας, φορολόγησης, και επανειλημμένων διοικητικών ενεργειών. Επιπλέον, σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών της Ιαπωνίας, η μεταπολεμική διεθνής νομική τάξη δεν αμφισβήτησε την ιαπωνική κυριαρχία, καθώς τα νησιά τέθηκαν υπό αμερικανική διοίκηση ως μέρος της Οκινάουα με τη Συνθήκη Ειρήνης του Σαν Φρανσίσκο (1951) και επεστράφησαν στην Ιαπωνία με τη Συμφωνία του 1972³⁶⁴. Η ιαπωνική πλευρά επισημαίνει, τέλος, ότι η Κίνα δεν είχε εγείρει αντιρρήσεις για σχεδόν 75 έτη μετά το 1895, ενώ απορρίπτει τον ισχυρισμό περί ύπαρξης άτυπης συμφωνίας για «αναβολή» της διευθέτησης του ζητήματος.

Αντιθέτως, η Κίνα υποστηρίζει ότι το σύμπλεγμα των Ντιαογιού αποτελεί αναπαλλοτρίωτο μέρος της κινεζικής επικράτειας από την αρχαιότητα, καθώς χρησιμοποιούνταν από Κινέζους ψαράδες και συμπεριλαμβανόταν σε χάρτες και επίσημα έγγραφα κατά την περίοδο της δυναστείας Μινγκ³⁶⁵. Το Πεκίνο θεωρεί ότι η Ιαπωνία τα προσάρτησε παρανόμως στο τέλος του Σινοϊαπωνικού Πολέμου (1894–1895), λίγο πριν την υπογραφή της Συνθήκης του Σιμονοσέκι³⁶⁶, και ότι κατά συνέπεια πρέπει να επιστραφούν στο πλαίσιο της γενικότερης αποαποικιοποίησης που ακολούθησε τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Η κινεζική πλευρά ισχυρίζεται, επίσης, ότι κατά τις διαβουλεύσεις του 1970 μεταξύ των δύο κρατών υπήρξε άτυπη κατανόηση για την αναστολή της συζήτησης του ζητήματος, προκειμένου να

³⁶³ U.S. Department of State, Office of the Historian. (1971, February 26). *Okinawa Reversion—Form of Congressional Participation* U.S. Department of State. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1969-76v19p2/d68>

³⁶⁴ Ministry of Foreign Affairs of Japan. (n.d.). *Situation of the Senkaku Islands*. https://www.mofa.go.jp/a_o/c_ml/senkaku/page1we_000010.html

³⁶⁵ The Official Website of Diaoyu Dao. (n.d.). *Diaoyu Dao Was First Discovered, Named and Exploited by China*. https://www.diaoyudao.org.cn/en/2015-01/23/content_34638930.htm

³⁶⁶ Al Jazeera. (2012, September 17). *Explainer: Behind the China-Japan island row*. <https://www.aljazeera.com/news/2012/9/17/explainer-behind-the-china-japan-island-row>

διατηρηθεί η σταθερότητα των διμερών σχέσεων. Σύμφωνα με το αφήγημα αυτό, οποιαδήποτε μονομερής ενέργεια από την Ιαπωνία, όπως η εθνικοποίηση των νησιών το 2012, παραβιάζει αυτήν τη συμφωνία.

Η διαφορά έχει βαθιές ιστορικές και συμβολικές διαστάσεις. Οι δύο χώρες την αντιμετωπίζουν όχι μόνο ως ζήτημα εδαφικής κυριαρχίας αλλά και ως ζήτημα εθνικού γοήτρου, ιστορικής δικαίωσης και πατριωτισμού³⁶⁷. Ειδικά υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, η Κίνα έχει αναγάγει το ζήτημα σε «core interest»³⁶⁸, δηλαδή σε ζήτημα που αφορά θεμελιώδη κυριαρχικά της δικαιώματα. Ο ίδιος ο Σι φέρεται να έχει χαρακτηρίσει την προάσπιση των κινεζικών δικαιωμάτων επί των Ντιαογιού ως «ιστορικό καθήκον της ηγεσίας του»³⁶⁹. Αντιθέτως, τη δεκαετία του 1980, ο τότε ηγέτης της Κίνας, Ντενγκ Σιαοπίνγκ, είχε προτείνει την αναστολή της επίλυσης του ζητήματος, αναγνωρίζοντας ότι η χώρα του δεν ήταν ακόμα έτοιμη να επιλύσει τη διαφορά³⁷⁰.

Αν και τα νησιά είναι ακατοίκητα και περιορισμένης άμεσης στρατιωτικής αξίας, η σημασία τους είναι πολλαπλή. Πρώτον, η αναγνώρισή τους ως κυρίαρχο έδαφος επιτρέπει τη διεκδίκηση ευρύτερης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), σύμφωνα με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Δεύτερον, η ευρύτερη θαλάσσια περιοχή εκτιμάται ότι ενδέχεται να διαθέτει σημαντικά υποθαλάσσια αποθέματα υδρογονανθράκων, αν και ιαπωνικές έρευνες δεν έχουν επιβεβαιώσει κάτι τέτοιο. Τρίτον, ο έλεγχος του αρχιπελάγους επηρεάζει τη στρατηγική ισορροπία στην Ανατολική Ασία, επεκτείνοντας τον έλεγχο είτε της Ιαπωνίας είτε της Κίνας σε ζωτικής σημασίας θαλάσσιες και εναέριες διαδρομές.

Το ζήτημα επανήλθε το 2012, όταν ο τότε κυβερνήτης του Τόκιο, Σιντάρο Ισιχάρα, πρότεινε τη χρηματοδότηση της αγοράς τριών νησιών από ιδιώτες Ιάπωνες πολίτες μέσω δημόσιων πόρων³⁷¹. Η ιαπωνική κυβέρνηση του Πρωθυπουργού Νόντα επέλεξε να τα κρατικοποιήσει, προκειμένου να αποτρέψει την εμπλοκή ακραίων στοιχείων. Η ενέργεια αυτή προκάλεσε έντονη αντίδραση από το Πεκίνο, το οποίο θεώρησε την κρατικοποίηση ως μονομερή ενέργεια που παραβιάζει το status quo.

³⁶⁷ Takahashi, T. (2021, May 4). *Japan's Senkaku public awareness campaign at risk of backfiring*. East Asia Forum. <https://eastasiaforum.org/2021/05/04/japans-senkaku-public-awareness-campaign-at-risk-of-backfiring/>

³⁶⁸ Kazianis, H. (2013, April 29). *Senkaku/Diaoyu Islands: A "Core Interest" of China*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2013/04/senkakudiaoyu-islands-a-core-interest-of-china/>

³⁶⁹ Kyodo News. (2022, October 29). *Xi vowed to secure interests over Senkakus as China's historical duty*. <https://english.kyodonews.net/news/2022/10/41edeeb5328-xi-vowed-to-secure-interests-over-senkakus-as-chinas-historical-duty.html>

³⁷⁰ Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* (p. 204). Oxford University Press.

³⁷¹ BBC News. (2012, September 5). *Japan government 'reaches deal to buy' disputed islands*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-19485565>

Εκτοτε, η Κίνα έχει εντείνει τις περιπολίες του ναυτικού και της κινεζικής ακτοφυλακής στην περιοχή³⁷², ενώ αναφορές παραβίασης του ιαπωνικού εναέριου χώρου έχουν οδηγήσει την Ιαπωνία σε αυξημένη στρατιωτική ετοιμότητα. Αν και οι Ηνωμένες Πολιτείες δηλώνουν ότι δεν λαμβάνουν θέση επί της κυριαρχίας, έχουν καταστήσει σαφές - μέσω διαδοχικών προέδρων - ότι τα νησιά καλύπτονται από τη Συνθήκη Αμοιβαίας Ασφάλειας Ιαπωνίας-ΗΠΑ (άρθρο 5)³⁷³, ενισχύοντας τις γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή και καθιστώντας το ζήτημα μέρος του ευρύτερου στρατηγικού ανταγωνισμού ΗΠΑ-Κίνας.

4.4.3 Νότια Σινική Θάλασσα και στρατιωτικοποίηση

Η Νότια Σινική Θάλασσα (ΝΣΘ) αποτελεί μία από τις πιο αμφισβητούμενες θαλάσσιες περιοχές στον κόσμο, με ιδιαίτερη σημασία τόσο γεωστρατηγική όσο και οικονομική. Διαθέτει πλούσιους φυσικούς πόρους, πλούσια αλιευτικά αποθέματα και φιλοξενεί θαλάσσιες οδούς απ' όπου διέρχεται πάνω από το ένα τρίτο του παγκόσμιου εμπορίου³⁷⁴. Η γεωπολιτική της σημασία, σε συνδυασμό με τις ιστορικές διεκδικήσεις της Κίνας, έχουν καταστήσει την περιοχή πεδίο έντονου ανταγωνισμού.

Η Κίνα στηρίζει τις εδαφικές της διεκδικήσεις στην περιοχή στη λεγόμενη γραμμή των εννιά σημείων «nine-dash line», μια χαρτογραφική απεικόνιση που εμφανίστηκε αρχικά από την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Κίνας το 1947 ως «eleven-dash line» και τροποποιήθηκε σε εννιά γραμμές (nine dashes) το 1952. Η Κίνα ισχυρίζεται ιστορικά κυριαρχικά δικαιώματα επί της πλειονότητας της περιοχής, υποστηρίζοντας πρωτογενή ανακάλυψη και χρήση των νησιών από δυναστείες όπως η Χαν, Μινγκ και Γιουάν³⁷⁵. Το Πεκίνο προβάλλει επιπλέον την αδιάλειπτη άσκηση διοικητικής εξουσίας και την αντίσταση σε ξένες κατοχές, ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ωστόσο, η Νότια Σινική Θάλασσα δεν διεκδικείται αποκλειστικά από την Κίνα. Χώρες όπως οι Φιλιππίνες, το Βιετνάμ, η Μαλαισία, το Μπρουνέι, η Ταϊβάν και η Ινδονησία προβάλλουν ανταγωνιστικές αξιώσεις. Οι ΗΠΑ, χωρίς να έχουν άμεση εδαφική διεκδίκηση, υποστηρίζουν την ελευθερία ναυσιπλοΐας στην περιοχή, οργανώνοντας τακτικά περιπολίες (FONOPs)³⁷⁶, γεγονός που έχει οξύνει περαιτέρω τις εντάσεις.

³⁷² Ogura, J., & McCarthy, S. (2022, June 26). *Japan says Chinese coast guard ships in longest violation of its territorial waters in a decade*. CNN. <https://edition.cnn.com/2022/06/24/asia/chinese-ships-japan-territory-senkaku-diaoyu-islands-intl-hnk>

³⁷³ Manyin, M. E. (2021, March 1). *The Senkakus (Diaoyu/Diaoyutai) Dispute: U.S. Treaty Obligations* (CRS Report No. R42761). Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/R42761>

³⁷⁴ China Power Team. (2017, August 2). *How Much Trade Transits the South China Sea?* China Power. <https://chinapower.csis.org/much-trade-transits-south-china-sea/>

³⁷⁵ Embassy of the People's Republic of China in the Republic of the Philippines. (2004, April 8). *Historical Evidence To Support China's Sovereignty over Nansha Islands*. https://ph.china-embassy.gov.cn/eng/zt/nhwt/200404/t20040408_1334577.htm#:~:text=In%201939%2C%20Japan%20invade%20and,Chinese%20territory%20since%20ancient%20times.

³⁷⁶ U.S. Indo-Pacific Command. (2022, November 4). *FREEDOM OF NAVIGATION OPERATIONS (FONOPS) - PEACEFUL, PRINCIPLED UPHOLDING INT'L LAW (COUNTERING PRC FLAWED NARRATIVES)*. <https://www.pacom.mil/Portals/55/Documents/pdf/J06%20TACAID%20-%20FONOPs.pdf?ver=pH6FtE-cpyghqfBJi2vEKg%3D%3D>

Υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, η Κίνα έχει εντείνει τη στρατιωτικοποίηση της περιοχής. Από το 2013 ξεκίνησε η κατασκευή τεχνητών νησιών - γνωστή στον διεθνή Τύπο ως «Great Wall of Sand»³⁷⁷ – κυρίως πάνω σε κοραλλιογενείς υφάλους στα νησιά Spratly (Νάνσα) και Paracel (Σισά). Με την ανύψωση άμμου και μπετόν, η Κίνα δημιούργησε πάνω από 3.200 στρέμματα τεχνητής γης, εγκαθιστώντας στρατιωτικές υποδομές όπως διαδρόμους απογείωσης, ραντάρ, πυραυλικά συστήματα και αντιαεροπορικές άμυνες³⁷⁸.

Η συγκεκριμένη τακτική εντάσσεται στη στρατηγική της «σαλαμοποίησης» (*salami slicing*), δηλαδή της σταδιακής απόκτησης μικρών αλλά στρατηγικά κρίσιμων περιοχών, με τρόπο που δεν προκαλεί ανοιχτή σύγκρουση, αλλά οδηγεί μακροπρόθεσμα στην εδραίωση της κινεζικής παρουσίας³⁷⁹. Ενδεικτικά παραδείγματα αυτής της προσέγγισης αποτελούν η κατάληψη των νήσων Paracel από το Βιετνάμ τη δεκαετία του 1970, του υφάλου Mischief Reef το 1995, και του υφάλου Scarborough Shoal το 2012.

Παράλληλα, η Κίνα εφαρμόζει και τη λεγόμενη «στρατηγική του λάχανου» (*cabbage strategy*), η οποία συνίσταται στην περικύκλωση μιας αμφισβητούμενης περιοχής με πολλαπλά στρώματα πλοίων - αλιευτικών, ακτοφυλακής και στρατιωτικών - με στόχο τη δημιουργία τετελεσμένων. Με τη μέθοδο αυτή, δυσχεραίνεται σημαντικά η δυνατότητα αντίδρασης των εμπλεκόμενων κρατών, ενώ η Κίνα αποκτά σταδιακά τον έλεγχο των περιοχών αυτών χωρίς την πρόκληση άμεσης στρατιωτικής αναμέτρησης³⁸⁰.

Παρά τις δεσμεύσεις του Σι Τζινπίνγκ το 2015 σε επίσκεψη του στις ΗΠΑ με τον ομόλογο του Μπαράκ Ομπάμα μετά από κατηγορίες για εκμετάλλευση των νησιών τόνισε ότι δεν θα προχωρήσει σε στρατιωτικοποίηση των νησιών³⁸¹, δορυφορικές εικόνες όμως δείχνουν εγκατάσταση αντιαεροπορικών συστημάτων, ραντάρ και βάσεων υποστήριξης μαχητικών αεροσκαφών³⁸². Η αδιαλλαξία του Πεκίνου, σε συνδυασμό με την *de facto* δημιουργία στρατιωτικών βάσεων, εντείνει την ανησυχία για το ενδεχόμενο κλιμάκωσης στην περιοχή ενώ οι ασταμάτητες προσπάθειες της Κίνας να επιβληθεί στην Νότια Σινική Θάλασσα οξύνει ολοένα και περισσότερο τις σχέσεις της με τις ΗΠΑ³⁸³. Παράλληλα, οι εγκαταστάσεις αυτές δεν έχουν απλώς αμυντικό χαρακτήρα, λειτουργούν ως βάσεις

³⁷⁷ BBC News. (2015, April 1). *China building 'great wall of sand' in South China Sea*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-32126840>

³⁷⁸ Asia Maritime Transparency Initiative (AMTI), Center for Strategic and International Studies (CSIS). (n.d.). *China Island Tracker*. <https://amti.csis.org/island-tracker/china/>

³⁷⁹ Cheney-Peters, S. (2014, October 29). *A feast of cabbage and salami: Part I – The vocabulary of Asian maritime disputes*. Center for International Maritime Security (CIMSEC). <https://cimsec.org/feast-cabbage-salami-part-vocabulary-asian-maritime-disputes/>

³⁸⁰ Ibid

³⁸¹ Brunnstrom, D., & Martina, M. (2015, September 25). *Xi denies China turning artificial islands into military bases*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/xi-denies-china-turning-artificial-islands-into-military-bases-idUSKCN0RP1ZG/>

³⁸² Panda, A. (2016, December 16). *It's Official: Xi Jinping Breaks His Non-Militarization Pledge in the Spratlys*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2016/12/its-official-xi-jinping-breaks-his-non-militarization-pledge-in-the-spratlys/>

³⁸³ U.S. Department of State. (2020, September 27). *China's empty promises in the South China Sea* [Press statement]. <https://2017-2021.state.gov/chinas-empty-promises-in-the-south-china-sea/>

προβολής ισχύος, επιτρέποντας στο Πεκίνο να ελέγχει θαλάσσια και εναέρια πρόσβαση στην περιοχή σύμφωνα με το στρατηγικό δόγμα anti-access/area denial (A2/AD).

Το ζήτημα της *Nine-Dash Line* και των κινεζικών αξιώσεων στη Νότια Σινική Θάλασσα έλαβε ιδιαίτερη τροπή το 2016, όταν, μετά από προσφυγή των Φιλιππίνων, το Μόνιμο Διαιτητικό Δικαστήριο (Permanent Court of Arbitration – PCA) στη Χάγη έκρινε ότι οι κινεζικές διεκδικήσεις που βασίζονται στην εν λόγω γραμμή είναι ασύμβατες με το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η Κίνα δεν διαθέτει νομική βάση για να διεκδικεί ιστορικά δικαιώματα στις θαλάσσιες ζώνες εντός της *Nine-Dash Line*. Ωστόσο, το Πεκίνο απέρριψε τόσο τη δικαιοδοσία όσο και την απόφαση του Δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι δεν αναγνωρίζει την αρμοδιότητά του επί ζητημάτων που άπτονται της κυριαρχίας και των θαλάσσιων συνόρων.

Κατά την περίοδο 2020–2022, σημειώθηκαν σημαντικά επεισόδια που επιβεβαιώνουν την τάση κλιμάκωσης. Το 2021, οι Φιλιππίνες κατήγγειλαν την παρουσία περίπου 200 κινεζικών σκαφών στον ύφαλο Whitsun Reef εντός της αποκλειστικής οικονομικής τους ζώνης, γεγονός που προκάλεσε σφοδρές αντιδράσεις και διπλωματικές εντάσεις³⁸⁴. Παράλληλα, οι ΗΠΑ ενίσχυσαν τις FONOPs στην περιοχή, ενώ προχώρησαν σε κοινές ναυτικές ασκήσεις με την Ιαπωνία, την Αυστραλία και τις ίδιες τις Φιλιππίνες, αποσκοπώντας στη διατήρηση της αποτροπής.

Την ίδια στιγμή, το Πεκίνο προχώρησε το 2021 στην υιοθέτηση νέου νόμου για την ακτοφυλακή, ο οποίος παρέχει ρητά δικαίωμα χρήσης βίας απέναντι σε ξένα πλοία σε «κινεζικά ύδατα»³⁸⁵. Ο νόμος αυτός εκλήφθηκε από αρκετούς αναλυτές ως απόπειρα θεσμικής εδραίωσης των κινεζικών διεκδικήσεων και ουσιαστική εργαλειοποίηση του ναυτικού δικαίου προς ίδιον όφελος. Σε διεθνές επίπεδο, η συμμαχία QUAD (ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ινδία, Αυστραλία) ενίσχυσε τη ναυτική της συνεργασία και τις κοινές ασκήσεις στην περιοχή, υποδηλώνοντας την αυξανόμενη ανησυχία για την κινεζική επιθετικότητα.

Συνολικά, η περίπτωση της Νότιας Σινικής Θάλασσας αποκαλύπτει πώς, υπό τον Σι Τζινπίνγκ, η Κίνα επιδιώκει να μετατρέψει σταδιακά de facto ελέγχους σε de jure αξιώσεις, χρησιμοποιώντας μια συνδυασμένη στρατηγική στρατιωτικής ισχύος, νομικής πίεσης και γεωπολιτικού τετελεσμένου. Η επιθετική αυτή πολιτική στρατιωτικοποίησης, αν και ενισχύει την περιφερειακή επιρροή της Κίνας, έχει επιφέρει σοβαρές επιπλοκές στις σχέσεις της με τις ΗΠΑ, τους γείτονές της³⁸⁶ και τη διεθνή κοινότητα.

³⁸⁴ Puri, S., & Austin, G. (2021, April 9). *What the Whitsun Reef incident tells us about China's future operations at sea*. International Institute for Strategic Studies. <https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2021/04/whitsun-reef-incident-china/>

³⁸⁵ Al Jazeera. (2021, January 23). *China authorises coast guard to fire on foreign vessels*. <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/23/china-authorises-coast-guard-to-fire-on-foreign-vessels-if>

³⁸⁶ Schofield, C. (2015, May 8). *Why the world is wary of China's 'great wall of sand' in the sea*. The Conversation. <https://theconversation.com/why-the-world-is-wary-of-chinas-great-wall-of-sand-in-the-sea-40070>

4.4.4 Η Συνοριακή διαφορά Κίνας – Ινδίας υπό τον Σι Τζινπίνγκ

Η εδαφική διαφορά μεταξύ Κίνας και Ινδίας αποτελεί μία από τις πιο επίμονες και δυσεπίλυτες διμερείς συγκρούσεις στην Ασία, με ρίζες στον Ψυχρό Πόλεμο και σοβαρές επιπτώσεις στην περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα. Η γραμμή που χωρίζει τις δύο χώρες, γνωστή ως Line of Actual Control (LAC), δεν είναι επίσημα οριοθετημένη, γεγονός που οδηγεί συχνά σε αποκλίνουσες ερμηνείες και στρατιωτικές εντάσεις. Παρόλο που η Κίνα και η Ινδία έχουν συμφωνήσει σε πολυάριθμες συνομιλίες και πρωτόκολλα για τη διαχείριση αυτής της διαφοράς, η διαμάχη συνεχίζει να αποτελεί εστία κρίσεων - ιδίως υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, κατά την οποία παρατηρείται αυξημένος στρατηγικός ανταγωνισμός και περισσότερη αυτοπεποίθηση στην εξωτερική πολιτική της Κίνας³⁸⁷.

Η βασική διαφορά αφορά δύο περιοχές: το Ακσάι Τσίν (Aksai Chin), που βρίσκεται στα δυτικά του LAC και τελεί υπό κινεζικό έλεγχο αλλά διεκδικείται από την Ινδία, και το Αρουνάτσάλ Πραντές στα ανατολικά, που διοικείται από την Ινδία αλλά θεωρείται από το Πεκίνο ως τμήμα της Νότιας Θιβετιανής Περιφέρειας. Αν και η σύγκρουση κορυφώθηκε στον πόλεμο του 1962 με νικήτρια την Κίνα, η συνοριακή ένταση παρέμεινε ζωντανή, με επαναλαμβανόμενες κρίσεις - όπως στο Ντοκλάμ (Doklam) το 2017 και την Κοιλάδα Γκαλουάν (Galwan Valley) το 2020.

Η κρίση του 2020 υπήρξε η πιο αιματηρή αντιπαράθεση μεταξύ των δύο πλευρών εδώ και δεκαετίες. Στις 15 Ιουνίου 2020, κινεζικές και ινδικές δυνάμεις συγκρούστηκαν σωματικά (χωρίς χρήση πυροβόλων όπλων λόγω σχετικών συμφωνιών), με αποτέλεσμα τον θάνατο 20 Ινδών στρατιωτών και, σύμφωνα με πηγές, αρκετών Κινέζων³⁸⁸. Η σύγκρουση ξέσπασε στην περιοχή της Κοιλάδας Γκαλουάν στο Λαντάκ, όταν ινδικές δυνάμεις προσπάθησαν να εμποδίσουν την κατασκευή κινεζικών υποδομών σε περιοχή που θεωρούσαν ινδικό έδαφος.

Η αντιπαράθεση αυτή είχε πολλαπλές διαστάσεις:

Πρώτον, ανέδειξε τη νέα επιθετική στάση του Πεκίνου υπό τον Σι Τζινπίνγκ. Η Κίνα, στην προσπάθειά της να προβάλλει μια ισχυρή εικόνα, δεν δίστασε να αναλάβει επιθετικές πρωτοβουλίες ακόμη και απέναντι σε μεγάλες περιφερειακές δυνάμεις. Αυτή η στάση συνάδει με την προσπάθεια του Σι να διαμορφώσει μια παγκόσμια εικόνα ισχύος, εντός του πλαισίου της αναζήτησης ενός νέου διεθνούς ρόλου για την Κίνα.

Δεύτερον, η κρίση στην Κοιλάδα Γκαλουάν υπογράμμισε τη σημασία των υποδομών στην περιοχή. Τα τελευταία χρόνια, και οι δύο πλευρές έχουν εντατικοποιήσει την κατασκευή δρόμων, γεφυρών και στρατιωτικών εγκαταστάσεων κατά μήκος του LAC³⁸⁹. Η Κίνα έχει αξιοποιήσει την οικονομική και τεχνολογική της υπεροχή για να επεκταθεί στρατηγικά, γεγονός που εντείνει την ανησυχία της Ινδίας για πιθανή αλλαγή του status quo.

³⁸⁷ Santora, M. (2020, June 16). *For China and India, a border dispute that never ended*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2020/06/16/world/asia/india-china-border.html>

³⁸⁸ BBC News. (2022, December 14). *India-China dispute: The border row explained in 400 words*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-53062484>

³⁸⁹ Jakhar, P. (2020, July 30). *India and China race to build along a disputed frontier*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-53171124>

Τρίτον, η κρίση είχε και γεωπολιτικές συνέπειες. Η Ινδία, μετά τα γεγονότα του 2020, υιοθέτησε σκληρότερη στάση απέναντι στο Πεκίνο. Υπήρξε ακύρωση συμβολαίων με κινεζικές εταιρείες³⁹⁰, απαγόρευση κινεζικών εφαρμογών (όπως το TikTok)³⁹¹, και ενίσχυση της στρατηγικής συνεργασίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες και το σχήμα QUAD (Ινδία, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Αυστραλία). Η όξυνση αυτή εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της γεωπολιτικής αντιπαράθεσης.

Τέταρτον, η Κίνα φάνηκε να χρησιμοποιεί την κρίση ως εργαλείο εσωτερικής πολιτικής νομιμοποίησης. Το αφήγημα της εθνικής εδαφικής κυριαρχίας και της προστασίας των «συμφερόντων της πατρίδας» συνέβαλε στην ενίσχυση της εικόνας του Σι ως αποφασιστικού ηγέτη που υπερασπίζεται την κινεζική εθνική αξιοπρέπεια³⁹². Παράλληλα, ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (PLA) παρουσίασε την επιχείρηση ως επιτυχημένη επίδειξη ισχύος, ενισχύοντας το εσωτερικό εθνικιστικό αίσθημα.

Πέμπτον, παρά τις συνομιλίες και τη μερική αποκλιμάκωση, η κρίση δεν έχει πλήρως επιλυθεί. Αντίθετα, η ένταση παραμένει υψηλή, με συνεχιζόμενες στρατιωτικές αναπτύξεις και από τις δύο πλευρές, ενώ ορισμένα σημεία παραμένουν αντικείμενα αμφισβήτησης. Το LAC έχει μετατραπεί σε μια γκρι ζώνη αντιπαράθεσης με περιοδικά επεισόδια, υποδεικνύοντας τη δυσκολία επίτευξης μακροπρόθεσμης λύσης.

Η κρίση του 2020 στην Κοιλιάδα Γκαλουάν κατέδειξε την ευθραυστότητα των σινο-ινδικών σχέσεων, αλλά και το βάθος των γεωπολιτικών και ιδεολογικών διαφορών. Η ανάδειξη της Κίνας σε παγκόσμια δύναμη υπό τον Σι Τζινπίνγκ συνοδεύεται από την αυξανόμενη χρήση στρατιωτικής ισχύος και από μια προσέγγιση που δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει τακτικές πίεσης, ακόμη και σε περιοχές όπου υπάρχουν υψηλοί κίνδυνοι ανάφλεξης.

Παρόλο που Κίνα και Ινδία επιδιώκουν - τουλάχιστον σε ρητορικό επίπεδο - τη διατήρηση της σταθερότητας και της ειρηνικής συνύπαρξης, η έλλειψη εμπιστοσύνης, οι διαφορετικές γεωστρατηγικές προτεραιότητες και το ασαφές νομικό καθεστώς του LAC καθιστούν την ειρηνική διευθέτηση δύσκολη. Σε αυτό το πλαίσιο, η συνοριακή διαφορά Κίνας-Ινδίας παραμένει μία από τις πιο απρόβλεπτες και επικίνδυνες συγκρούσεις της Ασίας, με σημαντικές επιπτώσεις για την ασφάλεια της περιφέρειας και τη διαμόρφωση του παγκόσμιου συσχετισμού ισχύος.

³⁹⁰ Chauhan, S. (2020, June 20). *Haryana govt cancels contracts of Yamunanagar, Hisar thermal power plants given to Chinese firms*. India Today. <https://www.indiatoday.in/india/story/haryana-govt-cancels-contracts-of-yamunanagar-hisar-thermal-power-plants-given-to-chinese-firms-1691072-2020-06-20>

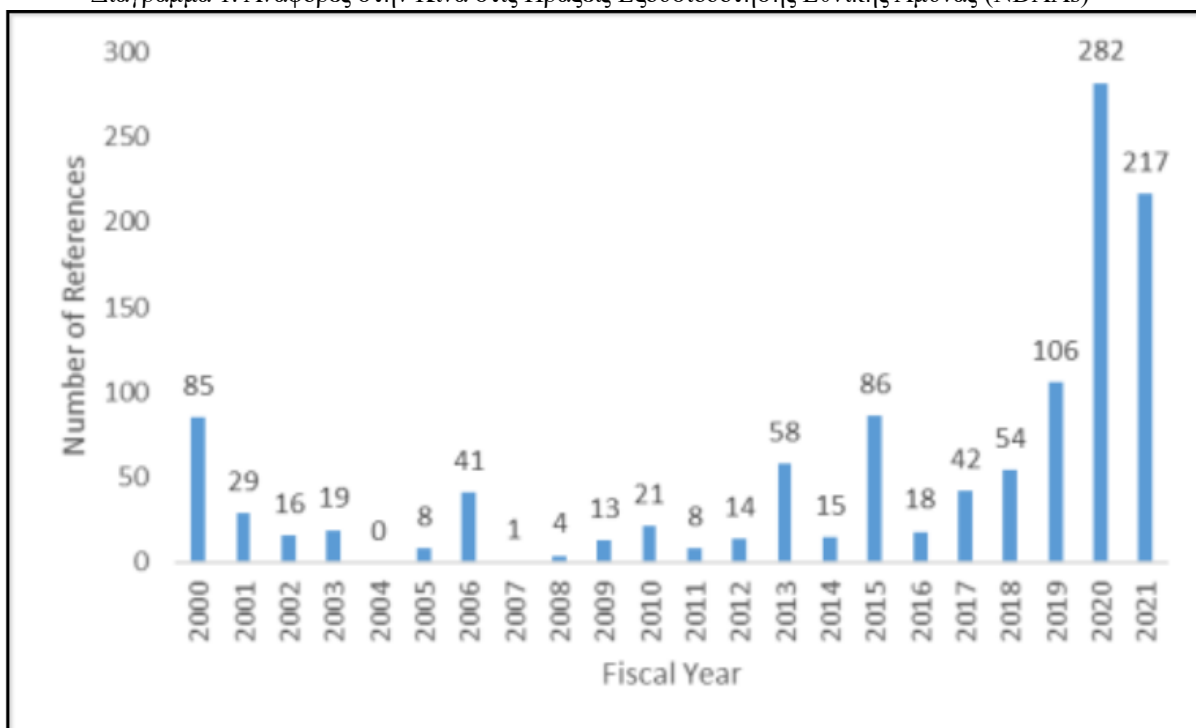
³⁹¹ Roy, R., & Li, S. (2020, June 30). *India bans TikTok, dozens of other Chinese apps after border clash*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/india-blocks-dozens-of-chinese-apps-including-tiktok-following-border-clash-11593447321>

³⁹² Ali, G. (2023, July 5). *China-India border escalations: A triangular explanation*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/07/china-india-border-escalations-a-triangular-explanation/>

4.4.5 Η «Παγίδα του Θουκυδίδη» και η δομική σύγκρουση με τις ΗΠΑ

Οι σινοαμερικανικές σχέσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από μία βαθιά ιδεολογική σύγκρουση, αποτελούν κεντρικό θέμα συζήτησης στην ακαδημαϊκή κοινότητα, και απασχολούν τόσο τους αναλυτές, όσο και το πολιτικό κατεστημένο. Η πιθανότητα μιας σύρραξης ή ακόμα και πολέμου μεταξύ των δύο κρατών έχει απασχολήσει για δεκαετίες και θα συνεχίσει να απασχολεί την ακαδημαϊκή κοινότητα. Το φαινόμενο της «ανόδου της Κίνας» (rise of China) δημιουργεί τεράστια ανασφάλεια στις ΗΠΑ, κάτι που αντικατοπτρίζεται στις πολιτικές τους αποφάσεις. Με βάση το παρακάτω διάγραμμα φαίνονται οι αναφορές στην Κίνα ως εθνική απειλή (national security threat) να αυξάνονται σε βάθος χρόνου, οδηγώντας σε προσπάθειες περιορισμού και ανάσχεσης της³⁹³ (containment).

Διάγραμμα 1: Αναφορές στην Κίνα στις Πράξεις Εξουσιοδότησης Εθνικής Άμυνας (NDAAs)

Πηγή: Enacted National Defense Authorization Acts, FY2000–FY2021.

Το παραπάνω διάγραμμα και η αντίδραση των ΗΠΑ δεν θα έπρεπε να μας εκπλήσσει. Οι ΗΠΑ είχαν αυτό που ο Charles Krauthammer χαρακτήρισε στο γνωστό πλέον άρθρο του στο Foreign Affairs «*The Unipolar Moment*» ως το μονοπώλιο ισχύος όπως προκύπτει από τον μονοπολικό χαρακτήρα του διεθνούς συστήματος μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και όπως προέβλεψε κάποια στιγμή ίσως ξαναδούμε έναν πολυπολικό κόσμο με την άνοδο νέων δυνάμεων³⁹⁴. Η άνοδος της Κίνας ενδέχεται να επιβεβαιώνει αυτή τη σκέψη.

³⁹³ Congressional Research Service. (2021, July 20). *CRS Report No. R46808*. <https://www.congress.gov/crs-product/R46808?q=%7B%22search%22%3A%22us+u+china%22%7D&s=2&r=2>

³⁹⁴ Krauthammer, C. (1990, January 1). *The unipolar moment*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/1990-01-01/unipolar-moment>

Παρά την ευρεία ρητορική περί «ανερχόμενης Κίνας», το τοπίο γύρω από τις σινοδυτικές σχέσεις παραμένει θολό, κυρίως λόγω της έντονης προπαγάνδας και από τις δύο πλευρές. Από τη μία πλευρά, ορισμένοι κύκλοι στη Δύση υπερβάλλουν ως προς τις δυνατότητες και τη φιλοδοξία της Κίνας, παρουσιάζοντάς την ως άμεση απειλή για τη φιλελεύθερη διεθνή τάξη. Από την άλλη, υπάρχει και η αντίθετη οπτική, η οποία εστιάζει στα διαρθρωτικά προβλήματα της κινεζικής οικονομίας, τη δημογραφική συρρίκνωση και την έλλειψη στρατιωτικής εμπειρίας, ερμηνεύοντας αυτά τα στοιχεία ως ενδείξεις εσωτερικής αδυναμίας και ενδεχόμενης κάμψης³⁹⁵. Την ίδια στιγμή, η ίδια η Κίνα χρησιμοποιεί σε εκτεταμένο βαθμό την προπαγάνδα ως εργαλείο πολιτικής επιρροής και εσωτερικής συσπείρωσης. Ως αποτέλεσμα, καθίσταται εξαιρετικά δύσκολο να διαχωρίσει κανείς την πραγματικότητα από την κατασκευή αφηγήσεων, τόσο όσον αφορά τις προθέσεις των δρώντων όσο και την αντικειμενική αξιολόγηση της ισχύος τους.

Μία από τις μεγάλες διαφορές των δύο κρατών έγκειται στην αντίληψή τους για τον κόσμο. Ενώ οι ΗΠΑ είχαν για πολλά χρόνια το μονοπώλιο ισχύος, τώρα νιώθουν απειλή, καθώς η συνεχιζόμενη άνοδος της Κίνας πλήττει τα συμφέροντά τους σε οικονομικό και στρατιωτικό επίπεδο. Η Κίνα έχει ενδυναμωθεί σημαντικά και σύμφωνα με τις προβλέψεις της Παγκόσμιας Τράπεζας θα συνεχίσει να ενισχύεται οικονομικά³⁹⁶.

Συνεπώς, αξίζει να επισημανθούν τα εξής: ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες υπήρξαν για δεκαετίες η κυρίαρχη δύναμη στο διεθνές σύστημα, πλησιέστερη σε έναν παγκόσμιο ηγεμόνα, η Κίνα διακηρύσσει, τουλάχιστον σε επίσημο επίπεδο, ότι δεν επιδιώκει παγκόσμια ή περιφερειακή ηγεμονία³⁹⁷. Παρ' όλα αυτά, οι εμπράκτως διαφαινόμενες επιδιώξεις της όπως η ενίσχυση σε στρατιωτικό, οικονομικό και τεχνολογικό επίπεδο αποκαλύπτουν μια πορεία που συγκλίνει προς την απόκτηση ηγεμονικής ισχύος. Η επιθετική στάση της στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, με ενέργειες όπως η κατασκευή τεχνητών νησιών και η στρατιωτικοποίηση θαλάσσιων περιοχών, συνιστούν σαφή ένδειξη φιλοδοξιών περιφερειακής κυριαρχίας.

Παρότι η στρατιωτική παρουσία της Κίνας υπολείπεται ακόμη του παγκόσμιου εκτοπίσματος των ΗΠΑ –οι οποίες διατηρούν εκατοντάδες στρατιωτικές βάσεις διεθνώς– η στρατηγική του Πεκίνου έχει σημαντικό γεωπολιτικό βάρος, ιδίως στον Ινδο-Ειρηνικό. Αντικατοπτρίζει τη βούληση διαμόρφωσης ενός ευνοϊκού για την Κίνα περιβάλλοντος ασφάλειας, προκειμένου να εδραιώσει τη θέση της ως μεγάλη δύναμη. Οι ΗΠΑ, όπως εξετάσαμε σε προηγούμενα κεφάλαια ανταποκρινόμενες σε αυτήν την πρόκληση, έχουν διατυπώσει την πρόθεσή τους να περιορίσουν την κινεζική διείσδυση, εγκαινιάζοντας μια περίοδο γεωστρατηγικού ανταγωνισμού.

³⁹⁵ Πλατιάς, Α., & Τρίγκας, Β. (2025, Απριλίου 11). *ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΕΙΣΕΛΘΕΙ Η ΚΙΝΑ ΣΕ ΤΡΟΧΙΑ ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ*; *economia.gr*. <https://www.economia.gr/oikonomia/exei-pragmati-eiselthei-i-kina-se-troxia-paratetamenis-parakmis/>

³⁹⁶ World Bank. (n.d.). *GDP growth (annual %) - China*. Accessed June 26, 2025, from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN>

³⁹⁷ The State Council of the People's Republic of China. (2022, October 16). *China stands firmly against all hegemonism and power politics: Xi*. https://english.www.gov.cn/news/topnews/202210/16/content_WS634b85a4c6d0a757729e1480.html

Επιπλέον, η στρατιωτική διάσταση της εξωτερικής πολιτικής του Σι Τζινπίνγκ δεν αποσκοπεί αποκλειστικά στην αντιμετώπιση εξωτερικών απειλών. Λειτουργεί και ως μηχανισμός ενίσχυσης της εσωτερικής συνοχής και της νομιμοποίησης του Κομμουνιστικού Κόμματος. Η επίκληση της «επαναφοράς» εδαφών που θεωρούνται ιστορικά κινεζικά - όπως η Ταϊβάν ή περιοχές της Νότιας Σινικής Θάλασσας - εντάσσεται στην κυρίαρχη ιδεολογική αφήγηση περί «εθνικής αναγέννησης» και υπέρβασης της «αιώνιας ταπείνωσης». Σε αυτό το πλαίσιο, ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (PLA) δεν αποτελεί απλώς μια ένοπλη δύναμη, αλλά έναν θεμελιώδη πυλώνα του κινεζικού εθνικισμού και της στρατηγικής επανεπιβεβαίωσης της κρατικής κυριαρχίας. Επιπρόσθετα, η Κίνα έχει σαφείς στόχους και κόκκινες γραμμές. Η κυριότερη από αυτές είναι η επανένωση με την Ταϊβάν και η μη αναγνώρισή της από τις ΗΠΑ.

Σε επίπεδο ανάλυσης, η άνοδος της Κίνας ως παγκόσμιας δύναμης έχει τροφοδοτήσει μια διαρκώς εντεινόμενη συζήτηση γύρω από τις Σινοαμερικανικές η όποια απασχολεί το κατεστημένο τόσο σε στρατιωτικό όσο και σε τεχνολογικό και ιδεολογικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, πολλοί διεθνείς αναλυτές ερμηνεύουν τη δυναμική των σινοαμερικανικών σχέσεων μέσω της θεωρίας της «Παγίδας του Θουκυδίδη» (Thucydides' Trap), όπως διατυπώθηκε από τον Graham Allison. Σύμφωνα με αυτήν, όταν μια αναδύομενη δύναμη (όπως η Κίνα) απειλεί να εκτοπίσει μια κυρίαρχη (όπως οι ΗΠΑ), αυξάνονται δραματικά οι πιθανότητες πολεμικής σύγκρουσης³⁹⁸. Η Κίνα, υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, ενσαρκώνει αυτή την «ανερχόμενη δύναμη», καθώς επιχειρεί να αμφισβητήσει την ηγεμονία των Ηνωμένων Πολιτειών σε στρατηγικά, οικονομικά και τεχνολογικά πεδία.

Η θεωρία αυτή έχει βρει απήχηση τόσο σε δυτικά think tanks όσο και στη δημόσια συζήτηση εντός Κίνας. Χαρακτηριστικά, ο ίδιος ο Σι Τζινπίνγκ αναφέρθηκε στην Παγίδα του Θουκυδίδη ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ το 2017, τονίζοντας πως μέσω της συνεργασίας και της επικοινωνίας η παγίδα του Θουκυδίδη μπορεί να αποφευχθεί³⁹⁹ αναδεικνύοντας μία ρητή αναγνώριση των κινδύνων αυτής της θεωρητικής πρόβλεψης. Παρά τη ρητορική αποκλιμάκωσης, ωστόσο, ο ανταγωνισμός των δύο δυνάμεων έχει σταθεροποιηθεί ως *de facto* στρατηγική πραγματικότητα.

Οι ΗΠΑ, αναγνωρίζοντας την Κίνα ως ολοένα αυξανόμενη απειλή, έχουν εντείνει την επιτήρηση και την ανάσχεση της κινεζικής ισχύος. Η ανάγνωση της Κίνας ως εθνική απειλή ασφάλειας (national security threat) αντανακλάται όπως είδαμε και σε επίπεδο ρητορικής αλλά και στη θεσμική παραγωγή, με αυξανόμενες αναφορές στην Κίνα σε νομοθετικές πράξεις όπως οι Ετήσιοι Νόμοι Εξουσιοδότησης για την Εθνική Άμυνα (NDAA) που προτείνονται στο Κογκρέσο. Παράλληλα οι ΗΠΑ έχουν συγκροτήσει ή ενισχύσει θεσμούς

³⁹⁸ Graham Allison. (2014). *Destined for War: Can America and China Escape Thucydides' s Trap?* Houghton Mifflin Harcourt.

³⁹⁹ Xi, J. (2017, January 18). *Speech By President Xi Jinping At the United Nations Office at Geneva: Work Together to Build a Community of Shared Future for Mankind*. Embassy of the People's Republic of China in the Republic of Iraq. https://iq.china-embassy.gov.cn/eng/zygx/201701/t20170123_2309166.htm

όπως η AUKUS και το Quad, διαμορφώνοντας ένα σύστημα περιφερειακής περικύκλωσης της Κίνας με συμμάχους που συμμερίζονται την ανησυχία για την άνοδό της.

Η στρατηγική αυτή όξυνση δεν αποτελεί αποκλειστικό προϊόν της αμερικανικής πολιτικής. Ο ίδιος ο Σι όπως έχουμε θίξει, έχει υπονομεύσει τις αρχές της «χαμηλών τόνων» εξωτερικής πολιτικής του Ντενγκ Σιαοπίνγκ, αντικαθιστώντας τις με μία πιο διεκδικητική εξωτερική πολιτική η οποία στοχεύει στη δυναμική υπεράσπιση των κινεζικών θέσεων διεθνώς, συχνά με επιθετικό ύφος. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ανταγωνισμός έχει ήδη εκδηλωθεί, έστω και χωρίς άμεση στρατιωτική σύγκρουση: οι εδαφικές διενέξεις στο στενό της Ταϊβάν, στα νησιά Σενκάκου και στη Νότια Σινική Θάλασσα έχουν ενεργοποιήσει ένα πλέγμα περιφερειακών συσπειρώσεων, με κράτη όπως η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, η Αυστραλία και οι Φιλιππίνες να συντονίζονται όλο και περισσότερο με τις ΗΠΑ. Αυτό το κλίμα αντιπαράθεσης, αν και δεν έχει εξελιχθεί σε ανοιχτή στρατιωτική σύγκρουση, επηρεάζει σε βάθος τις διεθνείς ισορροπίες και μειώνει τον ελιγμό της Κίνας σε διπλωματικό επίπεδο. Η διαχείριση αυτής της έντασης αποτελεί θεμελιώδη πρόκληση για την επιβίωση και επιτυχία του κινεζικού εξωτερικού σχεδίου.

Παρότι η θεωρία του Allison προσφέρει ένα ενδιαφέρον εργαλείο ανάλυσης, δεν γίνεται δεκτή αδιαμφισβήτητα. Σύμφωνα με αναλυτές επισημαίνουν ότι η αναλογία της αρχαίας Αθήνας και της Σπάρτης δεν μπορεί να εφαρμοστεί ευθέως στην περίπτωση ΗΠΑ - Κίνας, δεδομένων των διαφορών σε πολίτευμα, τεχνολογική διασύνδεση και, κυρίως, της ύπαρξης πυρηνικών όπλων, παράλληλα έχουν τονίσει πως ο Allison έχει παρερμηνεύσει τα γραφόμενα του Θουκυδίδη⁴⁰⁰. Η πιθανότητα άμεσης στρατιωτικής σύγκρουσης παραμένει εξαιρετικά χαμηλή, ακριβώς λόγω του δόγματος της πυρηνικής αποτροπής. Ωστόσο, η ένταση θα εκφράζεται μέσω έμμεσων μορφών ανταγωνισμού όπως οι εξοπλιστικές κούρσες, οι εμπορικοί πόλεμοι η τεχνολογική αποσύνδεση και οι συμμαχίες που έχουν τα κράτη στην διάθεσή τους⁴⁰¹, εξελίξεις που έχουν ήδη δρομολογηθεί.

Η απουσία θεσμοθετημένων μηχανισμών στρατηγικής αποκλιμάκωσης και διαχείρισης κρίσεων ενισχύει περαιτέρω το ρίσκο λανθασμένων υπολογισμών και ακούσιας κλιμάκωσης. Στην πράξη, η παγκόσμια κοινότητα παρατηρεί έναν διαρκή «ψυχρό ανταγωνισμό» χωρίς επίσημο πόλεμο, αλλά με εμφανώς διαμορφωμένα στρατόπεδα. Εντός αυτού του πλαισίου, η πρόκληση για τις δύο ηγεσίες είναι η διατήρηση της ισορροπίας αποτροπής χωρίς να παρασυρθούν σε έναν φαύλο κύκλο στρατηγικής ανασφάλειας.

Συμπερασματικά, η θεωρία της Παγίδας του Θουκυδίδη δεν αποτελεί νομοτελειακή πρόβλεψη σύγκρουσης, αλλά ένα προειδοποιητικό πλαίσιο. Η έκβαση του σινοαμερικανικού ανταγωνισμού δεν εξαρτάται αποκλειστικά από δομικούς παράγοντες, αλλά κυρίως από τις στρατηγικές επιλογές των ηγεσιών. Η αναγνώριση του κινδύνου, όπως διαφαίνεται από τη ρητορική του ίδιου του Σι, σε συνδυασμό με την ύπαρξη αποτρεπτικών

⁴⁰⁰ Platias, A., & Trigkas, V. (2021). Unravelling the Thucydides' Trap: Inadvertent Escalation or War of Choice? *The Chinese Journal of International Politics*, 14(2), 219–255. <https://doi.org/10.1093/cjip/poaa023>

⁴⁰¹ Mearsheimer, J. J. (2010). Gathering Storm: China's Challenge to US Power in Asia. *Chinese Journal of International Politics*, 3(4), 381–396. <https://www.mearsheimer.com/wp-content/uploads/2019/06/The-Gathering-Storm-Chinas-Challenge-to-US-Power-in-Asia.pdf>

ισορροπιών, ίσως λειτουργήσει ως ανάχωμα σε μια μετωπική σύγκρουση⁴⁰². Εντούτοις, όσο ο ανταγωνισμός διευρύνεται και πολώνεται, η ανάγκη για θεσμοθετημένη διαχείριση των αντιθέσεων καθίσταται όλο και πιο επείγουσα.

Συμπεράσματα

Η στρατιωτική στρατηγική της Κίνας υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ συνιστά ένα από τα πλέον φιλόδοξα εγχειρήματα της σύγχρονης γεωπολιτικής. Με γνώμονα το όραμα της «εθνικής αναγέννησης», ο Σι έχει δρομολογήσει ένα πολυεπίπεδο σχέδιο μετασχηματισμού του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) σε έναν «στρατό παγκόσμιας κλάσης» έως το 2049. Η στρατηγική αυτή εκτείνεται πέρα από την απλή αριθμητική ενίσχυση του στρατεύματος και περιλαμβάνει θεσμική αναδιοργάνωση, τεχνολογική καινοτομία, ενίσχυση της κομματικής καθοδήγησης, αλλά και επέκταση της επιχειρησιακής παρουσίας της Κίνας σε διεθνές επίπεδο.

Ο εκσυγχρονισμός του PLA προχωρά με ταχείς ρυθμούς: η στρατιωτική βιομηχανία έχει ενισχυθεί, νέες μονάδες υψηλής τεχνολογίας έχουν αναπτυχθεί, ενώ η στρατηγική του «joint operations» ενισχύει την αποτελεσματικότητα των διακλαδικών επιχειρήσεων. Ειδικά στον ναυτικό τομέα, η Κίνα έχει ήδη ξεπεράσει τις ΗΠΑ σε αριθμό πολεμικών μονάδων, αν και εξακολουθεί να υστερεί σε τεχνολογικό βάθος και δυνατότητα παγκόσμιας προβολής ισχύος. Η αεροπορία και οι πυραυλικές δυνάμεις έχουν αναβαθμιστεί με νέα συστήματα, ενώ το PLA Rocket Force και το Strategic Support Force επιβεβαιώνουν τη στροφή της Κίνας προς πολεμικά πεδία αιχμής όπως ο κυβερνοχώρος, το διάστημα και ο ηλεκτρονικός πόλεμος.

Η στρατιωτική πολιτική του Σι συνδέεται άμεσα με τις γεωστρατηγικές επιδιώξεις της Κίνας. Οι εδαφικές διαφορές στην Ανατολική και Νότια Σινική Θάλασσα, η αυξανόμενη πίεση προς την Ταϊβάν και οι συγκρούσεις στα σύνορα με την Ινδία καταδεικνύουν ότι ο στρατός δεν χρησιμοποιείται απλώς για αποτροπή, αλλά και για την επίδειξη πολιτικής αποφασιστικότητας. Παράλληλα, η στρατηγική εναρμόνιση με ρητορικές περί ιστορικής «αποκατάστασης» αποσκοπεί στην ενίσχυση της εσωτερικής νομιμοποίησης του Κομμουνιστικού Κόμματος και της εικόνας του Σι ως ισχυρού ηγέτη.

Επιπλέον, η συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές του ΟΗΕ έχει αναβαθμιστεί ποιοτικά και ποσοτικά, εντάσσοντας τον PLA σε αποστολές στην Αφρική και σε άλλες περιοχές, γεγονός που ενισχύει την εικόνα της Κίνας ως υπεύθυνης δύναμης, ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετεί και οικονομικο-γεωπολιτικά συμφέροντα. Ωστόσο, δεν λείπουν οι επικρίσεις που βλέπουν στις αποστολές αυτές μια μορφή «ειρηνευτικής διπλωματίας με κινεζικά χαρακτηριστικά», εστιασμένη στην προβολή ήπιας ισχύος και στην εξασφάλιση στρατηγικής παρουσίας.

⁴⁰² Πλατιάς, Α., & Τρίγκας, Β. (2023). Ο νέος ψυχρός πόλεμος... και η ανάγκη διαχείρισης του γεωπολιτικού ανταγωνισμού ΗΠΑ-Κίνας. *POLICY JOURNAL*, (02).

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η στρατηγική της Κίνας συγκρούεται με την αντίστοιχη των Ηνωμένων Πολιτειών. Η κλιμάκωση του στρατηγικού ανταγωνισμού, είτε μέσω της στρατιωτικής περικύκλωσης (AUKUS, Quad), είτε μέσω τεχνολογικών περιορισμών και αμοιβαίων ασκήσεων ισχύος, αναδεικνύει ένα νέο σκηνικό αναδυόμενου διπολισμού στον Ινδο-Ειρηνικό. Η κινεζική προσέγγιση θυμίζει, σε ορισμένα σημεία, τις πρακτικές των ΗΠΑ: στρατιωτική βάση στο Τζιμπουτί, διατήρηση τακτικής παρουσίας στην Αφρική, ενίσχυση της ναυτικής ισχύος, και τακτικές μονομερών ασκήσεων ως μέσο στρατιωτικής και πολιτικής πίεσης.

Παρά την εντυπωσιακή πρόοδο, η Κίνα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις: έλλειψη πολεμικής εμπειρίας, τεχνολογική εξάρτηση από κρίσιμα εισαγόμενα εξαρτήματα, δημογραφικές πιέσεις και πιθανή υπερβολική στρατιωτικοποίηση της εξωτερικής της πολιτικής, η οποία ενδέχεται να περιορίσει τη διπλωματική της ευελιξία. Ωστόσο, η σταθερή στρατιωτική άνοδος της Κίνας υπό τον Σι αποτελεί ένα από τα πιο καθοριστικά χαρακτηριστικά της νέας παγκόσμιας τάξης, μετασχηματίζοντας τις ισορροπίες ισχύος και επαναπροσδιορίζοντας τον ρόλο της Κίνας ως παγκόσμιου δρώντα.

Κεφάλαιο 5ο: Η Στρατηγική ήπιας ισχύος και η διεθνής εικόνα της Κίνας

Εισαγωγή

Η έννοια της ήπιας ισχύος (soft power), όπως διατυπώθηκε από τον Joseph Nye, περιγράφει την ικανότητα μιας χώρας να ασκεί επιρροή μέσω της πολιτιστικής, ιδεολογικής και διπλωματικής έλξης, σε αντιδιαστολή με την καταναγκαστική ισχύ ή τα οικονομικά κίνητρα⁴⁰³. Σύμφωνα με τη θεωρία και τη βιβλιογραφία των διεθνών σχέσεων, η ήπια ισχύς δεν επιβάλλεται από το κράτος με άμεσο τρόπο, αλλά καλλιεργείται οργανικά μέσα από την πολιτιστική παραγωγή, τις αξίες και τη διεθνή εικόνα μιας χώρας. Η συμβολή καλλιτεχνών, τουριστικών πρακτικών, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και γενικότερα της κοινωνίας των πολιτών είναι θεμελιώδης, ενώ ο ρόλος του κράτους είναι κυρίως υποστηρικτικός, δηλαδή λειτουργεί ως διαμεσολαβητής ή ενισχυτής, προωθώντας και ενδυναμώνοντας αυτές τις προσπάθειες μέσω πολιτιστικής διπλωματίας, θεσμικής στήριξης ή δημόσιων επενδύσεων⁴⁰⁴. Όταν όμως το κράτος επιχειρεί να ελέγξει πλήρως την πολιτισμική αφήγηση ή να προωθήσει τη διεθνή του εικόνα με όρους προπαγάνδας, όπως συμβαίνει συχνά με την Κίνα, τότε η ήπια ισχύς όχι μόνο αποδυναμώνεται, αλλά μπορεί και να παράγει το αντίθετο αποτέλεσμα, μειώνοντας την αξιοπιστία και την απήχηση της χώρας διεθνώς.

5.1 Η ήπια ισχύς της Κίνας: Φιλοδοξίες και όρια

Η Κίνα, από την έναρξη του 21ου αιώνα, έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για την καλλιέργεια μιας ισχυρής διεθνούς εικόνας, μέσω της ενίσχυσης της ήπιας ισχύος της. Σημαντική καμπή για την πολιτιστική διπλωματία της χώρας αποτέλεσε η ομιλία του Χου Τζιντάο στο 17^ο Εθνικό Συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος στις 15 Οκτωβρίου 2007, όπου δήλωσε τα εξής:

«Στη σημερινή εποχή, ο πολιτισμός έχει καταστεί όλο και πιο σημαντική πηγή εθνικής συνοχής και δημιουργικότητας, και παράγοντας αυξανόμενης σημασίας στον ανταγωνισμό για τη συνολική εθνική ισχύ. Ο κινεζικός λαός επιθυμεί όλο και πιο έντονα μια πλουσιότερη πολιτιστική ζωή. Πρέπει να διατηρήσουμε τον προσανατολισμό του προηγμένου σοσιαλιστικού πολιτισμού, να επιφέρουμε μια νέα έξαρση της σοσιαλιστικής πολιτιστικής ανάπτυξης, να τονώσουμε την πολιτιστική δημιουργικότητα ολόκληρου του έθνους και να ενισχύσουμε τον πολιτισμό ως μέρος της ήπιας δύναμης της χώρας μας.»⁴⁰⁵

Η δήλωση αυτή εντάσσεται στην πολιτική ειρηνικής ανάπτυξης (peaceful development policy) του Χου Τζιντάο και συνοδεύτηκε από συγκεκριμένες δράσεις. Δύο από τις πιο

⁴⁰³ Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*.

⁴⁰⁴ Sahin, D. (2023, November 20). *Perspective of soft power*. Foreign Analysis. <https://foreignanalysis.com/perspective-of-soft-power-2/>

⁴⁰⁵ Hu, J. (2007, October 15). *Full text of Hu Jintao's report at 17th Party Congress*. Embassy of the People's Republic of China in the United Kingdom. https://gb.china-embassy.gov.cn/eng/zywl/2007/200710/t20071031_3386927.htm

αξιοσημείωτες πρωτοβουλίες ήταν, αφενός, η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων στο Πεκίνο το 2008 – μια διοργάνωση που εξασφαλίστηκε επί κυβέρνησης Τζιανγκ Ζεμίν⁴⁰⁶, αλλά πραγματοποιήθηκε υπό την προεδρία του Χου. Η Κίνα αντιμετώπισε αυτή την ευκαιρία ως μια σημαντική στιγμή για να αναδείξει την πρόοδό της, να μοιραστεί τον πολιτισμό της με τον κόσμο και να εξασφαλίσει την αναγνώριση που επιθυμούσε από τη διεθνή κοινότητα⁴⁰⁷, θεωρώντας τη διοργάνωση των Αγώνων ως την εκπλήρωση ενός ιστορικού στόχου για τη χώρα⁴⁰⁸. Η Κίνα κατέκτησε τα περισσότερα χρυσά μετάλλια στους Αγώνες⁴⁰⁹, γεγονός που ενίσχυσε ακόμα περισσότερο την επιθυμία της να αναγνωριστεί παγκοσμίως, όχι μόνο για την οικονομική της ανάπτυξη, αλλά και για τη θέση της στον παγκόσμιο χάρτη. Αφετέρου, εξίσου σημαντική ήταν η ίδρυση των Ινστιτούτων Κομφούκιος (Confucius Institutes) το 2004, τα οποία, σε συνεργασία με πανεπιστήμια σε όλο τον κόσμο, προωθούν την κινεζική γλώσσα και τον πολιτισμό, ενδυναμώνοντας τις πολιτιστικές σχέσεις της Κίνας σε διεθνές επίπεδο. Αντίστοιχη έμφαση στην ήπια ισχύ δόθηκε και κατά τη διάρκεια της προεδρίας του Σι Τζινπίνγκ. Ο ίδιος έχει δηλώσει χαρακτηριστικά: «Θα πρέπει να ενισχύσουμε την ήπια ισχύ της Κίνας και να παρουσιάσουμε την Κίνα στον κόσμο πιο αποτελεσματικά».⁴¹⁰ Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει την αξιοποίηση πολιτιστικών, επικοινωνιακών και διπλωματικών μέσων. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια το εγχείρημα αυτό αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, αναδεικνύοντας τα όρια της κινεζικής ήπιας ισχύος.

Παρά τις στοχευμένες προσπάθειες, η πολιτιστική κουλτούρα της Κίνας παραμένει στενά συνδεδεμένη με τη συνολική διεθνή της εικόνα, η οποία επηρεάζεται αρνητικά από πτυχές της εξωτερικής και εσωτερικής της πολιτικής. Το γεγονός αυτό περιορίζει την απήχηση και την αξιοπιστία της Κίνας στο παγκόσμιο κοινό. Οι δυσκολίες αυτές γίνονται πιο εμφανείς όταν συγκριθεί η κινεζική ήπια ισχύς με κράτη όπως τις Ηνωμένες Πολιτείες, ή με γειτονικά Ασιατικά κράτη όπως τη Νότια Κορέα και την Ιαπωνία. Οι ΗΠΑ, για παράδειγμα, έχουν αναπτύξει μια ισχυρή πολιτιστική διπλωματία –μέσω της βιομηχανίας του θεάματος, του Hollywood⁴¹¹, της μουσικής και των ψηφιακών μέσων– η οποία προωθεί τις αξίες της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ηρωισμού, λειτουργώντας ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής, προσέλκυσης τουριστών και ενίσχυσης της εθνικής εικόνας⁴¹².

⁴⁰⁶ China Internet Information Center. (2001, July 13). *Beijing wins bid to host the 2008 Olympics Games*.

<http://www.china.org.cn/english/shuzi-en/en-shuzi/zt/htm/zt1.htm>

⁴⁰⁷ Yardley, J. (2008, August 8). *China's leaders try to impress and reassure world*. The New York Times.

<https://www.nytimes.com/2008/08/09/sports/olympics/09china.html>

⁴⁰⁸ Pang, Z. (2008, September 4). *The Beijing Olympics and China's soft power*. Brookings.

<https://www.brookings.edu/articles/the-beijing-olympics-and-chinas-soft-power/>

⁴⁰⁹ Olympics.com. (n.d.). *Beijing 2008 Olympic Games – Medal table*. Olympics.com.

<https://www.olympics.com/en/olympic-games/beijing-2008/medals>

⁴¹⁰ Xi, J. (2014, November 28). *China's diplomacy must befit its major country status*. In *The governance of China: Volume I* (p. 209). China Internet Information Center.

<http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

⁴¹¹ Heidbrink, L., & Noël, M. (2024, February 24). *Hollywood, the epitome of the United States' global power* (Trans.). Classe Internationale. <https://classe-internationale.com/2024/02/24/hollywood-the-epitome-of-the-united-states-global-power/>

⁴¹² Aydemir, E. (2017, November). *Use of Hollywood as a soft power tool in foreign policy strategy of the United States of America*. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 6(11), 79–83. [https://www.ijhssi.org/papers/v6\(11\)/Version-2/N0611027983.pdf](https://www.ijhssi.org/papers/v6(11)/Version-2/N0611027983.pdf)

Αντίστοιχα, η Νότια Κορέα έχει επενδύσει στρατηγικά στη διεθνή προβολή της πολιτιστικής της ταυτότητας και η προσπάθεια της έχει γνωρίσει επιτυχία μέσω του φαινομένου «Hallyu» (Korean Wave), το οποίο περιλαμβάνει κορεατικές τηλεοπτικές σειρές, κινηματογραφικές παραγωγές⁴¹³ και, κυρίως, τη δυναμική εξάπλωση της K-pop⁴¹⁴, ενώ η Ιαπωνία έχει αποκτήσει παγκόσμια πολιτισμική επιρροή μέσω της εκτεταμένης διάδοσης της κουλτούρας anime⁴¹⁵ και των video games, τα οποία έχουν διαμορφώσει γενιές καταναλωτών παγκοσμίως. Αντίθετα, η Κίνα που ενώ έχει πλούσια και μακραίωνη πολιτιστική κληρονομιά, αντιμετωπίζει δύο σημαντικές προκλήσεις: αφενός, μεγάλο μέρος αυτής της πολιτιστικής κληρονομιάς διαφοροποιείται και αποστασιοποιείται από το Κομμουνιστικό Κόμμα, καθώς αναφέρεται σε εποχές πριν την άνοδό του στην εξουσία, αφετέρου, οι προσπάθειες προώθησης της κινεζικής κουλτούρας και τέχνης καταπνίγονται από την αυστηρή λογοκρισία και τον κρατικό έλεγχο⁴¹⁶. Ως αποτέλεσμα, σκηνοθέτες⁴¹⁷, συγγραφείς και καλλιτέχνες⁴¹⁸ έχουν εκφράσει την δυσαρέσκεια τους με την λογοκρισία που τους επιβάλλεται καθώς σχεδόν κάθε πολιτιστικό προϊόν που δεν ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις γραμμές του Κόμματος είτε απορρίπτεται είτε δεν προβάλλεται διεθνώς.

5.2 Τα μέσα της ήπιας ισχύος

5.2.1 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Πολιτιστική διπλωματία

Ένας από τους βασικούς πυλώνες της κινεζικής ήπιας ισχύος είναι η πολιτιστική διπλωματία. Πρόκειται για τη στρατηγική αξιοποίηση της πολιτισμικής ταυτότητας, των αξιών και των παραδόσεων μιας χώρας με στόχο την ενίσχυση της διεθνούς εικόνας της, την προώθηση διαπολιτισμικού διαλόγου και τη δημιουργία θετικών δεσμών με άλλους λαούς. Η πολιτιστική διπλωματία, ως ήπια μορφή ισχύος, εντάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο δημόσιας διπλωματίας και διαμορφώνει την «παγκόσμια κοινή γνώμη» μέσα από την ανταλλαγή ιδεών και πολιτισμικών αφηγήσεων⁴¹⁹.

⁴¹³ Roll, M. (n.d.). *Korean Wave (Hallyu) – The rise of Korea's cultural economy & pop culture*. Martin Roll. <https://martinroll.com/resources/articles/asia/korean-wave-hallyu-the-rise-of-koreas-cultural-economy-pop-culture/>

⁴¹⁴ Politics Rights. (2025, January 26). *K-pop: A symphony of global power, politics, and heart*. <https://politicsrights.com/k-pop-a-symphony-of-global-power-politics-and-heart/>

⁴¹⁵ Andrew, J. (2024, December 10). *Anime's role in Japan's soft power: How it strengthens cultural influence abroad*. Game Rant. <https://gamerant.com/animes-role-in-japans-soft-power-how-it-strengthens-cultural-influence-abroad/>

⁴¹⁶ Gao, G. (2017, March 8). *Why Is China So ... Uncool?* Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2017/03/08/why-is-china-so-uncool-soft-power-beijing-censorship-generation-gap/>

⁴¹⁷ Lu, R. (2013, April 18). *Chinese film director: 'Censorship is torment'*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/04/chinese-film-director-censorship-is-torment/275114/>

⁴¹⁸ Wade, P. (2023, July 19). *Ai Weiwei: Censorship is 'suffocating' Chinese creativity*. The Independent. <https://www.independent.co.uk/life-style/ai-weiwei-chinese-golden-age-china-freedom-of-expression-b2377924.html>

⁴¹⁹ Institute for Cultural Diplomacy. (n.d.). *What is cultural diplomacy?* Culturaldiplomacy.org. https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy

Ίσως η πλέον χαρακτηριστική μορφή κρατικά υποστηριζόμενης πολιτιστικής διπλωματίας αποτελεί η ίδρυση και η σταδιακή επέκταση των Ινστιτούτων Κομφούκιος (Confucius Institutes) σε δεκάδες χώρες παγκοσμίως, αποτελώντας μία από τις κεντρικές στρατηγικές της Κίνας για την ενίσχυση της διεθνούς εικόνας και της ήπιας ισχύος της. Τα Ινστιτούτα Κομφούκιος είναι μη κερδοσκοπικοί εκπαιδευτικοί οργανισμοί που ιδρύονται από κοινού από κινεζικά και ξένα πανεπιστήμια, αποστολή τους αποτελεί η διδασκαλία της κινεζικής γλώσσας, η ενίσχυση της πολιτιστικής ανταλλαγής και η καλλιέργεια διαπολιτισμικής κατανόησης. Οι δραστηριότητές τους περιλαμβάνουν τη γλωσσική εκπαίδευση, την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, την πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Παράλληλα, τα Ινστιτούτα λειτουργούν ως κόμβοι συνεργασίας ανάμεσα σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς από την Κίνα και το εξωτερικό, ενισχύοντας ένα παγκόσμιο δίκτυο ακαδημαϊκών, πολιτιστικών και κοινωνικών εταίρων. Η λειτουργία τους διέπεται από κατευθυντήριες γραμμές του Κεντρικού Ιδρύματος Εκπαίδευσης Κομφούκιος (CIEF), το οποίο συντονίζει τη στρατηγική ανάπτυξη και τη διαχείριση της μάρκας, ενώ η καθημερινή διοίκηση ανήκει στους εκάστοτε εταίρους⁴²⁰. Μέσω της διδασκαλίας της κινεζικής γλώσσας και της προβολής της κινεζικής πολιτιστικής κληρονομιάς, τα Ινστιτούτα λειτουργούν ως εργαλεία ήπιας ισχύος, προωθώντας την κινεζική οπτική για τον κόσμο και ενισχύοντας την επιρροή του Πεκίνου στο εξωτερικό⁴²¹. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια τα Ινστιτούτα Κομφούκιος έχουν τεθεί στο στόχαστρο με κατηγορίες – κυρίως από δυτικά κράτη – ότι περιορίζουν την ελευθερία της έκφρασης, καθώς θεωρούν ζητήματα όπως το Θιβέτ, τα γεγονότα της πλατείας Τιενανμέν και την Ταϊβάν ως ταμπού, αποφεύγοντας τη συζήτησή τους ή αποτρέποντας σχετικές αναφορές εντός των ακαδημαϊκών συνεργασιών τους⁴²² καθώς και ότι αξιοποιούνται από την κινεζική κυβέρνηση για τη διάδοση προπαγάνδας και τη συγκέντρωση δεδομένων σχετικά με φοιτητές, καθηγητές και το ευρύτερο ακαδημαϊκό περιβάλλον, με σκοπό την κατανόηση της λειτουργίας των πανεπιστημίων και των τοπικών ακαδημαϊκών κοινοτήτων^{423,424}.

Το αυξανόμενο αντιασιατικό κλίμα – και ειδικότερα το αντικινεζικό συναίσθημα – που καταγράφεται σε ορισμένες δυτικές χώρες, με κυριότερες τις Ηνωμένες Πολιτείες κατά την προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ, ενίσχυσε αυτές τις επιφυλάξεις. Η «εκστρατεία καταστολής» του Τραμπ είχε ως αποτέλεσμα 104 από τα 118 Ινστιτούτα Κομφούκιος στις ΗΠΑ να έχουν κλείσει ή να βρίσκονται σε διαδικασία κλεισίματος έως το 2023⁴²⁵. Η στάση

⁴²⁰ Confucius Institute Headquarters. (n.d.). *About us*. <https://ci.cn/en/gywm>

⁴²¹ Anheier, H. K., Knudsen, E. L., & List, R. A. (2023). *Executive Summary: Soft Power and the New Geopolitics: Germany in Comparative Perspective* (p. 2). In H. K. Anheier & ifa (Eds.), *The External Cultural Policy Monitor*. ifa – Institut für Auslandsbeziehungen. <https://opus.bsz-bw.de/ifa/frontdoor/index/index/docId/974>

⁴²² Jakhar, P. (2019, September 7). *Confucius Institutes: The growth of China's controversial cultural branch*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49511231>

⁴²³ Girard, B. (2023, November 28). *The rise and fall of Confucius Institutes in the US*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/11/the-rise-and-fall-of-confucius-institutes-in-the-us/>

⁴²⁴ Urhová, D. (2024, September 5). *The demise of Confucius Institutes: Retreating or rebranding?* China Observers in Central and Eastern Europe. <https://chinaobservers.eu/the-demise-of-confucius-institutes-retreating-or-rebranding/>

⁴²⁵ Ibid

αυτή έχει οδηγήσει σε ρήξεις εντός της Δύσης σχετικά με τη φιλοξενία των Ινστιτούτων, ενώ η παρουσία τους έχει συρρικνωθεί σημαντικά σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία. Αντίθετα, τα Ινστιτούτα φαίνεται να απολαμβάνουν μεγαλύτερης αποδοχής σε περιοχές όπως η Μέση Ανατολή, η Αφρική και η Νοτιοανατολική Ασία⁴²⁶ – γεγονός που αποδίδεται αφενός στις, κατά κανόνα, θετικές σχέσεις αυτών των κρατών με την Κίνα, και αφετέρου στη σημαντική οικονομική τους εξάρτηση μέσω κινεζικών επενδύσεων στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI). Παράλληλα, απόπειρες πολιτιστικής διείσδυσης μέσω των Ινστιτούτων Κομφούκιος έχουν αποτύχει και σε γειτονικές της Κίνας χώρες όπως η Ινδία, εξαιτίας των επιβαρυνμένων γεωπολιτικών σχέσεων. Μετά τη σύγκρουση στην Κοιλιάδα Γκαλβάν το 2020, η ινδική κυβέρνηση διερεύνησε τις δραστηριότητες επτά Ινστιτούτων και 54 μνημονίων συνεργασίας (MoUs) μεταξύ κινεζικών και ινδικών πανεπιστημίων, καταλήγοντας το 2022 σε αυστηρότερο ρυθμιστικό πλαίσιο, με απαίτηση κρατικής έγκρισης για κάθε μελλοντική συνεργασία⁴²⁷. Συνεπώς, προκειμένου να αντισταθμίσει τη δυτική αποδόμηση της εικόνας των Ινστιτούτων, η Κίνα έχει επιχειρήσει την επανατοποθέτησή τους (rebranding) στις χώρες της Δύσης, ενώ παράλληλα έχει επενδύσει ακόμη περισσότερο σε περιοχές με ευνοϊκή στάση προς την Κίνα, αξιοποιώντας τα Ινστιτούτα Κομφούκιος ως οχήματα ενίσχυσης της ήπιας ισχύος της. Πέρα από τα Ινστιτούτα, η Κίνα επενδύει σε πολιτιστικές ανταλλαγές, όπως φεστιβάλ, εκθέσεις τέχνης, συνεργασίες πανεπιστημίων και προγράμματα υποτροφιών. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διεθνής δραστηριοποίηση του ναού Shaolin, ο οποίος μέσω των σχολών πολεμικής τέχνης που έχουν ιδρυθεί γύρω από τον ναό, επιδιώκει τη διάδοση της κινεζικής πολεμικής τέχνης και της βουδιστικής φιλοσοφίας παγκοσμίως. Εκδηλώσεις όπως παραστάσεις σε Ευρώπη, Αμερική και Μέση Ανατολή, καθώς και συνεργασίες με καλλιτέχνες του εξωτερικού, αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής πολιτιστικής διπλωματίας, που ενισχύει τη διεθνή παρουσία της Κίνας και συμβάλλει στην προσπάθεια αναγνώρισης του wushu ως Ολυμπιακού αθλήματος⁴²⁸.

5.2.2 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και προπαγάνδα

Η Κίνα εφαρμόζει ένα ιδιαίτερα αυστηρό καθεστώς ελέγχου της πληροφόρησης στο εσωτερικό της χώρας. Η ελευθερία του Τύπου είναι εξαιρετικά περιορισμένη και υπό κρατικό έλεγχο, με τη χώρα να κατατάσσεται σταθερά ανάμεσα στις χαμηλότερες παγκοσμίως όσον αφορά την ελευθερία των ΜΜΕ, σύμφωνα με έρευνες των Reporters Without Borders⁴²⁹. Εκπρόσωποι των μέσων ενημέρωσης έχουν δηλώσει ότι δεν παρεκκλίνουν ποτέ από την πολιτική ιδεολογία του Κομμουνιστικού Κόμματος⁴³⁰.

⁴²⁶ Ibid

⁴²⁷ Tuheen, N., & Reddy, R. K. (2025, January 29). *Confucius Institutes and Sister City Agreements*. ORCA. <https://orcasia.org/episodesofexchanges/25/confucius-institutes-and-sister-city-agreements>

⁴²⁸ Matuszak, S. (2015, May 26). *Schools spread word globally with Olympics goal*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/presented/topics/go-china-zhengzhou/article/1802902/schools-spread-word-globally-olympics-goal>

⁴²⁹ Reporters Without Borders. (n.d.). *Asia-Pacific*. RSF. <https://rsf.org/en/region/asia-pacific>

⁴³⁰ Chen, M. P. (2022, September 7). *China's state media urged not to stray from party line, dumb down ideology*. Radio Free Asia. <https://www.rfa.org/english/news/china/ideology-09072022140641.html>

Παράλληλα, ανεξάρτητοι ή ξένοι δημοσιογράφοι και ακτιβιστές συχνά υφίστανται διώξεις, περιορισμούς ή ακόμη και φυλάκιση για την κριτική τους απέναντι στο καθεστώς^{431,432}. Αντίστοιχες περιπτώσεις καταστολής έχουν καταγραφεί και σε βάρος δημόσιων προσώπων, ακόμη και κορυφαίων επιχειρηματιών που άσκησαν κριτική στην κυβέρνηση ή στον ίδιο τον Σι Τζινπίνγκ. Τα πρόσωπα αυτά αντιμετώπισαν σοβαρές συνέπειες, όπως απολύσεις, έρευνες για τις δραστηριότητές τους, κατ'οίκον περιορισμό ή ακόμη και φυλάκιση⁴³³. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Τζάκ Μα, συνιδρυτής του Alibaba Group, ο οποίος εξαφανίστηκε από τη δημόσια σφαίρα για αρκετούς μήνες μετά από επικριτικά σχόλια που διατύπωσε σχετικά με το τραπεζικό σύστημα και τις ρυθμιστικές αρχές της χώρας⁴³⁴. Το γεγονός ότι ακόμη και τόσο ισχυρά στελέχη του ιδιωτικού τομέα μπορούν να τεθούν στο περιθώριο με τέτοια ταχύτητα και χωρίς σαφή αιτιολόγηση, αναδεικνύει τη συγκεντρωτική ισχύ που έχει συσσωρεύσει ο Σι. Επιπλέον, υπογραμμίζει τη θέση ότι ακόμη και οι μεγάλες επιχειρήσεις οφείλουν πλήρη συμμόρφωση και υποταγή στις αρχές του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Παράλληλα, η Κίνα διατηρεί ένα ισχυρό σύστημα ψηφιακής λογοκρισίας. Ο κρατικός μηχανισμός εποπτεύει άμεσα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επιβάλλει περιορισμούς στην ελεύθερη έκφραση και στην πρόσβαση σε ανεξάρτητες πηγές πληροφόρησης. Κεντρικό εργαλείο αυτής της στρατηγικής αποτελεί το λεγόμενο «Ψηφιακό Τείχος» (Great Firewall), το οποίο απομονώνει το εσωτερικό πληροφοριακό περιβάλλον από το παγκόσμιο διαδίκτυο, περιορίζοντας την πρόσβαση σε δημοφιλείς δυτικές πλατφόρμες όπως Facebook, Google, YouTube και X (πρώην Twitter).

Αντί αυτών, οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε εγχώριες ψηφιακές πλατφόρμες όπως το WeChat, το Douyin και το Weibo, οι οποίες λειτουργούν υπό αυστηρή κρατική επιτήρηση. Μέσω αυτών, το Κινεζικό κράτος διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες και οι απόψεις που κυκλοφορούν συμμορφώνονται με τις επίσημες κυβερνητικές κατευθύνσεις, καθιστώντας τη χώρα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα οργανωμένης ψηφιακής απομόνωσης⁴³⁵.

Η στρατηγική αυτή, που συνδυάζει τον εσωτερικό έλεγχο της πληροφορίας με την προβολή της Κίνας στο εξωτερικό, αποτελεί βασικό στοιχείο της πολιτικής προώθησης της ήπιας ισχύος της χώρας. Από τη μία πλευρά, αποσκοπεί στην καταστολή των «αντιφρονούντων

⁴³¹ Davidson, H. (2022, January 31). Foreign journalists in China subject to rising intimidation, survey finds. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/31/foreign-journalists-china-intimidation-survey>

⁴³² Yu, V. (2022, October 14). Dissidents in China detained and harassed as Beijing prepares for party congress. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/14/dissidents-in-china-detained-and-harassed-as-beijing-prepares-for-party-congress>

⁴³³ The Economic Times. (2023, September 29). *The mystery behind disappearing business tycoons in China*. <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/the-mystery-behind-disappearing-business-tycoons-in-china/articleshow/104038520.cms>

⁴³⁴ Peach, S. (2021, March 20). *Why did Alibaba's Jack Ma disappear for three months?* BBC News. <https://www.bbc.com/news/technology-56448688>

⁴³⁵ Dörner, K. (2017, March 31). *How China controls its citizens through social media*. DW. <https://www.dw.com/en/hello-big-brother-how-china-controls-its-citizens-through-social-media/a-38243388>

φωνών» και την αποτροπή διαρροής ευαίσθητων πληροφοριών μέσω των διεθνών MME από την άλλη, επιχειρεί να διαμορφώσει ένα ευνοϊκό διεθνές αφήγημα για την Κίνα.

Όσον αφορά την εξωτερική προβολή των ειδήσεων, τα τελευταία χρόνια, το Πεκίνο έχει επενδύσει σημαντικά στη διεθνοποίηση των κρατικών μέσων ενημέρωσης⁴³⁶, όπως το China Global Television Network (CGTN), το Xinhua News Agency και η China Daily. Μέσω της ίδρυσης παραρτημάτων και συνεργασιών σε ξένες χώρες, επιχειρεί να επηρεάσει τον διεθνή δημόσιο λόγο, να αντικρούσει τη δυτική κριτική και να ενισχύσει την εικόνα της Κίνας ως σταθερής και ισχυρής παγκόσμιας δύναμης. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της τακτικής είναι η στρατηγική συνεργασίας κρατικών κινεζικών μέσων, όπως το Xinhua, με μεγάλα δυτικά ειδησεογραφικά πρακτορεία. Μέσω πληρωμένων άρθρων (advertorials) που δημοσιεύονται σε εφημερίδες όπως η *Washington Post*, οι *Financial Times* και το *Wall Street Journal* στο πλαίσιο ενοτήτων τύπου «China Watch», το Πεκίνο επιχειρεί να προβάλει τις δικές του αφηγήσεις για διεθνή ζητήματα με τρόπο που προσομοιάζει στην κανονική δημοσιογραφική κάλυψη⁴³⁷. Αν και πρόκειται για χορηγούμενο περιεχόμενο, η αισθητική και η γλώσσα του ενδέχεται να δυσκολεύουν τον αναγνώστη να διακρίνει την προέλευση και τον σκοπό του, ενισχύοντας έτσι τη διείσδυση της κινεζικής προπαγάνδας στα δυτικά μέσα ενημέρωσης. Αυτή η προσέγγιση επεκτείνεται πλέον και στις ψηφιακές πλατφόρμες, αποδεικνύοντας τη σημασία που αποδίδει το κινεζικό κράτος στην ενίσχυση της ήπιας ισχύος του και μέσω των παγκόσμιων επικοινωνιακών δομών.

Η στρατηγική αυτή, που συχνά περιγράφεται ως διπλωματία των μέσων (media diplomacy), βασίζεται στη θετική προβολή της κινεζικής πολιτιστικής κληρονομιάς, των τεχνολογικών επιτευγμάτων και της οικονομικής ανάπτυξης. Ωστόσο, η αποδοχή των προσπαθειών αυτών στη Δύση παραμένει περιορισμένη, κυρίως λόγω της ευρείας αντίληψης ότι τα εν λόγω μέσα λειτουργούν ως φορείς κρατικής προπαγάνδας παρά ως ανεξάρτητες δημοσιογραφικές πηγές. Οι πολίτες, τα δυτικά μέσα και διεθνείς οργανισμοί συχνά εκλαμβάνουν τις ενέργειες αυτές ως ενορχηστρωμένες προσπάθειες χειραγώγησης της κοινής γνώμης, γεγονός που περιορίζει την αποτελεσματικότητα της κινεζικής στρατηγικής στον τομέα αυτό. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Κίνα δεν έχει καταφέρει να ασκήσει ουσιαστική επιρροή σε ορισμένες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας, όπως η Ιαπωνία και η Ινδία, Παρά τις συστημικές προσπάθειές της, η επιρροή της παραμένει περιορισμένη λόγω ιστορικών εντάσεων και γεωπολιτικών διαφορών. Ωστόσο, έχει επιτύχει σε κάποιο βαθμό στη διαμόρφωση θετικής εικόνας σε χώρες της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής⁴³⁸. Αυτό ενδέχεται να αποδίδεται σε αυτό που ο Joseph Nye περιγράφει ως ήπια ισχύ μέσω πολιτικής (soft power through policy), ιδίως εάν ληφθούν υπόψη οι εκτεταμένες οικονομικές επενδύσεις της Κίνας στις συγκεκριμένες περιοχές, καθώς και οι εσωτερικές της

⁴³⁶ China Power Team. (2020, August 26). *Is China's soft power strategy working?* China Power. <https://chinapower.csis.org/is-chinas-soft-power-strategy-working/>

⁴³⁷ Dotson, J. (2021, April 12). *Xinhua infiltrates Western electronic media, part one: Online "advertorial" content*. China Brief, 21(7). The Jamestown Foundation. <https://jamestown.org/program/xinhua-infiltrates-western-electronic-media-part-one-online-advertorial-content/>

⁴³⁸ Benabdallah, L. (2021, December 23). *China's soft-power advantage in Africa: Beijing isn't just building roads—it's making friends*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/africa/2021-12-23/chinas-soft-power-advantage-africa>

οικονομικές επιτυχίες, οι οποίες φαίνεται να εμπνέουν και να ενισχύουν την αυτοπεποίθηση των χωρών αυτών⁴³⁹. Παράλληλα, μια εξίσου σημαντική παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι πολλές από τις χώρες αυτές κυβερνώνται από αυταρχικά καθεστώτα, με ανύπαρκτη ή περιορισμένη ελευθερία του Τύπου, όπως ακριβώς και στην ίδια την Κίνα. Η συνθήκη αυτή διευκολύνει τη διάδοση της κινεζικής προπαγάνδας και ενισχύει τη διείδυση της ιδεολογίας του Κομμουνιστικού Κόμματος⁴⁴⁰.

5.2.3 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Δημόσια διπλωματία και προκλήσεις

Η Κίνα έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών δημόσιας διπλωματίας, αξιοποιώντας, όπως είδαμε, παραδοσιακά μέσα όπως η ανθρωπιστική βοήθεια, οι εμπορικές συνεργασίες και οι παγκόσμιες εκστρατείες δημοσίων σχέσεων για την ενίσχυση της διεθνούς της εικόνας και την καλλιέργεια ήπιας ισχύος. Ωστόσο, πέρα από αυτές τις μακροπρόθεσμες και θεσμικές πρακτικές, η Κίνα επιδίωξε να ενισχύσει την εικόνα της και μέσα από στοχευμένες πρωτοβουλίες που εκδηλώθηκαν εντός κρίσεων, όπως συνέβη πρόσφατα κατά την πανδημία COVID-19. Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτής της πιο «ευκαιριακής» διπλωματίας είναι: Η λεγόμενη «διπλωματία της μάσκας» (mask diplomacy), κατά την οποία η Κίνα απέστειλε μάσκες, προστατευτικό εξοπλισμό και ιατρικό προσωπικό σε πολλές χώρες⁴⁴¹⁴⁴², και η «διπλωματία των εμβολίων» (vaccine diplomacy), στο πλαίσιο της οποίας προσέφερε εμβόλια - συχνά δωρεάν ή σε ευνοϊκούς όρους - κυρίως σε αναπτυσσόμενες χώρες⁴⁴³.

Οι δράσεις αυτές συνοδεύτηκαν από έντονη ρητορική αλληλεγγύης και ανάδειξης της τεχνολογικής επάρκειας της Κίνας, επιχειρώντας να ενισχύσουν την εικόνα της ως υπεύθυνης παγκόσμιας δύναμης. Αν και αυτές οι πρωτοβουλίες ενίσχυσαν προσωρινά την επιρροή της σε ορισμένες περιοχές, συνοδεύτηκαν και από επικρίσεις σχετικά με την έλλειψη διαφάνειας στις αρχικές φάσεις της κρίσης και κατηγορίες για εργαλειοποίηση της υγειονομικής βοήθειας για διπλωματικά οφέλη⁴⁴⁴. Ωστόσο, οι προσπάθειες αυτές υπονομεύτηκαν από τις διεθνείς επικρίσεις για την έλλειψη διαφάνειας, ιδίως κατά την αρχική διαχείριση της πανδημίας, όταν οι κινεζικές αρχές κατηγορήθηκαν για απόκρυψη πληροφοριών, φίμωση γιατρών και περιορισμό της πρόσβασης των διεθνών μέσων.

⁴³⁹ China Power Team. (2020, August 26). *Is China's soft power strategy working?* China Power.

<https://chinapower.csis.org/is-chinas-soft-power-strategy-working/>

⁴⁴⁰ Human Rights Foundation. (2024, March 27). *Beyond Borders: China's Grip on Global Media*. <https://hrf.org/latest/beyond-borders-chinas-grip-on-global-media/>

⁴⁴¹ Muratbekova, A. (2020, October 7). *Overview of China's "Mask Diplomacy"*. Eurasian Research Institute. <https://www.eurasian-research.org/publication/overview-of-chinas-mask-diplomacy/>

⁴⁴² Kuo, L. (2020, March 19). *China sends doctors and masks overseas as domestic coronavirus infections drop*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/19/china-positions-itself-as-a-leader-in-tackling-the-coronavirus>

⁴⁴³ Huang, Y. (2021, March 11). *Vaccine Diplomacy Is Paying Off for China*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2021-03-11/vaccine-diplomacy-paying-china>

⁴⁴⁴ Mulakala, A., & Ji, H. (2020, April 24). *COVID-19 and China's soft power ambitions*. Devpolicy Blog. <https://devpolicy.org/covid-19-and-chinas-soft-power-ambitions-20200424-2/#:~:text=For%20example%2C%20through%20the%20Health,learned%20from%20its%20pandemic%20response.>

Παράλληλα με αυτές τις κατηγορίες, η Κίνα ήρθε αντιμέτωπη με αυξανόμενη διεθνή κατακραυγή για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με επίκεντρο το ζήτημα των Ουιγούρων στην περιοχή Σιντζιάνγκ και τη βίαιη καταστολή των διαδηλώσεων στο Χονγκ Κονγκ.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, η Κίνα επιχείρησε να συνδυάσει την ήπια ισχύ με πιο επιθετικές μορφές δημόσιας διπλωματίας, χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης αποτελεί η ανάδυση της λεγόμενης «Wolf Warrior Diplomacy», μιας νέας, πιο μαχητικής και επιθετικής ρητορικής από πλευράς Κινέζων διπλωματών και αξιωματούχων, ιδιαίτερα σε διεθνή fora και ψηφιακές πλατφόρμες όπως το Twitter⁴⁴⁵. Η ορολογία αυτή προέρχεται από την πατριωτική ταινία *Wolf Warrior*, η οποία εξυμνεί την κινεζική στρατιωτική υπεροχή και έγινε εξαιρετικά δημοφιλής στο εσωτερικό.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, αρκετοί Κινέζοι αξιωματούχοι υιοθέτησαν σκληρή ρητορική για να υπερασπιστούν την εικόνα της Κίνας απέναντι στις διεθνείς επικρίσεις, συχνά χρησιμοποιώντας υποτιμητικούς ή επιθετικούς τόνους απέναντι σε δημοσιογράφους ή κυβερνητικούς εκπροσώπους⁴⁴⁶. Αυτή η προσέγγιση προκάλεσε εντάσεις, ιδίως με δυτικά κράτη, και είχε αρνητικό αντίκτυπο στη δημόσια εικόνα της Κίνας.

Όμως από το 2021 και μετά, παρατηρείται μια σταδιακή υποχώρηση αυτής της ρητορικής, με τον ίδιο τον Σι να δηλώνει πως επιθυμεί να προωθήσει μια πιο ευχάριστη εικόνα της Κίνας⁴⁴⁷ ενδεχομένως λόγω της κατανόησης στο Πεκίνο ότι η επιθετικότητα αποθαρρύνει την ανάπτυξη ήπιας ισχύος και ενισχύει τον σκεπτικισμό έναντι των κινεζικών προθέσεων⁴⁴⁸.

5.2.4 Τα μέσα της ήπιας ισχύος: Ψυχαγωγική και καταναλωτική ήπια ισχύς

Η διάσταση της ήπιας ισχύος της Κίνας δεν περιορίζεται μόνο στις παραδοσιακές μορφές πολιτιστικής διπλωματίας, αλλά επεκτείνεται και μέσω της αγοράς ψυχαγωγίας και των πολιτιστικών προϊόντων. Η Κίνα έχει επενδύσει σημαντικά στην ενίσχυση της πολιτιστικής της επιρροής μέσω εξαγωγικών μορφών ψυχαγωγίας, όπως οι περίφημοι μοναχοί Shaolin και οι παραστάσεις παραδοσιακών τεχνών (π.χ. kung fu shows), που συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας θετικής εικόνας της χώρας στο εξωτερικό. Παράλληλα, η ραγδαία ανάπτυξη της κινεζικής κινηματογραφικής βιομηχανίας αποτελεί βασικό εργαλείο ήπιας

⁴⁴⁵ Wu, W. (2020, May 24). *Chinese Foreign Minister Wang Yi defends 'wolf warrior' diplomats for standing up to 'smears'*. South China Morning Post.

<https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3085958/chinese-foreign-minister-wang-yi-defends-wolf-warrior-diplomats>

⁴⁴⁶ Palit, P. S. (2024). *Public Diplomacy Through Social Media: the Chinese Way*. *China Currents*, 23(1). <https://www.chinacenter.net/2024/china-currents/23-1/public-diplomacy-through-social-media-the-chinese-way/>

⁴⁴⁷ McDonnell, S. (2021, June 2). *Xi Jinping calls for more 'loveable' image for China in bid to make friends*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-57327177>

⁴⁴⁸ Pugliese, G., Fischetti, A., & Torri, M. (Eds.). (2022). *US-China Competition, COVID-19 and Democratic Backsliding in Asia* [Special issue]. *ASIA MAIOR: The Journal of the Italian think tank on Asia*, (2). <https://www.asiamaiior.org/files/05-AM2022S-Onnis-1.pdf>

ισχύος, με ταινίες όπως το *Wolf Warrior 2* (2017) να προωθούν όχι μόνο την εθνική υπερηφάνεια αλλά και το διεθνές κύρος της Κίνας⁴⁴⁹. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές από αυτές τις παραγωγές στοχεύουν και στο εσωτερικό κοινό, ενισχύοντας το εθνικιστικό και πατριωτικό συναίσθημα και λειτουργώντας ως μέσα πολιτιστικής συσπείρωσης.

Όμως η σημαντικότερη διάσταση αυτού του είδους της ήπιας ισχύος είναι η σχέση της Κίνας με τις βιομηχανίες του κινηματογράφου και των βιντεοπαιχνιδιών. Η Κίνα ασκεί σημαντική επιρροή στη παγκόσμια βιομηχανία του κινηματογράφου και των βιντεοπαιχνιδιών, αξιοποιώντας την οικονομική της δύναμη για την προώθηση της ήπιας ισχύος της. Η κινεζική κινηματογραφική αγορά, μία από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως, επιβάλλει αυστηρούς περιορισμούς στο περιεχόμενο των ξένων ταινιών. Αυτό έχει οδηγήσει πολλά αμερικανικά στούντιο να προσαρμόζουν το περιεχόμενό τους ώστε να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις των κινεζικών αρχών, προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσβαση στην αγορά και συνάμα εμπορική επιτυχία. Οι προσαρμογές αυτές περιλαμβάνουν τροποποιήσεις σεναρίων, αφαίρεση σκηνών και την ενσωμάτωση Κινέζων χαρακτήρων ή ηθοποιών, με στόχο την αποδοχή από τις κινεζικές αρχές. Οποιοδήποτε περιεχόμενο θεωρείται ότι ενδέχεται να πλήξει τη δημόσια εικόνα της Κίνας ή έρχεται σε σύγκρουση με τις αξίες και τις πολιτιστικές της αντιλήψεις, απορρίπτεται ή λογοκρίνεται εκ των προτέρων^{450,451}. Παράλληλα, κινεζικές εταιρείες έχουν επενδύσει σε δυτικά στούντιο παραγωγής ταινιών. Για παράδειγμα, η Alibaba Pictures απέκτησε μειοψηφικό μερίδιο στην Amblin Partners, την εταιρεία του Αμερικανού σκηνοθέτη και παραγωγού Steven Spielberg, με στόχο την από κοινού παραγωγή και διανομή ταινιών στην Κίνα και παγκοσμίως⁴⁵².

Στον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα των βιντεοπαιχνιδιών, η Tencent - μία από τις μεγαλύτερες κινεζικές εταιρείες τεχνολογίας με στενούς δεσμούς με την κινεζική κυβέρνηση⁴⁵³ - έχει πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις στη δυτική αγορά επενδύοντας σε παραπάνω από 20 εταιρείες ανάπτυξης βιντεοπαιχνιδιών⁴⁵⁴. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η πλήρης εξαγορά της Riot Games⁴⁵⁵, δημιουργού του ιδιαίτερα δημοφιλούς *League of Legends*, ενός από τους κυρίαρχους τίτλους στην παγκόσμια σκηνή των e-sports. Επιπλέον, η Tencent απέκτησε μειοψηφικό μερίδιο στην

⁴⁴⁹ Frater, P. (2017, August 31). 'Wolf Warrior II's' Massive Success Forces Studios to Rethink China Approach. Variety. <https://variety.com/2017/biz/news/china-wolf-warrior-ii-1202543266/>

⁴⁵⁰ Gross, T. (2022, February 21). Hollywood relies on China to stay afloat. What does that mean for movies? NPR. <https://www.npr.org/2022/02/21/1081435029/china-hollywood-movies-censorship-erich-schwartzel>

⁴⁵¹ Tager, J. (2020, August 5). Made in Hollywood, Censored by Beijing. PEN America. <https://pen.org/report/made-in-hollywood-censored-by-beijing/#heading-22>

⁴⁵² Woo, R. (2016, October 9). Alibaba Pictures, Amblin to co-produce films for global, Chinese audiences. Reuters. <https://www.reuters.com/article/business/alibaba-pictures-amblin-to-co-produce-films-for-global-chinese-audiences-idUSKCN12906Q/>

⁴⁵³ Vision Times. (2021, July 30). How the Chinese government controls Tencent, the seventh largest company in the world. <https://www.visiontimes.com/2021/07/30/how-the-chinese-government-controls-tencent-the-seventh-largest-company-in-the-world.html>

⁴⁵⁴ Messner, S., & Wolens, J. (2024, November 21). Every game company that Tencent has invested in. PC Gamer. <https://www.pcgamer.com/every-game-company-that-tencent-has-invested-in/>

⁴⁵⁵ Frank, A. (2015, December 17). Riot Games now owned entirely by Tencent: The League of Legends studio's remaining shares have been bought up. Polygon. <https://www.polygon.com/2015/12/16/10326320/riot-games-now-owned-entirely-by-tencent>

αμερικανική Epic Games⁴⁵⁶, δημιουργό του *Fortnite* και της Unreal Engine, με την οποία έχουν κατασκευαστεί εκατοντάδες τίτλοι υψηλής τεχνολογίας. Αυτές οι κινήσεις εντάσσονται σε μια ευρύτερη στρατηγική ενίσχυσης της πολιτιστικής επιρροής της Κίνας μέσω των ψηφιακών μέσων που αποτελούν κόμμι του Ψηφιακού Δρόμου του Μεταξίου (Digital Silk Road) που εντάσσεται στην Πρωτοβουλία Μιας Ζώνης και Ενός Δρόμου. Μέσω της διείσδυσής της στη βιομηχανία της ψυχαγωγίας, η Κίνα επιχειρεί όχι μόνο να ενισχύσει την οικονομική της παρουσία, αλλά και να προωθήσει πολιτιστικά αφηγήματα και αξίες που εξυπηρετούν τη στρατηγική της ήπιας ισχύος (soft power). Η ενσωμάτωση κινεζικών πολιτιστικών στοιχείων σε παιχνίδια, καθώς και η παγκόσμια προώθηση κινεζικών ψηφιακών υπηρεσιών, αποτελούν ενδεικτικά παραδείγματα αυτής της πολιτιστικής εξωστρέφειας⁴⁵⁷. Προκύπτει λοιπόν πως η Κίνα χρησιμοποιεί στρατηγικά την οικονομική της δύναμη για να επηρεάσει το περιεχόμενο και τη διανομή των μέσων ψυχαγωγίας, προωθώντας την πολιτιστική της ατζέντα και ενισχύοντας την ήπια ισχύ της σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπλέον, η αυξανόμενη οικονομική επιρροή της Κίνας στον παγκόσμιο χώρο της ψυχαγωγίας αντανακλάται σε περιστατικά όπως η δημόσια συγγνώμη του ηθοποιού John Cena στα Κινέζικα το 2021, μετά από αναφορά του στην Ταϊβάν ως «χώρα» κατά την προώθηση της ταινίας *Fast & Furious 9*⁴⁵⁸. Αντίστοιχα, το 2019, η ανάρτηση του Daryl Morey τότε γενικού διευθυντή των Houston Rockets, υπέρ των διαδηλώσεων στο Χονγκ Κονγκ, προκάλεσε σημαντικές αντιδράσεις στην Κίνα, οδηγώντας σε αναστολή εμπορικών συνεργασιών και τηλεοπτικών μεταδόσεων του NBA⁴⁵⁹. Η επίσημη στάση του NBA ήταν επιφυλακτική, με παίκτες όπως ο LeBron James να υπογραμμίζουν τη σημασία της υπευθυνότητας στη δημόσια έκφραση, ιδιαίτερα όταν διακυβεύονται οικονομικές σχέσεις μεγάλης κλίμακας⁴⁶⁰. Αν και πρόκειται για επιμέρους περιστατικά, υπογραμμίζουν τον τρόπο με τον οποίο μια οικονομικά ισχυρή αγορά μπορεί να επηρεάζει δημόσιες τοποθετήσεις και αφηγήσεις διεθνώς.

Οι προσεγγίσεις αυτές συνδυάζουν πολιτιστικά και οικονομικά μέσα, ενισχύοντας τη θέση της Κίνας στο διεθνές σύστημα όχι μόνο μέσω της άμεσης επιβολής, αλλά και μέσω της ελκυστικότητας ή της στρατηγικής συμμόρφωσης προς τις κινεζικές ευαισθησίες.

⁴⁵⁶ Epic Games. (2012, June 18). *Tencent makes strategic investment in Epic Games*. Unreal Engine. <https://www.unrealengine.com/en-US/blog/tencent-makes-strategic-investment-in-epic-games>

⁴⁵⁷ Yuan, S. (2025, January 16). *China's soft power play: How video games are boosting Beijing's global influence*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2025/01/chinas-soft-power-play-how-video-games-are-boosting-beijings-global-influence/>

⁴⁵⁸ Langmann, B. (2021, May 26). *The real reason John Cena apologized for calling Taiwan a country*. Esquire. <https://www.esquire.com/entertainment/movies/a36542951/john-cena-apology-china-taiwan-explained/>

⁴⁵⁹ Smith, C. (2019, October 8). *Daryl Morey's tweet on Hong Kong shows how China is calling the shots on free speech in America*. NBC News. <https://www.nbcnews.com/think/opinion/daryl-morey-s-tweet-hong-kong-shows-how-china-calling-ncna1063551>

⁴⁶⁰ Greer, J. (2019, October 23). *Daryl Morey tweet controversy: What happened, and why the NBA is facing backlash from China*. Sporting News. <https://www.sportingnews.com/us/nba/news/daryl-morey-tweet-controversy-nba-china-explained/togzszxh37fi1mpw177p9bqwi>

5.3 Η παγκόσμια εικόνα της Κίνας: Στρατηγικές, προκλήσεις και συγκρίσεις

Η προώθηση της ήπιας ισχύος αποτελεί μια ιδιαίτερα απαιτητική διαδικασία, καθώς η παγκόσμια εικόνα μιας χώρας δύσκολα διαχωρίζεται από την εσωτερική της πολιτική. Ακόμη και όταν επενδύονται σημαντικοί πόροι στην προβολή μιας θετικής διεθνούς εικόνας, οι πολιτικές αποφάσεις στο εσωτερικό μπορούν να περιορίσουν την απήχηση και την αξιοπιστία της, υπονομεύοντας έτσι τους στόχους της πολιτιστικής διπλωματίας.

Η περίπτωση της Κίνας αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της πρόκλησης. Παρά τις εκτεταμένες και οργανωμένες προσπάθειες του κινεζικού κράτους να προβάλει μια θετική εικόνα της χώρας στο διεθνές περιβάλλον - μέσω πολιτιστικών προγραμμάτων, πρωτοβουλιών συνεργασίας με ξένα ΜΜΕ, δράσεων διεθνούς αναπτυξιακής βοήθειας και των Ινστιτούτων Κομφούκιος - η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικά εμπόδια. Τα εμπόδια αυτά δεν πηγάζουν τόσο από ανεπαρκή επικοινωνιακή στρατηγική, όσο από την αδυναμία να αποσπαστεί η διεθνής εικόνα της από τις εσωτερικές της πολιτικές και το αυταρχικό μοντέλο διακυβέρνησης⁴⁶¹.

Οι δυτικές δημοκρατίες, έχοντας πρόσβαση σε ελευθερίες όπως η ελευθερία του λόγου, της έκφρασης και του Τύπου, έχουν τη δυνατότητα να ασκούν διαρκή και αυστηρή κριτική στην Κίνα. Πολιτικές όπως η καταστολή των διαδηλώσεων στο Χονγκ Κονγκ⁴⁶², η λογοκρισία στο διαδίκτυο, οι περιορισμοί στην ακαδημαϊκή ελευθερία και οι καταγγελίες για συστηματικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κυρίως στην επαρχία Σιντζιάνγκ εις βάρος της μουσουλμανικής μειονότητας των Ουιγούρων⁴⁶³, επηρεάζουν αρνητικά την αξιοπιστία της κινεζικής «αφήγησης». Ο συντονισμένος και κρατικά ελεγχόμενος τρόπος επικοινωνίας της Κίνας έρχεται σε έντονη αντίθεση με τις ανοιχτές κοινωνίες της Δύσης, όπου η πολυφωνία και η κριτική αντιμετωπίζονται ως αναγκαία στοιχεία της δημόσιας ζωής.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η διαχείριση της πανδημίας COVID-19, που αποτέλεσε σημείο καμπής στη διεθνή αντίληψη για την Κίνα. Αν και το Πεκίνο συνεργάστηκε σε κάποιο βαθμό με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, οι περιορισμοί στην πρόσβαση ανεξάρτητων ερευνητών στην Ουχάν και η αδιαφάνεια στις πρώτες φάσεις της πανδημίας ενίσχυσαν τις διεθνείς υποψίες περί απόκρυψης στοιχείων και δημιούργησαν την εντύπωση ότι η Κίνα θέτει πολιτικές σκοπιμότητες πάνω από τη διεθνή συνεργασία και τη διαφάνεια. Επιπλέον, η αντίδραση της κινεζικής κυβέρνησης στις επικρίσεις χαρακτηρίστηκε από μια νέα, επιθετική διπλωματική προσέγγιση, γνωστή ως *wolf warrior diplomacy*. Αυτή η προσέγγιση, που πήρε το όνομά της από μια πατριωτική ταινία δράσης με στρατιωτικό χαρακτήρα, υιοθετήθηκε από Κινέζους αξιωματούχους και διπλωμάτες με σκοπό να αποκρούσουν τις διεθνείς επικρίσεις με έντονη, συχνά προκλητική ρητορική. Αντί όμως να

⁴⁶¹ Nye, J. S. (2012, January 27). *Why China Is Weak on Soft Power*. China-US Focus.

<https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/why-china-is-weak-on-soft-power>

⁴⁶² Li, Y. (2019, August 20). China's Soft-Power Failure: Condemning Hong Kong's Protests. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/08/20/business/china-hong-kong-social-media-soft-power.html>

⁴⁶³ Maizland, L. (2022, September 22). *China's Repression of Uyghurs in Xinjiang*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/backgrounder/china-xinjiang-uyghurs-muslims-repression-genocide-human-rights#chapter-title-0-2>

ενισχύσει την εικόνα της χώρας, η στρατηγική αυτή οδήγησε συχνά σε περαιτέρω εντάσεις και επιδείνωσε την αντίληψη για την Κίνα ως επιθετικό και αδιάλλακτο διεθνή δρώντα.

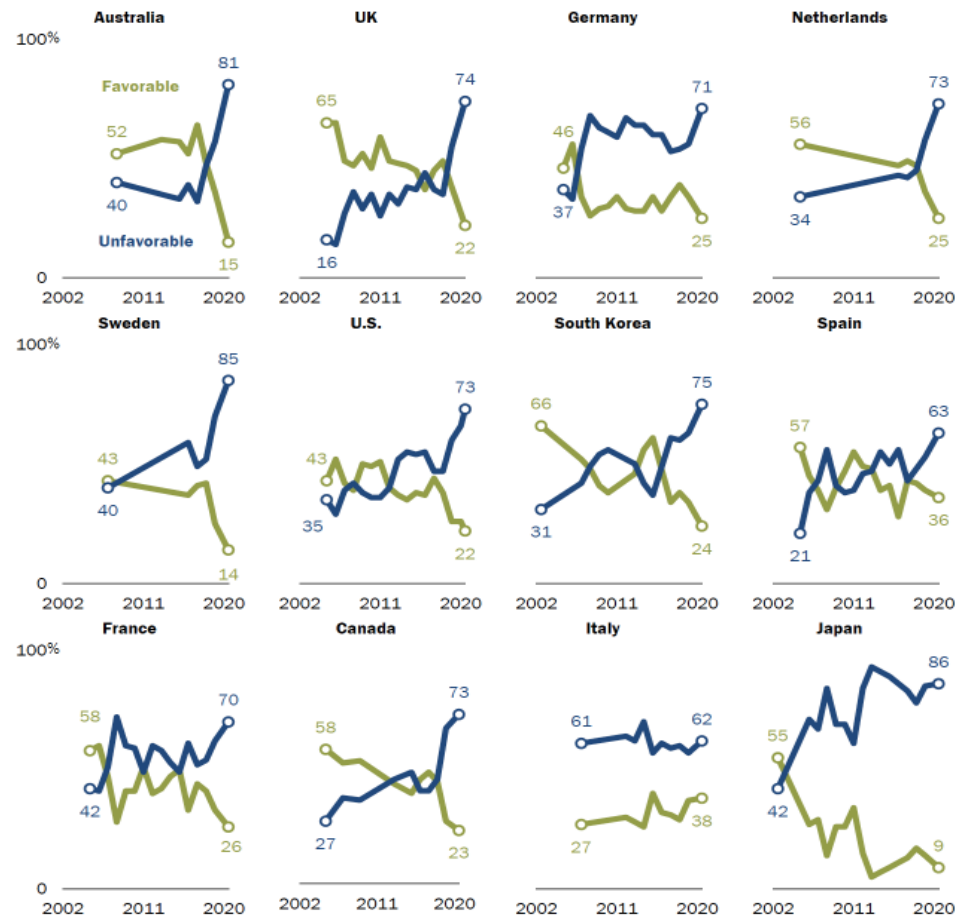
Σύμφωνα με διεθνείς δημοσκοπήσεις και αναλύσεις, όπως αυτές του Pew Research Center⁴⁶⁴, παρατηρείται σταδιακή και σταθερή υποχώρηση της θετικής αντίληψης για την Κίνα σε ανεπτυγμένες οικονομίες, κυρίως μετά το 2018. Ειδικά από την έναρξη της πανδημίας και έπειτα, η αρνητική εικόνα της χώρας ενισχύθηκε σημαντικά, τόσο λόγω των παραπάνω πολιτικών ζητημάτων όσο και λόγω της συνολικής στάσης του Πεκίνου στις διεθνείς σχέσεις. Η μη συμμόρφωση με παγκόσμια πρότυπα διαφάνειας, η σκληρή εσωτερική καταστολή και η απόπειρα επιβολής ενός «αντι-δυτικού» αφηγήματος μέσω κρατικά ελεγχόμενων μέσων δυσκολεύουν σημαντικά την προώθηση της ήπιας ισχύος.

⁴⁶⁴ Silver, L., Devlin, K., & Huang, C. (2020, October 6). *Unfavorable views of China reach historic highs in many countries: Majorities say China has handled COVID-19 outbreak poorly*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2020/10/06/unfavorable-views-of-china-reach-historic-highs-in-many-countries/>

Διάγραμμα 2

Increasingly negative evaluations of China across advanced economies

% who have a(n) ___ view of China

Note: Belgium and Denmark not surveyed prior to 2020. In Italy, 2020 data from telephone surveys; prior data from face-to-face surveys. Those who did not answer are not shown.

Source: Summer 2020 Global Attitudes survey. Q8b.

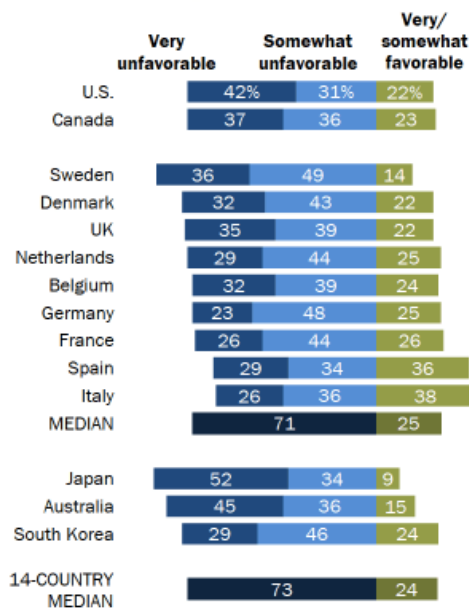
"Unfavorable Views of China Reach Historic Highs in Many Countries"

PEW RESEARCH CENTER

Πηγή: Pew Research Center

Unfavorable views of China prevail

% who have a ___ view of China

Note: Those who did not answer are not shown.

Source: Summer 2020 Global Attitudes survey. Q8b.

"Unfavorable Views of China Reach Historic Highs in Many Countries"

PEW RESEARCH CENTER

Πηγή: Pew Research Center

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι εσωτερικές πολιτικές αποφάσεις έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν αρνητικές αντιλήψεις στο εξωτερικό. Με βάση αυτή τη διαπίστωση, προκύπτει ότι η συγκεκριμένη παραδοχή πλήττει σοβαρά τις προσπάθειες της Κίνας να ενισχύσει την ήπια ισχύ της. Αν η ήπια ισχύς προβάλλει το σύνολο του πολιτικού, οικονομικού και πολιτισμικού φάσματος μιας χώρας, τότε το θετικό αφήγημα που επιχειρεί να οικοδομήσει μπορεί να καταρρεύσει όταν παρατηρείται σημαντική απόκλιση μεταξύ λόγων και πράξεων στο εσωτερικό της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια, η Κίνα αντιμετωπίζει επιπλέον το πρόβλημα της διεθνούς γελοιοποίησης και απαξίωσης μέσω σατιρικών αφηγήσεων. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η καταστολή των γεγονότων στην Πλατεία Τιενανμέν ή το πειραματικό «σύστημα κοινωνικής πίστωσης» (social credit system), το οποίο, παρότι δεν έχει εφαρμοστεί σε εθνικό επίπεδο, έχει προκαλέσει ευρεία κριτική, σαρκασμό και διαδικτυακή σάτιρα υπό μορφή memes και άλλων εκφράσεων⁴⁶⁵. Παρότι τέτοιες αφηγήσεις ενδέχεται να μην αποτυπώνουν την πλήρη πραγματικότητα, η διαστρέβλωση ή υπερβολική απλοποίηση

⁴⁶⁵ Zhou, V. (2021, October 25). *People don't understand China's social credit, and these memes are proof*. VICE. <https://www.vice.com/en/article/china-social-credit-meme/>

των γεγονότων μπορεί να είναι αρκετή ώστε να εκτροχιάσει την κινεζική προσπάθεια προβολής μιας θετικής διεθνούς εικόνας.

Αυτή η ειρωνική αποδόμηση δεν περιορίζει απλώς την αποτελεσματικότητα της κινεζικής επικοινωνιακής στρατηγικής, αλλά ενισχύει και τη δυσπιστία του διεθνούς κοινού απέναντι στις αφηγήσεις του Πεκίνου. Κατά συνέπεια, μπορούμε να οδηγηθούμε σε κάποια βασικά συμπεράσματα:

Πρώτον, η ήπια ισχύς είναι εκ φύσεως δύσκολο να μετρηθεί με ακρίβεια. Δεύτερον, η κινεζική εκδοχή της ήπιας ισχύος χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις. Ο πυρήνας της ήπιας ισχύος έγκειται στην ομαλή και οργανική ανάπτυξή της, παρέχοντας χώρο σε δημιουργούς, καλλιτέχνες και διανοούμενους να εκφραστούν ελεύθερα. Στην περίπτωση της Κίνας, αυτό προσκρούει στις αυστηρές δομές του Κομμουνιστικού Κόμματος, το οποίο ασκεί έλεγχο σε κάθε πτυχή της δημόσιας ζωής.

Άρα, η κινεζική ήπια ισχύς, τουλάχιστον όπως εφαρμόζεται σήμερα, δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί αυθεντική ή αποτελεσματική. Αντί να βασίζεται σε ειλικρινή έλξη και αμοιβαία κατανόηση, συχνά επιστρατεύει στρατηγικές πίεσης ή προπαγάνδας, οι οποίες δεν πετυχαίνουν πάντα τους επιθυμητούς στόχους.

Επιπλέον, αξίζει να αναδείξουμε μια βασική αντίφαση: ενώ ο Πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ έχει δηλώσει την πρόθεσή του να ενισχύσει τη διεθνή επιρροή της Κίνας μέσω της ήπιας ισχύος, η προσέγγισή του χαρακτηρίζεται από αυστηρότητα και συγκεντρωτισμό. Κάθε στοιχείο της πολιτικής επικοινωνίας ελέγχεται στενά από το Κόμμα⁴⁶⁶. Αντίθετα, επί Ζιανγκ Ζεμίν, κατά τη δεκαετία του 1990, υπήρχε μεγαλύτερη ευελιξία και μια πιο ανθρώπινη, προσιτή προσέγγιση προς τα διεθνή μέσα. Οι εμφανίσεις του Ζιανγκ περιλάμβαναν χιουμοριστικά σχόλια, ομιλίες στα αγγλικά και λιγότερη τυποποίηση, στοιχεία που ενίσχυαν την εικόνα του διεθνώς, και τα οποία παραμένουν νοσταλγικά για κάποιους μέχρι και σήμερα⁴⁶⁷.

Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας, οι προσπάθειες της Κίνας στον τομέα της ήπιας ισχύος έχουν γνωρίσει μερική επιτυχία και απήχηση, κυρίως σε περιοχές όπως η Λατινική Αμερική και η Αφρική, σε χώρες που ήδη διατηρούσαν θετικές σχέσεις με το Πεκίνο. Παράλληλα, σε εσωτερικό επίπεδο, η Κίνα έχει καταφέρει να διαμορφώσει ένα αποτελεσματικό σύστημα πληροφόρησης, το οποίο ενισχύει τη συνοχή και τη σταθερότητα του καθεστώτος.

Ωστόσο, αξιολογώντας τις διεθνείς της προσπάθειες, παρατηρούμε ότι η εικόνα της χώρας επηρεάζεται αρνητικά από προβλήματα όπως η έλλειψη διαφάνειας, η καταπάτηση της

⁴⁶⁶ Albert, E. (2018, February 9). *China's Big Bet on Soft Power*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/background/chinas-big-bet-soft-power#chapter-title-0-6>

⁴⁶⁷ Anderlini, J. (2022, November 30). *Toad King vs. Pooh Bear: Jiang Zemin's death spells trouble for Chinese ruler Xi Jinping*. Politico. <https://www.politico.eu/article/jiang-zemin-obituary-toad-king-pooh-bear-xi-jinping-china-president-death-spells-trouble/>

ελευθερίας του λόγου και τα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η μέτρηση και αξιολόγηση της ήπιας ισχύος αποτελεί μια δύσκολη και αφηρημένη διαδικασία, καθώς δεν υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος ποσοτικοποίησής της. Όπως αναφέρθηκε, πρόκειται για μια διαδικασία οργανική, που απαιτεί χρόνο, συνέπεια και τον συντονισμό πολλών παραγόντων.

Μια σημαντική πτυχή που δεν πρέπει να παραβλέψουμε είναι ότι, παρά τις πρωτοβουλίες της Κίνας, όπως το BRI, η σύνδεση ανάμεσα στην ήπια ισχύ και την παγκόσμια εικόνα δεν πρέπει να υποτιμάται. Η ουσία της ήπιας ισχύος δεν περιορίζεται μόνο στην εξαγωγή πολιτιστικών στοιχείων, αλλά σχετίζεται και με την προβολή ενός συγκεκριμένου πολιτικού μοντέλου ή φιλοσοφίας διακυβέρνησης. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό εμπόδιο για την Κίνα, ειδικά όταν το καθεστώς της αντιμετωπίζει πολλές καταστάσεις με αυταρχικό και κατασταλτικό τρόπο, καταφεύγοντας συχνά στη λογοκρισία και τη βίαιη καταστολή των πολιτών της.

Συνεπώς, όσο και αν επενδύει σε διεθνείς πρωτοβουλίες με σκοπό την ενίσχυση της ήπιας ισχύος της, οι ίδιες οι πολιτικές επιλογές της Κίνας σε επίπεδο εσωτερικής διακυβέρνησης έρχονται σε αντίφαση με το μήνυμα που προσπαθεί να εκπέμψει προς τα έξω. Αυτές οι αντιφάσεις υπονομεύουν τις διεθνείς της επιδιώξεις και περιορίζουν τη δυναμική της ήπιας ισχύος της.

Κεφάλαιο 6^ο: Συμπεράσματα

Η παρούσα εργασία έθεσε ως βασικό ερώτημα την αξιολόγηση της εξωτερικής πολιτικής του Σι Τζινπίνγκ και την επίδρασή της στην αναβάθμιση του παγκόσμιου ρόλου της Κίνας. Η ανάλυση δείχνει ότι υπό την ηγεσία του Σι, η Κίνα έχει καταστεί ένας ιδιαίτερα υπολογίσιμος και ενεργός διεθνής δρών, με σημαντική επιρροή σε στρατηγικό, οικονομικό και θεσμικό επίπεδο.

Κεντρικό στοιχείο στην κατανόηση της κινεζικής στρατηγικής αποτελεί ο ρόλος του Σι Τζινπίνγκ και η συγκέντρωση εξουσίας που έχει επιτύχει. Η ενίσχυση της θέσης του στο Κομμουνιστικό Κόμμα, η κατάργηση των ορίων θητείας, η εκστρατεία κατά της διαφθοράς και η απουσία αμφισβήτησης της ηγεμονίας του συνιστούν μια πρωτοφανή συγκέντρωση εξουσίας γεγονός που τον καθιστά τον πιο ισχυρό ηγέτη της Κίνας μετά τον Μao Τσετούνγκ. Αυτό το ολοκληρωτικό μοντέλο ηγεσίας αποκλείει την εσωτερική αντιπολίτευση και δημιουργεί συνθήκες όπου οι αποφάσεις της εξωτερικής πολιτικής συνδέονται άμεσα με το όραμα και τις εκτιμήσεις του Σι. Παρά τη δυναμική αυτή, εγείρονται σημαντικοί κίνδυνοι: η υπερσυγκέντρωση εξουσίας μπορεί να οδηγήσει σε λάθος στρατηγικές επιλογές, ενώ η απουσία ουσιαστικών θεσμικών αντιβάρων μειώνει την ικανότητα διόρθωσης λαθών.

Στο επίπεδο της εξωτερικής πολιτικής, η Κίνα υπό τον Σι έχει απομακρυνθεί από τα παλαιότερα δόγματα «ειρηνικής ανόδου» του Χου Τζιντάο και «υπομονής» του Ντενγκ Σιαοπίνγκ και του Ζιανγκ Ζεμίν, υιοθετώντας μια πιο διεκδικητική στάση. Η χώρα πλέον επιδιώκει ενεργά να αξιοποιήσει τη συσσωρευμένη ισχύ της προκειμένου να επανακαθορίσει διεθνείς κανόνες και να ανακτήσει την επιρροή που θεωρεί ότι της αναλογεί ιστορικά.

Η οικονομική στρατηγική αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της ευρύτερης μεταστροφής της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ. Παρά τη σχετική επιβράδυνση στους ραγδαίους ρυθμούς ανάπτυξης, το Πεκίνο συνεχίζει να αξιοποιεί τη συσσωρευμένη οικονομική του ισχύ με διαφορετικούς τρόπους, επενδύοντας σε κρίσιμους τομείς που ενισχύουν τη διεθνή του παρουσία και την εσωτερική του ανθεκτικότητα.

Κορυφαία έκφραση αυτής της στρατηγικής αποτελεί η Πρωτοβουλία Μια Ζώνη Ένας Δρόμος (BRI), η οποία αποτελεί τη ναυαρχίδα της πολιτικής του Σι, καθώς συνδυάζει οικονομική διείσδυση, γεωπολιτική επιρροή και ήπια ισχύ. Μέσω του BRI, η Κίνα αποκτά πρόσβαση σε νέες αγορές και σε στρατηγικής σημασίας διαδρόμους μεταφορών, ενισχύοντας ταυτόχρονα την εξαγωγική δυναμική των κινεζικών επιχειρήσεων και την τεχνολογική της αυτάρκεια. Πρόκειται λοιπόν για την κατεξοχήν εξωστρεφή πολιτική του Σι, η οποία έχει μετατρέψει την Κίνα σε παγκόσμιο επενδυτή και αναπτυξιακό εταίρο.

Επιπλέον, μέσα σε διάστημα μόλις δύο δεκαετιών (2001–2021), η Κίνα έχει καταστεί ο μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος για περισσότερες από 120 χώρες, ξεπερνώντας τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τη σταδιακή μετατόπιση της παγκόσμιας οικονομικής ισχύος προς την Ανατολή και τη σταθερή οικοδόμηση ενός παράλληλου δικτύου οικονομικών σχέσεων υπό κινεζική πρωτοκαθεδρία.

Αντιλαμβανόμενη τις αντιδράσεις που προκαλεί αυτή η στρατηγική σε ανταγωνιστικά κράτη, το Πεκίνο επιδιώκει να ενισχύσει τα εσωτερικά του θεμέλια. Η εστίαση στην εσωτερική αγορά και η προσπάθεια μείωσης της εξάρτησης από τη Δύση αντανακλάται

ξεκάθαρα στη στρατηγική της «διπλής κυκλοφορίας» (dual circulation), η οποία επιδιώκει την ισορροπία μεταξύ της εγχώριας οικονομικής δυναμικής και της εξωστρεφούς ανάπτυξης. Παράλληλα, το φιλόδοξο πρόγραμμα «Made in China 2025» εστιάζει στην τεχνολογική αυτονομία και στην ανάδειξη της Κίνας σε παγκόσμια ηγέτιδα δύναμη σε κρίσιμους τομείς, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και τους ημιαγωγούς. Συνολικά, η οικονομική στρατηγική της Κίνας υπό τον Σι Τζινπίνγκ χαρακτηρίζεται από έναν διττό στόχο: την αναδιαμόρφωση της διεθνούς οικονομικής αρχιτεκτονικής προς όφελός της και τη θωράκιση της εσωτερικής της σταθερότητας έναντι εξωτερικών πιέσεων.

Στον τομέα της άμυνας και των στρατιωτικών επιχειρήσεων, η Κίνα έχει επιδείξει ραγδαία και αξιοσημείωτη ανάπτυξη. Συγκεκριμένα, η μεταρρύθμιση και ο εκσυγχρονισμός του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού έχουν μετασχηματίσει τη στρατιωτική ισχύ της Κίνας σε μια τεχνολογικά προηγμένη και ευέλικτη δύναμη, ικανή να υποστηρίξει τα γεωστρατηγικά συμφέροντα του Πεκίνου.

Υπό την ηγεσία του Σι, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε ζητήματα όπως η Ταϊβάν, η Νότια Σινική Θάλασσα και τα νησιά Σενκάκου. Η ενισχυμένη στρατιωτική παρουσία της Κίνας και η αυξανόμενη προθυμία της για μονομερείς ενέργειες αντικατοπτρίζουν μια νέα, πιο επιθετική προσέγγιση, η οποία απέχει σημαντικά από την παραδοσιακή πολιτική αποφυγής συγκρούσεων και χαμηλού προφίλ. Πρόσφατα παραδείγματα δημιουργίας τεχνητών νησιών στην Νότια Σινική Θάλασσα δείχνουν πως η Κίνα δημιουργεί τετελεσμένα με αποτέλεσμα να αλλάζει το status quo.

Αντίστοιχα, ο εκσυγχρονισμός του στρατού, αποτελεί μία από τις πιο φιλόδοξες και αποτελεσματικές πρωτοβουλίες της διακυβέρνησης Σι Τζινπίνγκ. Οι εκτεταμένες επενδύσεις σε νέα οπλικά συστήματα, η ανάπτυξη προηγμένων ναυτικών και αεροπορικών μέσων, η τεχνολογική καινοτομία, καθώς και η αναβάθμιση της στρατιωτικής εκπαίδευσης, έχουν συμβάλει στη μετατροπή του Κινεζικού στρατού σε μια σύγχρονη, τεχνολογικά εξελιγμένη και ιδεολογικά πειθαρχημένη δύναμη. Παράλληλα, η σταδιακή απεξάρτηση από παλαιότερα σοβιετικά μοντέλα εξοπλισμού και η στροφή προς την ανάπτυξη εγχώριων, κινεζικής κατασκευής οπλικών συστημάτων υποδηλώνουν τη στρατηγική επιδίωξη του Πεκίνου για στρατιωτική αυτάρκεια και ασφάλεια.

Αν και ο στρατός, δεν έχει δοκιμαστεί ακόμα σε συνθήκες ευρείας κλίμακας πολέμου, η αυξανόμενη στρατιωτική του ισχύς προκαλεί ανησυχία σε περιφερειακές δυνάμεις και κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες, ιδίως ενόψει των εντεινόμενων εντάσεων γύρω από την Ταϊβάν. Επιπλέον, η ενισχυμένη συμμετοχή της Κίνας σε ειρηνευτικές αποστολές, στρατιωτικές ασκήσεις και στρατιωτικές συνεργασίες, καθώς και η επιθετικότερη στάση της σε εδαφικές διαφορές, υποδεικνύουν την αυξανόμενη εμπιστοσύνη της κινεζικής ηγεσίας στις στρατιωτικές δυνατότητές της.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης, πως η αποφασιστικότητα της Κίνας να διεκδικήσει αυτά που θεωρεί εθνικά συμφέροντα, ακόμα και μέσω μονομερών ενεργειών, συνιστά σαφή ρήξη με το παρελθόν, όταν το Πεκίνο στερούνταν τόσο τη δύναμη όσο και την πρόθεση να επιβληθεί. Υπό την ηγεσία του Σι Τζινπίνγκ, η Κίνα δεν είναι μόνο πρόθυμη αλλά και ικανή να υπερασπιστεί ενεργά τις επιδιώξεις της, επιβεβαιώνοντας τη μετάβαση από μια στρατηγική «χαμηλού προφίλ» σε μια προσέγγιση ισχύος και επιρροής.

Ωστόσο, ως αποτέλεσμα των παραπάνω, η εικόνα της Κίνας στο διεθνές σύστημα παραμένει σύνθετη και προβληματική. Τα θέματα της διαχείρισης της πανδημίας COVID-19, η καταστολή στο Χονγκ Κονγκ, η κατάσταση στη Σιντζιάνγκ με την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ουιγούρων, καθώς και η επιθετική διπλωματία τύπου «Wolf Warrior» έχουν αυξήσει την καχυποψία και τις αντιπαραθέσεις με τις δυτικές χώρες. Όμως, η βαθιά οικονομική εξάρτηση πολλών κρατών από την Κίνα περιορίζει τη δυνατότητα αποτελεσματικής απομόνωσης, δημιουργώντας ένα περίπλοκο δίλημμα στην παγκόσμια διπλωματία.

Συμπερασματικά, ο ρόλος του Σι Τζινπίνγκ ήταν καθοριστικός για την ανόρθωση της Κίνας ως παγκόσμιου παίκτη. Η στρατηγική που εφαρμόζει αντανακλά όχι μόνο μια προσπάθεια διατήρησης και ενίσχυσης της ισχύος, αλλά και μια αναθεωρητική πρόθεση που προβάλλει το ιστορικό αφήγημα της «εθνικής ταπείνωσης» και της επανόδου στην παγκόσμια σκηνή. Η αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ και άλλες δυτικές δυνάμεις διαμορφώνει ένα νέο γεωπολιτικό πλαίσιο, όπου η Κίνα διεκδικεί όχι απλώς αμυντική θέση, αλλά ηγεμονική επιρροή.

Η πορεία της Κίνας στο μέλλον δεν είναι δεδομένη ούτε εύκολη. Η εσωτερική σταθερότητα, η ικανότητα αποφυγής στρατηγικών λαθών και η διαχείριση των διεθνών προκλήσεων θα κρίνουν σε μεγάλο βαθμό τη συνέχιση της ανόδου της. Παράλληλα, τα κράτη που επιδιώκουν να περιορίσουν την επιρροή της, κυρίως οι ΗΠΑ, οφείλουν να προσεγγίσουν με σύνεση και στρατηγική ωριμότητα την αλληλεπίδρασή τους με την Κίνα, καθώς η όξυνση της αντιπαράθεσης ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τη διεθνή σταθερότητα.

Καταληκτικά, το μέλλον της Κίνας διαμορφώνεται μέσα από την ισορροπία μεταξύ της επιμονής στην αναγέννηση του έθνους και της διαχείρισης των πολύπλοκων εσωτερικών και εξωτερικών προκλήσεων, σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον που αλλάζει ραγδαία και χαρακτηρίζεται από ανταγωνισμούς ισχύος και επανακαθορισμό των διεθνών κανόνων.

Βιβλιογραφία

- Brown, K. (2016). *CEO, China: The rise of Xi Jinping* I.B. Tauris.
- Calvocoressi, P. (2010). *Η Διεθνής Πολιτική μετά το 1946* (Τόμος Α). Εκδόσεις Τουρίκη.
- Economy, E. C. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state* Oxford University Press.
- Graham Allison. (2014). *Destined for War: Can America and China Escape Thucydides's Trap?* Houghton Mifflin Harcourt.
- Kane, T. M., & Falkovich, N. E. (2024). *Chinese Grand Strategy in the 21st Century: According to Plan?* Routledge.
- Keane, J., & He, B. (2024). *China's Galaxy Empire: Wealth, Power, War, and Peace in the New Chinese Century*. Oxford University Press.
- Lam, W. W. (1999). *The era of Jiang Zemin* Simon & Schuster.
- Lam, W. W.-L. (2006). *Chinese politics in the Hu Jintao era: New leaders, new challenges.* M.E. Sharpe
- Li, D. D. (2024). *China's World View: Demystifying China to Prevent Global Conflict*. (p. 92) W. W. Norton & Company.
- Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*.
- Trump, D. (2015). *Crippled America: How to make America great again* (1st ed.). Simon & Schuster.
- Zhou, X. (2017). *Xi Jinping's governance and the future of China* Skyhorse Publishing.
- Πλατιάς, Α., & Τρίγκας, Β. (2023). Ο νέος ψυχρός πόλεμος... και η ανάγκη διαχείρισης του γεωπολιτικού ανταγωνισμού ΗΠΑ-Κίνας. *POLICY JOURNAL*, (02).

Διαδικτυακές Πηγές

Africanews. (2017, August 13). *China's helicopter unit joins peacekeeping mission in Darfur*. <https://www.africanews.com/2017/06/11/china-s-helicopter-unit-joins-peacekeeping-mission-in-darfur/>

AidData. (2024, March 14). *Chinese Government provides RMB 724.5 million grant for the Sinamalé Bridge (China-Maldives Friendship Bridge) Construction Project*. <https://china.aiddata.org/projects/38082/#:~:text=Construction%20actually%20began%20on%20February,Maldives%20on%20November%2012%2C%202018.>

Al Jazeera. (2012, September 17). *Explainer: Behind the China-Japan island row*. <https://www.aljazeera.com/news/2012/9/17/explainer-behind-the-china-japan-island-row>

Al Jazeera. (2021, January 23). *China authorises coast guard to fire on foreign vessels*. <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/23/china-authorises-coast-guard-to-fire-on-foreign-vessels-if>

Albert, E. (2018, February 9). *China's Big Bet on Soft Power*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-big-bet-soft-power#chapter-title-0-5>

Ali, G. (2023, July 5). *China-India border escalations: A triangular explanation*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/07/china-india-border-escalations-a-triangular-explanation/>

Anderlini, J. (2022, November 30). *Toad King vs. Pooh Bear: Jiang Zemin's death spells trouble for Chinese ruler Xi Jinping*. Politico. <https://www.politico.eu/article/jiang-zemin-obituary-toad-king-pooh-bear-xi-jinping-china-president-death-spells-trouble/>

Andrew, J. (2024, December 10). *Anime's role in Japan's soft power: How it strengthens cultural influence abroad*. Game Rant. <https://gamerant.com/animes-role-in-japans-soft-power-how-it-strengthens-cultural-influence-abroad/>

Anheier, H. K., Knudsen, E. L., & List, R. A. (2023). *Executive Summary: Soft Power and the New Geopolitics: Germany in Comparative Perspective* (p. 2). In H. K. Anheier & ifa (Eds.), *The External Cultural Policy Monitor*. ifa – Institut für Auslandsbeziehungen. <https://opus.bsz-bw.de/ifa/frontdoor/index/index/docId/974>

Army Recognition. (2013, December 4). *China sent for first time security forces as a part for the UN peacekeeping mission in Mali*. <https://www.armyrecognition.com/archives/archives-land-defense/2013/china-4-december-2013-news-uk>

Arrey, L. E. (2023, May 28). *China's Push for Normative Change in UN Peacekeeping*. Institute for Security & Development Policy (ISDP). <https://www.isdp.eu/un-peacekeeping-china-pushing-for-normative-changes/>

Asia Maritime Transparency Initiative (AMTI), Center for Strategic and International Studies (CSIS). (n.d.). *China Island Tracker*. <https://amti.csis.org/island-tracker/china/>

Asian Infrastructure Investment Bank. (n.d.). *About AIIB: Introduction*. <https://www.aiib.org/en/about-aiib/index.html>

Australia, United Kingdom, and United States of America. (2021). *Agreement between the Government of Australia, the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the Government of the United States of America for the Exchange of Naval Nuclear Propulsion Information*. https://www.aph.gov.au/-/media/02_Parliamentary_Business/24_Committees/244_Joint_Committees/JSCT/2021/A_UKUS_ENNPIA/2_AUKUS_treaty_text.pdf?la=en&hash=DE9C7BF15754F72E42A611ECAE86699D5A4F9216

Axe, D. (2021, November 5). *Yes, China Has More Warships Than The USA. That's Because Chinese Ships Are Small*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/davidaxe/2021/11/05/yes-china-has-more-warships-than-the-usa-thats-because-chinese-ships-are-small/>

Aydemir, E. (2017, November). *Use of Hollywood as a soft power tool in foreign policy strategy of the United States of America*. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 6(11), 79–83. [https://www.ijhssi.org/papers/v6\(11\)/Version-2/N0611027983.pdf](https://www.ijhssi.org/papers/v6(11)/Version-2/N0611027983.pdf)

Ayres, A. (2017, May 17). *India Objects to China's Belt and Road Initiative—and It Has a Point*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/india-objects-chinas-belt-and-road-initiative-and-it-has-point>

Bali, K. (2022, October 30). *In Greece's largest port of Piraeus, China is the boss*. DW. <https://www.dw.com/en/greece-in-the-port-of-piraeus-china-is-the-boss/a-63581221>

Barboza, D. (2010, August 15). *China Passes Japan as Second-Largest Economy*. The New York Times. http://www.nytimes.com/2010/08/16/business/global/16yuan.html?_r=1

Barmé, G. R. (2013). *Chinese Dreams: Zhongguo meng 中国梦*. In G. R. Barmé (Ed.), *China Story Yearbook 2013: Civilising China*. Australian Centre on China in the World. <https://www.thechinastory.org/yearbooks/yearbook-2013/forum-dreams-and-power/chinese-dreams-zhongguo-meng-%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E6%A2%A6/>

Barrie, D., Boyd, H., & Hackett, J. (2023, February 21). *China's air force modernisation: Gaining pace*. International Institute for Strategic Studies (IISS). <https://www.iiss.org/online-analysis/military-balance/2023/02/chinas-air-force-modernisation-gaining-pace/>

Barron, L. (2019, June 3). *China's Tiananmen massacre, 30 years later: What happened and why it still matters today*. TIME. <https://time.com/5600363/china-tiananmen-30-years-later/>

BBC News. (2012, September 5). *Japan government 'reaches deal to buy' disputed islands*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-19485565>

BBC News. (2015, April 1). *China building 'great wall of sand' in South China Sea*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-32126840>

BBC News. (2016, July 25). *Chinese Gen Guo Boxiong sentenced to life for corruption*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-36883608>

BBC News. (2017, October 23). *Charting China's 'great purge' under Xi*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-41670162>

BBC News. (2021, February 17). *China overtakes US as EU's biggest trading partner*. <https://www.bbc.com/news/business-56093378>

BBC News. (2022, December 14). *India-China dispute: The border row explained in 400 words*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-53062484>

BBC News. (2022, October 22). *Hu Jintao unexpectedly led out of Chinese Communist Party Congress* – BBC News [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BAwoZMvRirA>

Belt and Road Portal. (2022, June 10). *Maputo-Katembe Bridge in Mozambique underwritten by SINOSURE*. <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/p/250189.html>

Benabdallah, L. (2021, December 23). *China's soft-power advantage in Africa: Beijing isn't just building roads—it's making friends*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/africa/2021-12-23/chinas-soft-power-advantage-africa>

Bermingham, F. (2021, December 2). *EU launches infrastructure drive as 'true alternative' to China's Belt and Road Initiative*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/article/3158090/eu-launches-infrastructure-drive-true-alternative-chinas-belt-and-road>

Bermingham, F., & Nyabiage, J. (2022, December 31). *1 year on, EU alternative to China's belt and road fails to deliver*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3204431/one-year-eu-alternative-chinas-belt-and-road-fails-deliver>

Bhatt, A. (2023, April 27). *Laos is not in a Chinese 'debt trap' – But it is in trouble*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/04/laos-is-not-in-a-chinese-debt-trap-but-it-is-in-trouble/>

Blanchard, B. (2017, April 27). *China to conduct live fire drills, test new weapons in response to THAAD*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-to-conduct-live-fire-drills-test-new-weapons-in-response-to-thaad-idUSKBN17T0YT/>

Blanchard, B., & Shepherd, C. (2018, March 11). *China allows Xi to remain president indefinitely, tightening his grip on power*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-allows-xi-to-remain-president-indefinitely-tightening-his-grip-on-power-idUSKCN1GN074>

Bloomberg News. (2024, October 30). *US efforts to contain Xi's push for tech supremacy are faltering*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/graphics/2024-us-china-containment/>

BloombergNEF. (2022, November 12). *China's battery supply chain tops BNEF ranking for third consecutive time, with Canada a close second*. <https://about.bnef.com/insights/clean->

[energy/chinas-battery-supply-chain-tops-bnef-ranking-for-third-consecutive-time-with-canada-a-close-second/](#)

Bo, Z. (2015, March 18). *The Rise and Fall of Xu Caihou, China's Corrupt General*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2015/03/the-rise-and-fall-of-xu-caihou-chinas-corrupt-general/>

Bo, Z. (2022, September 27). *Factions and fence-sitters in Xi Jinping's China*. ThinkChina. <https://www.thinkchina.sg/politics/party-and-man-factions-and-fence-sitters-xi-jinpings-china>

Boaz, D. (2022, October 10). *Η δικτατορία στην Κίνα τελειοποιείται*. Liberal.gr. <https://www.liberal.gr/think-tanks/i-diktatoria-stin-kina-teleiopoieitai>

Borah, J. (2020, September 25). *Peacekeeping With Chinese Characteristics*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2020/09/peacekeeping-with-chinese-characteristics/>

Branigan, T. (2013, January 22). *Xi Jinping vows to fight 'tigers' and 'flies' in anti-corruption drive*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2013/jan/22/xi-jinping-tigers-flies-corruption>

Brautigam, D., & Rithmire, M. (2021, February). *The Chinese 'Debt Trap' Is a Myth*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2021/02/china-debt-trap-diplomacy/617953/>

Britannica. (n.d.). *Four Modernizations*. In *Britannica.com*. <https://www.britannica.com/topic/Four-Modernizations>

Browne, R. (2019, July 8). *US approves major arms sale to Taiwan amid trade tensions with Beijing*. CNN. <https://edition.cnn.com/2019/07/08/politics/us-arms-sale-taiwan/index.html>

Brunnstrom, D., & Martina, M. (2015, September 25). *Xi denies China turning artificial islands into military bases*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/xi-denies-china-turning-artificial-islands-into-military-bases-idUSKCN0RP1ZG/>

Buckley, C. (2018, February 26). *Xi Jinping Thought explained: A new ideology for a new era*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/02/26/world/asia/xi-jinping-thought-explained-a-new-ideology-for-a-new-era.html>

Buckley, C., & Myers, S. L. (2018, March 11). *China's Xi Wins Constitutional Backing for New Strongman Era*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/03/11/world/asia/china-xi-constitution-term-limits.html>

Buckley, C., & Wu, A. (2018, March 10). *Ending Term Limits for China's Xi Is a Big Deal. Here's Why*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/03/10/world/asia/china-xi-jinping-term-limit-explainer.html>

Buckley, C., Bradsher, K., & Che, C. (2022, October 23). *China's Leader Now Wields Formidable Power. Who Will Say No to Him?* The New York Times. <https://www.nytimes.com/2022/10/23/world/asia/xi-jinping-china-loyalists.html>

Bureau of Industry and Security. (2020, August 20). *Addition of Huawei non-U.S. affiliates to the entity list, the removal of temporary general license, and amendments to General Prohibition Three (Foreign-Produced Direct Product Rule)*. Federal Register. <https://www.federalregister.gov/documents/2020/08/20/2020-18213/addition-of-huawei-non-us-affiliates-to-the-entity-list-the-removal-of-temporary-general-license-and>

Bureau of Industry and Security. (2022, October 7). *Commerce implements new export controls on advanced computing and semiconductor manufacturing items to the People's Republic of China (PRC)* [Press release]. U.S. Department of Commerce. <https://www.bis.doc.gov/index.php/documents/about-bis/newsroom/press-releases/3158-2022-10-07-bis-press-release-advanced-computing-and-semiconductor-manufacturing-controls-final/file>

Cabestan, J.-P. (2020, May 16). China's Djibouti naval base increasing its power. *East Asia Forum*. <https://eastasiaforum.org/2020/05/16/chinas-djibouti-naval-base-increasing-its-power/>

Cabinet Secretariat, Government of Japan. (n.d.). *Let's see China's Argument*. Accessed 23 June 2025 from https://www.cas.go.jp/jp/ryodo_eg/taiou/senkaku/senkaku01-05.html

Cadell, C. (2019, November 20). *China, Saudi Arabia launch joint naval exercise*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/world/china-saudi-arabia-launch-joint-naval-exercise-media-idUSKBN1XU0AV/>

Callahan, W. A. (2015). History, Tradition and the China Dream: Socialist Modernization in the World of Great Harmony. *Journal of Contemporary China*, 24(96), 983-1001. https://eprints.lse.ac.uk/124802/2/14918178_Callahan_W_History_tradition_China.pdf

Cao, C. (2023, November 9). *The PLA Strategic Support Force: future-proofing China's military*. The Strategist. <https://www.aspistrategist.org.au/the-pla-strategic-support-force-future-proofing-chinas-military/>

Capri, A. (2022, October 18). *The end of the China illusion*. Royal United Services Institute. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/end-china-illusion>

CB Insights. (n.d.). *The Complete List Of Unicorn Companies*. <https://www.cbinsights.com/research-unicorn-companies>

CCTV. (2016, October 28). *Xi's core status is consensus of CPC: official* <http://english.cctv.com/2016/10/28/ARTIUd15CE0fmTmHsVSuULtV161028.shtml>

CCTV. (2016, October 30). *Xi's "core" status crucial to China's reform*. <http://english.cctv.com/2016/10/30/ARTIRUO4hlPybOnKvngd06Jh161030.shtml>

Center for Strategic and International Studies. (n.d.). *Is China contributing to the United Nations' mission?* <https://chinapower.csis.org/china-un-mission/#:~:text=In%20recent%20decades%2C%20China's%20support,to%20global%20peace%20and%20stability.>

Centre for Strategic and International Studies. (2024, April 23). *DF-21 (CSS-5). Missile Threat*. Retrieved June 26, 2025, <https://missilethreat.csis.org/missile/df-21/>

Centre for Strategic and International Studies. (n.d.). *DF-26. Missile Threat*. Retrieved June 26, 2025, from <https://missilethreat.csis.org/missile/dong-feng-26-df-26/>

Chaffee, E. D. (2023, March). *Strategic Ambiguity on Taiwan Has Run Its Course. Proceedings*, 149(3). <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/march/strategic-ambiguity-taiwan-has-run-its-course>

Chauhan, S. (2020, June 20). *Haryana govt cancels contracts of Yamunanagar, Hisar thermal power plants given to Chinese firms*. India Today. <https://www.indiatoday.in/india/story/haryana-govt-cancels-contracts-of-yamunanagar-hisar-thermal-power-plants-given-to-chinese-firms-1691072-2020-06-20>

Chen, M. P. (2022, September 7). *China's state media urged not to stray from party line, dumb down ideology*. Radio Free Asia. <https://www.rfa.org/english/news/china/ideology-09072022140641.html>

Chen, Z. (2019, April 23). *Djibouti: Chinese military's first overseas support base*. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/news/2019-04/23/content_4845152.htm

Cheney-Peters, S. (2014, October 29). *A feast of cabbage and salami: Part I – The vocabulary of Asian maritime disputes*. Center for International Maritime Security (CIMSEC). <https://cimsec.org/feast-cabbage-salami-part-vocabulary-asian-maritime-disputes/>

China allows three children in major policy shift. (2021, May 31). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-57303592>

China Daily. (2012, November 16). *Full text of Xi's address to the media*. http://www.chinadaily.com.cn/china/2012cpc/2012-11/16/content_15934514.htm

China Daily. (2022, September 21). *Xi's thought guides reform of armed forces*. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/16064338.html

China Daily. (2022, September 21). *Xi's thought guides reform of armed forces*. Ministry of National Defense of the People's Republic of China. http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/16064338.html

China Internet Information Center. (2001, July 13). *Beijing wins bid to host the 2008 Olympics Games*. <http://www.china.org.cn/english/shuzi-en/en-shuzi/zt/htm/zt1.htm>

China Media Project. (n.d.). *Xi Jinping Thought on Socialism with Chinese Characteristics for a New Era*. https://chinamediaproject.org/the_ccp_dictionary/xi-jinping-thought-on-socialism-with-chinese-characteristics-for-a-new-era/

China Military Online. (2018, November 9). *Review of China-Malaysia-Thailand "Peace and Friendship 2018" joint exercise*.
http://eng.mod.gov.cn/xb/News_213114/Features/4829040.html

China Power Team. (2017, August 2). *How Much Trade Transits the South China Sea?* China Power. <https://chinapower.csis.org/much-trade-transits-south-china-sea/>

China Power Team. (2018, December 17). *How is China modernizing its navy?* China Power. <https://chinapower.csis.org/china-naval-modernization/>

China Power Team. (2020, August 26). *Is China's soft power strategy working?* China Power. <https://chinapower.csis.org/is-chinas-soft-power-strategy-working/>

China Power Team. (n.d.). *Can Xi Jinping's anti-corruption campaign succeed?* ChinaPower. Center for Strategic and International Studies. <https://chinapower.csis.org/can-xi-jinpings-anti-corruption-campaign-succeed/>

China Power Team. (n.d.). *History of China-Russia relations*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://chinapower.csis.org/history-china-russia-relations/>

China to end one-child policy and allow two. (2015, October 29). *BBC News*. <https://www.bbc.com/news/world-asia-34665539>

China.org.cn. (2012, November 30). *Full text of Xi Jinping's speech at the closing ceremony of a seminar for newly elected members of the CPC Central Committee*.
http://www.china.org.cn/china/2012-11/30/content_27269821_3.htm

China.org.cn. (2013, May 23). *Full text of Xi Jinping's speech at the Moscow State Institute of International Relations*. China.org.cn. http://www.china.org.cn/china/2013-05/25/content_77470543.htm

China.org.cn. (2020, August 4). *What are six economic corridors under Belt and Road Initiative?* State Council Information Office. http://english.scio.gov.cn/beltandroad/2020-08/04/content_76345602.htm

China.org.cn. (2021, November 4). *No first use of nuclear weapons*.
http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/04/content_77851563.html

China.org.cn. (2021, November 5). *Dialectics of war and peace*.
http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853066.html

China.org.cn. (2021, November 5). *Strong military-civil bond*.
http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853099.html

China.org.cn. (2021, November 5). *Three steps to modernize China's national defense and military in the new era*. http://www.china.org.cn/english/china_key_words/2021-11/05/content_77853431.html

China.org.cn. (n.d.). *Jiang Zemin's thinking of "Three Represents"*.
<http://www.china.org.cn/english/zhuanti/3represents/68735.htm>

Choi, S. H. (2025, February 2). *Home-grown aircraft carrier Fujian will be the tip of China's blue-water spear*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3297057/home-grown-aircraft-carrier-fujian-will-be-tip-chinas-blue-water-spear>

Chuter, A. (2016, October 25). *30 Years: Deng Xiaoping — Enabling China's Rise*. Defense News. <https://www.defensenews.com/30th-anniversary/2016/10/25/30-years-deng-xiaoping-enabling-chinas-rise/>

CK Tan. (2021, July 1). *Xi vows to crush meddling forces and Taiwan independence attempts*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Politics/Xi-vows-to-crush-meddling-forces-and-Taiwan-independence-attempts>

Clinton, H. (2011, October 11). *America's Pacific century*. Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>

CMP (2022, April 12). *Ten Definites*. The CMP Dictionary. https://chinamediaproject.org/the_ccp_dictionary/ten-definites/

Communist Party of China. (n.d.). *习近平外交思想核心内容 (文件) [Core content of Xi Jinping Thought on Diplomacy – Document]*. 12371.cn. <https://www.12371.cn/special/xxzd/hxnr/wj/>

Communist Party of China. (n.d.). *习近平新时代中国特色社会主义思想 [Xi Jinping Thought on Socialist Economy with Chinese Characteristics for a New Era]*. 12371.cn. <https://www.12371.cn/special/xxzd/hxnr/jj/>

Confucius Institute Headquarters. (n.d.). *About us*. <https://ci.cn/en/gywm>

Congressional Research Service. (2021, July 20). *CRS Report No. R46808*. <https://www.congress.gov/crs-product/R46808?q=%7B%22search%22%3A%22us+u+china%22%7D&s=2&r=2>

Council on Foreign Relations. (n.d.). *U.S.-China relations timeline*. <https://www.cfr.org/timeline/us-china-relations>

Dabas, M. (2017, June 23). *Here Is All You Should Know About 'String Of Pearls', China's Policy To Encircle India*. IndiaTimes. <https://www.indiatimes.com/news/india/here-is-all-you-should-know-about-string-of-pearls-china-s-policy-to-encircle-india-324315.html>

Davidson, H. (2022, January 31). *Foreign journalists in China subject to rising intimidation, survey finds*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/31/foreign-journalists-china-intimidation-survey>

Defense Security Service. (2010). *Targeting U.S. technologies: A trend analysis of reporting from defense industry*. https://web.archive.org/web/20120915162319/http://www.dss.mil/counterintel/DSS_UNCLASS_2010/specialFocusArea/special.html

Devlin, K., & Huang, C. (2020, May 12). *In Taiwan, Views of Mainland China Mostly Negative: Closer Taiwan-U.S. relations largely welcomed, especially economically*. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2020/05/12/in-taiwan-views-of-mainland-china-mostly-negative/#:~:text=These%20findings%20are%20consistent%20with,see%20themselves%20as%20only%20Chinese>.

Dickwella, N. (2022, November 8). *From Shanghai clique to Xi Circle – Rise & Fall of Chinese Political elites*. Asian Review. <https://asian-reviews.com/2022/11/08/from-shanghai-clique-to-xi-circle-rise-fall-of-chinese-political-elites-by-dhanuka-dickwella/>

Dollar, D. (2017, November 9). *Is China's development finance a challenge to the international order?* Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/is-chinas-development-finance-a-challenge-to-the-international-order/>

Donnellon-May, G. (2023, December 13). *Beijing digs in for the Central Asia-China gas pipeline*. The Interpreter. <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/beijing-digs-central-asia-china-gas-pipeline#:~:text=At%20present%2C%20Turkmenistan%2C%20with%20a,Turkmenistan's%20total%20trade%20last%20year>.

Dorn, J. A. (n.d.). *China's post-1978 economic development and its entry into the global trading system*. Cato Institute. <https://www.cato.org/publications/chinas-post-1978-economic-development-entry-global-trading-system>

Dörner, K. (2017, March 31). *How China controls its citizens through social media*. DW. <https://www.dw.com/en/hello-big-brother-how-china-controls-its-citizens-through-social-media/a-38243388>

Dotson, J. (2021, April 12). *Xinhua infiltrates Western electronic media, part one: Online "adventorial" content*. China Brief, 21(7). The Jamestown Foundation. <https://jamestown.org/program/xinhua-infiltrates-western-electronic-media-part-one-online-adventorial-content/>

Economic Daily. (2018, January 11). *"China Standards 2035" will be released*. The Central People's Government of the People's Republic of China. https://www.gov.cn/xinwen/2018-01/11/content_5255443.htm

Embassy of India, Beijing. (2015, December 10). *India-China joint counter terrorist exercise Hand-in-Hand-2015 commences at Kunming, China*. https://www.eoibeijing.gov.in/eoibeijing_listview/NjIz

Embassy of the People's Republic of China in the Republic of the Philippines. (2004, April 8). *Historical Evidence To Support China's Sovereignty over Nansha Islands*. https://ph.china-embassy.gov.cn/eng/zt/nhwt/200404/t20040408_1334577.htm#:~:text=In%201939%2C%20Japan%20invaded%20and,Chinese%20territory%20since%20ancient%20times.

Epic Games. (2012, June 18). *Tencent makes strategic investment in Epic Games*. Unreal Engine. <https://www.unrealengine.com/en-US/blog/tencent-makes-strategic-investment-in-epic-games>

Erbas, Y. (2022, February 24). *The EU's Alternative to China's BRI: Global Gateway Project*. Behorizon.org. <https://behorizon.org/the-eus-alternative-to-chinas-bri-global-gateway-project/>

ET Columnist. (2024, April 14). *China 'Accelerates' Force Multipliers – AEW&C, FRA & EW Aircraft – To Fight US Military; Why India Must Act Now*. Eurasian Times. <https://www.eurasiantimes.com/china-accelerates-force-multipliers-aew-why-india/>

European Commission. (2021, December 1). *Questions and Answers on Global Gateway*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_6434

European Commission. (n.d.). *Global Gateway*. European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_en

Faison, S. (1997, November 3). *Analysis: U.S. trip is everything Jiang expected*. The New York Times. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/library/world/110397us-china-assess.html>

Farand, C. (2021, December 20). *As EU seeks to rival China's infrastructure offer, Africans are sceptical*. Euractiv. <https://www.euractiv.com/section/eet/news/as-eu-seeks-to-rival-chinas-infrastructure-offer-africans-are-sceptical/>

Ferguson, N. (2009, June 1). *The trillion dollar question: China or America?* The Telegraph. <https://www.telegraph.co.uk/comment/5424112/The-trillion-dollar-question-China-or-America.html>

Frank, A. (2015, December 17). *Riot Games now owned entirely by Tencent: The League of Legends studio's remaining shares have been bought up*. Polygon. <https://www.polygon.com/2015/12/16/10326320/riot-games-now-owned-entirely-by-tencent>

Frater, P. (2017, August 31). *'Wolf Warrior II's' Massive Success Forces Studios to Rethink China Approach*. Variety. <https://variety.com/2017/biz/news/china-wolf-warrior-ii-1202543266/>

Fukuda, J. (n.d.). *Counteracting China's Anti-Access/Area Denial Capabilities*. IIPS Quarterly, 6(1). [https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9C%20Anti%20Daccess%E2%80%9D%20\(A2\)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%20Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to,order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater.](https://www.npi.or.jp/en/research/data/fukuda01.pdf#:~:text=The%20term%20%E2%80%9C%20Anti%20Daccess%E2%80%9D%20(A2)%20means%20the%20action,hinder%20other%20nations%20operation%20within%20a%20theater.&text=Regarding%20its%20cyber%20Dattack%20capability%2C%20China%20appears%20to,order%20to%20deny%20access%20to%20the%20theater.)

Funaiole, M. P., Hart, B., & Powers-Riggs, A. (2025, March 25). *China dominates the shipbuilding industry*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://www.csis.org/analysis/china-dominates-shipbuilding-industry>

Fung, C. J. (2023, May 24). *China's Small Steps into UN Peacekeeping Are Adding Up*. The Global Observatory. https://theglobalobservatory.org/2023/05/chinas-small-steps-into-un-peacekeeping-are-adding-up/#_ftn1

Gady, F.-S. (2017, October 2). *China's first 5th generation fighter jet is operational*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2017/10/chinas-first-5th-generation-fighter-jet-is-operational/>

Gady, F.-S. (2019, December 19). *China's People Liberation Army Navy commissions 42nd and 43rd Type 056/056A corvettes*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2019/12/chinas-people-liberation-army-navy-commissions-42nd-and-43rd-type-056-056a-corvettes/>

Gao, G. (2017, March 8). *Why Is China So ... Uncool?* Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2017/03/08/why-is-china-so-uncool-soft-power-beijing-censorship-generation-gap/>

García-Herrero, A. (2024, December 16). *David and Goliath: The EU's Global Gateway versus China's Belt and Road Initiative*. Bruegel. <https://www.bruegel.org/newsletter/david-and-goliath-eus-global-gateway-versus-chinas-belt-and-road-initiative>

Girard, B. (2023, November 28). *The rise and fall of Confucius Institutes in the US*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/11/the-rise-and-fall-of-confucius-institutes-in-the-us/>

Global Defense Insight. (2022, January 2). *China's Record Production of Fighter Jets in 2021*. Defensetalks.com. <https://defensetalks.com/chinas-record-production-of-fighter-jets-in-2021/>

Global Times. (2013, January 29). *PLA pledges allegiance to new leadership*. Global Times. <https://www.globaltimes.cn/content/760302.shtml>

Gong, X. (2023, March 3). *The Belt and Road Initiative Is Still China's "Gala" but Without as Much Luster*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/posts/2023/03/the-belt-and-road-initiative-is-still-chinas-gala-but-without-as-much-luster?lang=en>

Gorvett, J. (2019, May 13). *A bridge to China: Kuwait's Silk City*. Asia Times. <https://asiatimes.com/2019/05/a-bridge-to-china-kuwaits-silk-city/>

Goswami, N., & Goswami, N. (2020, July 1). *The Economic and Military Impact of China's BeiDou Navigation System*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2020/07/the-economic-and-military-impact-of-chinas-beidou-navigation-system/#:~:text=Third%2C%20BeiDou%20enables%20independent%20military,order%20a%20definitive%20competitive%20edge.>

Graham-Harrison, E., & Davidson, H. (2022, October 15). *The most powerful man in China since Mao: Xi Jinping is on the brink of total power*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/15/china-xi-jinping-communist-party-congress>

Greer, J. (2019, October 23). *Daryl Morey tweet controversy: What happened, and why the NBA is facing backlash from China*. Sporting News. <https://www.sportingnews.com/us/nba/news/daryl-morey-tweet-controversy-nba-china-explained/togzsxh37f1mpw177p9bqwi>

Gross, T. (2022, February 21). *Hollywood relies on China to stay afloat. What does that mean for movies?* NPR. <https://www.npr.org/2022/02/21/1081435029/china-hollywood-movies-censorship-erich-schwartzel>

Grossman, D., & Chase, M. S. (2016, April 21). *Xi's Purge of the Military Prepares the Chinese Army for Confrontation*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/commentary/2016/04/xis-purge-of-the-military-prepares-the-chinese-army.html>

Grünberg, N. (2021, July 1). *The CCP's nerve center*. Mercator Institute for China Studies (MERICS). <https://merics.org/en/comment/ccps-nerve-center>

Grzywacz, J. (2023, January 26). *How Xi Jinping Used the CCP Constitution to Cement His Power*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2023/01/how-xi-jinping-used-the-ccp-constitution-to-cement-his-power/>

H.R. 3684, *Infrastructure Investment and Jobs Act*, 117th Cong. (2021). <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/3684>

H.R. 535, *Taiwan Travel Act*, 115th Cong. (2018). <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/535>

Haberman, M. (2016, January 7). *Donald Trump says he favors big tariffs on Chinese exports*. The New York Times. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/politics/first-draft/2016/01/07/donald-trump-says-he-favors-big-tariffs-on-chinese-exports/?assetType=REGIWALL>

Hass, R., & Denmark, A. (2020, August 7). *More pain than gain: How the US-China trade war hurt America*. Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/more-pain-than-gain-how-the-us-china-trade-war-hurt-america/>

He, H. (2020, November 16). *How China's factories are pivoting from an export-oriented business model to rely more on domestic sales*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3109801/how-chinas-factories-are-pivoting-export-oriented-business>

Heidbrink, L., & Noël, M. (2024, February 24). *Hollywood, the epitome of the United States' global power* (Trans.). Classe Internationale. <https://classe-internationale.com/2024/02/24/hollywood-the-epitome-of-the-united-states-global-power/>

- Holbig, H., Mittelstaedt, J. C., Sautin, Y., & Stanzel, A. (2018, February 19). *China's 'new era' with Xi Jinping characteristics*. European Council on Foreign Relations. https://ecfr.eu/publication/chinas_new_era_with_xi_jinping_characteristics7243/
- Hu, J. (2007, October 15). *Full text of Hu Jintao's report at 17th Party Congress*. Embassy of the People's Republic of China in the United Kingdom. https://gb.china-embassy.gov.cn/eng/zywl/2007/200710/t20071031_3386927.htm
- Hu, J. (2012, November 8). *FIRMLY MARCH ON THE PATH OF SOCIALISM WITH CHINESE CHARACTERISTICS AND STRIVE TO COMPLETE THE BUILDING OF A MODERATELY PROSPEROUS SOCIETY IN ALL RESPECTS: Report to the Eighteenth National Congress of the Communist Party of China*. Embassy of China in Lesotho. https://ls.china-embassy.gov.cn/eng/zt/1ncoc/201212/t20121212_7010189.htm
- Hu, W. (2022, November 23). *In memory of senior alumni Jiang Zemin*. U.S.-China Perception Monitor. <https://uscnpm.org/2022/11/23/hu-wei-in-memory-of-senior-alumni-jiang-zemin/>
- Huang, C. (2014, January 20). *How leading small groups help Xi Jinping and other party leaders exert power*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/article/1409118/how-leading-small-groups-help-xi-jinping-and-other-party-leaders-exert>
- Huang, K. (2021, July 19). *China brings its navy drills closer to home to focus on core issue: Taiwan*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3141563/china-brings-its-navy-drills-closer-home-focus-core-issue>
- Huang, K. (2021, July 28). *Chinese military drills simulate amphibious landing and island seizure in battle conditions*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3142851/chinese-military-drills-simulate-amphibious-landing-and-island>
- Huang, Y. (2021, March 11). *Vaccine Diplomacy Is Paying Off for China*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2021-03-11/vaccine-diplomacy-paying-china>
- Human Rights Foundation. (2024, March 27). *Beyond Borders: China's Grip on Global Media*. <https://hrf.org/latest/beyond-borders-chinas-grip-on-global-media/>
- Institute for Cultural Diplomacy. (n.d.). *What is cultural diplomacy?* Culturaldiplomacy.org. https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy
- Institute for Security & Development Policy. (2018, June). *Made in China 2025*. <https://www.isdp.eu/wp-content/uploads/2018/06/Made-in-China-Backgrounder.pdf>
- Institute for Security & Development Policy. (2018, March). *China's Role in UN Peacekeeping*. <https://isdp.eu/wp-content/uploads/2018/03/PRC-Peacekeeping-Backgrounder.pdf>

International Institute for Strategic Studies. (2022). *China's military modernisation: Will the People's Liberation Army complete its reforms?* In *Strategic Survey 2022: The Annual Assessment of Geopolitics* (p. 53). <https://www.iiss.org/globalassets/media-library---content--migration/files/publications/strategic-survey-2022/strategic-survey-2022---chinas-military-modernisation.pdf>

International Monetary Fund. (2016, September 30). *IMF launches new SDR basket including Chinese Renminbi, determines new currency amounts*. <https://www.imf.org/en/News/Articles/2016/09/30/AM16-PR16440-IMF-Launches-New-SDR-Basket-Including-Chinese-Renminbi>

International Monetary Fund. (2024). *GDP per capita, PPP (current international dollars)*. IMF DataMapper. <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/USA/JPN/CHN>

Investopedia Team. (2024, July 27). *How much U.S. debt does China own?* Investopedia. <https://www.investopedia.com/articles/investing/080615/china-owns-us-debt-how-much.asp>

Jacobs, A., & Perlez, J. (2017, February 25). *U.S. wary of its new neighbor in Djibouti: A Chinese naval base*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2017/02/25/world/africa/us-djibouti-chinese-naval-base.html>

Jakhar, P. (2019, September 7). *Confucius Institutes: The growth of China's controversial cultural branch*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49511231>

Jakhar, P. (2020, July 30). *India and China race to build along a disputed frontier*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-53171124>

Jash, A. (2024, October 2). *China's Military Exercises Around Taiwan: Trends and Patterns*. Global Taiwan Institute. <https://globaltaiwan.org/2024/10/chinas-military-exercises-around-taiwan-trends-and-patterns/>

Jash, A. (2024, October 2). *China's Military Exercises Around Taiwan: Trends and Patterns*. Global Taiwan Institute. <https://globaltaiwan.org/2024/10/chinas-military-exercises-around-taiwan-trends-and-patterns/>

Jiang, Z. (2002, November 8). *Full text of Jiang Zemin's Report at 16th Party Congress on Nov 8, 2002*. Embassy of China in the Netherlands. https://nl.china-embassy.gov.cn/eng/zggk/zt/zggcddslcqqgdbdh/200211/t20021117_2907413.htm

Johnson, C. K., Kennedy, S., & Qiu, M. (2017, October 17). *Xi's signature governance innovation: The rise of leading small groups*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). <https://www.csis.org/analysis/xis-signature-governance-innovation-rise-leading-small-groups>

Jones, L., & Hameiri, S. (2020, August 19). *Debunking the Myth of 'Debt-trap Diplomacy': How Recipient Countries Shape China's Belt and Road Initiative*. Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2020/08/debunking-myth-debt-trap-diplomacy/summary>

- Kaufman, A. A. (2011, March 10). *The “Century of Humiliation” and China’s National Narratives* (Testimony before the U.S.-China Economic and Security Review Commission). U.S.-China Economic and Security Review Commission. <https://www.uscc.gov/sites/default/files/3.10.11Kaufman.pdf>
- Kazianis, H. (2013, April 29). *Senkaku/Diaoyu Islands: A “Core Interest” of China*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2013/04/senkakudiaoyu-islands-a-core-interest-of-china/>
- Kershner, A. (2015, January 15). *China, US Disaster Management Exchange*. U.S. Indo-Pacific Command. <https://www.pacom.mil/Media/News/Article/565021/china-us-disaster-management-exchange/>
- Kharpal, A. (2022, December 4). *A globally critical chip firm is driving a wedge between the U.S. and Netherlands over China tech policy*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/12/05/us-ramps-up-pressure-on-netherlands-to-fall-in-line-with-china-chip-policy.html>
- Kharpal, A. (2022, September 26). *Apple begins making the iPhone 14 in India, marking a big shift in its manufacturing strategy*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/09/26/apple-starts-manufacturing-the-iphone-14-in-india.html>
- Kirchner, R., & Bone, S. (2013, March 13). *Looking back at China’s lost decade*. Deutsche Welle. <https://www.dw.com/en/looking-back-at-chinas-lost-decade/a-16667956>
- Kiriyama, H. (2017, January 11). *Outlook for China-Russia military cooperation—Based on an analysis of China-Russia joint exercises* (No. 57). National Institute for Defense Studies. <https://www.nids.mod.go.jp/english/publication/commentary/pdf/commentary057e.pdf>
- Krauthammer, C. (1990, January 1). *The unipolar moment*. Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/1990-01-01/unipolar-moment>
- Kucik, J., & Menon, R. (2022, January 11). *Can the United States Really Decouple From China?* Foreign Policy. <https://foreignpolicy.com/2022/01/11/us-china-economic-decoupling-trump-biden/>
- Kuo, L. (2020, March 19). *China sends doctors and masks overseas as domestic coronavirus infections drop*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/19/china-positions-itself-as-a-leader-in-tackling-the-coronavirus>
- Kurilla, M. (2024, April 29). *What is the CHIPS Act?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/what-chips-act>
- Kwan, C. H. (2002, August 23). *The Three Represents Theory: New orientation of the Communist Party*. Research Institute of Economy, Trade and Industry (RIETI). <https://www.rieti.go.jp/en/china/02082301.html>
- Kyodo News. (2022, October 29). *Xi vowed to secure interests over Senkakus as China’s historical duty*. <https://english.kyodonews.net/news/2022/10/41edeebf5328-xi-vowed-to-secure-interests-over-senkakus-as-chinas-historical-duty.html>

Ladwa, M. (2021, March 19). *Quad cooperation on rare earths could decide winner of technological race.* India Global Business. <https://www.indiaglobalbusiness.com/globalyspeaking/quad-cooperation-on-rare-earths-could-decide-winner-of-technological-race>

Lake, J. (2023, March 14). *China's Stealthy Area Denial.* Asian Military Review. <https://www.asianmilitaryreview.com/2023/03/chinas-stealthy-area-denial/#:~:text=China%20based%20its%20A2/AD,to%20be%20wholly%20at%20risk.>

Lambert, C. A. (2024, July 19). *Small Eagle, Big Dragon: China's Expanding Role in UN Peacekeeping.* Royal United Services Institute (RUSI). <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/small-eagle-big-dragon-chinas-expanding-role-un-peacekeeping#:~:text=Over%20the%20last%2024%20years,Security%20Council%20permanent%20members%20combined.>

Langmann, B. (2021, May 26). *The real reason John Cena apologized for calling Taiwan a country.* Esquire. <https://www.esquire.com/entertainment/movies/a36542951/john-cena-apology-china-taiwan-explained/>

Lee, E. A., Hart, N. M., & Tracy, B. S. (2022, May 27). *2022 Invocation of the Defense Production Act for Large-Capacity Batteries: In Brief* (CRS Report No. R47124). Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/R47124>

Lee, Y. N. (2021, March 15). *2 charts show how much the world depends on Taiwan for semiconductors.* CNBC. <https://www.cnbc.com/2021/03/16/2-charts-show-how-much-the-world-depends-on-taiwan-for-semiconductors.html>

Lee, Y., & Wu, S. (2022, August 3). *Pelosi arrives in Taiwan vowing U.S. commitment; China enraged.* Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/pelosi-expected-arrive-taiwan-tuesday-sources-say-2022-08-02/>

Leng, S. (2020, October 31). *Coronavirus a stress test for China's economy, Xi Jinping 'told Communist Party insiders in April'.* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3107928/coronavirus-stress-test-chinas-economy-xi-jinping-told>

Li, W. (2019, November 19). *US-China Disaster Management Exchange 2019 kicks off in Hawaii.* China Military Online. http://eng.mod.gov.cn/news/2019-11/19/content_4855212.htm

Li, Y. (2019, August 20). *China's Soft-Power Failure: Condemning Hong Kong's Protests.* The New York Times. <https://www.nytimes.com/2019/08/20/business/china-hong-kong-social-media-soft-power.html>

Liu, Z. (2022, October 20). *What is China's Central Military Commission and why is it so powerful?* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/military/article/3196360/what-chinas-central-military-commission-and-why-it-so-powerful>

- Liu, Z. Z. (2022, December 1). *Jiang Zemin put China's economic opening into practice*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/blog/jiang-zemin-put-chinas-economic-opening-practice>
- Los Angeles Times. (1985, May 6). *Troop cut to save money, Deng says*. <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1985-05-06-mn-4457-story.html>
- Lu, R. (2013, April 18). *Chinese film director: 'Censorship is torment'*. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/04/chinese-film-director-censorship-is-torment/275114/>
- Lu, X. (2022, November 2). *Death of China's factional politics*. ThinkChina. <https://www.thinkchina.sg/politics/death-chinas-factional-politics>
- Lynch, D. J. (2022, May 20). *Why Biden hasn't killed Trump's China tariffs and made imports cheaper*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/us-policy/2022/05/20/trump-tariffs-biden-inflation/>
- Madsen, R. (2017, November 13). *The Party and religion: Toward Sinicization?* China Focus. <https://chinafocus.ucsd.edu/2017/11/13/the-party-and-religion-toward-sinicization/>
- Mainland Affairs Council. (2019, August 1). *Taiwan Public Rejects "One Country, Two Systems" and Opposes Beijing's Hostile Military Threats and Diplomatic Pressure against Taiwan*. https://www.mac.gov.tw/en/News_Content.aspx?n=2BA0753CBE348412&sms=E828F60C4AFBAF90&s=7062B3A2F65996A6
- Maizland, L. (2019, July 9). *Is China Undermining Human Rights at the United Nations?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/in-brief/china-undermining-human-rights-united-nations>
- Maizland, L. (2022, September 22). *China's Repression of Uyghurs in Xinjiang*. Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/background/china-xinjiang-uyghurs-muslims-repression-genocide-human-rights#chapter-title-0-2>
- Manyin, M. E. (2021, March 1). *The Senkakus (Diaoyu/Diaoyutai) Dispute: U.S. Treaty Obligations* (CRS Report No. R42761). Congressional Research Service. <https://www.congress.gov/crs-product/R42761>
- Mardell, J. (2020, May 20). *The BRI in Pakistan: China's flagship economic corridor*. MERICS. <https://merics.org/en/analysis/bri-pakistan-chinas-flagship-economic-corridor>
- Martin, P. (2021, October 22). *Understanding Chinese "Wolf Warrior Diplomacy"*. NBR. <https://www.nbr.org/publication/understanding-chinese-wolf-warrior-diplomacy/>
- Martina, M., & Brunnstrom, D. (2015, September 29). *China's Xi says to commit 8,000 troops for U.N. peacekeeping force*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-un-assembly-china/chinas-xi-says-to-commit-8000-troops-for-u-n-peacekeeping-force-idUSKCN0RS1Z120150929>

- Mason, J. (2018, January 18). *Trump considers big 'fine' over China intellectual property theft*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/business/exclusive-trump-considers-big-fine-over-china-intellectual-property-theft-idUSKBN1F62SQ/>
- Matuszak, S. (2015, May 26). *Schools spread word globally with Olympics goal*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/presented/topics/go-china-zhengzhou/article/1802902/schools-spread-word-globally-olympics-goal>
- McBride, J., & Chatzky, A. (2019, May 13). *Is 'Made in China 2025' a Threat to Global Trade?* Council on Foreign Relations. <https://www.cfr.org/backgrounder/made-china-2025-threat-global-trade#chapter-title-0-7>
- McDevitt, M. A. (2020, February). *China's navy will be the world's largest in 2035*. Proceedings, 146(2), Article 1,404. United States Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2020/february/chinas-navy-will-be-worlds-largest-2035>
- McDonnell, S. (2021, June 2). *Xi Jinping calls for more 'loveable' image for China in bid to make friends*. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-57327177>
- Mearsheimer, J. J. (2010). *Gathering Storm: China's Challenge to US Power in Asia*. *Chinese Journal of International Politics*, 3(4), 381–396. <https://www.mearsheimer.com/wp-content/uploads/2019/06/The-Gathering-Storm-Chinas-Challenge-to-US-Power-in-Asia.pdf>
- Medeiros, E. S. (2009, July 27). *China's International Behavior: Activism, Opportunism, and Diversification*. RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/monographs/MG850.html>
- Menon, J. (2023, May 22). *Cambodia Has Benefited From BRI projects, but Must be More Strategic Going Forward*. Fulcrum. <https://fulcrum.sg/cambodia-has-benefited-from-bri-projects-but-must-be-more-strategic-going-forward/#:~:text=The%20BRI%20has%20also%20supported%20development%20of,standards%20and%20produced%20sharp%20reductions%20in%20poverty.>
- Messner, S., & Wolens, J. (2024, November 21). *Every game company that Tencent has invested in*. PC Gamer. <https://www.pcgamer.com/every-game-company-that-tencent-has-invested-in/>
- Microchip USA. (2024, April 5). *How microchips are revolutionizing the military*. <https://www.microchipusa.com/industry-news/how-microchips-are-revolutionizing-the-military>
- Miller, A. (n.d.). *More Already on the Central Committee's Leading Small Groups*. China Leadership Monitor, (44). <https://www.hoover.org/sites/default/files/research/docs/clm44am.pdf>
- Miller, A. (n.d.). *The CCP Central Committee's Leading Small Groups*. China Leadership Monitor, (26). <https://www.hoover.org/sites/default/files/uploads/documents/CLM26AM.pdf>

Ministry of Foreign Affairs of Japan. (n.d.). *Situation of the Senkaku Islands*.
https://www.mofa.go.jp/a_o/c_m1/senkaku/page1we_000010.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (1997, July 01). *President Jiang Zemin's speech at ceremony for establishment of HKSAR*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11339673.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (1999, December 20). *President Jiang Zemin's speech at the ceremony in celebration of the establishment of the Macao Special Administrative Region*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/wjb/zzjg_663340/gats_665294/xgxw_665296/202406/t202406_11405834.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2001, July 16). *Treaty of Good-Neighborliness and Friendly Cooperation Between the People's Republic of China and the Russian Federation*.
https://www.fmprc.gov.cn/eng/zy/gb/202405/t20240531_11367098.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2015, September 29). *Working Together to Forge a New Partnership of Win-win Cooperation and Create a Community of Shared Future for Mankind*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbcxlgcl70znxlfh/202406/t202406_11381584.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2014, November 29). *The Central Conference on Work Relating to Foreign Affairs was Held in Beijing*.
https://www.fmprc.gov.cn/eng/xw/zyxw/202405/t20240530_11322448.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2013, September 7). *President Xi Jinping delivers important speech and proposes to build a Silk Road Economic Belt with Central Asian countries*.
https://www.fmprc.gov.cn/eng/gjhdq_665435/2675_665437/3180_664322/3182_664326/202406/t20240607_11410011.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2024, July 23). *No-first-use of nuclear weapons initiative*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/wjbxw/202407/t20240723_11458632.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2015, September 29). *Working Together to Forge a New Partnership of Win-win Cooperation and Create a Community of Shared Future for Mankind*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2015zt/xjpdmgjxgsfwbcxlgcl70znxlfh/202406/t202406_11381584.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (2016, January 20). *President Xi Jinping arrives in Riyadh for state visit to Saudi Arabia*.
https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/jj/2016zt/xjpdstajyljxgsfw/202406/t20240606_11381109.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *"End the past and open up the future" - The normalization of relations between China and the Soviet Union.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367539.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *Sino-Russian partnership of strategic coordination.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367562.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *China's initiation of the Five Principles of Peaceful Co-Existence.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367542.html

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. (n.d.). *A policy of "one country, two systems" on Taiwan.* https://www.mfa.gov.cn/eng/zy/wjls/3604_665547/202405/t20240531_11367561.html

Moore, M. (2021, November 3). *China expanding its nuclear weapons force faster than predicted: Pentagon.* New York Post. <https://nypost.com/2021/11/03/china-expanding-nuclear-weapons-force-faster-than-predicted/>

Mulakala, A., & Ji, H. (2020, April 24). *COVID-19 and China's soft power ambitions.* Devpolicy Blog. <https://devpolicy.org/covid-19-and-chinas-soft-power-ambitions-20200424-2/#:~:text=For%20example%2C%20through%20the%20Health,learned%20from%20its%20pandemic%20response.>

Muratbekova, A. (2020, October 7). *Overview of China's "Mask Diplomacy".* Eurasian Research Institute. <https://www.eurasian-research.org/publication/overview-of-chinas-mask-diplomacy/>

Murray, William S. (2008) "Revisiting Taiwan's Defense Strategy," *Naval War College Review*: Vol. 61: No. 3, Article 3. <https://digital-commons.usnwc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1814&context=nwc-review>

National Development and Reform Commission (n.d.). *The 13th Five-Year Plan for Economic and Social Development of the People's Republic of China (2016–2020)* (p. 16). National Development and Reform Commission. <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf>

National Ethnic Affairs Commission of the People's Republic of China. (2012, November 29). *Achieving Rejuvenation Is the Dream of the Chinese People.* <https://www.neac.gov.cn/seac/c103372/202201/1156514.shtml>

Nedopil, C. (2025). *Countries of the Belt and Road Initiative.* Shanghai: Green Finance & Development Center, FISF Fudan University. <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/?cookie-state-change=1749263496095>

Nye, J. S. (2012, January 27). *Why China Is Weak on Soft Power.* China-US Focus. <https://www.chinausfocus.com/foreign-policy/why-china-is-weak-on-soft-power>

Odgaard, L. (2023, July 31). *Chinese Perspectives on Alliance and Alignment: Entrapment Concerns in China's Foreign Relations*. Hudson Institute. <https://www.hudson.org/chinese-perspectives-alliance-alignment-entrapment-concerns-chinas-foreign-relations-liselotte-odgaard>

Ogura, J., & McCarthy, S. (2022, June 26). *Japan says Chinese coast guard ships in longest violation of its territorial waters in a decade*. CNN. <https://edition.cnn.com/2022/06/24/asia/chinese-ships-japan-territory-senkaku-diaoyu-islands-intl-hnk>

Olympics.com. (n.d.). *Beijing 2008 Olympic Games – Medal table*. Olympics.com. <https://www.olympics.com/en/olympic-games/beijing-2008/medals>

Ortiz-Ospina, E. (2024, November 5). *China is the largest contributor to global patent applications, substantially ahead of other countries*. Our World in Data. <https://ourworldindata.org/data-insights/china-is-the-largest-contributor-to-global-patent-applications-substantially-ahead-of-other-countries>

Our China Story. (2012, November 15). *Xi Jinping elected as General Secretary of the Central Committee of CPC*. <https://www.ourchinastory.com/en/13434>

Page, J. (2017, April 26). *China launches first home-built aircraft carrier, boosting naval power*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/china-launches-first-home-built-aircraft-carrier-boosting-naval-power-1493182896>

Palit, P. S. (2024). *Public Diplomacy Through Social Media: the Chinese Way*. *China Currents*, 23(1). <https://www.chinacenter.net/2024/china-currents/23-1/public-diplomacy-through-social-media-the-chinese-way/>

Palmer, D., & Schreckinger, B. (2015, November 10). *Trump vows to declare China a currency manipulator on Day One*. Politico. <https://www.politico.com/story/2015/11/donald-trump-china-currency-manipulation-215679>

Panda, A. (2016, December 16). *It's Official: Xi Jinping Breaks His Non-Militarization Pledge in the Spratlys*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2016/12/its-official-xi-jinping-breaks-his-non-militarization-pledge-in-the-spratlys/>

Pang, Z. (2008, September 4). *The Beijing Olympics and China's soft power*. Brookings. <https://www.brookings.edu/articles/the-beijing-olympics-and-chinas-soft-power/>

Paterson, S. (2019, August 22). *Is China a currency manipulator?* Hinrich Foundation. <https://www.hinrichfoundation.com/research/article/trade-distortion-and-protectionism/is-china-a-currency-manipulator/>

Pathak, S. (2015, October 15). *The "Peace" in China's Peaceful Rise*. E-International Relations. <https://www.e-ir.info/2015/10/15/the-peace-in-chinas-peaceful-rise/>

Patience, M. (2013, June 3). *China Dream: What does Xi Jinping's slogan mean?* BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-22726375>

Peach, S. (2021, March 20). *Why did Alibaba's Jack Ma disappear for three months?* BBC News. <https://www.bbc.com/news/technology-56448688>

Pei, M. (2015, August 13). *Soviet Lessons for Chinese Purges*. Project Syndicate. <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-military-arrests-by-minxin-pei-2015-08>

Perlez, J. (2015, December 4). *China Creates a World Bank of Its Own, and the U.S. Balks*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2015/12/05/business/international/china-creates-an-asian-bank-as-the-us-stands-alooft.html>

Philip, S. A. (2025, March 13). *From competing to beating US in numbers and tonnage, here's how China built its shipping empire*. ThePrint. <https://theprint.in/defence/from-competing-to-beating-us-in-numbers-and-tonnage-heres-how-china-built-its-shipping-empire/2546925/>

Platias, A., & Trigkas, V. (2021). Unravelling the Thucydides' Trap: Inadvertent Escalation or War of Choice? *The Chinese Journal of International Politics*, 14(2), 219–255. <https://doi.org/10.1093/cjip/poaa023>

Politics Rights. (2025, January 26). *K-pop: A symphony of global power, politics, and heart*. <https://politicsrights.com/k-pop-a-symphony-of-global-power-politics-and-heart/>

Primack, D., & Salmon, F. (2019, August 5). *Trump administration designates China as currency manipulator*. Axios. <https://www.axios.com/2019/08/05/treasury-china-currency-manipulator>

Pugliese, G., Fischetti, A., & Torri, M. (Eds.). (2022). *US-China Competition, COVID-19 and Democratic Backsliding in Asia* [Special issue]. ASIA MAIOR: The Journal of the Italian think tank on Asia, (2). <https://www.asiamaior.org/files/05-AM2022S-Onnis-1.pdf>

Puri, S., & Austin, G. (2021, April 9). *What the Whitsun Reef incident tells us about China's future operations at sea*. International Institute for Strategic Studies. <https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2021/04/whitsun-reef-incident-china/>

Rahmat, R. (2017, June 29). *China launches largest surface combatant to date*. Janes.com. <https://web.archive.org/web/20170701021523/http://www.janes.com/article/71903/china-launches-largest-surface-combatant-to-date>

Rapoza, K. (2020, April 27). *Overwhelming Majority Say Time To 'Decouple' From China*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2020/04/27/overwhelming-majority-say-time-to-decouple-from-china/>

Rajah, R., & Albayrak, A. (2025, January). *China versus America on global trade*. Lowy Institute. <https://interactives.lowyinstitute.org/features/china-versus-america-on-global-trade/#map>

Reddy, R. K. (2023, January 16). *CHINA'S GOING GLOBAL POLICY: A PRELUDE TO THE BRI*. Orcasia.org. <https://orcasia.org/chinas-going-global-policy-a-prelude-to-the->

[bri#:~:text=The%20Going%20Global%20or%20Going,integration%20into%20the%20global%20economy](#)

Reporters Without Borders. (n.d.). *Asia-Pacific*. RSF. <https://rsf.org/en/region/asia-pacific>
ResearchFDI. (2023, March 22). *Exploring Asia's major free trade agreement: The Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP)*. <https://researchfdi.com/rcep-asia-free-trade-agreement/>

Reuters. (2016, September 2). *China says developing new type of long-range bomber*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-china-defence-idUSKCN11809E/>

Reuters. (2017, November 9). *Taiwan the most important issue in Sino-U.S. ties, China's Xi tells Trump*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-trump-asia-china-taiwan/taiwan-the-most-important-issue-in-sino-u-s-ties-chinas-xi-tells-trump-idUSKBN1D90YI/>

Reuters. (2019, August 5). *US designates China as currency manipulator*. Voice of America. https://www.voanews.com/a/economy-business_us-designates-china-currency-manipulator/6173270.html

Reuters. (2022, October 27). *10 ways China has changed under Xi Jinping*. Voice of America. <https://www.voanews.com/a/ways-china-has-changed-under-xi-jinping/6807561.html>

Rich, T., & Dahmer, A. (2020, October 19). *Taiwan Opinion Polling on Unification with China*. China Brief, 20(18). <https://jamestown.org/program/taiwan-opinion-polling-on-unification-with-china/>

Richter, F. (2025, April 14). *The U.S. relies heavily on rare earth imports from China*. Statista. <https://www.statista.com/chart/34301/us-rare-earth-imports/>

Rogoway, T. (2020, July 5). *China's Type 055 super destroyer is a reality check for the US and its allies*. The War Zone. <https://www.twz.com/11941/chinas-type-055-super-destroyer-is-a-reality-check-for-the-us-and-its-allies>

Roll, M. (n.d.). *Korean Wave (Hallyu) – The rise of Korea's cultural economy & pop culture*. Martin Roll. <https://martinroll.com/resources/articles/asia/korean-wave-hallyu-the-rise-of-koreas-cultural-economy-pop-culture/>

Romero Meraner, F.-L. (2023, February 9). *China's Anti-Access/Area-Denial Strategy*. Tdhj.org. <https://tdhj.org/blog/post/china-a2ad-strategy/#:~:text=%5B14%5D%20However%2C%20many%20experts,this%20imbalance%20could%20soon%20change>.

Roy, R., & Li, S. (2020, June 30). *India bans TikTok, dozens of other Chinese apps after border clash*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/india-blocks-dozens-of-chinese-apps-including-tiktok-following-border-clash-11593447321>

- Rushe, D. (2020, January 14). *Trump administration drops labelling China as a currency manipulator*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2020/jan/13/trump-drop-labeling-china-currency-manipulator-report>
- S. 1605, *National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2022*, 117th Cong. (2021). <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/1605/text>
- Sahin, D. (2023, November 20). *Perspective of soft power*. Foreign Analysis. <https://foreignanalysis.com/perspective-of-soft-power-2/>
- Santora, M. (2020, June 16). *For China and India, a border dispute that never ended*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2020/06/16/world/asia/india-china-border.html>
- Saudi Press Agency. (2016, October 17). *Exercise Maneuvers of Coexistence "Exploration 2016" Continues for 9th Day*. <https://www.spa.gov.sa/1549487>
- Schmitz, R. (2021, June 29). *How A Chinese-Built Highway Drove Montenegro Deep Into Debt*. NPR. <https://www.npr.org/2021/06/28/1010832606/road-deal-with-china-is-blamed-for-catapulting-montenegro-into-historic-debt>
- Schofield, C. (2015, May 8). *Why the world is wary of China's 'great wall of sand' in the sea*. The Conversation. <https://theconversation.com/why-the-world-is-wary-of-chinas-great-wall-of-sand-in-the-sea-40070>
- Schuster, O. (2019, November 27). *US-China hold 15th Annual Disaster Management Exchange*. U.S. Army. https://www.army.mil/article/230491/us_china_hold_15th_annual_disaster_management_exchange
- Schwarck, E. (2013, October 28). *Xi Jinping's Anti-Corruption Campaign*. Royal United Services Institute (RUSI). <https://www.rusi.org/publication/xi-jinpings-anti-corruption-campaign>
- Shanghai Cooperation Organization. (2001, June 15). *Declaration on the Establishment of the Shanghai Cooperation Organization*. Shanghai Cooperation Organization. <https://eng.sectsc.org/files/193054/193054>
- Sheehan, M., Blumenthal, M. S., & Nelson, M. R. (2021, October 28). *Three Takeaways From China's New Standards Strategy*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/research/2021/10/three-takeaways-from-chinas-new-standards-strategy?lang=en>
- Shih, V. (2022, October 17). *How China would like to reshape international economic institutions*. Atlantic Council. <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/how-china-would-like-to-reshape-international-economic-institutions/>
- Silk Road Fund. (n.d.). *Corporate Charter*. <https://www.silkroadfund.com.cn/enweb/gwym/gszl/gszc/index.html>
- Silver, L., Devlin, K., & Huang, C. (2020, October 6). *Unfavorable views of China reach historic highs in many countries: Majorities say China has handled COVID-19 outbreak*

poorly. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/global/2020/10/06/unfavorable-views-of-china-reach-historic-highs-in-many-countries/>

Smith, C. (2019, October 8). *Daryl Morey's tweet on Hong Kong shows how China is calling the shots on free speech in America*. NBC News. <https://www.nbcnews.com/think/opinion/daryl-morey-s-tweet-hong-kong-shows-how-china-calling-ncna1063551>

Society for Mining, Metallurgy & Exploration (SME). (2022, September 21). *Biden administration announces plans to secure rare earth element supply chain*. <https://me.smenet.org/biden-administration-announces-plans-to-secure-rare-earth-element-supply-chain/>

Stacey, K. (2017, December 11). *China signs 99-year lease on Sri Lanka's Hambantota port*. Financial Times. <https://www.ft.com/content/e150ef0c-de37-11e7-a8a4-0ae63a52f9c>
State Council Information Office of China. (2018, June 8). *SCO: A natural partner to the Belt and Road Initiative*. http://english.scio.gov.cn/beltandroad/2018-06/08/content_51816170.htm

State Council Information Office of the People's Republic of China, 2019, *China's national defense in the new era*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/specials/whitepaperonnationaldefenseinnewera.pdf>

State Council Information Office of the People's Republic of China. (2015, May 27). *China's military strategy*. The State Council of the People's Republic of China. https://english.www.gov.cn/archive/white_paper/2015/05/27/content_281475115610833.htm

State Council Information Office of the People's Republic of China. (2018, June 5). *A quick guide to SCO and its military cooperation*. English.scio.gov.cn. https://english.scio.gov.cn/infographics/2018-06/05/content_51673238.htm

State Council Information Office. (2019, July 11). *Special Education Program of the Three Stricts and Three Earnests*. http://english.scio.gov.cn/featured/chinakeywords/2019-07/11/content_74977637.htm

State Council of the People's Republic of China. (2015, March 30). *Action plan on the Belt and Road Initiative*. https://english.www.gov.cn/archive/publications/2015/03/30/content_281475080249035.htm

Strategic Translation. (n.d.). *Great Rejuvenation of the Chinese Nation*. <https://www.strategictranslation.org/glossary/great-rejuvenation-of-the-chinese-nation>

Strategic Translation. (n.d.). *Leadership core*. <https://www.strategictranslation.org/glossary/leadership-core>

Sullivan, I. M. (2024). Three dates, three windows, and all of DOTMLPF-P: How the People's Liberation Army poses an all-of-Army challenge. *Military Review*, 104(1), 14–25. <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/January-February-2024/Sullivan/>

Sultani, Z. I. M., Wildani, A. G., Wargi, F. S., Zidane, G. A., Ali, O., & Rahmawan, A. D. (2024). *Deng Xiaoping's military modernization and the national security interests of the People's Republic of China in the East Asian region during the Cold War (1980-1991)*. *HISTORIA: Jurnal Program Studi Pendidikan Sejarah*, 12(1), 187-210. <https://doi.org/10.24127/hj.v12i1.8303>

Tager, J. (2020, August 5). *Made in Hollywood, Censored by Beijing*. PEN America. <https://pen.org/report/made-in-hollywood-censored-by-beijing/#heading-22>

Takahashi, T. (2021, May 4). *Japan's Senkaku public awareness campaign at risk of backfiring*. East Asia Forum. <https://eastasiaforum.org/2021/05/04/japans-senkaku-public-awareness-campaign-at-risk-of-backfiring/>

Tan, C. K. (2021, December 20). *China trails U.S. in creating unicorns, Hurun ranking shows*. Nikkei Asia. <https://asia.nikkei.com/Business/Startups/China-trails-U.S.-in-creating-unicorns-Hurun-ranking-shows>

Tan, H. (2020, August 5). *Taiwan is in a 'delicate' situation with China as military drills intensify, experts warn*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2020/08/05/taiwan-in-delicate-situation-with-china-as-military-drills-intensify-experts-warn.html>

Tan, S.-L. (2022, July 19). *Yellen says the U.S. and its allies should use 'friend-shoring' to give supply chains a boost*. CNBC. <https://www.cnbc.com/2022/07/19/us-treasury-secretary-on-supply-chain-resilience-use-friend-shoring.html>

Tang, F. (2020, November 19). *What is China's dual circulation economic strategy and why is it important?* South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3110184/what-chinas-dual-circulation-economic-strategy-and-why-it>

Tang, F. (2022, December 6). *China's economic rise under Jiang Zemin featured lessons, warnings that still resonate today*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3202137/chinas-economic-rise-under-jiang-zemin-featured-lessons-warnings-still-resonate-today>

Teekah, E. (n.d.). *Shanghai Cooperation Organization*. Encyclopædia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/Shanghai-Cooperation-Organization>

The 12371.cn. (2025, February 20). *Xi Jinping's Thought on Strengthening the Military*. <https://www.12371.cn/2025/02/20/ARTI1740017459186477.shtml>

The Economic Times. (2023, September 29). *The mystery behind disappearing business tycoons in China*. <https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/the-mystery-behind-disappearing-business-tycoons-in-china/articleshow/104038520.cms>

The Economist. (2021, December 1). *Why bullshit rules in Brussels*. <https://www.economist.com/europe/why-bullshit-rules-in-brussels/21806565>

The Economist. (2023, March 6). *Taiwan needs a new defence strategy to deal with China*. <https://www.economist.com/special-report/2023/03/06/taiwan-needs-a-new-defence-strategy-to-deal-with-china>

The Economist. (2023, March 6). *Taiwan's dominance of the chip industry makes it more important*. <https://www.economist.com/special-report/2023/03/06/taiwans-dominance-of-the-chip-industry-makes-it-more-important>

The Guardian. (2016, October 27). *Xi Jinping declared 'core' leader of China's Communist party*. <https://www.theguardian.com/world/2016/oct/27/xi-jinping-becomes-core-leader-of-china>

The Official Website of Diaoyu Dao. (n.d.). *Diaoyu Dao Was First Discovered, Named and Exploited by China*. https://www.diaoyudao.org.cn/en/2015-01/23/content_34638930.htm

The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2020, September 18). *China's armed forces: 30 years of UN peacekeeping operations*. https://english.www.gov.cn/archive/whitepaper/202009/18/content_WS5f6449a8c6d0f7257693c323.html

The State Council of the People's Republic of China. (2017, August 10). *Premier Li on 'Made in China 2025'*. https://english.www.gov.cn/premier/news/2017/08/10/content_281475781726536.htm

The State Council of the People's Republic of China. (2017, May 12). *Belt and Road Forum to bring about fresh ideas*. https://english.www.gov.cn/news/video/2017/05/12/content_281475653319187.htm

The State Council of the People's Republic of China. (2022, October 16). *China stands firmly against all hegemonism and power politics: Xi*. https://english.www.gov.cn/news/topnews/202210/16/content_WS634b85a4c6d0a757729e1480.html

The Taiwan Affairs Office of the State Council & The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2022, August). *The Taiwan Question and China's Reunification in the New Era*. Embassy of the People's Republic of China in the United States of America. https://us.china-embassy.gov.cn/eng/zgyw/202208/t20220810_10740168.htm

The White House. (2021, June 12). *FACT SHEET: President Biden and G7 Leaders Launch Build Back Better World (B3W) Partnership*. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>

Theory China. (2021, May 4). *The Theory of Three Represents*. Theory China. <https://en.theorychina.org.cn/c/2021-05-04/1393245.shtml>

Thibault, H. (2024, July 13). *China has won the solar panel competition*. Le Monde. https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/07/13/china-has-won-the-solar-panel-competition_6683369_19.html

Thibault, H. (2025, January 27). *Ten years on, the relative success of Beijing's Made in China 2025 plan*. Le Monde. https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2025/01/27/ten-years-on-the-relative-success-of-beijing-s-made-in-china-2025-plan_6737486_19.html

Thomas, A. (2022, June 14). *The Importance of Leading Small Groups: Formulation of Foreign Policy in China*. Organisation for Research on China and Asia (ORCA). <https://orcasia.org/article/203/the-importance-of-leading-small-groups>

Trading Economics. (n.d.). *Taiwan Military Expenditure*. Retrieved June 17, 2025, from <https://tradingeconomics.com/taiwan/military-expenditure>

Trevithick, J. (2024, December 18). *China's H-20 Stealth Bomber Unlikely To 'Debut' Until 2030s, According To U.S. Intel*. The War Zone. <https://www.twz.com/air/chinas-h-20-stealth-bomber-unlikely-to-debut-until-2030s-according-to-u-s-intel>

Troxler, K. Y. M. (2022, February 1). *Small yet influential: China's leading small groups* (p. 2). Swiss Institute for Global Affairs. <https://www.globalaffairs.ch/2022/02/01/small-yet-influential-china-s-leading-small-groups/>

Trump, D. J. (2017, December 20). *Executive Order 13817 of December 20, 2017: A federal strategy to ensure secure and reliable supplies of critical minerals*. Federal Register. <https://www.federalregister.gov/documents/2017/12/26/2017-27899/a-federal-strategy-to-ensure-secure-and-reliable-supplies-of-critical-minerals>

Trump, D. J. (2020, September 30). *Executive Order on addressing the threat to the domestic supply chain from reliance on critical minerals from foreign adversaries*. The White House Archives. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/presidential-actions/executive-order-addressing-threat-domestic-supply-chain-reliance-critical-minerals-foreign-adversaries/>

Tuheen, N., & Reddy, R. K. (2025, January 29). *Confucius Institutes and Sister City Agreements*. ORCA. <https://orcasia.org/episodesofexchanges/25/confucius-institutes-and-sister-city-agreements>

U.S. Congress. (2000). *H.R.4444 - To authorize extension of nondiscriminatory treatment (normal trade relations treatment) to the People's Republic of China, and to establish a framework for relations between the United States and the People's Republic of China*. GovTrack.us. <https://www.govtrack.us/congress/bills/106/hr4444/text>

U.S. Congress. (2022). *CHIPS and Science Act*, Pub. L. No. 117-167, 136 Stat. 1366. <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/4346>

U.S. Department of Defense. (2021, February 1). *DOD announces rare earth element award to strengthen domestic industrial base*. <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/2488672/dod-announces-rare-earth-element-award-to-strengthen-domestic-industrial-base/>

U.S. Department of Defense. (2022). *Military and security developments involving the People's Republic of China 2022*. <https://navyleaguehonolulu.org/maritime-security/ewExternalFiles/2022-military-and-security-developments-involving-the-peoples-republic-of-china.pdf>

U.S. Department of State, Office of the Historian. (1971, February 26). *Okinawa Reversion—Form of Congressional Participation* U.S. Department of State. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1969-76v19p2/d68>

U.S. Department of State. (1979, January 1). *The United States of America and the People's Republic of China: Joint communiqué*. Office of the Historian. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1977-80v01/d104>

U.S. Department of State. (2020, September 27). *China's empty promises in the South China Sea* [Press statement]. <https://2017-2021.state.gov/chinas-empty-promises-in-the-south-china-sea/>

U.S. Department of State. (n.d.). *The Chinese Communist Party's Military-Civil Fusion Policy*. <https://2017-2021.state.gov/military-civil-fusion/>

U.S. Department of the Treasury. (2019, August 5). *Treasury designates China as a currency manipulator* [Press release]. U.S. Department of the Treasury. <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm751>

U.S. Government Accountability Office. (1998). *China: Possible missile technology transfers from U.S. satellite export policy—Statement of Dr. Gerald J. Mossinghoff before the Committee on National Security, House of Representatives (GAO/T-NSIAD-98-171)*. <https://www.gao.gov/assets/t-nsiad-98-171.pdf>

U.S. Indo-Pacific Command. (2022, November 4). *FREEDOM OF NAVIGATION OPERATIONS (FONOPS) - PEACEFUL, PRINCIPLED UPHOLDING INT'L LAW (COUNTERING PRC FLAWED NARRATIVES)*. <https://www.pacom.mil/Portals/55/Documents/pdf/J06%20TACAIID%20-%20FONOPs.pdf?ver=pH6FtE-cpgyhqfBJi2vEKg%3D%3D>

U.S. Trade Representative. (2020, January 15). *Economic and Trade Agreement Between the United States of America and the People's Republic of China: Fact Sheet*. https://ustr.gov/sites/default/files/files/agreements/phase%20one%20agreement/US_China_Agreement_Fact_Sheet.pdf

United Nations Mission in South Sudan. (2015, January 15). *UNMISS Chinese infantry peacekeepers to be based in Juba*. <https://unmiss.unmissions.org/sites/default/files/15-01-15%20UNMISS%20Chinese%20infantry%20peacekeepers.pdf>

United Nations. (2015, September 28). *China's President urges UN General Assembly to put new development agenda into action*. UN News. <https://news.un.org/en/story/2015/09/510192>

United States. U.S.-China Economic and Security Review Commission. (2022, January 27). *Hearing on CCP Decision-Making and the 20th Party Congress* (117th Congress, 2nd Session, p. 25). U.S. Government Publishing Office. https://www.uscc.gov/sites/default/files/2022-01/January_27_2022_Hearing_Transcript.pdf

Urhová, D. (2024, September 5). *The demise of Confucius Institutes: Retreating or rebranding?* China Observers in Central and Eastern Europe. <https://chinaobservers.eu/the-demise-of-confucius-institutes-retreating-or-rebranding/>

Vine, D. (2015, July 26). *Where in the world is the U.S. military?* Politico. <https://www.politico.com/magazine/story/2015/06/us-military-bases-around-the-world-119321/>

Viser, M., Abutaleb, Y., & Shepherd, C. (2022, November 14). *Biden says no new 'Cold War' after meeting with China's Xi.* The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/11/14/biden-xi-meeting-bali-g20/>

Vision Times. (2021, July 30). *How the Chinese government controls Tencent, the seventh largest company in the world.* <https://www.visiontimes.com/2021/07/30/how-the-chinese-government-controls-tencent-the-seventh-largest-company-in-the-world.html>

Voigt, K., & FlorCruz, J. (2013, March 14). *Xi formally elected Chinese president.* CNN. <https://edition.cnn.com/2013/03/13/world/asia/china-npc-xi-jinping>

Wade, P. (2023, July 19). *Ai Weiwei: Censorship is 'suffocating' Chinese creativity.* The Independent. <https://www.independent.co.uk/life-style/ai-weiwei-chinese-golden-age-china-freedom-of-expression-b2377924.html>

Wang, R. W. (2022, July 27). *China's Wolf Warrior Diplomacy Is Fading.* The Diplomat. <https://thediplomat.com/2022/07/chinas-wolf-warrior-diplomacy-is-fading/>

Wang, Y. (2013, June 27). *Exploring the path of major-country diplomacy with Chinese characteristics: Remarks at the luncheon of the Second World Peace Forum.* Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11340595.html

Wasserstrom, J. (2015, October 19). *Here's why Xi Jinping's 'Chinese Dream' differs radically from the American Dream.* Time. <https://time.com/4077693/chinese-dream-xi-jinping/>

Wei, L. (2019, March 5). *Beijing Drops Contentious 'Made in China 2025' Slogan, but Policy Remains.* The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/china-drops-a-policy-the-u-s-dislikes-at-least-in-name-11551795370>

Wertheim, E. (2020, January). *China's Luyang III/Type 052D destroyer is a potent adversary.* Proceedings, 146(1), 1,403. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2020/january/chinas-luyang-iiitype-052d-destroyer-potent-adversary>

Wertheim, E. (2023, March). *Type 055 Renhai-class cruiser: China's premier surface combatant.* Proceedings, 149(3), 1,441. U.S. Naval Institute. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2023/march/type-055-renhai-class-cruiser-chinas-premier-surface-combatant>

Wertheim, E. (2024, August). *China's amphibious apex: Type 075 assault ships*. U.S. Naval Institute Proceedings. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2024/august/chinas-amphibious-apex-type-075-assault-ships>

Westcott, B. (2019, July 15). *China holds drills in Taiwan Strait, calls for sanctions against US companies*. CNN. <https://edition.cnn.com/2019/07/15/asia/taiwan-us-sanctions-drills-intl-hnk>

Westcott, B., & Wang, S. (2018, April 16). *Xi Jinping sends warning to Taiwan, United States with live-fire drills*. CNN. <https://edition.cnn.com/2018/04/15/asia/taiwan-us-china-xi-jinping-drills-intl>

Willasey-Wilsey, T. (2022, September 26). *US Policy on Taiwan and the Perils of 'Strategic Ambiguity'*. Royal United Services Institute. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/us-policy-taiwan-and-perils-strategic-ambiguity>

Wilson-Andoh, P. (2022, May 18). *China's Belt and Road Initiative in Kenya*. Foreign Policy Research Institute. <https://www.fpri.org/article/2022/05/chinas-belt-and-road-initiative-in-kenya/#:~:text=But%20almost%20from%20the%20beginning,order%20to%20sustain%20its%20operations>

Wolf, H. (2018, September 19). *3 reasons why China is the global drones leader*. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2018/09/3-reasons-why-china-is-the-global-leader-in-drones/>

Woo, R. (2016, October 9). *Alibaba Pictures, Amblin to co-produce films for global, Chinese audiences*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/business/alibaba-pictures-amblin-to-co-produce-films-for-global-chinese-audiences-idUSKCN12906Q/>

Woodruff, J., & Sunkara, S. (2022, October 24). *China's president consolidates power by surrounding himself with loyalists*. PBS NewsHour. <https://www.pbs.org/newshour/show/chinas-president-consolidates-power-by-surrounding-himself-with-loyalists>

World Bank. (2024). *Military expenditure (current US\$) – China*. The World Bank. <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.CD?end=2023&locations=CN&start=1989&view=chart>

World Bank. (n.d.). *GDP growth (annual %) - China*. Accessed June 26, 2025, from <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CN>

World Trade Organization. (2001, September 17). *WTO successfully concludes negotiations on China's entry*. https://www.wto.org/english/news_e/pres01_e/pr243_e.htm#:~:text=The%20World%20Trade%20Organization%20today,a%20member%20of%20the%20WTO

Wu, D., King, I., & Leonard, J. (2022, July 29). *US quietly tightens grip on exports of chipmaking gear to China*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-07-29/us-pushes-expansion-of-china-chip-ban-key-suppliers-say?embedded-checkout=true>

Wu, W. (2020, May 24). *Chinese Foreign Minister Wang Yi defends 'wolf warrior' diplomats for standing up to 'smears'*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3085958/chinese-foreign-minister-wang-yi-defends-wolf-warrior-diplomats>

Xi, J. (2013, October 2). *Speech by Chinese President Xi Jinping to Indonesian Parliament*. ASEAN-China Centre. http://www.asean-china-center.org/english/2013-10/03/c_133062675.htm

Xi, J. (2014, November 28). *China's diplomacy must befit its major country status*. In *The governance of China: Volume I* (p. 209). China Internet Information Center. <http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

Xi, J. (2015, September 22). *Speech at welcome dinner in Washington, D.C.* In *On building a community with a shared future for mankind* (pp. 249–252). Central Compilation and Translation Press. <http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

Xi, J. (2017, January 18). *Speech By President Xi Jinping At the United Nations Office at Geneva: Work Together to Build a Community of Shared Future for Mankind*. Embassy of the People's Republic of China in the Republic of Iraq. https://iq.china-embassy.gov.cn/eng/zygx/201701/t20170123_2309166.htm

Xi, J. (2017, January 18). *Work together to build a community of shared future for mankind*. United Nations Office at Geneva. Embassy of the People's Republic of China in Iraq. http://iq.china-embassy.gov.cn/eng/zygx/201701/t20170123_2309166.htm

Xi, J. (2019). *On building a community with a shared future for mankind* (pp. 9–10). Central Compilation and Translation Press. <http://en.chinadiplomacy.org.cn/ebook/xicomunity1en/mobile/index.html>

Xi, J. (2019, April 27). *Remarks by H.E. Xi Jinping President of the People's Republic of China At the Press Conference of The Second Belt and Road Forum for International Cooperation*. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.mfa.gov.cn/eng/xw/zyjh/202405/t20240530_11341286.html

Xinhua. (2017, October 24). *"Belt and Road" incorporated into CPC Constitution*. http://www.xinhuanet.com/english/2017-10/24/c_136702025.htm

Xinhua. (2018, January 1). *Commentary: Xi demonstrates China's role as responsible country in New Year address*. <http://www.xinhuanet.com/english/2018-01/01/>.

Xinhua. (2018, June 24). *Xi urges breaking new ground in major country diplomacy with Chinese characteristics*. http://www.xinhuanet.com/english/2018-06/24/c_137276269.htm

Xu Klein, J. (2020, August 18). *US further tightens restrictions on Huawei's access to chips*. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/tech/policy/article/3097734/us-further-tightens-restrictions-huaweis-access-chips>

Xu, H., Wang, J., & Pang, J. (2019, July 22). *The resources and potential of renewable energy in South Africa*. Green Finance & Development Center. <https://greenfdc.org/bri-cooperation-and-financing-on-renewable-energy-taking-china-and-south-africa-as-an-example/>

Xuanzun, L. (2021, May 27). *China's Z-20 chopper shows all-weather capability in nighttime drill*. Global Times. <https://www.globaltimes.cn/page/202105/1224703.shtml>

Yang, Z. (2023, February 21). *How did China come to dominate the world of electric cars?* MIT Technology Review. <https://www.technologyreview.com/2023/02/21/1068880/how-did-china-dominate-electric-cars-policy/>

Yao, K. (2020, September 9). *What we know about China's 'dual circulation' economic strategy*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/china-economy-transformation-explainer/what-we-know-about-chinas-dual-circulation-economic-strategy-idUSKBN2600B5/>

Yardley, J. (2008, August 8). *China's leaders try to impress and reassure world*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2008/08/09/sports/olympics/09china.html>

Yu, J., & Wallace, J. (2021, September 13). *What is China's Belt and Road Initiative (BRI)?* Chatham House. <https://www.chathamhouse.org/2021/09/what-chinas-belt-and-road-initiative-bri#:~:text=Fifteen%20different%20Chinese%20government%20ministries,a%20threat%20to%20Western%20interests.>

Yu, S. (2022, December 28). *Jiang Zemin's diplomatic legacy*. China-US Focus. <https://www.chinausfocus.com/society-culture/jiang-zemins-diplomatic-legacy>

Yu, V. (2022, October 14). *Dissidents in China detained and harassed as Beijing prepares for party congress*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/14/dissidents-in-china-detained-and-harassed-as-beijing-prepares-for-party-congress>

Yuan, S. (2025, January 16). *China's soft power play: How video games are boosting Beijing's global influence*. The Diplomat. <https://thediplomat.com/2025/01/chinas-soft-power-play-how-video-games-are-boosting-beijings-global-influence/>

Zhang, H. (2014, November 3). *Party commands gun: Xi*. Global Times. <https://www.globaltimes.cn/content/889686.shtml>

Zhang, L. (2013, November 21). *China's Traditional Cultural Values and National Identity*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/research/2013/11/chinas-traditional-cultural-values-and-national-identity?lang=en>

Zhao, L. (2022, September 21). *Xi's thought guides reform of armed forces*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202209/21/WS632a4ab9a310fd2b29e78c6d.html>

Zheng, S. (2017, September 29). *China completes registration of 8,000-strong UN peacekeeping force, defence ministry says*. South China Morning Post.

<https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2113436/china-completes-registration-8000-strong-un>

Zhou, V. (2021, October 25). *People don't understand China's social credit, and these memes are proof*. VICE. <https://www.vice.com/en/article/china-social-credit-meme/>

Παπασταθοπούλου, Χ. (2022, Οκτώβριος 3). *Ρεκόρ εσόδων και κερδοφορίας για ΟΛΠ το 2022*. Εφημερίδα των Συντακτών. https://www.efsyn.gr/oikonomia/elliniki-oikonomia/361562_rekor-esodon-kai-kerdoforias-gia-olp-2022

Παπασταθοπούλου, Χ. (2023, Απρίλιος 1). *+43,9% τα καθαρά κέρδη του ΟΛΠ το 2022*. Εφημερίδα των Συντακτών. https://www.efsyn.gr/oikonomia/elliniki-oikonomia/384297_439-ta-kathara-kerdi-toy-olp-2022

Πλατιάς, Α., & Τρίγκας, Β. (2025, Απριλίου 11). *ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙ ΕΙΣΕΛΘΕΙ Η ΚΙΝΑ ΣΕ ΤΡΟΧΙΑ ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ;* <https://www.economia.gr/oikonomia/exei-pragmati-eiselthei-i-kina-se-troxia-paratetamenis-parakmis/> [economia.gr](https://www.economia.gr).